

სხაილი შოკოლედი

იანვარი 2013 №86
ფასი 7 ლარი

სვეცროქი
2012
აღამიანეზი

olives & extra virgin olive oil

KALAMATA

"ო, ზეთისხილო, მე ვიცი შენი ჯადოსნობა - შენ ხიხხლხ მოიპოვებ მიწიდან სამყაროსათვის." ფედერიკო გარსია ლორკა

სწორედ ეს "დედამიწის ხიხხლი", ზოგჯერ ქარვისფერი და ზოგჯერ მომწვანო, დღესდღეობით სწორედ ეს ზეთი ფახობს ყველაზე ძვირად მთელს მსოფლიოში.

არქეოლოგები ამტკიცებენ, რომ ზეთისხილის ხეების მოშენება დაიწყო ხმელთაშუა ზღვისპირეთში ექვსი ათასი წლის წინ, ხოლო ჩვენს წელთაღრიცხვამდე არცთუ ისე ადრე, ორიათასხუთასი წლის წინ ხმელთაშუა ზღვისპირეთის მცხოვრებლებმა იხწავლეს ზეთისხილის ნაყოფიდან ღვთაებრივი ნექტარის - ზეთუნის ზეთის მოპოვება.

შესენიის დედაქალაქი - უძველესი ქალაქი კალამატაა, რომლის ნაყოფიერი მიწა ჯერ კიდევ ანტიკურ ხანაში დიდად განთქმული იყო და ძვირად ფასობდა. სწორედ აქ მზადდება მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი ზეთისხილი და ზეთუნის ზეთი "კალამატა", რომელიც მთელი რიგი ქიმიური ანალიზების ჩატარების შემდეგ კლასიფიცირდება როგორც პირველი (ცივი) წნებვის ზეთუნის ზეთი.

ჩვენ სიამაყით წარმოგიდგინო ზეთუნის ზეთს, რომლის უნიკალურობას ვერ აღწერ სიტყვებით, მისი აღქმა შესაძლებელია მხოლოდ გემოს შეგრძნებით. მას აქვს დამახასიათებელი გემო, რომელიც ბოლოს ტოვებს დახვეწილ ხიფხარეს, რომლითაც ასე ცნობილია ეს მხარე. აღნიშნულ პროდუქტს მინიჭებული აქვს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის სერთიფიკატი, მისი გემოს უნიკალურობა განპირობებულია ზეთისხილის პლანტაციების იდეალური გეოგრაფიული მდებარეობით, რომელიც მსოფლიოში ფაქტიურად ერთადერთია და დახვეწილი მიკროკლიმატით, რაც ხელსაყრელია საუკეთესო ხარისხის ზეთუნის ზეთის შექმნისათვის.

ეს არის «Black Label»-ის დონის პროდუქტი ზეთუნის ზეთის წარმოების სფეროში. მისი წარმოების უხაფრთხო ნიშანი PDO (Protected Designation of Origin) ადასტურებს, რომ ზეთი დამზადებულია გარკვეულ ტერიტორიაზე მოყვანილი ზეთისხილისაგან, წარმოების მისთვის დამახასიათებელი ტექნოლოგიით. ჩვენს შემთხვევაში კი უშუალოდ ქალაქ კალამატას რაიონში.

იკითხეთ
"GPC"-ის, "City Pharma"-ს და
"Goodwill"-ის ქსელებში

ΚΑΙΜΟΤΙΚΑ ΟΥΣΤΕΡΟ - CLIMATE NEUTRAL
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΒΑΛΥΣΗΣ
KALAMATA
PROTECTED DESIGNATION OF ORIGIN
BIO
ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ
ΠΑΡΓΕΝΟ ΕΛΑΙΟΜΑΣΟ
ORGANIC EXTRA VIRGIN OLIVE OIL
MESSINIA UNION
ΕΝΩΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
KALAMATA

ზეითუნის ზეთი - სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის წყარო

ზეითისხილის სასარგებლო თვისებები აღმოჩენილი იყო ჯერ კიდევ ჩვენს წელთაღრიცხვამდე 500 წლის წინ. მაგრამ მხოლოდ მე-20 საუკუნეში, მეცნიერების ზოლო მიღწევების წყალობით გახდა შესაძლებელი იმის დადგენა თუ რამდენად სასარგებლოა ზეთუნის ზეთი. ძველად ამ პროდუქტს "თხევად ოქროს" უწოდებდნენ, და არც თუ უსამართლოდ. ზეთუნის ზეთი შეიცავს ანტიოქსიდანტებს, ვიტამინებს და უჯერ მჟავებს, რომლებიც აღმოჩენილია ნივთიერებათა ცვლას, აძლიერებენ სისხლძარღვებს, აღმოჩენილია მხედველობას და ამცირებენ კიბოს განვითარების რისკს.

მეცნიერებმა თავის დროზე აღმოაჩინეს ამ ზეთის საიდუმლოება: აღმოჩნდა, რომ იგი შეიცავს ოლეინის მჟავას, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია მადის კონტროლი, რაც გვეხმარება, თავიდან ავიცილოთ ჭარბი კვება, რომელიც ასევე, ადამიანს ოპტიმისტურად განაწყობს და სიცოცხლის ხალისს მატებს.

ზეითუნის ზეთი განსაკუთრებით სასარგებლოა ზავშვებისათვის, რადგან სტიმულაციას უწევს ძვლის ქსოვილის ზრდას. ბრიტანულმა მეცნიერებმა დაადგინეს რომ ზეთუნის ზეთის "Extra Virgin"-ის ცხიმმჟავები თავისი შემადგენლობით უახლოვდებიან დედის რძეში შემავალ ცხიმებს.

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მრავალრიცხოვანი კვლევების შემდეგ დადგინდა, რომ "ხმელთაშუა ზღვის" კვება სასარგებლოა ადამიანისათვის და ხელს უწყობს მიხი სიცოცხლის ხანგრძლივობას. ამ ორგანიზაციამ პირველმა წარმოაჩინა ხმელთაშუა ზღვის საკვების პირამიდა, როგორც ჯანსაღი კვების პროტოტიპი, რომელიც დაფუძნებულია ზეთუნის ზეთის და ზეთისხილის გამოყენებაზე.

ბერძნული სალათა

ეს შევედებით ნამდვილი ბერძნული სალათის რეცეპტის ძებნას ინტერნეტში, თქვენ იხილავთ მილიონობით ვარიანტს, მაგრამ მისი დამზადების ნამდვილ ბერძნულ ისწავლით იმ შემთხვევაში, თუკი წახვალთ საბერძნეთში და ყველაფერს თქვენი თვალთა ნახავთ. თუმცა, თუ ასეთი მოგზაურობა ამჟამად თქვენთვის არ არის ხელმისაწვდომი, ჩვენ გაგიზიარებთ ამ საიდუმლოს:

- პომიდორი უნდა იყოს დიდი, მწიფე - იჭრება დიდ ნაჭრებად (ნამდვილ ბერძნულ სალათაში არავითარ შემთხვევაში არ უნდა გამოიყენოთ პომიდორი "ჩერი").
- მსხვილი, ქორფა კიტრი, რომელიც აუცილებლად უნდა გაითალოს და უნდა დაიჭრას აგრეთვე მსხვილ ნაჭრებად, რათა ზეთუნის ზეთი არ გათხელდეს და არ დაეკარგოს არომატი.
- ასევე მსხვილ რგოლებად იჭრება ვარდისფერი ტკბილი ხახვი.
- ნახევარრგოლებად იჭრება ტკბილი, მწვანე წიწკა.
- ბერძნული ზეთისხილი, მწვანე ან მუქი ვარდისფერი.
- ყველი "ფეტა", იდება ერთ დიდ ბრტყელ ნაჭრად, ყველაზე ზოლოს, ზემოდან, სალათის ამორევის შემდეგ!
- ზეთუნის ზეთი - მხოლოდ "Extra Virgin", სასურველია მწვანე ფერის, მოახსით დიდი რაოდენობით, ისე რომ სალათის ნახევარი დაიფაროს ზეთში.
- ხმელი ორეგანო - სამხრეთული სიგხარის შარმი.
- და მარილი.

თქვენ რა თქმა უნდა, სალათაში შეგიძლიათ სხვა ინგრედიენტებიც დაამატოთ, მაგრამ ეს უკვე არ იქნება ბერძნული სალათა.

მიირთვიეთ გემრიელად!

καλή όρεξη! [კალი ორეკსი!]

სხილი
შოკოლადი
98.5 FM

- 2 985 985
- radio@shokoladi.ge
- radio.shokoladi.ge

მთხრობა	ორშობობა	სამშობობა	ოთხშობობა	ხუთშობობა	პარასკევი	შობობა	კვირა
07:50	სანდროს ზღაპრები	სანდროს ზღაპრები	სანდროს ზღაპრები	სანდროს ზღაპრები	სანდროს ზღაპრები		
08:00							
09:00							
10:00							
11:00						უიკენდი	ღვინის გზამკვლევი
12:00					უიკენდი	ტეჩოუ	ნიგნები
13:00	ღვინის გზამკვლევი	ტეჩოუ	ცხელი შოკოლადის ისტორიები	არტ ჰუსი	ნიგნები	არტ ჰუსი	ცოცხალი ზონა
14:00						ცხოვრების საუნდტრაკი	უიკენდი
15:00							
16:00							
17:00							
18:00	ტეჩოუ	ცხელი შოკოლადის ისტორიები	არტ ჰუსი	ნიგნები	ღვინის გზამკვლევი		
19:00	ლიბერალი	ლიბერალი	ლიბერალი	ლიბერალი	ლიბერალი		
20:00				ცოცხალი ზონა	ცხოვრების საუნდტრაკი	ცხელი შოკოლადის ისტორიები	
21:00						სანდროს ზღაპრები	სანდროს ზღაპრები
22:00							
23:00							
00:00							
01:00							
02:00	ლიბერალი	ლიბერალი	ლიბერალი	ლიბერალი	ლიბერალი		
02:30	ტეჩოუ	ცხელი შოკოლადის ისტორიები	არტ ჰუსი	ნიგნები	ღვინის გზამკვლევი		
03:15				ცოცხალი ზონა	ცხოვრების საუნდტრაკი		

ლევან ბერძენიშვილის "წიგნები" წიგნების იდეური, შინაარსობრივი, ისტორიული და სხვა ასპექტების ანალიზია.

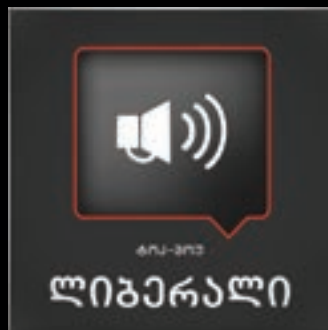
მალხაზ ხარბედიას "ლვინის გზამკვლევი" მსმენელს ლვინის სამყაროს შესახებ ექსკლუზიურ ინფორმაციას აწვდის.

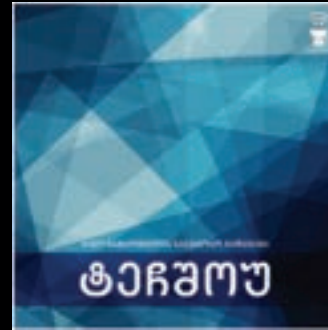
დავით ბუხრიკიძის "არტ ჰაუსი" მიმდინარე კულტურული მოვლენებისა და სიახლეების შეჯამებაა.

ნინო ჯაფიაშვილის "ცხელი შოკოლადის ისტორიები" შესაძლებლობას გაძლევთ, გაიხსენოთ ყურნალის საუკეთესო ისტორიები და ხელახლა შეხვდეთ მთავარ გმირებს.

გადაცემა "ლიბერალი", ყურნალ "ლიბერალის" რედაქტორების მიერ მომზადებული, მიმდინარე აქტუალური მოვლენების ფაქტებზე დაყრდნობილი ანალიზია.

ნინო ნატროშვილის "ტეჩშოუ" ამ სფეროთი დაინტერესებულებს ტექნოლოგიურ სიახლეებს სთავაზობს.

დავით ყორჯოლაძის "ცოცხალი ზონა" მიზნად თანამედროვე ქართული მუსიკის პოპულარიზაციას ისახავს.

ნასტია სართანიას "ცხოვრების საუნდტრეკი" ცნობილი მელომანების მუსიკალურ გემოვნებას წარმოადგენს.

სანდრო ასათიანის "სანდროს ზღაპრები" პატარებს თანამედროვე საბავშვო ლიტერატურას გააცნობს.

თამარ ალავიძის "უიკენდი" მათთვისაა, ვისაც მოდა, თავის მოვლა და ჯანსაღი ცხოვრების წესი აინტერესებს.

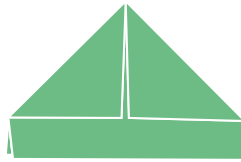
სხალი შოკოლადი

№86, იანვარი 2013

	08	რედაქტორის სვეტი
	10	ავტორთა სვეტები
ნარდგენა	12	სალომე რიგვავა, მხატვარი
	14	ორი დალიე, შეგერგება... <i>დავით ბუხრიკიძე</i>
ანონსი	16	5 მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელიც არ უნდა გამოტოვოთ <i>სალომე აფხაზიშვილი</i>
რესტორნის კრიტიკა	22	პროტესტი საცივს ნაყინით <i>თამარ კვინიკაძე</i>
საავტორო სვეტი	24	იქ, სადღაც შორს <i>გაგა ნახუცრიშვილი</i>
	26	*** <i>მაია სარიშვილი</i>
	28	მუცლის სატკივარი <i>დიანა ანფიმიადი</i>
რეპორტაჟი	30	ბილეთი შალაურის მიმართულებით <i>თამარ ალავიძე</i>
ინტერვიუ	40	მოჰსენ მახმალბაფი <i>თეო ხატიაშვილი</i>
სპეცპროექტი	48	ადამიანები, რომლებმაც შექმნეს მოვლენები
ლიტერატურა	74	ლიტერატურული ესე რად მიყვარს დორის ლესინგი? <i>ირაკლი ლომოური</i>
	78	საავტორო მოოობააა უ-შეეენოდ აკა <i>მორჩილაძე</i>
	88	მოთხრობა Leporello <i>ლაშა ბულაძე</i>
	92	პოეზია ბექა ყორშია, პოეტი
რეცენზია	94	ეს ჩემი სახლია <i>ანიანა ტეფნაძე</i>
	96	კერუაკის გზა <i>დათო ტურაშვილი</i>
	98	სირცხვილის შემდეგ <i>გიორგი ლობჯანიძე</i>
ნიგნები	102	მიმოხილვა
კინოსე	106	იშტვან საბოს თეზისები <i>დავით ბუხრიკიძე</i>
რეცენზია	110	„ქარიშხალი“, როგორც ზღაპარი შერიგებაზე <i>დავით ბუხრიკიძე</i>
	112	გორაკებს გამოღმა <i>დავით ბუხრიკიძე</i>
სტილი	118	რედაქტორის სვეტი <i>თამარ ალავიძე</i>
	120	ივ სენ ლორანი პრეტ-ა-პორტეს ირჩევს <i>კლოდ ბერტო</i>
	124	<i>ინსპირაცია</i> ნიკოლა გესკიე
	126	აბსოლუტისტი <i>ჯუდიო თურმანი</i>
	138	სტილის დღიური

ყდაზე: რუსუდან ქყონია
ფოტო: ნატა სოფრომაძე

ლისი

ვერანდა

საცხოვრებელი კომპლექსი

საიგელო გარემო შენი შვილებსთვის

თქვენი შვილის ახალი, საიმედო და უსაფრთხო გარემოცვა. აქ სულთა პაერია, თქვენს თვალწინ არაჩვეულებრივი ხედი იმდებდა. ეს ყველაფერი თბილისის ცენტრიდან მხოლოდ ათ ნუთში. ლისის ტბის მახლობლად აშენებული ლისი ვერანდა გთავაზობთ იმას, რასაც ორი განსხვავებული სამყარო შექმნა — ბუნებას და ქალაქს ერთდროულად. თანამედროვე დიზაინი, კეთილმოწყობილი გარემო და სრული კომფორტი თქვენს ხელთაა. გადმოდი და დაინწყე ახალი ცხოვრება.

2 48 47 44 | 595 134 134 | tbi@lisi.ge | www.lisi.ge

მთავარი რედაქტორი

თამარ ბაბუაძე
 „ლიტერატურა“
 ბეჟა ქურხული
 „სტილი“
 თამარ ალავეძე
 რედაქტორების ასისტენტი
 მარიამ სამადაშვილი
 რედაქტორ-სტილისტი
 რატი ქართველიშვილი
 არტრედაქტორი
 არჩილ თაბუკაშვილი
 დიზაინი
 თორნიკე ლორთქიფანიძე
 კორექტორი

თამარ ლონდაძე

ნომერზე მუშაობდნენ:

ნინო ჯაფარიშვილი, თამარ ალავეძე, დავით ბუხრიკიძე, თეო ხატიაშვილი, მაია სარიშვილი, გაგა ნახუცრიშვილი, დიანა ანფიმიაძი, ნინო ნატროშვილი, სალომე აფხაზიშვილი, ელენე ხარაზაშვილი, მამო სამადაშვილი.

ფოტო:

ხათუნა ხუციშვილი, ნატა სოფრომაძე, მარიამ სიჭინავა, გაი გოგატაშვილი.

ილუსტრაცია:

ეკა ტაბლაშვილი.

გამომცემელი

შორენა შავერდაშვილი

გიზნანის განვითარების მენეჯერი

რუსუდან ფურცელაძე

პარტნიორებთან ურთიერთობის მენეჯერები:

ქეთევან ქავთარაძე, მარიამ მიქელაშვილი,

სოფო პაპუნაშვილი, ნინო გონიაშვილი

დისტრიბუცია

მიხეილ მამუჩაშვილი

გამომცემლობა:

შპს „მედია ჰაუსი დეკომი“

მისამართი: თბილისი 0183, საქართველო

ფლენტის ქ. 35, ტელ.: +995 32 247 10 05

სხვა გამომცემლობა:

„ლიბერალი“, „დიპლომატი“, „ქართული ლეინის გზაშეკვლევი“

სტამბა:

„სეზანი“, თბილისი, წერეთლის 140,

ტელ.: 235 70 02

ფურნალი გამოდის 2004 წლის

25 დეკემბრიდან

© „მედია ჰაუსი დეკომი“ საავტორო

უფლებები დაცულია. ფურნალში

გამოქვეყნებული მასალების ნაწილობრივი

ან მთლიანი გამოყენება გამომცემლობის

ნებართვის გარეშე აკრძალულია.

„ცხელი შოკოლადის“ რუბრიკის სპონსორი

არ ერევა შინაარსის შექმნაში.

მრავალწერტილი

ძალიან შორიდან მინდოდა, დამეწყო. პირდაპირ კოსმოსიდან. მინდოდა, მეთქვა, რომ ყველა გალაქტიკას თავისი მზე და მზეები ჰყავს, ყველა მზეს კი თავის მხრივ, სჭირდება გალაქტიკა, საკუთარი დიდებულება რომ დაამტკიცოს. მინდოდა, მეთქვა, რომ ყველა სამყაროსაც ჰყავს თავისი გმირები და გმირებსაც სჭირდებათ ეს სამყაროები, რათა იქცნენ და დარჩნენ გმირებად.

მინდოდა, მელაპარაკა პარალელურ რეალობებზე, წარსულისა და მომავლის პირობითობებზე, სამყარო-ადამიანებზე, ჩვენი თვალთახედვის რაკურსებსა და პერსპექტივებზე, ჩვენს ამწუთიერ განწყობებზე, ჩვენს სოციალურ მდგომარეობასა და განათლებაზე – ყველაფერ იმაზე, რაც გვიცავს და გვიცავს შეხედულებებს, შემდეგ რომ გააფთრებით ვიცავთ.

მინდოდა, შემეხსენებინა, რომ წლის ბოლოს ჩავლილი 12 თვის შეჯამება, გნებავთ, სენტემენტალური, გნებავთ, არაფრისმამქისი, მაგრამ, ამავე დროს, ყველაზე ადამიანური და „ძველი პროფესიაა“.

და მხოლოდ ამ ყველაფრის გავლით მინდოდა, მივდგომოდი სათქმელს – როგორ და რატომ ავარჩიეთ გმირები საახალწლო ნომრის სპექტროექტისთვის.

მაგრამ რაღაც არაფერი აეწყო, ამ პატარა შეჯამების გარდა. შესაძლოა, იმიტომაც, რომ მთელი ენერჯია სწორედ ამ ადამიანების შერჩევამ, არჩევანის ბევრჯერ ანონ-დანონვამ და მსჯელობამ წაიღო.

საბოლოო ჯამში, გამოვიდა, რომ წლევიანდელი პროექტი წინა „წლის ადამიანებისგან“ განსხვავებით, უფრო ჭრელია; და არა იმდენად ჩვენი გმირების პროფესიების და მიღწევების მრავალფეროვნების გამო, არამედ უფრო აზრთა სხვადასხვაობის გამო, რასაც ბევრი მათგანი ინვესტ ჩვენში. მეც სწორედ ეს მომწონს – როცა კამათის საგანი ჩნდება; როცა გმირი არასწორხაზოვანია და თავისი ქმედებებით ან შთაგაგონებს, ანდა გაიძულეებს, გაბრაზებით გადაუსვა ხაზი. ისიც წინასწარ მომწონს, რომ ზოგიერთ მათგანს შეიძლება არც იცნობდეს, ახლა გაიცნო და მის შესახებ ან ასე გადაწყვიტო, ან – ისე. ჩვენ ხომ კატეგორიულად და დაჟინებულად არცერთი მათგანის შესახებ არ გვითქვამს, რომ ან გმირია, ან ანტიგმირი. ვთქვით მხოლოდ ის, რომ ჩვენი აზრით, ამ ადამიანების გამო იყო 2012 წელი გამორჩეული; გასული წელიწადი ჩვენთვის მათ „შექმნეს“ – თავიანთი ინიციატივებით, ამბიციებით, შემოქმედებითობით – უბრალოდ, ქმედებებით. შესაძლოა, არც ამაში დამეთანხმობთ და ესეც მიხარია, რადგან როგორც უკვე გითხარით, ჩემთვის მთავარი სადისკუსიოდ ღია სივრცეა; ძახილის ნიშნებით ჩაკეტილი აზროვნების ნაცვლად – კითხვის ნიშანი, ნერტილ-მიძიმე და მრავალწერტილი...

*მოგვწერეთ,
 კეთილი სურვილებით,
 თამარ ბაბუაძე*

**CARTE
NOIRE**
Un café nommé désir

ყაზარ, წამბიყვანაღვრ უნაძხაბიჭებლ უნაგოდებლ

თაგარ ალავიძე

სკოლის წლებში, ყოველ ზაფხულს, დასასვენებლად ბებია-ბაბუასთან მივდიოდი სამეგრელოში. ფაცი-ფუცით ჩავბარგდებოდი მანქანაში მთელი ოჯახი და დავადგებოდი სენაკისკენ მიმავალ გზას. სამასკილომეტრიანი დისტანციის გასავლელად საშუალოდ ოთხი საათი გვჭირდებოდა, რაც ჩემთვის მძიმე განსაცდელი, მამასთვის კი ნერვული სისტემის მწარე ტესტი იყო. ერთადერთი, რაც ამ გზის დაძლევაში მეხმარებოდა, სამგზავროდ გამზადებული გემრიელი საგზალი და რიკოთის უღელტეხილის მონაკვეთზე მთებზე შეფენილი მოლუშული სახლების თვალიერება იყო. მაშინ ვფიქრობდი, რომ აქ ცხოვრება ამ ადამიანებისთვის ყველაზე მძიმე სასჯელი უნდა ყოფილიყო. იმ დროს სხვანაირად უბრალოდ ვერც წარმომედგინა.

როცა შალაურში გამგზავრება და რეპორტაჟის გაკეთება შემომთავაზეს, ზედმეტი ფიქრის გარეშე დავთანხმდი. ეს ჩემთვის იდეალური შანსი აღმოჩნდა საიმისოდ, რომ წლების განმავლობაში დაგროვებულ ემოციებზე აგებული სტერეოტიპი დამემსხვრია და ცოტა ხნით სოფლად ცხოვრების ყოველდღიურობაში შემეჭყიტა: ზოგიერთისთვის შეუძლებელ, ზოგისთვისაც კი სიმშვიდის მომგვრელ რეალობაში.

ბილეთი შალაურის მიმართულებით
გვ. 30

თეო ხატიაშვილი

მოჰსენ მახმალბაფი სრულიად შემთხვევით აღმოვაჩინე. ეს ის პერიოდი იყო, როცა ჯერ კიდევ ადვილად არ იშოვებოდა კარგი ხარისხის ვიდეოკასეტები. შემდეგ რუსთაველზე ნამდვილი „სავანე“ – სალონი გაიხსნა, სადაც სერიებდნენ გამოსული ფილმების ყიდვა-შეგედლო. „Другое Кино“ – ასე ერქვა ერთ-ერთ სერიას. მახმალბაფის „გაბეც“ („ხალიჩა“) სწორედ ამ ციკლიდან შევიძინე.

მაშინ სერგო ფარაჯანოვზე ვნერდი დისერტაციას და ამ რეჟისორით ვიყავი სრულად მოცული. „გაბეც“ მითოლოგიურ-პოეტურ სახეებსა და ულამაზეს, ფერადოვან გამოსახულებაში ფარაჯანოვთან სიახლოვეც დავინახეთანდათან დავინტერესდი მახმალბაფით, რომლის ერთმანეთისგან ძალიან განსხვავებულ ფილმებს პოეტურობა და სადა თხრობითი ნარატივი აერთიანებს.

რეჟისორს, რომელიც 2005 წლიდან პარიზში ცხოვრობს, პოლიტიკური ანგაჟირებულობის გამო აკრიტიკებენ ხოლმე, თუმცა როდესაც თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალზე გავიცანი, მივხვდი, რომ შეუძლებელია, ეს უშუალო და ემოციური ადამიანი გულგრილი იყოს იმის მიმართ, რაც ირანში ხდება და უბრალოდ აკეთოს „დიდი კინო“.

მახმალბაფისთვის კინო, უპირველეს ყოვლისა, უმეცრებისა და უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლის იარაღია – შთამბეჭდავი, ზოგჯერ ზედმეტად ლამაზი იარაღიც კი.

„დაე, ამოშალეთ ჩემი სახელი ჩემი ქვეყნიდან, თუ ის ამით გათავისუფლდება“
გვ. 40

დავით ზუსრიძე

არტ-ჰაუსის რამდენიმე ელვარე გაკვეთილი, კრისტიან მუნჯიუსგან მიღებული საჭირო ესთეტიკური შოკი, ირანელი დისიდენტის, მოჰსენ მახმალბაფის ახალი ფილმი „ბალი“ და იშტვან საბოს სამსაათიანი მასტერკლასი „თიბისის“ გალერეაში – ასე დამრჩა მეხსიერებაში რიგით მეცამეტე, „თარსი“, მაგრამ მაინც ბევრად გამორჩეული თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალი. სხვათა შორის, მის დასაფინანსებლად სახელმწიფოს ბიუჯეტზე ხელი ერთად გაიკრა როგორც წარსულმა, ისე ახლანდელმა ხელისუფლებამ, რაც იშვიათი გამონაკლისია.

ფესტივალმა ერთი კვირით გამოაცოცხლა დეკემბრის დღეებში ქალაქის კულტურული ცხოვრება და მაცურებლისთვის ერთგვარი გზამკვლევი გახდა. არა მხოლოდ იმიტომ, რომ სპეციალურ ჩვენებაზე „რუსთაველსა“ და „ამირანში“, მიხეღვ ჰანეკესა თუ ტავიანების ფილმების ეულ სენსზე მოსახვედრად, ლამის მუჯღუგუნებით ორთაბრძოლა იმართებოდა.

მაგრამ ყველაზე არსებითი, რაც თბილისის კინოფესტივალზე მოხდა, ეს იყო ორგანიზატორების მიერ მართლაც არტ-ჰაუსით „დამშეულთათვის“ ორლარიანი ბილეთების შემოღება. ამ ლამის სოციალური მნიშვნელობის აქტმა აშკარად გაზარდა ფესტივალისადმი ინტერესი და დაამტკიცა, რომ კარგი კინო მაშინ უფრო საჭიროა, როცა გვშია და დეპრესიაში ვართ.

გორაკებს გამოვლა
გვ. 112

PHYTOGLOSS-ფიტოგლოსი

ინოვაციური საშუალება თმის ტონიკებისთვის

ტრეპი მოქმედება:
ტონიკა / კვება

95% ნატურალური
ინგრედიენტები

არ შეიცავს ალკოჰოლს

მოქმედებს 5 წუთში

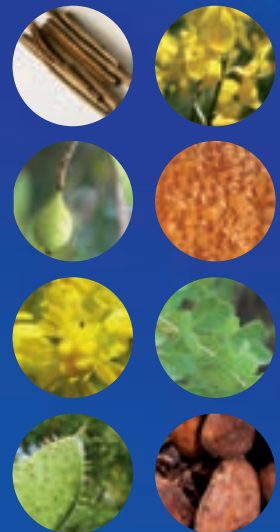
შედეგილი გელირებული და გაუფერულბული თმისთვის

მღებავი მცენარეების პიგმენტები: დარიჩინი, ყვავილწვერა, თაფლის
ექსტრაქტი, კაკაოს ცხიმი, ბრაზილიური ხე, თმას იდეალურად გაჭერებულ
ფერსა და ბზინვარებას ანიჭებენ!

მანგოს ზეთი: მკვებავი კომპონენტებისა და ამინომჟავების მაღალი
შემცველობის შედეგად კვებავს და აჯანსაღებს თმას მთელს სიგძეზე

ვიტამინი E: მაღალი ანტიოქსიდანტური თვისებების შედეგად იცავს და
ინარჩუნებს თმის ფერს ხანგრძლივი დროით.

თალგამურას ზეთი: არბილებს თმას და აიოლებს მის დავარცხნას.

გვ. 80

გვ. 82

გვ. 90

სალომე რიგვავა

მხატვარი

სალომეს ნამუშევრებში მამაკაცის გამოსახულებას თითქმის ვერ შეხვდებით, რადგან მამაკაცს საინტერესო ნატურად ვერ აღიქვამს. ამის საპირისპიროდ, თავის შემოქმედებას მთლიანად ქალის ემოციების გრაფიკულად გამოსახვას უთმობს. მის ყველა ნამუშევარში უამრავი განსხვავებული ემოციის მატარებელი ქალია, რომლებიც ხშირად თავად ავტორს, ან მის უახლოეს მეგობრებს განასახიერებენ. ის ძალიან იშვიათად ხატავს უცხო ადამიანებს, რადგან მიაჩნია, რომ ადამიანის დასახატად აუცილებელია მის ემოციებს გრძნობდე. სწორედ ამიტომ, ხშირად მისი ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრების გმირს თავად სალომე განასახიერებს.

15 წელია, ხატავს, თუმცა განსაკუთრებით ნაყოფიერ პერიოდად ბოლო ოთხ წელს ასახელებს. პირველი პერსონალური გამოფენა თბილისის სამხატვრო აკადემიის საგამოფენო სივრცეში, ბაკალავრიატში სწავლის მეოთხე წელს გამართა. ოცზე მეტ პროექტსა და გამოფენას შორის ის 2012 წელს საქართველოს ეროვნულ ბანკში „დიადი მიზნების სახელოსნო“ სახელით გამართულ გამოფენას გამოარჩევს, სადაც

მისი რამდენიმე მნიშვნელოვანი, საეტაპო ნამუშევარი გამოიფინა.

სალომე ნამუშევრებს შერეული ტექნიკით ქმნის. მიუხედავად იმისა, რომ თავისი სათქმელის გამოსახატავად, ძირითადად, მხოლოდ ქალის ნატურას იყენებს, თემები, რომლის მიხედვითაც ის ხატავს, ძალიან მრავალფეროვანი და მუდმივად განახლებადია. ცდუნების ვნება, რომელიც ყველა ეპოქისა და ასაკის ადამიანის ცხოვრების თანამდევე სინდრომია, სალომემ „ვაშლის სინდრომის“ სერიით გამოხატა. „ადამიანები, ჩვენდა უნებურად, მუდმივად ვართ ცდუნებების ქვეშ, ეს სინდრომია. როდესაც ვაშლს მიირთმევ, იცი, რომ ის ცდუნების სიმბოლოა, მაგრამ მას მაინც მიირთმევ და შენდა უნებურად ხდები ამ სინდრომის მატარებელი“, – ასე განმარტავს ის ამ სერიის არსს, რომელზე მუშაობაც რამდენიმე თვის წინ, შტუტგარტში დაასრულა. ამჯერად, ცდუნების ვნებით შეპყრობილ ადამიანში საკუთარი თავი გამოხატა. „ამით ამ თემაზე ფიქრი არ დამისრულებია, მხოლოდ ფორმა ამოვწურე. ახლა, თემის გასაგრძელებლად ახალი ფორმების ძიებაში ვარ“.

ქალის თემა მის შემოქმედებაში ყვე-

ლაზე უკეთ „რძის“ სერიით წარმოჩინდა. მასში მხატვარმა ქალის სხვადასხვა ემოციური მდგომარეობა გამოხატა – დედის ინსტინქტით დაწყებული, შინაგანი ინტიმურობით დამთავრებული. ამბობს, რომ ქალისადმი ინტერესს, ნაწილობრივ, სხეულის ესთეტიკა წარმოშობს: „ქალის სხეული ვიზუალურად ძალიან ლამაზია, გარდა ამისა, ის მხოლოდ სხეული არ არის, ეს არის მატარებელი ადამიანური შეგრძნებებისა“. ბოლო პერიოდის განმავლობაში, საქართველოში არსებული მძიმე პოლიტიკური და სოციალური სიტუაცია კი მის ნამუშევრებში „სიჩუმის“ სერიის შექმნით აისახა, რომელსაც ავტორი ასე ხსნის: „სიმშვიდით გამოწვეული სიჩუმე ის მდგომარეობა იყო, რომელიც იმ დროს ქვეყანას ყველაზე მეტად სჭირდებოდა“.

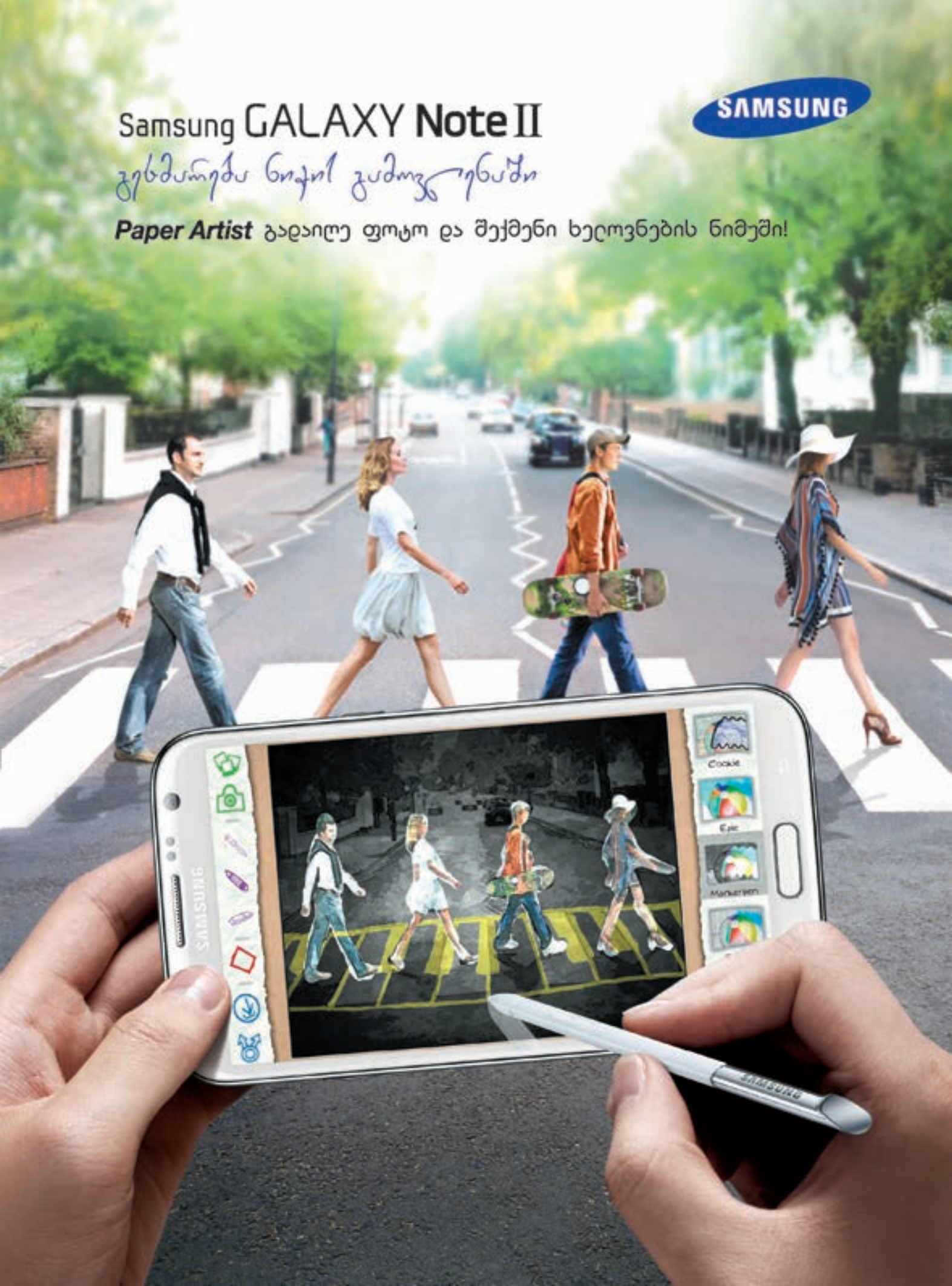
სალომე „DAAD-ის სტიპენდიით“ უკვე 6 წელია შტუტგარტის სამხატვრო აკადემიაში სწავლობს. კვალიფიკაციის ამაღლების ერთწლიანი კურსის გავლის შემდეგ, ის საქართველოში მეტი ცოდნითა და ბევრი ნამუშევრით დაბრუნდება. მანამდე კი, მისი ნამუშევრების დათვალიერება „ფეისბუქის“ გვერდზე შეგეძლებათ – Facebook/Salome Riggava.

Samsung GALAXY Note II

კვების ნიჭი გამოვსახო

Paper Artist გადაიღე ფოტო და შექმენი ხელოვნების ნიმუში!

„ცხელი შოკოლადის“ ქართული ფილმების კრებული

ორი დღიე, შებერება...

მიხეილ ჭიაურელის „საბა“: როგორ მოვკლათ დიდი მხატვრების დახმარებით პროპაგანდა

ავტორი ღვინო ბუბრიკიძე

ქართული კინოს ისტორიაში მიხეილ ჭიაურელზე დიდი რეგალიებით შემოსილი რეჟისორის მოძებნა პრაქტიკულად შეუძლებელია. საქართველოსა და საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტის, სტალინური პრემიების ლაურეატისა და უმაღლესი საბჭოს რამდენიმე მოწვევის დეპუტატის ფილმები ლამის სავალდებულო იყო საბჭოთა ეკრანებზე და აუცილებელი კულტსავიზიტო ბარათი უცხოეთში წარსადგენად.

შეიძლება ითქვას, რომ საბჭოთა რეჟისორთაგან მიხეილ ჭიაურელი სტალინის კაბინეტის ყველაზე ხშირი და სასურველი სტუმარი იყო. თუმცა მის შემოქმედებაშიც არის დარჩენილი უცნაური, ასე ვთქვათ, პროპაგანდისტული „თეთრი ლაქები“, რომელიც დრომ ვერ გააფრავდა. ასეთია 1929 წელს გადაღებული უხმო ფილმი „საბა“, რომელსაც ჟურნალი „ცხელი შოკოლადი“ პროექტ „ქართული ფილმების კრების“ ფარგლებში წარმოგიდგენთ.

არსენ არავსკისა და შალვა ალხაზიშვილის სცენარი, ცხადია, ანტიალკოჰოლური პროპაგანდის აშკარა ნაყოფად მოგეჩვენებათ, ხოლო ანტონ პოლიკევიჩის კამერა პიროვნების დრამას ზედმეტ სოციალურ მდელვარებას ანიჭებს. არც სიუჟეტი ქართული კინოსთვის დამახასიათებელი: ტრამვაის დეპოს მუშა საბა (ალექსანდრე ჯალიაშვილი), მეგობრების გავლენით, მთელ შემოსავალს სასმელში ხარჯავს. მისი შვილი, ვახტანგი (ანდრო ჯანუაშვილი) მამას სამიკიტნოებში დაეძებს, მარო (ვერიკო ანჯაფარიძე) ამაოდ ცდილობს მეუღლის გამოსწორებას. საბა ტრამვაის მძღოლს გასაღებს მოჰპარავს და ტრავმის გაიტაცებს, რასაც შემთხვევით, მისი შვილი შეენიერება.

სკანდალური საქმე გაცილებით სერიოზულ სახეს იღებს. სასამართლო პროცესი ბრალს მთელ მუშათა კოლექტივს დასდებს, რომელმაც ვერ მოახერხა გზასაცდენილ თანამშრომელს დახმარებოდა. მოგვიანებით კი, სასამართლო ლამის საშიშ სოციალურ გადაწყვეტი-

ლებას ლებულობს – მუშათა რაიონში ღვინის სარდაფების აკრძალვას მოითხოვს...

მიხეილ ჭიაურელის რეჟისორული ოსტატობა ამგვარი მარტივი პროპაგანდის ფარგლებს სცდება და ფილმი დრამატულ, თუ მხატვრულ განზოგადებას მაინც აღწევს. განსაკუთრებით ორი ფაქტორის გათვალისწინებით: ჯერ ერთი, ვერიკო ანჯაფარიძის ტრაგიკული სამსახიობო ტალანტის წყალობით, მაროს აშკარად მელოდრამატული როლი გაცილებით დრამატულ მასშტაბს ლებულობს (ეს არის ვერიკო ანჯაფარიძის პირველი და მნიშვნელოვანი როლი კინოში) და მეორეც, სახვითი მხარე პროპაგანდისტული ფილმისათვის „ზედმეტად“ დახვეწილი და ექსპრესიულია. თუმცა ეს გასაკვირი არ არის, რადგან ფილმის მხატვრობა ერთდროულად ლაღო გუდიაშვილმა და დავით კაკაბაძემ შეითავსეს. ასე რომ, ნამდვილი ხელოვნება ზოგჯერ უხერხულად ნაკეთ პროპაგანდასაც დახვეწილად უსწორდება.

აშკარა პროპაგანდისტული ჩანაფიქრის მიუხედავად, „საბა“ გამოირჩევა ფორმალური და სტილისტური ძიებებით. მასში აღმოაჩენთ არა მხოლოდ ქალაქური ფოლკლორის ელემენტებსა და ერთგვარ „პოეტურ-სოციალურ“ კოლორიტს, არამედ ფიროსმანის მხატვრულ სახეებს, მის პლასტიკას. ასევე, ფრანგული „პოეტური კინოს“ გამოძახილს; უფრო კი, ჟან ვიგოსა და მარსელ კარნეს ფილმების სუნთქვას. თუმცა, მიხეილ ჭიაურელი კინორეჟისრობამდე მოქანდაკე იყო და პლასტიკური ქსოვილი იმთავითვე დამახასიათებელია მისი ფილმებისთვის.

ამ ფილმის შემდეგ რეჟისორი გადაიღებს „ხაბარდასა“ (1931) და „უკანასკნელ მასკარადს“ (1934), რომლებშიც აშკარად ნაკლებია პროპაგანდა და კამერულობა. სამაგიეროდ, იგრძნობა რეჟისორული სითამამე და ისტორიის მახვილგონივრული, პამფლეტური გააზრება.

ლევან მინდიაშვილი, „NOISES“

5 მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელსაც არ უნდა გამოტოვოთ

ავტორი სალომე აფხაზიშვილი

გამოფენა

„Main C“ – კომპოზიტორის და არტისტის გიორგი ცინცაძის გამოფენა

სად: თანამედროვე ხელოვნების

ცენტრი – თბილისი

როდის: 3/1 – 24/1

გახსნა: 18:00

მისამართი: დოდო აბაშიძის ქ. №10

თანამედროვე ხელოვნების ცენტრი, კინემატოგრაფიის ეროვნული

ცენტრის მხარდაჭერით, კომპოზიტორისა და არტისტის გიორგი (გიო) ცინცაძის გამოფენას უმასპინძლებს. გალერეაში მისული დამთვალიერებელი მულტიმედიური ხასიათის გამოფენას იხილავს, რომელიც კომპოზიტორის მიერ შესრულებულ ფერწერულ, ვიდეო და აუდიო ნამუშევრებს აერთიანებს.

„ზენრებში

გახვეული“

ლევან მინდიაშვილის პერსონალური გამოფენა

სად: გალერეა „ვანდა“

როდის: 11/1 – 23/1

გახსნა: 19:00

მისამართი: ჭონქაძის ქ. №1

საქართველოს
სადასრულო
სამსახური

24282243

სადასრულო
სამსახური

სადასრულო
სამსახური

სადასრულო
სამსახური

28
წელი

კონსტრუქციის
სამსახური
სადასრულო
სამსახური

სადასრულო
სამსახური
2 100 100 www.silknet.com

„ზენრებში გახვეული“ ლევან მინდიაშვილის პირველი პროექტია საქართველოში ხუთწლიანი პაუზის შემდეგ, რომელიც სპეციალურად ამ გამოფენებისთვის შექმნილ ფერწერულ ნამუშევრებს აერთიანებს. მათზე მუშაობა არტისტიკა ამერიკის შეერთებულ შტატებში ყოფნის პერიოდში დაიწყო. საბოლოო სახით კი მას, საქართველოში, გალერეა „ვანდაში“ წარმოადგენს.

ლევან მინდიაშვილი უკვე რამდენიმე წელია ამერიკაში ცხოვრობს, სადაც მან მაგისტრის ხარისხი სწორედ მულტიმედია-ციფრული პროექტების სფეროში მიიღო. ამერიკაში სწავლის პერიოდში, რამდენიმე ადგილობრივ გალერეაში კურატორის მოვალეობასაც ასრულებდა. 2011 წლიდან თანამშრომლობს ნიუ იორკში მოღვაწე ქართველ მულტიმედია არტისტთან და დიზაინერთან – უტა ბექაიასთან. ლევანის ნამუშევრები ინახება კალიფორნიის უნივერსიტეტში და ასევე კერძო კოლექციებში, ინგლისში გერმანიაში, საფრანგეთში, შვეიცარიაში, იტალიაში, ესპანეთში, პორტუგალიაში, ავსტრიაში, იაპონიაში, ჩილეში, ბრაზილიაში, რუსეთსა და საქართველოში.

აღსანიშნავია, რომ 11 იანვარს, გამოფენის გახსნაზე მისული დამთვალიერებელი ლევან მინდიაშვილისა და უტა ბექაიას ერთობლივ პერფორმანსსაც იხილავს.

რეზო ჩხეიძის კინომემკვიდრეობა

სად: საქართველოს თეატრის, კინოს, მუსიკისა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმი
როდის: 15/12–20/1
მისამართი: ია კარგარეთელის ქ. №6

გამოფენა, რომელიც 15 დეკემბერს საქართველოს თეატრის, კინოს, მუსიკისა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმში გაიხსნა, ქართველი რეჟისორის, რეზო ჩხეიძის 86 წლის იუბილეს ეძღვნება. ექსპოზიცია რეჟისორის მიერ გადაღებული ფილმების – „ჯარისკაცის მამისა“ და „დონ კიხოტის“ კოსტიუმებს, ასევე ფილმების („მაგდანას ლურჯა“, „განძი“ და ა.შ.) უპირველეს აფიშებს აერთიანებს. გამოფენაზე წარმოდგენილია ყველა ის ჯილდო, რომელიც რეჟისორმა მთელი თავისი მოღვაწეობის მანძილზე მიიღო. მათ შორის აღსანიშნავია – კანის კინოფესტივალზე მიღებული დიპლომი, რომელიც ფართო საზოგადოებისათვის პირველად, სწორედ ამ გამოფენის ფარგლებში გამოიფინა. მუზეუმში მოსული დამთვალიერებელი, რეზო ჩხეიძის მამის, ცნობილი ქართველი მწერლის დავით ჩხეიძის (დია ჩიანელი) ხელნაწერებსაც იხილავს.

ქართული მოდერნიზმი და თანამედროვე მხატვრობა ერთ სივრცეში

სად: „გამრეკელი-გალერეა“
როდის: 25/12–20/1
მისამართი: ინგოროყვას ქ. №14

„გამრეკელი-გალერეა“ თანამედროვე ქართული მხატვრობის გალერეა-მუზეუმს წარმოადგენს, რომელიც ქართველი მხატვრის ირაკლი გამრეკელის სახლშია გახსნილი. გალერეის სივრცე ორ ნაწილად იყოფა, რომლის ერთ ნაწილში, ირაკლი გამრეკელის მიერ 1920 წლებში შესრულებული ესკიზებია გამოფენილი. საგამოფენო სივრცის მეორე ნაწილში თანამედროვე ქართველი

მხატვრების: ვახო ბუღაძის, მიმა შენგელიას, ოლეგ ტიმჩენკოს, კოკა ცხვედიანის, უშანგი ხუმარაშვილისა და გია გუგუშვილის ნამუშევრებია წარმოდგენილი.

გალერეა-მუზეუმი დამთვალიერებლებისთვის პირველად 25 დეკემბერს გაიხსნება და მომავალი წლიდან სხვა თანამედროვე ქართველი მხატვრების ნამუშევრებსაც უმასპინძლებს.

„ნინო ჩაკვეტაძის მატარებელი“

სად: გალერეა „ვანდა“
როდის: 25/01 –7/2
გახსნა: 19:00
მისამართი: ჭონქაძის ქ. №1

„მიქრის მატარებელი“ – ასე ჰქვია გამოფენას, რომლითაც თანამედროვე ქართველი მხატვარი ნინო ჩაკვეტაძე დამთვალიერებლის წინაშე, იანვრის ბოლოს, გალერეა „ვანდაში“ წარსდგება. გამოფენა ბავშვებისა და მოხუცების თემაზე შესრულებულ ფერწერულ ნამუშევრებს აერთიანებს, რომელიც მხატვარმა ბოლო პერიოდში შექმნა. ამჯერად, საბავშვო ლიტერატურის გავლენით შესრულებული კომპოზიციები, ნიგუნების გვერდებიდან საგამოფენო სივრცეში გადმონაცვლებს.

კვარიათი

არქი ჯგუფი

გილოცავთ ღამდღავ 2013
შობა-ახალ წელს!

მის: ბათუმი 1, 19.
ტელ: + (995 32) 238 67 74; +(995) 579 000 074

სადაც არის საცხოვრებელი
www.kvariani.ge
სადაც არის საცხოვრებელი
www.kvariani.ge

ჯაკ რიჩერი

რეჟისორი კრისტოფ მაკკუორი
როლებში ტომ კრუზი, რიჩარდ ჯენკინსი
ჟანრი მძაფრსიუჟეტოანი, კრიმინალური დრამა

გამომძიებელი ცდილობს, გახსნას პროფესიონალი სამხედრო სნაიპერის საქმე, რომელმაც ხუთი ადამიანი მოკლა.

ზღაპრული სამყარო 3D - ში

რეჟისორი ენდრიუ ადამსონი
ჟანრი ანიმაცია, ფანტასტიკა

ეს არის საოცარი ისტორია ორ ჯადოქარზე, რომლებიც ბედმა დააშორა ერთმანეთს. მათ ბევრი სირთულის გადალახვა მოუწევთ, იმისათვის, რომ კვლავ ერთად იყვნენ. ანიმაცია შექმნილია ცირკის, Cirque du Soleil - ის საუკეთესო წარმოდგენების მოტივებზე.

განგსტერებზე მონადირენი

რეჟისორი რუბენ ფლეიშერი
როლებში რაიან გოსლინგი, შონ პენი, ემა სთუნი, ნიკ ნოლტი
ჟანრი კრიმინალური დრამა

სიუჟეტი ვითარდება 1949 წელს, ლოს ანჯელესში. ერთი დაჯგუფების ლიდერი მიკი კოენი ძალიან ბოროტი ადამიანია, მას მთელი ქალაქი ხელში უჭირავს და ფულს მოულობს პროსტიტუციაში, ნარკოტიკებისა და იარაღის გაყიდვაში. მას არა მარტო მისი ხელქვეითები, არამედ პოლიციელები და პოლიტიკოსებიც იცავენ....

ჯანგოს განთავისუფლება

რეჟისორი კვენტინ ტარანტინო
როლებში ლეონარდო დიკაპრიო, სამუელ ლ. ჯექსონი, ჯეიმს ფოქსი, კრისტოფ უოლტსი.
ჟანრი დრამა, სათავგადასავლო, ვესტერნი

ფილმი მოგვითხრობს ჯანგოს შესახებ, ის მონაა, რომელიც თავისუფალია და სურს მისი მეუღლის მოძებნა. ეს უკანასკნელი კი მდიდარი და დაუნდობელი მიწათმფლობელის, კელვინ კენდის მფარველობაშია. ჯანგოს ამ საქმეში ეხმარება გერმანელი ყოფილი ექიმი, რომელსაც ეზიზდება რასიზმი და მონობა. იგი ჯანგოს ამზადებს, რომ გახდეს მისი მარჯვენა ხელი, ასწავლის ყველა იმ უნარს, რაც დასჭირდება რასიზმის და კელვინ კენდის წინააღმდეგ საბრძოლველად.

JAMIE
FOXX

CHRISTOPH
WALTZ

LEONARDO
DICAPRIO

KERRY
WASHINGTON

AND
SAMUEL
L. JACKSON

WRITTEN AND DIRECTED
BY QUENTIN TARANTINO

DJANGO

U N C H A I N E D

2013

SONY PICTURES CLASSICS

პროტესტი სასივს ნაყინით

ავტორი თამარ ჯინიკაძე

„ანჯელატო“, იტალიური კაფე-სანაყინე; ჭავჭავაძის 36ა; ღიაა დღის 08:30-დან 01:00-მდე; ნაყინის 100 სახეობა; საკმაოდ მოხერხებული საზოგადოებრივი პარკინგი; აქვთ Take Away მომსახურება; მოწვევა აკრძალულია.

...ამ ტექსტის დაწერიდან რამდენიმე დღეში, მრავალჯერ განცდილი ეიფორიით, ისევ წავალ და ვიყიდი ნიგვზის თეთრ-თეთრ, მსუქან ლეზნებს და საუკეთესო თაფლს, ბებიჩემის საგვარეულო რეცეპტის მიხედვით, ისევ რომ მოვამზადო გოზინაყი – ყველასგან განსხვავებული და, რასაკვირველია, საუკეთესო! ისევ მოვისმენ დისკუსიებს თემაზე, ვისი საცივი სჯობს ვისას და ამ გამოუცხადებელი, საყოველთაო კონკურსის ხათრით, აუცილებლად გავსინჯავ თითოეულ მათგანს ჩემებური მეთოდით – ხაჭაპურის წვენში ჩაწობით... აი, ვწერ და ვგრძნობ, რომ ეს ყველაფერი მიყვარს, თქვენც, ალბათ, კითხულობთ და მოყირჩების მიუხედავად, მაინც გეგმირიელებათ. მე კი, ახალ წლამდე 7 დღით ადრე, იტალიურ სანაყინეში წავედი მხოლოდ იმიტომ, რომ ამ მოყირჩების გრძნობას შევინახა დამდეგობი. საგანგებოდ ავარჩიე ყველაზე სუსხიანი, ყველაზე თოვლ-ჭყაპიანი სადამო და „ანჯელატოს“ კარი შევადე. Mr. Sandman, bring me a dream – ზღურბლზევე შეგებებული, საშობაოდ ხშირად აყლერებული სიმღერით მიხვდი, რომ სადღესასწაულო განწყობას ვერც ნაყინით გავაუქმებდი; აქ უბრალოდ საზეიმო სეზონის დასავლურ ყაიდაზე აღნიშვნას მთავაზობდნენ, საახალწლო, ამერიკული „ოქროს ჰიტებით“ და ბევრნაირი იტალიური ტკბილეულით.

ასე დავნებდი „ანჯელატოს“ ჭრელ მენიუს, რომელიც მოსასმენადაც კი საშინლად მსუყეა. დავიწყეთ. „ანჯელატოში“ ათობით სახეობის ნაყინი დაგხვდებათ – ნიგვზებითა და თხილით, შოკოლადითა და კარამელით, ლიქიორით, ბანანითა და კენკრით, მილქ-შეიკები, ცივი და ცხელი ყავები – ეს ყველაფერი გონებას აკარგვინებს ადამიანს, თუკი, „ანჯელატოში“ მაშინ შევა, როცა ძალიან უნდა ტკბილი. პრინციპში, აქ სხვა შემთხვევაში არც უნდა მოხვიდეთ, თორემ ამდენი, ერთად თავმოყრილი სიტკბო უკუეფექტსაც იწვევს. სწორედ ამ უკუეფექტის გამო გირჩევთ, ნუ მიეძალებით კარამელის მილქ-შეიკს – ზედმეტად ტკბილია, სამაგიეროდ, ზედმინეწით ჯანსაღი და ნატურალური გემოსია ყოლოსა და ბანანის სასმელი. ამავე ლოგიკით, ძალიან მრავალფეროვანი და წარმოსადგენადაც კი უგემირიელესია ვანილის, თხილისა და სტრაჩატელას ნაყინი, ნალებით, თხილითა და თხილის ლიქიორით, თუმცა, გარწმუნებთ, მარტო ვერ

გაუმკლავდებით. გაბარიტებით ასევე უზარმაზარია კოპა მენტოლით – გრძელ, ფეხიან ჭიქაში, ფენა-ფენად განთავსებული სამნაირი ნაყინი, მაგრამ მენტოლის ცინცხალი და გრილი გემო სიტკბოს იდეალურად აბალანსებს და მასთან შეჭიდებაც, ამიტომ, ღირს. რამდენადაც „ჩანუგბარებულია“ მენიუ, იმდენად ჰაეროვანი და გრილია ინტერიერი. გამჭვირვალე პლასტმასის ფერადი სკამები; ამერიკული სასადილოებისთვის დამახასიათებელი უბრალო მაგიდები, ახალგაზრდული, „მსუნთქავი“ სტილი. კლიენტურაც საინტერესოა დასაკვირვებლად – ყველანაირი ადამიანი შემოდის, თუმცა, ცხადია, ძირითადად, მიმდებარე საჯარო სკოლისა და უნივერსიტეტის სტუდენტი გოგო-ბიჭები ჭარბობენ. წარმომიდგენია, რომ „ანჯელატოში“ რომელიმე სხვა გასართობი ადგილიდანაც სასიამოვნო იქნება შევლა – ზამთრის ცივ ღამეს, ცხელ-ცხელ სუპს შეხვრებ, ან „კოკ-მადამს“ მოატანინებ ოფიციანტს – ჩამდნარი ყველით, ანდა სენდვიჩს, რომელიც სავარაუდოდ, კარაქშია შებრანული. სასიამოვნოა ხოლმე, ასეთი „შუადამის საუზმეები“... მოკლედ, ზამთარს ისე ნუ ჩაატარებთ, რომ ტრადიციული ქართული საახალწლო მენიუ ერთხელ მაინც არ გაიმრავალფეროვნოთ „ანჯელატოს“ ასიდან ერთ-ერთი ნაყინით მაინც.

HP Z Workstations

წარმოგიდგინთ **HP**-ის ინოვაციურ სამუშაო სადგურებს, რომლებიც მუშაობენ **multi-core Intel® Xeon®**-ის პროცესორზე. მაქსიმალურად კრეატიული პლატფორმა, ვიზუალიზაციის სწრაფი სიჩქარე, მეტი მოცულობა ინფორმაციის სანდო და უსაფრთხო შენახვისთვის, ასევე მრავალი სხვა ფუნქცია თქვენი პროფესიული საჭიროებისთვის! რადგან სილამაზე და შესრულების ხარისხი მნიშვნელოვანია!

<http://hp.com/zworkstations>

კომპანია MBC

"Multimedia & Business Computers"

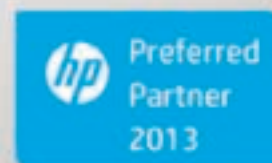
საქართველო, თბილისი, შვეჩენკოს ქ. 5

+995 32 299 77 12

+995 32 299 86 96

<http://www.mbc.ge>

იქ, სადღაც შორს

ბაბა ნახუსრიშვილი

საახალწლო ზღაპრის დაწერა წელსაც მინდა. იმ ანექდოტისა არ იყოს, კახელი რომ ამბობდა, ამერიკაში წასვლა წელსაც მინდაო. ჰკითხეს, შარშანაც იყავიო? – არა, მაგრამ შარშანაც მინდოდაო.

როგორი იქნება ჩემი საახალწლო ზღაპარი? ეგებ, რამე გადმოვაქართულო. თუნდაც, შვიდი ჯუჯა მოხვდეს შუამთის ტყეში და კეთილმა კახელებმა ყანწით ისე დაათრონ, რომ ფიფქიაც ველარ იცნონ; შარლ პერო სვანეთში რომ მოხვდეს, რახს სვამდეს და სვანებთან ერთად, მუცელგაფატრულ მგელზე ბაასობდეს; ძმები გრიმები იმერეთის ტყეში ილხენდნენ... იმერული ჭაჭით შეზარხოშებულები, ისეთ ამბებს მოისმენენ, საკუთარი ფანტაზია დაავიწყდებათ და სხვანაირი ზღაპრებიც შეიძლება დაწერონ. ანდერსენი ხევისთვის მემეტება, თავის თოვლის დედოფლით, რადგან ზამთარში, ყაზბეგში გზა იკეტება, წვრილად თოვს და არემარეც იყინება. ჰოდა, თოვლის დედოფალიც მოხვევა. მყინვარწვერსაც ხომ თოვლის დედოფალი დაარქვეს. ხალხური ზღაპრები ძალიან სასტიკია და საახალწლოდ არ გამოდგება. არა მხოლოდ ჩვენი.

მე კი, ამ ახალ წელს ვისურვებდი, რომ ხუთკუნჭულა ისე არ დამთვრალიყოს, საკუთარი ლოდი დასცემოდეს... ნაცარქექიასაც ზომიერად დაელოოს და მისი კაპასი ცოლიც ღიმილით შეგებებოდეს.

იქ, სადღაც შორს, თოვდა...

თოვდა ჯექ ლონდონის ალიასკაზე. წინაპრებს ეახდნენ დიდთოვლობასა და სითეთრეთში. თოვდა დიკენსთანაც... და ისიც, ბუხართან მჯდომი, ჩაფიქრდა ირიბად, აღმაცერად. ყოფიერებას გაქცეულ ჰამსუნის პანსაც დაათოვა უღრან ტყეში. სტოკჰოლმშიც ხშირად ყინავს და თოვს. როგორც დიდი კარლსონი ამბობდა: „სევდიანია, იყო სევდიანი“ – ასე მითხრა ბავშვობაში. ჰოლდენ კოლფილდს კი ზამთარი უკვირდა და იხვები ენატრებოდა. იქ, უბრალოდ ყინავდა და არ თოვდა. დუბლინელებთანაც თოვდა. ჩუმი შრიალით ეფინებოდა ირლანდიას თოვლი. ათოვდა ცოცხალთაც და მიცვალებულთაც...

ჩემი ახალი წელი წლებს გაჰყვა – ბებიას გოზინაყს. სხვა სურნელი იდგა სახლში, რაღაც ახლის მოლოდინის. მთელი ოჯახი ერთად ვიკრიბებოდით, თითქოს სხვა, ახალ ცხოვრებას ვხედებოდით. ოღონდ, არ თოვდა. იქ, სადღაც შორს, უფრო განათებული ქალაქები იყო, ზარზეიმით ხვდებოდნენ ახალი წლის დადგომას. მე კი, ის სიმყუდროვე მენატრება. თუნდაც, ვარსკვლავებით მოჭედილი ცა ღამით. ჩაპლინმაც ხომ ნათელ და ვარსკვლავებიან ღამეს მისწერა წერილი თავის ქალიშვილს. უბრალოდ, ადამიანური გრძნობები შეახსენა. უთხრა, რომ წარმატება არ არის მთავარი. თუ არ იოცნებებ, თუ ვერ შეიყვარებ, თუ სუფთა არ იქნები, სისულელეა ყველაფერი – ასე წერდა ჩაპლინი. არ გამოვეკიდოთ ფორმას და იდეას, ეპატაჟს,

ამპარტავნებას. ახალი წელი მოდის და კიდევ ერთ ფურცელს ამოვხვეთ ჩვენი ცხოვრების კალენდრიდან. ვიფიქრებთ, რომ სწორად ვიცხოვრეთ. დავლევთ და ვინმე, საცივშიც ჩარგავს თავს. გოჭის ნაჭერს მოიყირჭებს და დაიქადნის, მაგრად ვიცხოვრეო. მე კი, უცნაური სინანული მეუფლება ყოველ ახალ წელს – რაღაც იმის, რაც დავკარგე და ვერასოდეს დავიბრუნებ – წასული მეგობრების, დაკარგული სიყვარულის, დაუწერელი ლექსების და ბავშვობის.

ბავშვობის დღესასწაული... ახალი წელი მარტოობიდან გაქცევაა, სადაც ზეიმის მერე უნდა დაბრუნდე და ყოველდღიური ცხოვრება გააგრძელო.

მინდა, ფანჯარა გავაღო, ისე, როგორც ბავშვები ალებენ „ამარკორდში“! მამა კი წუნუნებს, დაკეტეთო, – ასაკი მოეძალა და თოვლი აღარ უხარია. გარეთ კი თოვს. თბილისი – ჩემი პატარა, ძველებური ქალაქი – თეთრად იფარება და მასთან ერთად, მთელი სამყარო.

ჯოისის მსუბუქი შრიალით თოვს. დაე, თოვლმა დაფაროს და ნაშალოს ამბიციები და შეცდომები, წვრილმანი მიზნები. ათოვდეს მალა – მყინვარწვერს და დაბლა – კოლხეთის ჭაობებს, ალაზნის ველს და იმერეთის ტყეებს, რინის ტბას და სოხუმის მიტოვებულ სახლებს, თბილისის სახურავებს და დაუშნობელ გამზირებს, თრიალეთის ზეგანს და ივრის ჭალებს. „ათოვდეთ ცოცხალთაც და მიცვალებულთაც“.

შუიძინეთ მგზურსასრუბრი
VT 1833

გიილეთ სარქარდ უთო VT 1235

იკითხეთ მალაზიებში

5 საფეხურიანი ფილტრაციის სისტემა HEPA-ფილტრით

გზარის ბანოფილდის მონაბარბაბლი და კიბინარი ნაბედა

ბარბო-ჯაბრისი

X-cross ფილტრი

* * *

მაია სარეზილი

ძონის საყურე ეკეთა თოვლის ბაზუას. სკოლაში გვექონდა საახალწლო ზეიმი. მეცნო ეს ძონის საყურე და ვცდილობდი გამეხსენებინა საიდან. მერე აღვიდგინე, რომ სულ ეგ საყურე ეკეთა ჩვენს ერთ-ერთ მასწავლებელს და მივხვდი, რომ გვატყუებდნენ. არ მტკენია გული. მიჩვეული ვიყავი უფროსების ტყუილებს, მაგრამ თოვლის ბაზუობაც რომ გაბედეს, გავბრაზდი, მივედი ამ ომახიან თოვლის ბაზუასთან და ვეუბნები: მასწავლებელო, საყურეს მოხსნა დაგავინყდათ... მერე ზეიმი მივატოვე, მაყურებელთა შორის დედაჩემი მოვძებნე და სახლში წამოვედი.

წინა დღის თოვლი ჯერ კიდევ იდო. ვაჟა-ფშაველას ძეგლთან გავჩერდით. მიყვარდა ეს დიდი და ძლიერი კაცი, რომელიც ჩემი ფანჯრების წინ იდგა და ჩვენს კორპუსზე და საერთოდ ყველა შენობაზე მაღალი მეგონა მუდამ. ამსვა დედაჩემმა ზემოთ და ვაჟას ძეგლის ცალ გაყინულ ფეხს ჩავეხუტე. საოცრად მიყვარდა ეს უზარმაზარი და ძლიერი რკინის კაცი. ერთი, დედაჩემის ლოგინში წოლისას ვგრძნობდი თავს ასე დაცულად და მეორე – ამ კაცთან დგომისას. თუმცა, დედას რბილი ხორცი ჰქონდა, თეთრი, ფუმფულა, უმწეო. ხელი გაეჭრებოდა და სისხლი მოსდიოდა, მიარტყამდა და ფეხს რამეს და ულურჯდებოდა, გულს ატკენდნენ და ტიროდა. ეს კი ისე ძლიერი იყო – მყარი, უმოძრაო,

უსისხლო, უცრემლებო, უსიტყვებო და მიყვარდა და მეიმედებოდა, როგორც არავინ. მეგონა, რადგან ჩემს ფანჯრებთან იდგა, არც ეგ არ იყო შემთხვევითი.

სახლში ნათესავები დაგვხვდნენ. დედა არავის მოუყვა, რომ ზეიმი მივატოვე და უცებ გამხიარულდა სტუმრების ხათრით. მე არც შევესულვარ ოთახში. შემოსასვლელში სტუმართა პალტოები ეკიდა და ამ პალტოების მოზომება დავინწყე. ჩემი ძმა დავაყენე კართან, თუ ვინმე მოდიოდეს, მანიშნე-მეთქი და ერთ უშველებელ ქურქში შევძვერი. მერე კარი გავხსენი და გარეთ გავედი. იმ დღეს პირველად გადავჭერი ქუჩა მარტომ და ისევ ძეგლთან მივბობლდი როგორღაც, ამ თოვლში და ამხელა ქურქით. ზემოთ ვერ ავძვერი, მაგრამ ქვემოდან ვუთხარი რალაცები. მერე შემრცხვა საკუთარი თავის, სასწრაფოდ სახლში ავირბინე, დედას ჩავუჯექი რბილ და თბილ კალთაში და ვფიქრობდი, რომ სჯობს ძეგლი იყო, ვიდრე ასეთი ფაფუკი და რბილი ხორცი გქონდეს.

სკოლაში მასწავლეს, თუ ფურცელზე დანერ, რაც ყველაზე ძალიან გინდა და ახალი წლის ღამეს ამ ფურცელს შეჭამ, აგიხდებო. მეც ვწერდი ორი თუ სამი წელი, რომ დიდი ძეგლი მინდოდა ვყოფილიყავი, მაგრამ შეჭმით რატომღაც ვერასდროს შევჭამე. ჰოდა, ვარ ახლა ადამიანი და ხმა არა მაქვს ამოსაღები...

საოცრად მიყვარდა ეს უზარმაზარი და ძლიერი რკინის კაცი. ერთი, დედაჩემის ლოგინში წოლისას ვგრძნობდი თავს ასე დაცულად და მეორე – ამ კაცთან დგომისას. თუმცა, დედას რბილი ხორცი ჰქონდა, თეთრი, ფუმფულა, უმწეო. ეს კი ისე ძლიერი იყო – მყარი, უმოძრაო, უსისხლო, უცრემლებო, უსიტყვებო.

სანახლლო
ფასდაკლება
25-70%

ევროპული სტილი განახლებულ **პაპილონი**

მუსლის სატკივარი

ლიანა აფიშიალი

ბორჯომში ერთი პატარა კაფეა, სახელი არ მახსოვს, თუმცა არც აქვს მნიშვნელობა, „ყველაზე ევროპული ქართული კაფე“ შევარქვი. ისეთი კოპნია და ლამაზია, ისეთი გემოვნებიანი, თავი პრალის ან სტრასბურგის რომელიმე კაფეში გგონია, თან ფანჯრიდან დათოვლილი ნაძვები, მდინარე და ხიდის ლამაზი მოაჯირი ჩანს, დაუნერეელი კანონია – ყველა ქალაქს უნდა ჰქონდეს მდინარე და ყველაზე ევროპული კაფე.

ამ კაფეში უგემრიელესი ყოლოს ტარტი და ლიმონის ნამცხვარი იყიდება, სხვა ნამცხვრებიც აქვთ, მაგრამ ეს ორი განსაკუთრებულია, ცოცხალი ყოლო შუა ზამთარში ზაფხულს გახსენებს, ხოლო ვაშლიანი ლიმონის ფხვიერი ნამცხვარი ზამთრის მეტაფორაა, ყველაზე კარგი პერიოდი ამ ნამცხვრის საჭმელად სწორედ დეკემბრის ბოლოა.

ყავაც გემრიელი აქვთ, არა ისეთი, როგორსაც სხვა კაფეებში შემოგთავაზებენ – მოვალეობის მოხდის მიზნით მომზადებული, არამედ ქაფქაფა და სურნელოვანი.

რამდენიმე დღის წინ კიდევ ერთხელ ვიყავი ბორჯომში – ამ პატარა და მშვიდ ქალაქში, სადაც დიდი სიამოვნებით ვიცხოვრებდი, ბალს მოუვლელი და ველოსიპედით ვისეირნებდი.

ჰოდა, ვიჯექი ამ ჩემს საყვარელ კაფეში და ვფიქრობდი – როგორი დამოკიდებულება აქვთ საქმისადმი ამ კაფეს მესვეურებს, თუკი არ აფუჭებენ ხარისხს, მიუხედავად იმისა, რომ კონკურენტებისა არ ემინათ, რადგა-

ნაც ამ ქალაქში სულ თითო-ოროლა კაფეა. საჭმლის მზადება და სხვისთვის შეთავაზება მაშინ იქნენ მისტიკურ და ჯადოქრულ ძალას, როცა ამას მოვალეობის ან ფულის გამო კი არ აკეთებ – არამედ ისე, სიყვარულით.

**„მუცლის სატკივარი“
მუცლის ტკივილს არ
ნიშნავს, გაცილებით
ზოგადი და ფართო
ცნებაა; დარდებიც
შედის ამ სატკივარში
და გულის ტკივილებიც,
სულიერი შიმშილიც
და სიყვარულის
ნაკლებობაც...“**

ბორჯომში ნატალიასთან ერთად ვიყავი, ჩემს უსაყვარლეს მეგობართან. მასაც, ისევე როგორც მე, ერთი განსაკუთრებული ოცნება აქვს – პანუკა რესტორანი, სადაც ყველა, ვისაც შია, გემრიელად შეჭამს. ისიც, ჩემსავით, სიტყვებისა და გემოების გოგოა.

ვისხედით ჩვენს საყვარელ კაფეში, შუა ზამთარში ცოცხალი ყოლოს ტარტს მივირთმევდით და ათას რამეზე ვლაპარაკობდით. შობასა და ახალ წელზეც, რა თქმა უნდა.

ნატალია, გურული საშობაო ღვეზელის ამბავს მიყვებოდა, ბავშვობის სურნელით შეზავებულ მისტიკაზე:

თურმე, გურიაში, შობის წინა ღამეს ზელენ ცომს, ამზადებენ ყველს, ხარშავენ და ნახევრად ქრიან კვერცხებს. მერე ნახევარმთვარის ფორმის, სახელობით ღვეზელებს ამზადებენ – ოჯახის ყველა წევრისთვის ცალ-ცალკე.

დილით, ოჯახის დიასახლისი – დედა ან ბებო – იღებს ამ სახელობით ღვეზელს, სამჯერ შემოავლებს გარს ამ ღვეზელის მფლობელ ადამიანს და იტყვის:

„ამ ადამიანის (სახელი და გვარი)
მუცლის სატკივარი
აღმა ქარს
დაღმა წყალს...“

მერე უკვე შეიძლება ღვეზელის დაგემოვნება, ასე იწყება საშობაო ტრადიციები.

„მუცლის სატკივარი“ მუცლის ტკივილს არ ნიშნავს, გაცილებით ზოგადი და ფართო ცნებაა, ალბათ, უფრო შიმშილის, მხოლოდ, შენი – არა, სხვების, შენი გარშემომყოფების; დარდებიც შედის ამ სატკივარში და გულის ტკივილებიც, სულიერი შიმშილიც და სიყვარულის ნაკლებობაც...

ჰოდა, ახლა, ამ წინასაშობაოდ, ძალიან მინდა ნატალიას მოხუცი მაკვანეთელი ბებოსავით, შობის კამკამა და თოვლიან დილით, გარს შემოგავლოთ ცხელ-ცხელი და სურნელოვანი გურული საშობაო ღვეზელები და თქვენი „მუცლის სატკივარიც“ წყალსა და ქარს გადავაბარო.

creative home

დეკორატიული აქსესუარები თქვენი ინტერიერისათვის

სახალწლო
ფასდაკლება

თბილისი, ჭავჭავაძის 34 , სავაჭრო ცენტრი პიქსელი
ტელ: +995 32 2183507
ქავთარაძის 1, ჰიპერმარკეტი გუდვილი
ტელ: +995 32 2145014

ბათუმი, მემედ აბაშიძის 44
ტელ: 422 2359004

 <http://www.facebook.com/pages/Creative-Home/>

სოფო გორგაძე

ბილეთი შალაურის მიმართულებით

ავტორი თამარ ალავიძე
ფოტო: მარინა სიჭინავა

ხუთი წლის წინ, 2008 წლის ზაფხულში, ბარგი ჩაალაგა და ოჯახთან ერთად, თბილისიდან შალაურში გადაბარგდა. ეს ის დრო იყო, როდესაც თბილისიდან სხვაც ბევრი გარბოდა – ანგარიშმიუცემლად, მოუმზადებლად, ნაჩქარევად. თუმცა, მათ ვერც გაამტყუნებდი, მოულოდნელად თავსდატეხილი ომისგან შეშინებული ხალხი იყო. სოფო გორგაძესთვის კი ომი მიზეზი არ ყოფილა. ზუსტად იმ დღეებში კახეთში მან ლევან ცაგურიაზე დაინერა ჯვარი და მანქანა შალაურში, სოფლის ბოლოს მდგარი ორსართულიანი სახლის წინ გააჩერა. იმ დღიდან იქაურობა სოფოს და ლევანის კუთვნილებად იქცა.

ეს 41 წლის სოფო გორგაძის მესამე ქორწინებაა. თუმცა, მასთან წარსულზე, უკანმოტოვებულ ცხოვრებაზე სასაუბროდ არ ჩავსულვარ. უფრო მეტად მაინტერესებს, როგორია ყოველდღიურობა პროვინციაში ქალისთვის, რომელიც ხატავდა, ჟურნალისტობდა, რომელსაც „მთელი ქალაქი“ იცნობს, თბილისში უამრავი მეგობარი ჰყავს და სულ რაღაც ხუთი წლის წინ, თვითონაც ამ ურბანული ორომტრიალით სუნთქავდა და იმუხტებოდა.

...

თბილისიდან შალაურამდე მანქანით, საუკეთესო შემთხვევაში, საათნახევრის სავალია. თუ არ გაგიმართლათ და გომბორის გადასახვევი დაკეტილი დაგხვდათ, მაშინ მგზავრობა კიდევ ერთი საათით გაგენლებათ. თუმცა, ამ „გამრუდებულ“ გზას თავისი დადებითი მხარე აქვს: ასე უფრო ნათლად შეიგრძნობ, როგორ იცვლება ცხოვრების ტემპი ქალაქიდან სოფლისკენ მიმავალ გზაზე. მიდიხარ და გრძნობ

– რაც უფრო შორდები ქალაქს, მით უფრო ღარიბდება ინდუსტრიული ინფრასტრუქტურა: ნაკლებად ამჩნევ ყიდვა-გაყიდვის გაცხოველებულ დინამიკას, სულ უფრო ნაკლებია მინიმარკეტები, კაფეები, მაღაზიები. ამ „გარდამავალ ზონაში“ ყურადღებას ძველი, ჩამონგრეული და გამოშინებული შენობა-ნაგებობები იპყრობს, რომელთა დიდი ნაწილიც, „ყოფილი რაღაცის“ სახელწოდებას ატარებს.

შალაურისკენ ვიწრო, დანგრეული გზა თელავის შესასვლელთან ხელმარცხნივ უხვევს. ადრე აქაურობას შალაური ერქვა, მაგრამ დროთა განმავლობაში, როგორც ხდება ხოლმე, რაც ეზედმეტათ, ამოვადეს და დარჩა შალაური. 2000-მდე მოსახლე თუ მცირედ ითვლება, მაშინ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ შალაური პატარა სოფელია – ყველა ყველას იცნობს. ამიტომაც, განსაკუთრებული გამოძიება არ დამჭირდა საიმისოდ, რომ სოფლის ბოლოს, „ოქრუაშვილების უბანში“ მდებარე სახლისთვის მიმეგნო. სოფოს მითითებების მიხედვით, ვიცი, რომ მათ შემდეგ მხოლოდ ორი მოსახლეა და მერე სოფელი მთავრდება, ეზოს წინ კი შავი ჯიპი უნდა იდგას.

აღმართს რომ ვუახლოვდები, გზაზე ხელის დასაქნევად გამოსულ სოფოს ვამჩნევ. თუმცა, სიტყვა „შემჩნევა“ ალბათ ყველაზე ნაკლებად შეეფერება სოფოს აღნაგობას, რომელიც ჩემი წარმოდგენით მარია შარაპოვას სიმაღლე უნდა იყოს (შარაპოვა კი არ მინახავს, მაგრამ მაინც). მისალმებისა და ხელის ჩამორთმევის შემდეგ, ბარგს ვიღებთ მანქანიდან და ეზოში შევდივართ. გზად, სოფო მაფრთხილებს, რომ შეძლებისდაგვარად შორს დავიჭირო თავი იქვე წამოწოლილი მეცხვარის ძაღლისგან, რომელიც ჩვენი მიახლოებისას უმალ წამოიშრება. რამდენიმე ნაბიჯიც და უკვე სახლში ვართ.

ვერ დავიჩემებ, სახლი ისეთი აღმოჩნდა, როგორიც წარმომედგინა-მეთქი, უფრო – პირიქით, ისეთი ინტერიერი დამხვდა, როგორსაც ვისურვებდი და როგორიც იდეალურ შემთხვევაში, ქალაქგარეთ ცხოვრებისას შეიძლება შექმნას ადამიანმა.

ოსსართულიანი სახლის პირველი სართულის უდიდესი ნაწილი დიდ, გაშლილ სივრცეს უკავია, სადაც ჰარმონიულად არის თავმოყრილი მისაღები, სასადილო და სამზარეულო. კედლები ერმაკოვის და ჰენრი კარტიე-ბრესონის ფოტოების ასლებით, ელისაბედის და მარიამის ფრესკის დეტალის ფოტოთი, თავად სოფოს და მამამისის ნახატებით და თანამედროვე თუ ძველი ფოტოგრაფიის არაერთი საინტერესო ნიმუშით არის მორთული. ყველა კუთხეში სხვადასხვა დროის, ფორმის, სიდიდის თუ განწყობის ნივთია მიმოფანტული. ზოგიერთი მათგანი, თითქოს, დაუდევრად დევს რომელიმე კუთხეში, მაგრამ მალევე ვხვდები, რომ ამ სახლში

ყველაფერს თავისი ადგილი და დატვირთვა აქვს და ყველა წვრილმანი თავის წილ მოგონებას ინახავს, ერთ მთლიანობას ქმნის და ერთი ოჯახის ისტორიას ჰყვება.

ამ დეტალების თვალყურებაში გართული, ვხვდები, რომ ქალაქიდან სოფლად გადასახლების შემდეგ, ტემპის სასწაულებრივად შენელების პირველი ჯილდო სწორედ ესაა – შეგიძლია, დღის მთავარ საქმიანობად აქციო ინტერიერის მორთვა, შეგიძლია, მთელი დილა მიუძღვნა, მაგალითად, ფოტოების ჩარჩოში ჩასმას; ქორფა, ყვითელი გოგრებისთვის შესაფერისი ადგილის მიჩენას; სასადილო მაგიდის გამოჩორკნას; შუშის ნატეხებისგან ძველური, ხის „აპტეჩკის“, ანდა, რკინის, ნახვრეტებიანი ჭალის გაკეთებას, რომელსაც მერე, ლამზად აქცევ... ანაწილებ ამ ძველ და ახალ პირად

**სოფოსთვის,
გონებაში ისედაც
ყველაფერი
დალაგებულია,
ოთახიდან ნივთების
განაწილება კი, მისი
შინაგანი განწყობის
გამოსატულაბაა –
ის არაფერს გაუბრუნებს
ძველი წლებიდან,
ამ წარსულიდან
წამოღებული
ნივთებითა და
იმ დროიდან
გამოყოლილი
მეზობრებით
აბრძენებს
სხოვრებას.**

ნივთებს, ახლანდელი და წინა ცხოვრებიდან შენი ხელით აშენებულ ახალ სახლში და ამით, თითქოს, თავის განსაზღვრულ ადგილსაც უჩენ წარსულს.

სოფოსთვის, გონებაში ისედაც ყველაფერი დალაგებულია, ოთახებში ამ ნივთების განაწილება კი, უბრალოდ, მისი შინაგანი განწყობის გამოხატულებაა – ის არაფერს გაუბრუნებს ძველი წლებიდან, ამ წარსულიდან წამოღებული ნივთებითა და იმ დროიდან გამოყოლილი მეგობრებით აგრძელებს ცხოვრებას და ამბობს: „მოსაყოლი თითქმის არაფერია. ძალიან მარტივად მოხდა ყველაფერი. ჩამოვედით და გავაგრძელეთ ცხოვრება, ყოველგვარი შეგუების გარეშე. თუმცა კი, თავიდან, ყველა სკეპტიკურად აფასებდა ჩვენს ნაბიჯს, განსაკუთრებით, ადგილობრივები, თელაველები. იდეაში, ალბათ, მართლა რთული წარმოსადგენია. ეს ხომ ევროპა ან ამერიკა არაა, სადაც დედაქალაქიდან სხვა დიდი ქალაქის მახლობლად გადასახლება არავის გაუკვირდება. აქ კი, ჩვენი საქციელი, სხვებისთვის, უფრო რაღაცისგან გაქცევას ჰგავდა,

მაგრამ გაქცევა არ იყო. მას შემდეგ, რაც ჩამოვედით, არ გაგჩერებულვართ. ამ წლების განმავლობაში, არცერთხელ არ გვექონია განცდა, რომ აი, ყველაფერი მოვანწყვეთ, დავსხვდით და დავისვენეთ. არ ვჩერდებით, ეგრევე რაღაც ახალს ვიგონებთ“.

...
მართკუთხა ფორმის ხის მოგრძო მაგიდაზე, კულინარიული წიგნები და ყველის წარმოებაზე სპეციალიზებული გამოცემები აწყვია. ყველი სოფოს და ლეოს ბოლო დიდი გატაცებაა. ამხელა მეურნეობის აწყობაზე თავიდან არ ფიქრობდნენ, მაგრამ ცხენი აჩუქეს, მერე ძროხა – ერთი, მეორე და ახლა მათ ეზოში, ხის გრძელი, ცალ-ცალკე განყოფილებებად დანაწევრებული სადგომია, სადაც ექვსი ძროხა,

აქტიურებს თქვენს ბუნებრივ სილამაზას

მე ვიხ ბანსახუთხაბუდი

მეჩინს სვეტილური დრაჟე
გლუვი ანტი-მეჩინება თვა

ენიქალური ეოგინაჟია
და გბიჟა ფრჩხილუბი

MERZ
თარგამაჟლი მარგამაჟი
www.merz-spezial.com

ABC PHARMACEUTICALS
ABC PHARMACEUTICALS
www.abc-pharm.com

საინფორმაციო მასალაა. არ არის რეკლამა და არ უნდა იყოს მიჩნეული რეკლამად. ყველაფერი რეკლამის მიზანს ემსახურება.

თხუთმეტამდე ღორი და გოჭი, ქათმები, ბატები და იხვები ცხოვრობენ. ეზოს შუაგულში პატარა ვენახია, მარცხნივ – ღია სადგომი ძროხებისთვის, იმავე მხარეს კი, რამდენიმე ხნის წინ, დამატებითი ნაგებობა ჩადგეს, სადაც ყველის პატარა საწარმოა განთავსებული.

ეს ოჯახური ბიზნესი უკვე ოფიციალური ბრენდია. „მარლეთა“, ასე ჰქვია აქ ამოყვანილ ყველს – სოფოს და ლევანის პირველი ძროხის პატივსაცემად. ცოტა ხნის წინ ყველის ამოსაყვანი ახალი, თანამედროვე დანადგარი იყიდეს, მაგრამ ჯერ არ იყენებენ, რადგან დიდი რაოდენობით რძე სჭირდებათ, ამიტომ ყველს ისევ ძველი დანადგარებით აკეთებენ. ევროპული ტექნოლოგიით დამზადებული „მარლეთას“ ფეტა, მოცარელა და შვეიცარიული, ახლა „შატო მერემი“ იყიდება.

ამ ოჯახურ მეურნეობაში წამყვანი ფიგურა ლევანია. ყველაზე მეტს ცხოველების გამოკვებაზე, აცრაზე, ძროხების და ღორების მშობიარობაზე ის ზრუნავს. რა თქმა უნდა, სოფო ყველაფერში ერთვება, მაგრამ ის სახლშიც ბევრს საქმიანობს, გრძელ, ნაქსოვ ჯემპრსა და დიდ „ბატინკებში“ გამოწყობილი ლევანი კი – ხან ვენახშია, ხან ყველის საწარმოში, ხან ძროხების სადგომში. ახლაც, ორი წუთით შემოირბინა, ყავის დასალევად და გვამცნობს, კიდევ რაღაცამ შეჭამა ერთი ქათამიო. სოფო პასუხობს, დაგკლათო, ასე ხომ შეგვიჭამენ ყველა ქათამსო. ლეო ჩაფიქრებული მიდის, ძროხების საქმელი და ცელოფნის პარკები უნდა იყიდოს – ერთ კვირაში ღორმა გოჭები უნდა დაყაროს და ეგეც მოსაფიქრებელი გვაქვსო, კარავი უნდა მოვიტანოთო...

არქიტექტორმა ლევან ცაგურიამ შარშან თელავში ყველის მწარმოებლის სპეციალობით პროფესიული გადამზადების კურსი გაიარა და ახლა სპეციალური სერტიფიკატი აქვს. საქმეს შესამჩნევად დიდი სერიოზულობით ეკიდება. ყველის დასაძველებელი საკუჭნაო-ნაგებობიდან მოცარელა და შვეიცარიული ყველი ამოაქვს, ფრთხილად ჭრის და მიყვება, თუ როგორი ცოცხალი და ჩამთრევი საქმიანობაა ყველის წარმოება. საუბარში სოფო ერთვება: „ძალიან მიკვირს, რომ საქართველოში სულ ოთხი ტიპის ყველია გავრცელებული: გუდა, სულგუნი, იმერული, ქარხნული; მაშინ, როცა მსოფლიოში ათასობით სახეობის ყველია. თანაც, ღვინოს როგორ უხდება ყველი! ძალიან უცნაურია. ქართული ყველი მალეფუჭებადია, ევროპული ტექნოლოგიით დამზადებული ყველი კი დიდხანს ინახება. უცნაური ქვეყანაა: ზღვა გვაქვს, ტბა – და თევზის კერძების დამზადების მრავალფეროვანი კულტურა არ გვაქვს. რისი განვითარებაც იყო შესაძლებელი ბუნებრივად, არაფერი განვითარდა. იცი, რომ ბევრმა კახელმა ქვერები ჩააბეტონა? მარნები გააუქმეს და ზემოდან გარაჟი დაადგეს. ცოტა გაუგებარი გზით წავიდა ჩვენი განვითარება. ჩემს დასდღემდე შემონახული აქვს ქუთაისელი დიასახლისების რეცეპტების წიგნი. იცით, როგორი რეცეპტებია და რა საკვებს უმზადებდნენ ქუთაისელი დიასახლისები ოჯახის წევრებს? – ზღვის ლობსტერები, სოკოსგან დამზადებული კერძების მრავალფეროვნება, საოცარი რამეებია! ჩანასახი იყო, მაგრამ ახლა აღარ არის“.

...
„ლეო, თემო მოვიდა“, – გასძახის სოფო. რამდენიმე წამში ლევანი გამოდის, სამზარეულოს გასასვლელ კართან, საკიდიდან თბილ ქურთუკს იღებს, ნაცრისფერ უთითო ხელთათმანებს იცვამს და ეზოში გადის. თემო შალაურელი გლეხია და სოფოს და ლევანს ცხოველების მოვლაში ეხმარება. წინა დღეს ვეტერინარს „მონას“ ჩლიქები დაუმუშავებია, სავარაუდოდ, ინფექცია უნდა ჰქონდეს შეჭრილი, ჰოდა, ამიტომაც ახლა, თემოს მოტანილი ტროსების მეშვეობით, მონა მალლა უნდა ასწიონ და წამლები გაუკეთონ.

ამასობაში, სოფო სადილის სამზადისშია. ლევანმა ხორცი დაამუშავა და დატოვა, სადილამდე ხელი არ ახლოთო. ამ სახლში ნატურალური საკვები პრიორიტეტია. სალათის ფოთლებისგან და ფერად-ფერადი ბულგარული წინაკებისგან სოფო სალათს ამზადებს. ეზოში, რქანითელის პატარა ვენახის გარდა, ბოსტანიც აქვთ, სადაც ერთხანს „ჩერის“ ჯიშის პომიდვრები მოჰყავდათ: „ისეთი აუიოტაჟი გამოიწვია ამ პატარა პომიდვრებმა ჩვენს სტუმრებში, ყველა ამ პომიდორზე ლაპარაკობდა, მაგრამ მერე, მაინც შევეშვი. მეორე წელს გადავწყვიტე, მწვანილი მომეყვანა. ლეომ თესლი პატარა პაკეტით მოიტანა, მე მეცოტავა და ბლომად მოვაყარე. ორ კვირაში მთელი ეზო მწვანილებით იყო დაფარული. ამიტომ, მწვანილებზეც უარი ვთქვი – არ მეხერხება. ბოსტანი არ არის ჩემი საქმე, მეცხოველეობა – კი, ბატონო!“ სოფო სალათს ყველს აყრის, კარგად ურევს და მზადაა. ვამჩნევ, ხელები ადვილად უსკდება, ხშირ-ხშირად ისვამს კრემს, მაგრამ მაკიაჟს თითქმის არ ხმარობს. მეუბნება: როცა დამჭირდება, თმა უნდა გადავიწიო, სახეზე წყალი შევისხაო. ეს მარტივი ფრაზა ჩემთვის კიდევ ერთი დასტურია, რომ სოფლად ცხოვრების სიმკაცრეებიც კი სოფოსთვის ჰარმონიას ქმნის (რაც უნდა კომფორტულად მოიწყო გარემო, როცა ფიზიკურად ბევრს შრომობ, ცხოვრება, ქალაქური გაგებით, მაინც მკაცრი გამოდის).

„ყველას თავისი მასშტაბი აქვს, ვილაც რაღაც გრანდიოზულს აკეთებს, ჩვენთვის კი პატარა რამეც მნიშვნელოვანია. მე ამ მარტივი ქმედებებით ვიღებ სიამოვნებას. ყველაფერი, რაშიც ენერჯიას ვღებ და არ მბეზრდება, ბედნიერებაა. თან მგონია, რომ ჩემი საქციელთი, ჩემი არჩევანით, ჩემი ახლანდელი ცხოვრების წესით, გოგოებსაც მაგალითს ვაძლევ. მგონია, რომ მათ რაღაც განსხვავებულის მაგალითი აქვთ. ვეუბნები, რომ ყველაფერს აქვს ალტერნატივა. მთავარია, შენი სურვილი. ესეც კარგი მარცვალაია მათ ცნობიერებაში“.

...
სახლის მეორე სართულზე პირველი საძინებელი ანკასია, სოფოს უფროსი შვილის – პირველი ქორწინებიდან. თუმცა,

21 წლის ანკა თაბუკაშვილი ბოსტონში, უელზლის კოლეჯში პოლიტიკურ მეცნიერებას სწავლობს და დედასთან შალაურში წელიწადში ერთი-ორჯერ ჩადის. სამაგიეროდ, სოფოსთან და ლევანთან ცხოვრობენ ტყუპები, ლიზა და მარიამი. მათ ორი ოთახი ფუნქციონალურად აქვთ განაწილებული: ერთი საძინებელია, მეორეში კი „შრომობენ“. დღის დიდ ნაწილს ამ ოთახში ატარებენ: ახლაც კომპიუტერთან მიცუცქულან და Chicago-ს სცენარს ამზადებენ. ზაფხულობით ასეთი ტრადიცია ჰქონიათ, როცა დედაშვილები ზაფხულის არდადეგებზე ამერიკიდან ჩამოდიან, ყველანი ერთად სპექტაკლს დგამენ. შარშან „ოლივერი“ დაუდგამთ, წელს ამერიკული კინომიუზიკლის Chicago-ს ჯერია.

გოგონების საძინებელში, მუყაოს დიდ ფირფიტებზე ფოტოსტენდებია გაკეთებული. „დედაჩემი ყველა შვილიშვილს უკეთებს, – მიხსნის სოფო, – ეს ანკას სტენდია, ეს ტყუპების“.

თვალი ანკას გალერეაში მოთავსებულ ერთ-ერთ, შავ-თეთრ ფოტოსკენ გამიზნის, რომელზეც ანკას დიდი ბეზია, ახალგაზრდა მედეა ჯაფარიძეა გამოსახული. სანერ მაგიდაზე, სოფო, მარიამის თოჯინებს მათვალისწინებებს: „ეს დღეს მოწყენილია“, – ამბობს სოფო და მუქი ლურჯი და ნაცრისფერი პლასტელინებისგან გაკეთებულ გოგონა-თოჯინას მანვლის, რომელსაც თითების ნაცვლად მოკლე მავთულეები აქვს ოსტატურად ჩამაგრებული, – მარიამი სტოპ-მოუშენებს აკეთებს (ცალკეული კადრებისგან აწყობილი ანიმაცია), იცი, რა მაგარია! გაჩვენებ მერე, რამდენიმე ვიდეო აქვს გაკეთებული“.

ზედა სართულიდან, ტყუპების სიცილი ისმის. ყურს ვუგდებ და ვხვდები, რომ ერთმანეთისთვის საუკეთესო გამართობები არიან და თამამიც მხოლოდ ერთად წარმოუდგენიათ. „ვი-

თომ რთულია ტყუპების გაზრდა, მაგრამ არაა ასე, – მეუბნება სოფო, – ძალიან მაგარია, რომ ერთმანეთი ჰყავთ და ერთმანეთის გარეშე არ შეუძლიათ. ძალიან მიხარია ისიც, რომ გიჟდებიან აქაურობაზე. ერთი პერიოდი, როცა დადგა საკითხი, რომ სკოლის ბოლო წლები თბილისში გადავსულიყავით, უარი თქვეს. აქ იდეალური გარემოა იმისთვის, რომ რაც აინტერესებთ და უყვართ, მთელი დრო დაახარჯონ. აი, მარიამი მულტფილმებს აკეთებს, ლიზას კულინარია აინტერესებს, არასდროს დაგზარდება, რამე გამოგიცხოს. იმასაც ვამჩნევ, რომ ჩვენთან სტუმრად ჩამოსული თბილისელი ბავშვები, გაცილებით ალგზნებულები და ემოციურები არიან. ჩვენ კი აქ სიმშვიდე გვაქვს, რომელსაც უკვე მივიჩვიეთ და ვეღარ ვატყობთ. ბუნებას თავისი მსგელობა აქვს და რაღაც ეტაპებს ვერ გადაახტები. ბავშვი უნდა იყოს ბავშვი, თუ გინდა, რომ ფსიქიკა ჰქონდეს მშვიდი და ჯანსაღი“.

ამასობაში, მეორე კერძიც გამზადდა: პომიდვრის ნაჭრე-

„ყველას თავისი მასშტაბი აქვს, ვილას რაღაც გრანდიოზულს აკეთებს, ჩვენთვის კი პატარა რამეც მნიშვნელოვანია. მე ამ მარტივი ქმედებებით ვიღებ სიამოვნებას. ყველაფერი, რაშიც ენერჯიას ვღებ და არ მბეზრდება, ბედნიერებაა“.

www.facebook.com/RadioShokoladisIstoriebi

გადაცემა „ცხელი შოკოლადის ისტორიები“
ჟურნალის საუკეთესო საავტორო მასალების რეტროსპექტივაა.

როგორ შეიცვალა დროსთან და გარემოსთან ერთად „ცხელი შოკოლადის“ გმირების ცხოვრება? მოახერხეს თუ ვერა მათ სამყაროს შეცვლა?

„ცხელი შოკოლადის ისტორიები“
დაგანახებთ კონტექსტს, დროსა და სივრცეს ადამიანების პერსპექტივიდან. გადაცემა გაიხსენებს ყველაზე კაშკაშა, საინტერესო ისტორიებს და ხელახლა შეგახვედრებთ მათ გმირებსა და ავტორებს.

ეთერში გასვლის დრო: სამშაბათი 18:00
განმეორებით: სამშაბათი 02:30, ოთხშაბათი 13:00, შაბათი 20:00

ავტორი და წამყვანი - ნინო ჯავახიშვილი
ჟურნალ „ცხელი შოკოლადის“ ავტორი და რედაქტორი. საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის ჟურნალისტიკის სკოლის ლექტორი. სხვადასხვა დროს იყო ჟურნალ „ლიბერალისა“ და მისი ონლაინ გამოცემის აღმასრულებელი რედაქტორი, წამყვანი სამაუწყებლო კომპანია „რუსთავი 2ზე“, არასამთავრობო ორგანიზაცია „ინტერნიუს ნეტვორკის“ ჟურნალისტი და პროდიუსერი.

**სხელი
შოკოლადი
98.5 FM**

☎ 2 985 985
✉ radio@shokoladi.ge
🌐 radio.shokoladi.ge

ბი, რომლებზეც მოცარელას თხელი პორციებია დადებული, ზემოდან ბაზილიკი აქვს მოყრილი და ბალზამიკოს კრემი და ზეთუნის ზეთი მოსხმული. სოფო გოგონებს სადილად ეძახის. რამდენიმე წუთში, ლიზა ლილინით ჩამორბის კიბეებზე, ცოტა ხანში მარიამიც მოჰყვება. სოფო ამბობს, რომ აქ ცხოვრებას ერთი დიდი პლუსი აქვს, რაც ყოველთვის მოსწონდა და არ გამოდის თბილისში: აქ უფრო კარგად შეგიძლია, ოჯახი ნამდვილ, იდილიურ ოჯახს დაამსგავსო – ერთად ისაუბრო, ისადილო და ივახშო: „ძალიან კარგი ტრადიციაა, არა?! მასხოვს, ბავშვობაში, ძირითადად ვახშამზე ვიკრიბებოდით ხოლმე. სამზარეულოში დიდი ფანჯარა გვქონდა, მამა სამსახურიდან რომ ბრუნდებოდა, ამ ფანჯარაში იყურებოდა, ვინ როგორ იყო, ჩვენ კიდევ იქით ვაფასებდით, როგორ ხასიათზე მოვიდოდა. მერე უკვე, როცა წამოვიზარდეთ, ეს ვახშმის ტრადიციაც დავკარგეთ“.

ახლა კი, სოფოს და ლევანის სახლში ყველა ბედნიერად თანაცხოვრობს – ადამიანებთან ერთად, ზუთი ძაღლი და სამი კატა. ძნელი წარმოსადგენია, ალბათ, მაგრამ არც ისინი ერჩიან ერთმანეთს: „ამ ტერიტორიაზე, ყველაფერი, რაც მიწზეა შეუძლებლად, შესაძლებელი ხდება. აბსოლუტური კოჰაბიტაციაა, ასე ვთქვათ. ერჩიან მხოლოდ გარედან მოსულ ცხოველებს, შიგნით იდილია“, – ამბობს სოფო.

ლევანს და სოფოს საკუთარ დაკვირვებას ვუზიარებ: აქ, სოფლად, თითქოს, დრო უფრო დინჯად გადის ქალაქისგან განსხვავებით და სხვადასხვა საქმისთვის და საკუთარი თავისთვისაც გაცილებით მეტი დრო გრჩება. საუბარში ლევანი ერთვება და ამბობს, რომ ქალაქგარეთ ტემპის აჩქარება შეუძლებელიც კია: „აქ, რაც უნდა ნაადრევად მივარდე ძროხას, ადრე ვერ მონველი, ისევე, როგორც მცენარე ვერ ამოვა დროზე ადრე. თბილისში კიდევ შეგიძლია, შვიდ ადგილას მიირბინო და საქმეები მოისტუმრო“.

„მაგიტომაც არიან მინათმოქმედები ასეთი მშვიდები და აუღელვებლები, – სოფო გვერთვება საუბარში.

„კახეთს ალტერნატივა არ ჰქონია? რატომ მაინცდამაინც შალაური?“ – ვეკითხები.

„ალტერნატივა კახეთს ნამდვილად არ ჰქონია. მოწონებით სამეგრელოც და გურიაც ძალიან მომწონს, მაგრამ ასე არ დამდგარა საკითხი. კახელები ძალიან კარგი ხალხია, აურა არის აქ განსაკუთრებული, კულტურა აქვთ გამორჩეული – ვაზი მოჰყავთ. პროვინციას ქალაქთან შედარებით კიდევ ერთი პლუსი აქვს – სიმარტივე, გარკვეული გაგებით. თორემ ხალხი, პრინციპში, ყველგან ერთია. თუმცა, თელავი პროვინციული ქალაქი არ არის. თელაველებს სიამაყე აქვთ, კარგი გაგებით – თელავი ხომ ერთ-ერთი სატახტო ქალაქი იყო. მეორეც, თვითონ ქმნიან რაღაცას, თავიანთი უნიკალური დოვლათი აქვთ და არ არიან სხვებზე დამოკიდებულები, ძალიან მშრომელი ხალხია. დინჯები და აუღელვებლები. მეც მინდა, გავხდე თელაველი და ვერ მოვახერხე – მონმოზა უნდა გამოვცვალო. გახედავ აქაურ ხედებს და მიხვდები, რომ ევროპაა, რა! – გარე კახეთი ძალიან ჰგავს ტოსკანას. ტოსკანაში რომ მოხვდები, სანამ კაცი ხმას არ ამოიღებს, ვერ მიხვდები, იტალიელია თუ კახელი. დასავლეთ საქართველოში, ალბათ, უფრო გამიჭირდებოდა ცხოვრება. მგონია, რომ ესენი უფრო ალალები არიან, კარგი გაგებით, სწორხაზოვანები“.

...

სოფო ამბობს, რომ თვითონ უფრო კარჩაკეტილი ადამიანია, ლევანს კი შალაურში და თელავში ყველა იცნობს. ზამთრის სუსხიანი და მოკლე დღეები რომ იწყება, ყველა თავის კარ-მიდამოში იკეტება ძალაუნებურად და ერთმანეთს გაზაფხულამდე „ემშვიდობებიან“. თუმცა, ზაფხულია თუ ზამთარი, სოფოს და ლევანის სახლში დილა განთიადზე იწყება. „სამაგიეროდ, ღამით, 12-ზე უკვე ღრმა ძილში ვართ“, – მეუბნება სოფო.

დღის განმავლობაში, საქმეებს შორის, რამდენჯერმე ჯდება კომპიუტერთან. ფეისბუქზე დარეგისტრირებულია, სულ ჩართული აქვს და მიაჩნია, რომ მოვლენებზე შორიდან დასაკვირვებლად იდეალური საშუალებაა.

„დაბრუნებას არ ფიქრობთ?“

„დაბრუნებას?! მე თბილისში არაფერი მაქვს. აქ ვარ და არც მიმაჩნია, რომ რამეს მოწყვეტილი ვარ. გულახდილად რომ გითხრათ, სუნთქვა მიჭირს იქ. ეტყობა მაინც დიდი სხვაობაა სუფთა ჰაერის კუთხით, ბევრი ხმაური, გამონაბოლქვი – ძალიან მდლის. მიეჩვიე სიმშვიდეს“.

„თბილისში რამე თუ გენატრებათ?“

„ორი-სამი დღით რომ მივდივარ, რას ვინაზღაურებ?! ძა-

ლიან მიყვარს „დაინიგ აუთ“ – აუცილებლად გავდივარ სადმე, სასადილოდ, მეგობრებთან ერთად. ახლობლების მონახულება არ მჭირდება იმიტომ, რომ ისედაც აქეთ ჩამოდის ყველა. მიყვარს თეატრი, კინო, მაგრამ თბილისში რომც ვიყო, ყოველდღე მაგისტვის ხომ ვერავინ იცლის?! თუმცა, არც ეგაა პრობლემა, დაბადების დღეზეც კი წავსულვართ თბილისში აქედან. ორ კვირაში ერთხელ, შაბათ-კვირას ისედაც ჩავდივართ – ტყუპები ჩაგვყავს ბებია-ბაბუებთან. როცა იქ ვარ, აქაური ყველაფერი მენატრება, ერთი დღეც საკმარისია, რომ მომენატროს... აქ გადმოსახლება ძალიან ჯანსაღი გადაწყვეტილება იყო, რადგან ადამიანმა უნდა იცხოვროს ისე, როგორც უნდა და სადაც უნდა“.

მოკსენ მახმალბაფი

„დაე, ამოუალეთ
ჩემი სახელი ჩემი ქვეყნიდან,
თუ ის ამით გათავისუფლდება“

ავტორი თეო სატიაშვილი
ფოტო ზინკა ბარნოვი

„ირანულ კინოს ირანულ პოეზიაში აქვს ფესვები, ამიტომ არის ის პოეტური. აუდიტორია ირანში ძირითადად ბავშვები არიან, ამიტომ ადვილად გასაგები ფილმები უნდა გადავიღოთ. მოკლედ შემიძლია გითხრა – პოეტურობა, უბრალოება და ადამიანის განსაკუთრებული მორალურობა არის ირანული კინოს სპეციფიკური ნიშანი“, – ამბობს კინორეჟისორი მოჰსენ მახმალბაფი, რომელიც თბილისის წლევეანდელ საერთაშორისო ფიურის თავმჯდომარეობდა. თავად მახმალბაფის ფილმებიც ასე შეიძლება დავახასიათოთ – ზოგჯერ ბანალურობამდე მისული სიმარტივე და სისადავე, რომელიც ამავე დროს პოეტური სახეებით არის დატვირთული და საოცარი ჰუმანურობით გამოირჩევა.

უცნაურია, მაგრამ მახმალბაფი დაახლოებით 20 წლის იქნებოდა, ფილმების ყურება როცა დაიწყო. ის, როგორც მორწმუნე ადამიანი, კატეგორიულად გმობდა კინოს და დედასაც უშლიდა კინოთეატრში სიარულს. პრინციპში, მახმალბაფს გართობისთვის არც ეცალა, უმამოდ გავრდილს ადრეული ასაკიდან მოუწია ფიზიკური შრომის დაწყება.

– პატარა ვიყავი, როდესაც დედა და მამა განქორწინდნენ, ამიტომ მე ბებია მზრდიდა. ის ძალიან რელიგიური ადამიანი იყო, რომელიც მიყვებოდა, რომ თუ წავიდოდი კინოში, სიკვდილის მერე ღმერთი ვჯოჯოხეთში გამაგზავნიდა. ბების გავლენით, ბავშვობაში საერთოდ არ ვყოფილვარ კინოში. 15 წლის ასაკში შაჰის წინააღმდეგ მებრძოლი პარტიზანი გავხდი, ორი წელი ვიბრძოდი და 17 წლის ვიყავი, რომ დამაპატიმრეს. 22 წლამდე ციხეში ვიჯექი, ასე რომ, იმის დრო არ მქონდა, სკოლაში მევლო. მაგრამ ციხეში მიგვხდი, რომ კინოს შეუძლია საზოგადოების შესაცვლელად მნიშვნელოვანი როლი შეასრულოს. ამან გარკვეულწილად ხელი შემინწყო, რომ „სუფთა ხედავ“ მქონოდა – რაკი კინოს გადაღებამდე ძალიან ცოტა ფილმი მქონდა ნანახი, რასაც ვიღებდი, ეს ჩემი იყო.

ათასობით ღარიბი და რელიგიური ირანელის მსგავსად, მახმალბაფი რეზა-შაჰის სასტიკი მონინააღმდეგ გახდა.

– შაჰი ნამდვილი დიქტატორი იყო. 17 წლის ვიყავი, როცა ციხეში არაადამიანურად მანამეს. შემიძლია გავწვინოთ ამ წამების ნაკვალევი.

უეცრად ის წინდინად იხდის ფეხსაცმელს და შიშველ ფეხს მაგიდაზე შემოდებს. ამ დროს მახმალბაფი ძალიან ჰგავს თავის ფილმებს – უშუალოს, „ეტიკეტების გარეშე“, ცოტა მიამიტურს, რომელსაც კულტურის თავისებურებას მიაწერ. ვცდილობ, არ გავიხედო დავით გაბუნიასკენ (რომელიც თარგმანში მეხმარება), რომ გაოცება არ შემეტყოს. ჩემთვის კი ვფიქრობ, რომ ესეც არის ნიშანი, რის გამოც მისი ფილმებისთვის ბოლომდე ვერ მოგიძებნია სახელი – ეს თავისებური პრიმიტივისტური ხელოვნებაა თუ სხვა კულტურული ტრადიციის ნაყოფი. ამა-

**მოღარნიასია
ვაქსინასიას ჰგავს, ის
მსიჩადი ღოჯაბით
უნდა შეიყვანო...
რეაქსია შაჰის
მმართველობაზე
არ იყო რეაქსია
მოღარნიასიაზე,
მთავარი მიჯაზი
შაჰის
დიქტატორული
რეჟიმი იყო.**

სობაში კი მახმალბაფი ენერგიულად აგრძელებს საუბარს:

– ამიტომ, დიქტატორული რეჟიმის გამო, მთელი ერი განეწყო შაჰის წინააღმდეგ. მართალია, ხალხი რელიგიური იყო, მაგრამ არა ფუნდამენტალისტები. უბრალოდ, ფუნდამენტალისტებმა „მოიპარეს“ რევოლუციის მონაპოვარი, ისინი მოექცნენ სათავეში და რევოლუციიდან რამდენიმე თვის შემდეგ ამ უკანასკნელის მიმართულება შეცვალეს... დღეს ჩემი მეგობრების დიდი ნაწილი, ვინც მაშინ იყო დაჭერილი, ისევ ციხეშია, ანუ სამართლიანობის თვალსაზრისით არაფერი შეცვლილა.

უკანასკნელ წლებში საქართველოში სულ უფრო იზრდება რელიგიურ-ფუნდამენტალისტური ცნობიერება და ეკლესიის გავლენა. ხშირად შემოფოთებოთაც ადარებ-

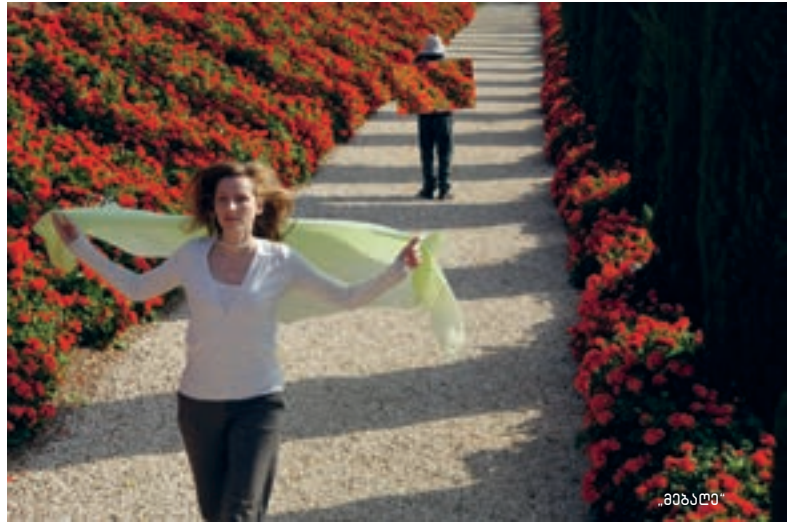
ბენ ხოლმე 70-იანი წლების ირანს და საუბრობენ ისლამური რევოლუციის მიზეზებზე, სადაც სერიოზულ ფაქტორს შაჰის პროდასავლურობა, ირანელებისთვის განსხვავებული კულტურის თავზე მოხვევა წარმოადგენდა, რომლებმაც მოდერნიზაციასთან მოკლე დროში ადაპტირება ვერ შეძლეს. რამდენად განაპირობებდა მართლაც ეს მიზეზი ისლამურ რევოლუციას?

გეთანხმებით, მაგრამ არა მთლიანად. ეს, შესაძლოა, ავღანეთის მაგალითზე უფრო ზუსტი იყოს, სადაც განსხვავებით ათა-თურქისგან, რომელმაც თურქეთის დასავლურ ყაიდაზე ევოლუცია, საზოგადოების მოდერნიზაცია ძალიან მყარად მოახერხა, ან განსხვავებით რეზა-შაჰისგან, რომელმაც ირანში საზოგადოების ვესტერნიზაცია ნაწილობრივ, სანახევროდ შეძლო, ამანულა-ხანმა ავღანეთში ეს, ფაქტობრივად, ვერ განახორციელა. მოდერნიზაცია ვაქცინაციას ჰგავს, ის მცირედი დოზებით უნდა შეიყვანოს... რეაქცია შაჰის მმართველობაზე არ იყო რეაქცია მოდერნიზაციაზე, მთავარი მიზეზი შაჰის დიქტატორული რეჟიმი იყო. ირანში ძალიან ბევრი გაჭირვებული ცხოვრობდა, საშუალო კლასი თითქმის არ არსებობდა, მაგრამ იყვნენ ოჯახები, რომელთაც უამრავი ფული ჰქონდათ. ამ უკმაყოფილებას პირველ რიგში მანც ეკონომიკური მიზეზები განაპირობებდა. მეორე ფაქტორია, რომ მოლებმა მოახერხეს უკმაყოფილების ორგანიზება. შაჰის შეცდომა ის იყო, რომ კომუნისტებს ებრძოდა და ამასობაში გამოეპარა მოლას მზარდი გავლენა ხალხში. 115 000 მოლა ძალიან ბევრია, სწორედ მათ მოაწყვეს რევოლუცია. ეს პრობლემა წიგნში „ბუდა სირცხვილისგან აფეთქდა“ მაქვს აღწერილი.¹

მახმალბაფი დღემდე გამოირჩევა თავისი მოქალაქეობრივი აქტიურობით. ის ამჟამად საფრანგეთში ცხოვრობს, ირანი აჰმადინეჟადის პრეზიდენტად არჩევადან მალევე, 2005 წელს დატოვა, სადაც ჩასვლის უფლება არ აქვს. მომდევნო არჩევნების პერიოდში ირანის ხელისუფლება მახმალბაფს ადანაშაულებდა აჰმადინეჟადის რეალური კონკურენტის, მირ-ჰოსეინ მუსაუვის კამპანიის წარმოებაში საზღვარგარეთ. პოლიტიკური ანგაჟირებულიობის გამო მას ხშირად აკრიტიკებენ კიდევაც, მით უმეტეს, ირანში, სადაც ისლამური რევოლუციის შემდეგაც, რის

„სალამ, სინემა“

„მეზალი“

შედეგადაც მისი მეგობრები და თანამებრძოლები მოვიდნენ ხელისუფლებაში, მოჰსენ მახმალბაფი მუდმივ ოპოზიციონერად რჩება. თუმცა იარაღის ნაცვლად ხელოვნების ენას მიმართავს. „ადრე მზად ვიყავი, იარაღი ამელო ხელში, ახლა კულტურულ სამუშაოს ვანიჭებ უპირატესობას... სამყარო კულტურის გარეშე ჯუნგლებად იქცევა. მერწმუნეთ, გაცილებით ადვილია, შიშველი ხელებით განაიარალო პოლიციელი, ვიდრე უმეცრეებაზე გაიმარჯვოს კულტურამ“, – ამბობს ის ერთ-ერთ ინტერვიუში.

როდის და რატომ დაიწყო თქვენი ნაწარმოებების აკრძალვა?

– თავიდანვე. რევოლუციის მერე მალევე გამოვაქვეყნე წიგნი „მინის ბალი“, რომელშიც ირანში ქალთა საშინელი მდგომარეობა აღწერილი. ჩემი ერთი მეგობარი, რომელთან ერთადაც ციხეში ვიჯექი, მინისტრი გახდა. მან მისაყვედურა, რატომ გვაკრიტიკებ, ჩვენი მეგობარი არ ხარ? მერე გავაკრიტიკე ირან-ერაყის ომი – ასი ათასობით ირანელი მოკვდა ერთ მხარეს და ამდენივე მეორე მხარეს. რატომ? ვისთვის? – არ მესმოდა. ამაზეც გაბრაზდნენ. ასე, ერთმანეთის მიყოლებით აკრძალეს ჩემი ნამუშევრები. ყოველი აკრძალვის მერე ჩემს ყოველ მომდევნო ფილმში უფრო მეტი კრიტიკა ჩნდებოდა. ჩემი ფილმის („სიყვარულის დრო“) გამო მოხსნეს კულტურის მინისტრი, უსაყვედურეს, რატომ დართე მოჰსენს ამის გადაღების უფლება (სხვათა შორის, ეს გახლდათ ხათამი, რომელიც შემდეგ ირანელებმა პრეზიდენტად აირ-

ჩიეს. ის რვა წელი მართავდა და ჩემთვის იყო ბოლო პრეზიდენტი, რომლის დროსაც მე ირანში ვცხოვრობდი). უსაყვედურეს იმის მიუხედავად, რომ ფილმი თურქეთში გადავიღე. როცა კულტურის სამინისტროსგან თანხმობა მივიღე, მინისტრმა მაშინვე მითხრა: გადაიღე, ოღონდ სადმე სხვაგან, არა ირანში. მაგრამ სადაც უნდა გადამელო, ირანის პრობლემებზე ვლაპარაკობდი – ისევე როგორც „ველოსიპედისტი“, სადაც მოქმედების ნაწილი პაკისტანში ხდება. ერთ-ერთი ბოლო ფილმი, „მებაღე“, გადავიღე ისრაელში. ფილმი არის ბაჰაისტებზე, რომლებიც ირანელების ერთ პროცენტს წარმოადგენენ. მათ არ შეუძლიათ განათლება მიიღონ უნივერსიტეტებში, ხელისუფლება არ აძლევს ამის საშუალებას. მათ იატაკქვეშა სკოლები აქვთ იმისთვის, რომ ისწავლონ მათემატიკა, ქიმია, ფიზიკა... ირანში, სინამდვილეში არავინ იცის, რა არის ბაჰაი. მათი მოძღვრება განდიანური: მშვიდობის მოყვარე ურთიერთობები, თავისუფლება, არა – ძალადობას... ამ ფილმის გადაღებით ორმაგ რისკზე მივდიოდი: თუ ხარ ირანელი და მიდიხარ ისრაელში, 5 წლით ციხეს მოგისჯიან, ასეთია კანონი. მეორე ტაბუა, ილაპარაკო ბაჰაელებზე. ცხადია, „მებაღე“ აკრძალეს, მაგრამ ხელიდან გავრცელდა ირანში. ირანელები გაოცებული კითხულობდნენ – რატომ კლავენ ამ ხალხს? პრობლემა ისაა, რომ ჩვენ არ ვიცნობთ ერთმანეთს, კინოს კი შეუძლია იყოს სარკე, წერილი, სკოლა... ის მხოლოდ გასართობი არ არის.

გგონიათ, რომ კულტურას ზოგადად ან/და კინოს შეუძლია რეალურად შეცვალოს სამყარო?

კინომ უკვე შეცვალა ბევრი რამ – შეხედეთ ჩვენს ჩაცმულობას, ჩვენს საუბარს, კაფეებს, რესტორნებს... კინო ადამიანებისთვის ფანჯარასავით არის, ის გავლენას ახდენს ცხოვრებაზე, ჩვენს ცნობიერებაზე. ჩვენ ერთმანეთს კინოს საშუალებით ვეცნობით – უყურებთ ირანულ კინოს და ამბობთ, აჰა, ეს ირანული კულტურაა, რა პრობლემები აქვთ? განათლებული არიან თუ არა? და ა. შ. იგივეა ქართველ ხალხთან დაკავშირებით. კინო სკოლაა, მარტივი, მაგრამ სკოლა – მე არ ვიცი ქართული, თქვენ არ იცით ირანული, მაგრამ გვესმის კინოს ენა. კინო-ენის საშუალებით შეგვიძლია ერთმანეთს ვესაუბროთ, ჩვენი აზრები დავანახოთ ერთმანეთს, ცხადი გავხადოთ ისინი. ჩემს ფილმებს სარკესავით ვიყენებ, მათ საზოგადოების წინ ვდგამ. მე არ შემიძლია დიქტატურის მხარეს ვიყო, მაგრამ ასევე ვაკრიტიკებ საზოგადოების ფუნდამენტალისტურ იდეებს. როდესაც ციხეში ვიჯექი, მქონდა შესაძლებლობა, შაჰის რეჟიმის მონინალმდეგე 7000-მდე პოლიტიკოსს შევხვედროდი, რამდენიმე წლის მერე კი ვსაუბრობდი იმაზე, რომ ისინიც, ანუ ოპოზიციურად განწყობილი პოლიტიკოსებიც, დიქტატორებს დაემსგავსნენ. რა არის პრობლემა? ე.ი. პოზიციების ცვლილების მიუხედავად სიტუაცია იგივე რჩება? ეს ვაჩვენე ფილმში „სალამ, სინემა“, რომ ძალაუფლება პრობლემაა. არ აქვს მნიშვნელობა, მე ვზივარ ძალაუფლების სათავეში, თუ ის ორი გოგო, რეაქცია

ერთი და იგივეა. რა შეგიძლია გავაკეთოთ? უნდა შევცვალოთ შეხედულებები. დიქტატურა ხეს ჰგავს, რომელსაც ფესვები კულტურის ნიადაგში აქვს გადგმული. კინოს შეუძლია შეცვალოს კულტურა, დიქტატურის ფესვები, ნელ-ნელა, მაგრამ სიღრმისეულად.

თქვენ ხშირად ლაპარაკობთ ხოლმე კულტურის სისასტიკეზე. ერთ-ერთ ინტერვიუში წერთ იმ მექანიზმზე, რომელშიც ძალადობრივ იერარქიულ ოჯახი ძალადობრივ იერარქიულ სახელმწიფო სისტემას განაპირობებს: „ოჯახი სჯის შვილებს, სახელმწიფო სჯის თავის მოქალაქეებს“. თქვენ ფილმებშიც მუდმივად ჩანს, რამდენად მკაცრია ტრადიციული კულტურა. როგორ ფიქრობთ, ეს ძველი კულტურების პრობლემაა? რამდენად განაპირობებს ამ სიმკაცრეს რელიგია?

ჩემი შვილის ფილმი „ვამლი“⁴³ თუ გაქვთ ნანახი? იქ არის ეპიზოდი, როცა მამა თავის შვილებს დიდი ხნით დაამწყვდევს სახლში. ეს დასჯის გავრცელებული ფორმაა. ფილმმა პიროვნება კი არ უნდა განსაჯოს, არამედ კულტურა. ფუნდამენტალისტი ადამიანები უდანაშაულოები არიან, მაგრამ სჯერათ არაუდანაშაულო იდეების. ისინი მზად არიან, მოკლან ან თავი მოიკლან რაღაც იდეისთვის. მათ აქვთ საკმარისად დიდი მხნეობა და უბინოება, რომ საზოგადოებისთვის თავი მოიკლან, მაგრამ თავად იდეა შემადრწუნებელი. ზოგჯერ ვადანაშაულებთ ადამიანებს და გვაგინებდებ, რომ მათი ბრალი არ არის, ესა თუ ის შეხედულება ხშირად ტრადიციიდან მოდის – დედა, მამა, ტრადიცია გაძლევს რჩევებს. ჩემი ცოლის ფილმის „დე, როცა ქალი გაეხდი“⁴⁴ მეორე ნაწილში ნაჩვენებია ველოსიპედისტი ქალის ისტორია, რომელსაც ქმარი ცხენით მისდევს და უყვირის, ჩამოდი ველოსიპედიდან, ეს ჩვენი ტრადიცია არ არისო. ქალი არ უჯერებს და ქმარი ეუბნება – მე გაგყრები. და თქვენ ხედავთ ტრადიციის ცხენზე ამხედრებული კაცების სახით, რომლებიც მისდევენ ველოსიპედისტს და ეუბნებიან, რომ ტრადიციის თანახმად, ის ვალდებულია ჩამოვიდეს. ათასობით ტრადიციული ცხენი ებრძვის მოდერნიზებულ ველოსიპედს. ეს უნდა ვაჩვენოთ აუდიტორიას, რათა იფიქროს, ილაპარაკოს ამაზე. რა არის ძალადობის მიზეზი? – ეს არ

არის მხოლოდ ჩვენი ხელისუფლების მიზეზი, ეს არის ჩვენი ტრადიციების, ისტორიის, ჩვენი სიამაყის, კულტურის მიზეზი, გარკვეულწილად მოდერნიზმის რაღაც სახეობისაც, დღევანდელი ცივილიზაციისაც. აი, შეხედეთ, ყველგან ერთმანეთს ეჯიბრებიან. ნ მონ ადამიანი ერთმანეთს ეჯიბრება, იმის ნაცვლად, რომ ერთმანეთს დაეხმაროს. იმის ნაცვლად, რომ დედამიწაზე სამოთხე შექმნან, ჩვენ ვიბრძვით ბიზნესში, ჩვენ ვიბრძვით კინოში, სიყვარულში... რატომ ვიბრძვით, რა არის

ჩემთვის კითხვა უფრო საინტერესოა, ვიდრე პასუხი. ამ კითხვაში ჩავლენ კალიან მნიშვნელოვანი პლასტი ადამიანის კეთილშობილების, მორალურობის შესახებ, რომელიც აუსილებელია პოლიტიკაშიც და ხელოვნებაშიც, მაგრამ ხანდახან გვაგინებდა, დავრჩეთ ადამიანად.

ბოლოს? ეკონომიკა ყველგან საშიშროებას წარმოადგენს, რატომა ყველა დეპრესიასა და სტრესში? თქვენ გაქვთ სამსახური, მაგრამ სულ იმაზე დარდობთ, რომ არ დაკარგოთ. მერე რა? უამრავ ადამიანს არ აქვს სამსახური. მე კინოს, როგორც სარკეს, ვიყენებ არა მარტო ცალკეული ადამიანისთვის, არამედ საზოგადოებისთვის. ზოგჯერ მქოლავენ კიდევაც, ბრაზდებიან ჩემზე. ათ ქვეყანაში გადავიღე ფილმები და ყველგან უკმაყოფილოები იყვნენ. იმიტომ, რომ რეალობას ვაჩვენებ, უფრო სწორად, ვცდილობ, რომ ვაჩვენო.

სხვათა შორის, როდესაც პირველად გამოჩნდა ნეორეალისტური ფილმები, მათ

საყვედურობდნენ იმას, რომ იტალიის „ჭუჭყიან საცვლებს გარეთ ფენდენ.“ ნეორეალიზმი კი, ალბათ, ის მიმდინარეობაა, რომელმაც ერთ-ერთი მძლავრი გავლენა მოახდინა თქვენზე. ყოველ შემთხვევაში, ამას მუდმივად აღნიშნავდნენ თქვენი ფილმის, „ველოსიპედისტის“ შესახებ, რომლის სათაური პირდაპირ ასოციაციებს ბადებს დე სიკას „ველოსიპედების გამტაცებლებთან“. მე მაგალითად, პირველად რაც ვნახე თქვენი ფილმებიდან, იყო „გაბე“ („ხალიჩა“) – ირანული ფოლკლორის პოეტურობისა და სპარსული ხალიჩის ფერადოვნების ნაზავი, რომელმაც ფარაჯანოვი გამახსენა... თქვენ თუ გამოყოფთ ვინმეს, ვინც განსაკუთრებული გავლენა მოახდინა?

რა ახდენს ჩემზე გავლენას? პირველ რიგში, რეალობა; მეორე – ჩემი სიზმრები; მესამე – ზოგადად კინო, არა კონკრეტულად ვინმე. მე შემიძლია 50-მდე განსხვავებული რეჟისორი ჩამოვთვალო, რომელიც მიყვარს, მაგრამ მათ სულ სხვადასხვა სტილი აქვთ. მაგალითად, სატიაჯიტ რეი, მიყვარს ფელინის რაღაც ნაწილი... სხვადასხვა ფილმში სხვადასხვა სტილი კონცეფციიდან გამომდინარეობს. მაგალითად, „მეზაღეში“, როცა მშვიდობიან რელიგიაზე ვლაპარაკობ, მე ვიღებ ფერადოვან ფილმს; როცა სიბინძურეზე ვლაპარაკობ, მაშინ სხვა მიმართულებით მივდივარ.

წელან ახსენეთ „სალამ, სინემა“, რომელიც კინოს დაბადების 100 წლისთავს მიუძღვნით. კინოში გადაღებაზე მეოცნებე გოგოებს დილემის წინაშე აყენებთ და ეუბნებით, რომ მოუწევთ არჩევანის გაკეთება – ან იყვნენ მსახიობები, ან იყვნენ ადამიანურები, ჰუმანურები. ამ კითხვას შეგიტრიალებთ – მართლაც გამორიცხავს ეს ორი რამ ერთმანეთს – ან დარჩე ადამიანად ან იყო რეჟისორი? თქვენ ძალიან მკაცრად ექცევით ფილმში კასტინგზე მოსულ ადამიანებს...

ჩემთვის კითხვა უფრო საინტერესოა, ვიდრე პასუხი. ამ კითხვაში ჩავლენ ძალიან მნიშვნელოვანი პლასტი ადამიანის კეთილშობილების, მორალურობის შესახებ, რომელიც აუცილებელია პოლიტიკაშიც და ხელოვნებაშიც, მაგრამ ხანდახან გვაგინებდა, დავრჩეთ ადამიანად. პოლიტიკოსებს და ხელოვნებს შეუძლიათ, დაეხმარონ ადამიანებს. პო-

ავერსი ბიომედიცინით შოკა-ახად წინა

ავერსი ბიომედიცინით შოკა-
ახად წინა და ბთავაზობით
ავერსის ავთონაქაბში
20%-დან 40%-მდე
ფანსაქაბით, ენვოტანს,
ლოქორ ფოქარის, ღოქოვანს,
ავავანს, დავანდუბის,
ადვანანის, სავბედანს, და
ბონუს-ადანსტის ვროსუქანს

ავერსი

ავანოქოქა და სავოარი სავავოქოქა

AVERSI

- სავარაქვოქო, ბბოქოქო 0112, აქამაქვბებლს 148/2
- +995 32 296 72 27
- www.aversi.ge

ლიტიკოსები ვალდებული არიან, ეს აკეთონ, ხელოვნების მიზანიც იგივეა. თუმცა ზოგჯერ ხელოვნებაში ხედავ, რომ ისინი პატივს არ სცემენ ადამიანებს, პოლიტიკოსები კი თითქმის ყოველთვის ასე იქცევიან. რა უფრო მნიშვნელოვანია? – ჩვენ გვჭირდება მორალურობა, ერთმანეთისადმი პატივისცემა და ზრუნვა. აი, ვთქვათ, ვარ მხატვარი და ვხატავ მდინარეს – ძალიან კარგი სურათი გამოდის, არაჩვეულებრივი ამინდია, ფერებიც საუკეთესოა დღეს... მაგრამ უცებ ვხედავ, რომ ვიღაც იხრჩობა მდინარეში. რასაკვირველია, მე მივატოვე ხატვას და გადავხტები წყალში. მე არ შემიძლია ვთქვა – არტისტი ვარ, ეს ჩემი საქმე არ არის. ზოგი ირანელი ხელოვანი მაკრიტიკებს ამის გამო, მაგრამ მე ვპასუხობ, რომ რეალურ ცხოვრებაში ვცხოვრობ და ჩემი ხელოვნება ჩემთვის ბიზნესი არ არის. რამდენიმე წლის წინ პარიზში ვიყავი, გადასალტად ვემზადებოდი. ამ დროს იქ არეულობა დაიწყო, რადგან ქუჩაში გამოსული უკმაყოფილო ადამიანები ხელისუფლებამ დახოცა. მე მივატოვე გადალება და ჩავერთე საპროტესტო ბრძოლაში. ამის გამო გადალება მხოლოდ 2 წლის შემდეგ შეეძელი. ალბათ, თქვენს კითხვაზე პასუხიც ესაა – არა ის, რომ „მე შემიძლია დავგრძეო ადამიანად“, არამედ „მე ვისურვებდი, დავრჩენილიყავი ადამიანად“.

რაკი უკვე მომდევნო საკონკურსო ფილმის ჩვენება იწყება, ველარ ვასნრებ, ვკითხო საოჯახო კინოინდუსტრიის შესახებ. მოჰსენ მახმალბაფმა 1996 წელს კინოსტუდია დააარსა, სადაც მისი ოჯახის წევრები კინოგანათლებასთან ერთად, ფილმებსაც იღებენ. ჰანა მახმალბაფის თქმით, რომელიც შარშან ასევე თბილისის საერთაშორისო ფესტივალის ჟიურის წევრი იყო, მამამისმა არჩია, თვითონ ესწავლებინა შვილებისთვის, ვიდრე სკოლაში რელიგიური ფუნდამენტალიზმის კლასებ-

ში დაეკარგათ დრო. ამიტომ ყველა მათგანმა ძალიან ადრეულ ასაკში დაიწყო გადალება, რაც ბევრს გარკვეულ სკეფსისს ალუძრავს და მიიჩნევენ, რომ რეალურად მთელი ეს „ბიზნესი“ მოჰსენ მახმალბაფის გაკეთებულია. თუმცა ცნობილია, რომ მახმალბაფი, ფაქტობრივად, არ ჩნდება ოჯახის წევრების გადასაღებ მოედანზე. ჩემი აზრით, ამ მხრივ საყურადღებოა, „მეზალის“ ფინალი; ფილმის, რომელიც ფესტივალზე უჩვენეს და მახმალბაფმა წარდგენისას განაცხადა: შეეცადადე ხედ-

**რ ახდენს ჩემზე
გავლენას? პირველ
რიგში, რეალობა;
მეორე – ჩემი
სიზმრები; მესამე
– ზოგადად კინო.
როსა გვპილოზიან
რელიგიისა
ვლასარაკოზ, მე
ვიღებ ფერადოვან
ფილმს; როსა
სიზინქურაჩა
ვლასარაკოზ, მაშინ
სხვა
მიმართულებით
მივდივარ.**

ვის სამი ასპექტი ამესახა: ერთი – ჩემი, როგორც ძველი თაობის, მეორე – ვაჟიშვილის, მოისენის, როგორც ახალი თაობის და მესამე – კინოინისო. კაშკაშა ნითელი ყვავილებით შემოსაზღვრულ ბილიკს თავდაჯერებით მიუყვება კამერამოკიდებული მოისენი, ცოტა მოგვიანებით კადრში შევილს სირბილით ადევნებული მოჰსენ მახმალბაფიც ჩნდება.

ეს ფილმი, იმის მიუხედავად, რომ საკმაოდ სუსტი და სწორხაზოვანია, კარგად გამოხატავს მახმალბაფის ხელწერას, რომელსაც მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს მისი მეორე პროფესია. მახმალბაფი, რომელმაც ჯერ კიდევ ციხეში დაიწყო წერა, 27 წიგნის ავტორია. მის ფილმებსაც თითქმის ყოველთვის მიჰყვება კადრსგარე ტექსტი, შესაძლოა იმიტომაც, რომ მახმალბაფის აზრით, ლიტერატურასთან შედარებით, კინოს ლიმიტირებული შესაძლებლობები აქვს. თუმცა ფილმ „მეზალეს“ მთელი თავისი ტრაქტატით სიკეთის, ჰუმანიზმისა და არაძალადობრივი თანაცხოვრების მოწოდების შესახებ მხოლოდ ერთი ვრცელი ეპიზოდი გადწინის – სარკეში არეკილი გამოსახულება, როგორც სიმბოლო კინოსი, რომელიც ცხოვრებისეულ ფრაგმენტებს ირეკლავს და მახმალბაფის მიერ მორწყული კამერა, რომელიც აყვავდება. რელიგიისა და ადამიანის ბუნების შესახებ ხანგრძლივი, ცოტა არ იყოს მოსაწყენი და ბანალური „ლიტერატურის“ მერე, უცებ, კინო იწყება და კადრიც ცოცხლდება.

მახმალბაფს შეუძლია ერთი კადრითაც მოგწუხოს, თუნდაც ცუდ ფილმში. იმიტომ, რომ მას მართლაც აქვს „სუფთა ხედვა“ და უდავოდ თავისუფალი ხელოვანია.

– ირანში არა მარტო ჩემი ფილმები, ჩემი სახელიც აკრძალულია. მე დავწერე სცენარი „დასავლეთის პოეტი“, რომელიც ჩემმა ასისტენტმა გადაიღო. ცენზორებმა თქვეს, რომ ამ ფილმს არ დაუშვებენ მოჰსენის სახელის გამო. ასისტენტმა მკითხა, რა ვქნათო. მე ვუპასუხე, რომ ამოეღო ჩემი გვარი ტიტრებიდან. ამის მერე ირანის ლიდერს მივწერე წერილი, სადაც ვამბობდი – მე წავშალე ჩემი სახელი იმისთვის, რომ ეს ფილმი გამეთავისუფლებინა. დაე, ამოშალეთ ჩემი სახელი ჩემი ქვეყნიდან, თუ ის ამით გათავისუფლდება.

1. მისი ეკრანიზაცია მახმალბაფის ქალიშვილმა ჰანა მახმალბაფმა გააკეთა.
 2. მთელი ფილმის განმავლობაში, რომელიც კასტინგზე მისული მოყვარული მსახიობების მსხვილ ხედვებზე იგება და მათ რეაქციებზე დაკვირვებას წარმოადგენს, რეჟისორი (თავად მახმალბაფი) საკმაოდ მკაცრად ითხოვს, იცინონ ან იტირონ. ხანგრძლივი გამოცდის მერე როლზე აყვანილ ორ გოგონას მახმალბაფი კამერასთან სვამს და ეუბნება, რომ მათ გააგრძელონ კასტინგი. გოგონები უცებ მოირგებენ როლს – ისინიც დაჟინებით და მკაცრად თხოვენ კინოში გადაღების მსურველებს, რომ რამდენიმე წამის განმავლობაში შეძლონ ატირება ან სიცოცხლე.
 3. უფროსი ქალიშვილის, სამირა მახმალბაფის პირველი ფილმი.
 4. მირზიე მეჰკენის ფილმი. ამ ეპიზოდში ველოსიპედიტ ქალს ჯერ ქმარი (ანუ ოჯახი, როგორც ინსტიტუცია) მისდევს და აიძულებს, რომ ველოსიპეტიდან ჩამოვდეს, შემდეგ მოლა (ანუ რელიგიური ინსტიტუცია) და ბოლოს ძმები და ოჯახის ახლობლები (ანუ საზოგადოება და ტრადიციები).

Part of the
ProCredit Group

პროკრედიტ ბანკი
ProCredit Bank

Georgia

ჩვენი ახალი სათავმო მოწოდებს
ენეგოეფექტური, კომფორტული, ოპტიმალური!

აღ. ყაზბეგის გამზ. 21

 *22 22 220 22 22 | www.procreditbank.ge

საეცვროები

პროექტზე მუშაობდნენ:

ნინო ჯაფარიძე, თამარ ბაგრატი, მანო სამაღალიძე,
ლევონ გუბრიძე, ნინო ნაბრევიძე

ვიზუალური კომპოზიცია და დიზაინი:

.kantora —

აღნიშვნები

საქართველოს მთავრობის მიერ

ქეთი დავდარიაანი, 36 წლის, სხენარისტა

გასული წლის ყველაზე რეიტინგული, მაგრამ არამეინსტრიმული ტელესერიალის – „ჩემი ცოლის დაქალების“ სცენარის ავტორი

„ჩემი ცოლის დაქალები“ ირონიული და რეალისტური ტელესერიალია, რომელიც აღწერს და ტაქტიანად აკრიტიკებს თანამედროვე ქართულ სინამდვილეს. მაყურებლის სიყვარულის მიზეზი, მათი ცხოვრებიდან აღებული სიტუაციები, დამაჯერებელი დიალოგები და თანმიმდევრული დრამატურგიული ხაზი გახდა.

„ამ სერიალში იდეალური ან სტერილური პერსონაჟები არ არსებობენ, ამბები ნამდვილია, ან ისეთი, რომელიც რეალურად შეიძლება მომხდარიყო“, – ამბობს სცენარისტი, რომელიც ერთადერთია, ვინც იცის, რა მოხდება 6 სერიის შემდეგ.

 ნატა სოფრომაძე, მაკა კუკულავა

შექმნეს ჰიპნი სისტემის წინააღმდეგ, რომელიც ადამიანს თავისუფალ
ნებას ართმევს.

ციხის კადრების გავრცელების შემდეგ, სიმღერა „სისტემა უნდა დაინგრეს“ ქუჩაში გამოსული ახალგაზრდების მთავარ სათქმელად იქცა. მიუხედავად პოლიტიკური ინტერ-

პრეტაციებისა, მუსიკოსების თამამი და უცენზურო ტექსტი, გულწრფელი პროტესტი და სიმღერის გადამღები მუხტი, ბოლო დროის ყველაზე მძლავრი ანარქისტული მესიჯი იყო.

ნატა სოფრომაძე, მაკა კუკულავა

KUNG FU JUNKIE, LANDMARK, ME AND MY
MONKEY, სერგი გვარჯალაძე, SVANSIKH,
JERONIMO, KAZZY JAZZ, გაქს გარაიძე,
DREAM SOIUZ, ერეკლე დეისაძე,
ნაჯა ორაშვილი, გიორგი ასანიშვილი

გიორგი ქაქალიძე, 28 წლის, პოეტი

ნოვატორი დირექტორი პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკას ახალ იმიჯს უქმნის.

გიორგი ცდილობს, 200-წლიანი ისტორიის მქონე ბიბლიოთეკა ერთ-ერთ ყველაზე თანამედროვე, ახალგაზრდებისთვის მიმზიდველ და ცოცხალ სივრცედ აქციოს. ბიბლიოთეკის არხი **youtube**-ზე, ინტერნეტ-ტელევიზია, საკუთარი გვერდი **facebook**-ზე, ბიბ-

ლიოთეკაში დაცული კოლექციების ელექტრონული კატალოგები, ინფორმაციის დიგიტალიზაციის პროცესი და თავად დირექტორის მჭიდრო კავშირი საზოგადოებასთან – დამტვერილ საგანძურს მკითხველს უბრუნებს.

ნატა სოფრომაძე, მაკა კუკულავა

**რუსუდან ჭყონია, 34 წლის
ქინორეჟისორი, სცენარისტი**

მისი სადებიუტო ფილმი „გაიღიმეთ“ ბოლო დროის ყველაზე წარმატებული ქართული კინოპროექტია.

ფილმი, რომელსაც რუსუდან ჭყონია თითქმის 7 წლის განმავლობაში იღებდა, წელს ვენეციის კინოფესტივალზე აჩვენეს. ახალგაზრდა რეჟისორთა სექციაში „გაიღიმეთ“ – ინოვაციის, ორიგინალურობისა და პრობლემების კვლევის კრიტერიუმით მოხვდა. ამავე ღირსებების გამო, ფილმი შემოდგომაზე ანტალიის საერთაშორისო კინოფესტივალზე უიურის სპეციალური პრიზით დააჯილდოვეს. საქართველომ „გაიღიმეთ“ 2013 წლის „ოსკარის“ უცხოენოვანი ფილმების ნომინაციაზე წარადგინა.

ირინა ჯორჯაძე - 27 წლის

ელენე ხუნდაძე - 27 წლის

ზაზა ბურჭულაძე - 39 წლის

სალომე ჯაში - 31 წლის

თაბარ ავაშუკელი - 36 წლის

სირა ელისაშვილი - 40 წლის

სალომე სისარულიძე - 29 წლის

თეა კობახიძე - 27 წლის

დათო გობიშვილი - 24 წლის

მოძრაობა „გაამაგრე გუდიაშვილის მოედანი“ თავისი მიზნებით, იდეით და ფორმით, თანამედროვე სამოქალაქო პროტესტის სიმბოლოა.

პათეტიკური და ყალბი პოლიტიკური მონოდებებისგან თავისუფალი, სპონტანური სახალხო შეკრებები გუდიაშვილზე, ხელისუფლების წინააღმდეგ პროტესტის ახალ გამოცდილებად იქცა. „შევინარჩუნოთ ავტენტურობა,

არა იმიტაციას!“ – მოძრაობამ თავის მთავარ მიზანს ვერ მიაღწია, თუმცა ამ მხიარულმა, დაჟინებულმა და ირონიულმა საპროტესტო კარნავალმა თვითგამონათვის უნიკალური სივრცე შექმნა.

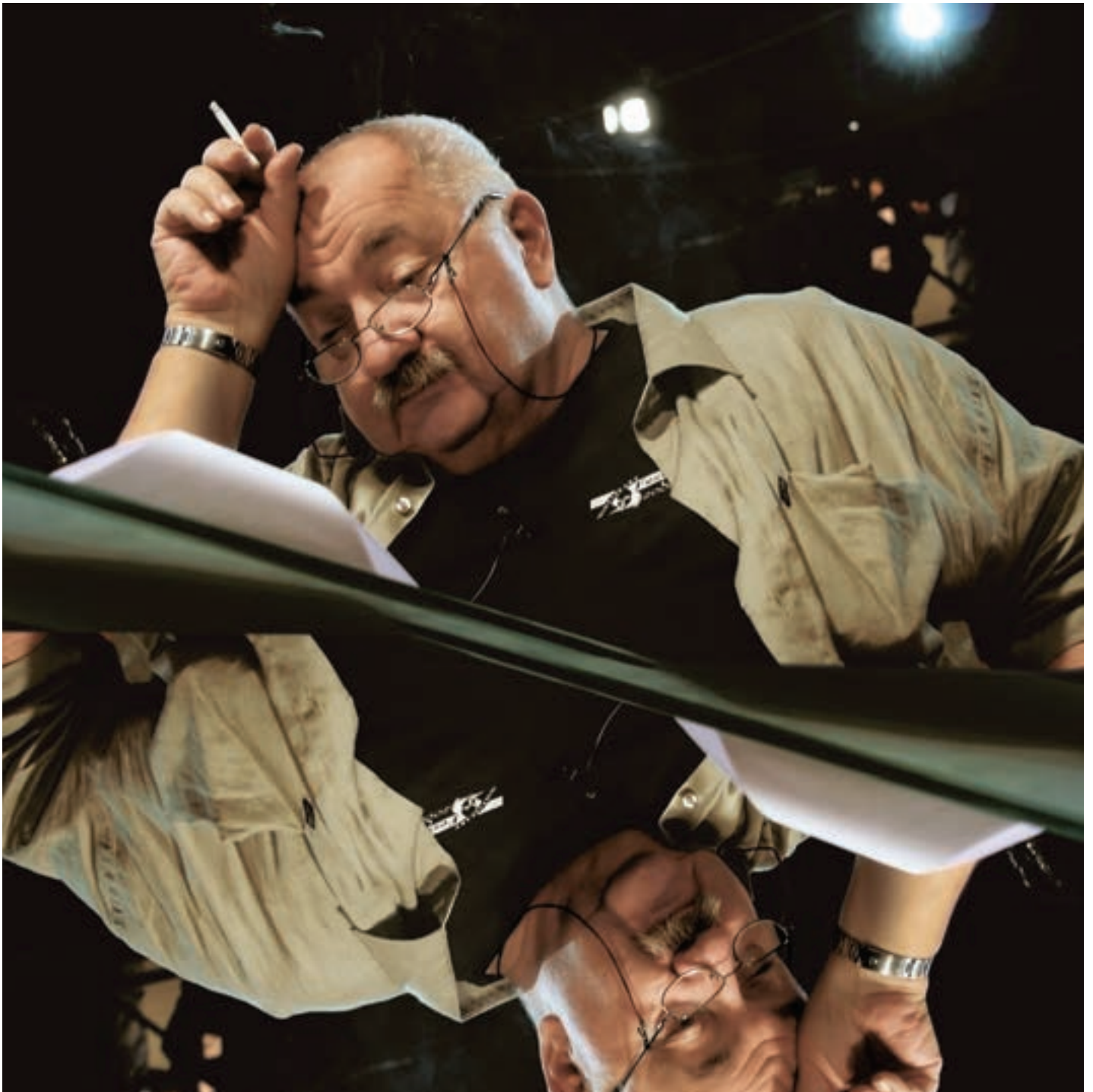

ლაშა გულაძე, 35 წლის, მწერალი, დრამატურგი

პიესით „ნავიგატორი“ გაარღვია დრამატურგიის ქართული კონტექსტი.

BBC-ის საერთაშორისო კონკურსში 10 ათასამდე დრამატურგი მონაწილეობდა მთელი მსოფლიოდან. გამარჯვებული კი, ქართველი ლაშა ბულაძე გახდა, ჩინეთში მცხოვრებ ბრაზილიელ მწერალთან ერთად. „მომაჯადოებელი, აუ-

თენტური პიესა – ავტორი ახერხებს მარტოსულობის სიმძიმე სასიამოვნოდ მოსასმენ სიმსუბუქედ გარდაქმნას“, – ასე შეაფასა ჟიურიმ ლაშა ბულაძის „ნავიგატორი“.

რობერტ სტურუა, 74 წლის, რეჟისორი

მოახერხა, შეენარჩუნებინა ქართული თეატრის „შეუცვლელი“ რეჟისორის სტატუსი.

საკუთარი ძლევამოსილებით მოხიბლული რობერტ სტურუას რუსთაველის თეატრიდან ხმაურიანი გაძევება იდეალურად ჩაენერა ამ თეატრის მითოლოგიაში. აქედან, არცერთი რეჟისორი თავისი ნებით არ წასულა. „როცა მე ვბრუნდები, მჭირდება, ვიყო დიქტატორი“ – გამოცხადებული დიქტატურის ეს სავალდებულო თუ არ-

ტისტული აქტი, ისევე, როგორც მისი დაბრუნება თეატრში, რეჟისორის მიერ დადგმულ ნატიფ, პოლიტიკურ შურისძიებას ჰგავს. რობერტ სტურუა ერთადერთია, რომელმაც მოახერხა და თითქმის 40 წლის განმავლობაში რუსთაველის თეატრის მთავარ რეჟისორად დარჩა.

კახა ბენდუქიძე, 56 წლის, მემარჯვენე-ლიბერტარიანული ბიზნესმენი

ქართველ ბიზნესმენებს შორის, საკუთარი ქონებიდან ყველაზე მეტი ფული დააბანდა საგანმანათლებლო ბიზნესში.

წელს კახა ბენდუქიძემ აგრარულ უნივერსიტეტში შექმნა კულინარიის აკადემია; განაგრძო მის მიერვე დაარსებული „ცოდნის ფონდიდან“ საუნივერსიტეტო ქალაქის მშენებლობა. 34 მილიონი დოლარი, რომელიც ამ ფონდში ჩაიდო, „თავისუფალი უნივერსიტეტის“ განვითარებას, მათ შორის,

წარჩინებული სტუდენტების სწავლის დაფინანსებასა და საჯარო ლექციებს ხმარდება. მკაფიო პოლიტიკური და კომერციული მიზნების ფონზე, ოპონენტების მიმართ ხშირად ცინიკური დამოკიდებულების ხარჯზე, კახა ბენდუქიძე ცდილობს, წაახალისოს კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნება.

 ხათუნა ხუციშვილი

პაატა შამუბია 29 წლის,
ალექს ჩილვინაძე 26 წლის, კოეტიპი

შექმნეს **demo.ge** – ალტერნატიული ლიტერატურისა და ვიზუალური ხელოვნების ქართული ვირტუალური სივრცე.

demo.ge ახალგაზრდა პოეტების, არტიისტების და მწერლების ენთუზიასმის ხარჯზე არსებობს. გასულ წელს თანამედროვე ქართველ მწერალთა ეს პორტალი, თავისი თამამი, სკანდალური ტექსტებითა და თარგმანებით,

ვიზუალური არტით, ალტერნატიული ხელოვნების შესახებ ელექტრონულ გამოცემებს შორის პოპულარულ და ექსპერიმენტებისთვის ღია სივრცედ იქცა.

ნატა სოფრომაძე, მაკა კუკულავა

სანდრო ასათიანი, 40 წლის, ილუსტრატორი

იბრძვის ელექტრონული წიგნიერების პოპულარიზაციისთვის საქართველოში.

სანდრო ასათიანი საგანმანათლებლო აქტივისტია, რომელიც ქმნის ქართულ ელექტრონულ წიგნებს და ავრცელებს ცოდნას ონლაინ კომუნიკაციის სფეროში. ელექტრონული „ვეფხისტყაოსანი“ და მისი ავტორობით შექმნილი სახელ-

მძღვანელო სოციალური მედიის შესახებ, ერთ-ერთი პირველი ქართულენოვანი ელექტრონული წიგნებია. გასულ წელს სანდრომ პირველი ქართული ინტერაქტიული ანბანი შექმნა.

ზურაბ შევარდნაძე, 33 წლის, ბიოლოგი, მეზაღე-დაქორატორი

ზურაბ შევარდნაძის ბაღი „გარდენია“ უნიკალურია არა მარტო სილამაზით, არამედ თავისი კონცეფციითაც

თბილისის ზღვის მახლობლად გაშენებული სანერგე და ორანჟერეა, ორი იდეის – მცენარეთა ჯანსაღი გამოყვანისა და ორიგინალური დეკორის სინთეზისა. „თუ სხვები მეზაღეობას, რო-

გორც ბიზნესს, ისე უყურებენ, მე ისე ვუვლი აქაურობას, როგორც საკუთარ ეზოს“, – ამბობს ზურაბ შევარდნაძე, რომელსაც თავის ბაღში 180 სახეობის მხოლოდ ვარდი აქვს.

ვასკა ჯამალაშვილი, 18 წლის, ჰაკერი

16 წლისამ შექმნა ვირუსი, რომელიც შეუმჩნევლად აღწევს კომპიუტერში და მას ფარული მოსმენის საშუალებად აქცევს.

ვასკა ჯამალაშვილმა ორი რამის გამო მიიქცია ყურადღება: როგორც ვუნდერკინდმა და როგორც კონსტიტუციური უსაფრთხოების დეპარტამენტის არასრულწლოვანმა მაღალჩინოსანმა, რომელმაც აღიარა, რომ მის მიერ შექმნილი პროგრამის საშუალებით, სახელმწიფო ოპოზიციონერ პოლიტიკოსებს უსმენდა. სკანდალურმა საქმემ,

რომლის ერთ-ერთი მთავარი მონაწილე ვასკა ჯამალაშვილია, შესაძლებელია, ფარდა ახადოს მაღალჩინოსანი მოხელეების დაკვეთით, მოქალაქეების უკანონო თვალთვალს. ვასკა ჯამალაშვილს ბრალი სისხლის სამართლის კოდექსის 4 მუხლით აქვს წაყენებული.

 ნატა სოფრომაძე, მაკა კუკულავა

გიორგი ლორია, 26 წლის,
საქართველოს ეროვნული ნაკრებისა და თბილისის
„დინამოს“ მცავე

ესპანეთის ნაკრების წინააღმდეგ მატჩში, გულშემატკივრებმა – გიორგი ლორია, გიორგი ლორიამ კი საკუთარი თავი აღმოაჩინა.

დავით ყიფიანის, ალექსანდრე ჩივაძის, ვლადიმერ გუცაევისა და ოთარ გაბელიას შემდეგ, გიორგი ლორია თბილისის „დინამოს“ პირველი ფეხბურთელია, რომელიც ესპანური სპორტული პრესის გარეკანზე მო-

ხვდა. 84 წუთის განმავლობაში გიორგი ლორიამ ყველა ბურთი მოიგერია და მოედანი მხოლოდ ტრავმის მიღების გამო, გამაყრუებელი აპლოდისმენტების თანხლებით, ეროვნული გმირივით დატოვა.

 საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის ფოტოარქივი

First step to eternal life
is you have to die

Fight Club
Chuck Palahniuk

As long as there's one person to believe it,
there's no story that can't be true
Paul Auster
Auggie Wren's Christmas Story

მანია ბადრიძე - 48 წლის

ნიაკა სამუშია - 26 წლის

ქეთი ქანთარია - 43 წლის

ლათო ბაბუნია - 30 წლის

ხათუნა სხადაძე - 39 წლის

მათი ღირებული თარგმანები ხიდია, რომელიც მსოფლიო ლიტერატურის უახლეს იდეებს გვაკავშირებს.

რომ არა მთარგმნელები, ქართულენოვანი მკითხველისთვის უამრავი მწერალი თუ მიმდინარეობა დარჩებოდა უცნობი. პოლ ოსტერის „მისნის ღამე“; ჰენრი დევიდ თოროს „უოლდენი ანუ ტყეში ცხოვრება“; რობერტ მუზილის „უთვისებო კაცი“; ანტონიო ტაბუკის „მიაჩნია პერეირას“; უმბერტო ეკოსა და კარდინალ მარტინის მიმოწერა

„რა სწამს მას, ვისაც არ სწამს“, სტივ ლარსონის „მილენიუმის საგა“ და ჩაკ პალანიკის „მებრძოლთა კლუბი“, აუგუსტ სტრინდბერგის „ფრეკენ ფული“ – ეს ნაწარმოებები წელს ითარგმნა და ქართველი მკითხველი მსოფლიო ლიტერატურული პროცესების ნაწილად გვაქცია.

Allting är underligt för ämst!
Livet, människorna, all är en
bröda som drivs, drivs fram
på vatten, till det sjunker, sjunker!

August Strindberg
Fröken Julie

Hier hatte Ulrich einen Strich
gezogen und war auf kurze Zeit
zu der Frage zurückgekehrt, ob
ein Gefühl ein Zustand oder
ein Vorgang sei, deren Eigen-
lichkeit als Lebensfrage jetzt
deutlich hervortrat.

Robert Musil
Der Mann ohne Eigenschaften

Nelle stanze più
anguste del passato
della pura altrui.
Luigi Eco,
Il nome della rosa

ბიძინა ივანიშვილი, 55 წლის, საქართველოს პრემიერ-მინისტრი

რადიკალურად შეცვალა ქართული პოლიტიკური რეალობა.

როდესაც ინკოგნიტო მილიარდერი ბიძინა ივანიშვილი პოლიტიკაში გამოჩნდა, თითქმის წარმოუდგენელი იყო, რომ მისი ბრძოლა ასეთი წარმატებით დასრულდებოდა. 9-წლიანი მმართველობის შემდეგ, სააკაშვილის ხელისუფლების ყველა მცდელობა, შეენარჩუნებინა ძალაუფლება, უშედეგო აღმოჩნდა.

გამარჯვებამდე ორი დღით ადრე, ათასობით მხარდამჭერის წინაშე, ივანიშვილმა მადლობა გადაუხადა „ერთ ადამიანს“, რომელმაც „ნილაბი ჩამოხსნა საქართველოს მოძალადე პრეზიდენტს“. ამ საიდუმლო ადრესატის ვინაობის განმარტებისას, მან განაცხადა, რომ მადლობა საკუთარ თავს გადაუხადა: „ჩემს თავს ვგულისხმობდი... ნავიტრაბახე... ვერ გამიგეს... ეს პატარა ტრიუკი წინასწარ მქონდა მოფიქრებული“.

ეს სიტყვები, სიმბოლურად მისი პოლიტიკური ბრძოლისა და მოულოდნელი გამარჯვების ხასიათს გამოხატავს.

 გიორგი გაბუნია

SINCE 1884

SARAJISHVILI

სარაჯიშვილი

სხანი უმჯობესად

ლიბრატურა

ლიბრატურული ესა
რად მიყვარს
ღორის ლენინები?

ირაკლი ლომოური

საავტორო
უმოგობაა უ-შევენოდ

აკა მორგილაძე

მოთხრობა
LEPORELLO

ლუბა გულაძე

პოეზია
ბექა ყორშია

რად მიყვარს დორის ლესინგი?

ავტორი ირაკლი ლომოური

ერთი მომენტი მის ცხოვრებაში, რომელიც ვერაფრით ამიხსნია და მიმიღია. არადა, ის ნაბიჯი რომ არ გადაედგა, ნობელის პრემიას ვერ მიიღებდა. მწერალიც კი ვერ გახდებოდა. ყოველ შემთხვევაში, თვითონ ასე სჯერა. მაგრამ ამაზე მოგვიანებით...

გამოგიტყდებით, დორის ლესინგის რომანს „ოქროს რვეულს“ როცა

ვთარგმნიდი, – წიგნს, რომელშიც 2007 წელს ნობელის პრემია მიენიჭა, – მომიხდა ავტორისთვის წერილი მიმეწერა. ანუ სიყვარული ამეხსნა. მაგრამ მე რე შემრცხვა. მაგრად. დორის ლესინგის. მართლაც, ვინ ვარ, რომ ვუთხრა, ძალიან ძალიან ძალიან ჩემი ხარ და ძალიან ძალიან ძალიან მაგარი მწერალი? (თანაც, იქნებ

ისიც ამიხსნა, იმ ნაბიჯის გადადგმა როგორ მოახერხე?)

ასეთ წერილზე უფრო ბანალური რამე შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ?

ჰოდა, არ მივწერე.

ოღონდ ეს წერილი იმის შემცველი არ გეგონოთ.

სრულიად სხვა წერილია – იმას კი არ ვეცდები, ავხსნა, რად მიყვარს

დორის ლესინგი, არამედ, უბრალოდ, მინდა, გაგაცნოთ ჩემი მეგობარი, სახელად, დორის ლესინგი.

მამ ასე, დავიწყით თავიდან. ანუ დორისის გაჩენიდან.

1919 წლის 22 ოქტომბერს დაბადებულია სპარსეთში. მამაც და დედაც ინგლისელები ჰყავდა (მწერლის ქალიშვილობის სახელი და გვარია დორისი მეი ტილორი).

მამამისი, კაპიტანი ალფრედ ტილორი, პირველ მსოფლიო ომში გერმანელებს ებრძოდა, მძიმედ დაიჭრა, ფეხი მოჰკვეთეს. სამხედრო ჰოსპიტალში, სადაც რეაბილიტაციის კურსს გადიოდა, გაიცნო მონყალეზის და, ემილი მაკვეი, რომელიც ცოლად შეირთო. ომის დასრულების შემდეგ ცოლთან ერთად ირანში გაემგზავრა, „Royal Persian Bank“-ში სამუშაოდ. ქალაქ ქერმანშაჰში გოგონა შეეძინათ.

პატარა დორისი ექვს წლამდე სპარსეთში ცხოვრობდა, შემდეგ ოჯახი გადასახლდა სამხრეთ როდეზიაში (ამჟამად ზიმბაბვე). როდეზია ინგლისის კოლონია იყო. მამამისმა ბუმის (აფრიკული ზეგანის) 1000 აკრი შეიძინა და ფერმერობას შეუდგა – სიმინდი მოჰყავდა. თუმცა ნარუმბატებლად. დროთა განმავლობაში კიდევ გაკოტრდა, იძულებული გახდა, ფერმა გაეყიდა დაგროვილი ვალების გასასტუმრებლად.

დორისს მძიმე ბავშვობა ჰქონდა – როგორც გაუთავებელ კომმარს, ისე იხსენებს. კომმარს, რომელშიც ზოგჯერ სასიამოვნო მომენტებიც გამოერეოდა.

აფრიკაში გატარებულმა წლებმა მწერლის პიროვნულ ჩამოყალიბებაზე არსებითი გავლენა მოახდინა, უფრო ზუსტად, მისი წარმოსახვისა თუ ფანტაზიის უშრეტ წყაროდ იქცა. აი, მხოლოდ ერთი შტრიხი – 13 წლის ასაკიდან თურმე სანადიროდ მარტო დადიოდა (ამას თეთრკანიანი ბიჭების უმრავლესობაც კი ვერ ბედავდა, არათუ გოგონები).

დორისი ქალაქ სოლსბერიში (ამჟამად ხარარე) გოგონების კათოლიკურ სკოლაში დადიოდა, მაგრამ კურსი არ დაუსრულებია, 14 წლისამ სწავლას

თავი დაანება. უმაღლესი განათლება არასოდეს მიუღია.

პატარაობიდან ბევრს კითხულობდა – თოჯინებსა და სათამაშოებს წიგნი უცვლიდა.

15 წლისა შრომას შეუდგა: მუშაობდა მედდად, სატელეფონო სადგურის ოპერატორად, ჟურნალისტად. ამ დროიდან დაიწყო პოლიტიკური და სოციოლოგიური ლიტერატურის კითხვა.

1937 წელს გათხოვდა ფერმერზე, ფრენკ უიზდომზე. ქორწინება 1943 წლამდე გაგრძელდა. ორი შვილი შეეძინათ – ჯონი და ჯეინი.

1944 წელს დორისი მეორედ გათხოვდა – მისი ქმარი გახდა გერმანელი პოლიტემიგრანტი, კომუნისტი გოტფრიდ ლესინგი. ერთი შვილი შეეძინათ – პიტერი.

1949 წელს დორისი მეორე ქმარსაც გაეყარა და პიტერთან ერთად ლონდონში გადასახლდა. ჯონი და ჯეინი მამას დაუტოვა. მოგვიანებით ეს გადაწყვეტილება ასე ახსნა: „დიდი ხნის განმავლობაში მქონდა შერძინება, რომ ძალზე გაბედული რაღაც („very brave thing“) გავაკეთე. ინტელექტუალი ქალისთვის საოცრად მოსაბეზრებელია მუდმივად პატარა ბავშვებთან ჯდომა. ვგრძნობდი, რომ მათ საუკეთესო აღმზრდელად არ გამოვდგები. ან გავლოთდებოდი ან დედაჩემის მსგავს ფრუსტრირებულ ინტელექტუალ ქალად ვიქცეოდი“.

დორის ლესინგი XX საუკუნის 50-იან წლებში ბრიტანეთის კომუნისტური პარტიის რიგებში იყო (მემარცხენეებს ჯერ კიდევ აფრიკაში ცხოვრებისას დაუახლოვდა), აქტიურად მონაწილეობდა ბირთვული იარაღის წინააღმდეგ მიმართულ მოძრაობაში.

პირველი წიგნი, „ბალახი მღერის“, 1950 წელს გამოაქვეყნა.

1962 წელს დაიბეჭდა მისი ავტობიოგრაფიული რომანი „ოქროს რვეული“, რომელშიც 2007 წელს ნობელის პრემია მიანიჭეს.

თუმცა, დორისის ბიოგრაფია რაც უნდა დაწვრილებით ალგინეროთ, ეს მისი ნამდვილი გაცნობა მაინც ვერ იქნება, რადგან ერთია მშრალი ფაქტები, და სულ სხვა – ადამიანი.

მე თვითონ როგორ გავიცანი დორის ლესინგი?

ჩემდა სამარცხვინოდ, უნდა ვაღიარო, რომ ლესინგი წაკითხული არ მქონდა, სანამ გამომცემლობა „პალიტრა L“-მა სამოდე წლის წინათ მისი რომანის თარგმნა არ შემომთავაზა. ვუთხარი, მოვიფიქრებ-მეთქი და ეგრევე ვეცი ინტერნეტს – ჩვენი დროის გაჭირვების ტალკვესს, – ავტორის ბიოგრაფია მოვიძიე, წავიკითხე (ძალიან არ მომეწონა, როცა გავიგე, რომ ხსენებული რომანი ფემინისტებს თავის „ბაირალად“ უქცევიათ), მერე კი ქსელში ლესინგის ტექსტები დავძებნე – უნდა გამეგო, როგორ წერს, – უმალ მივავენი პატარა მოთხრობას: „დღე, როცა მოკვდა სტალინი“. წავიკითხე და აღმოჩნდა, თურმე მაგარი მწერალია! არადა, თითქოს განსაკუთრებული არც არაფერი ხდება იმ მოთხრობაში – აღწერილია ინგლისელი კომუნისტი ქალების ემოციური დიალოგი, როცა იგებენ, რომ მათი სათაყვანებელი კერპი, რომელშიც ცოტ-ცოტა ეჭვი შეჰპარავიათ, მიიცვალა. ერთი სიტყვით, ხსენებული მოკლე მოთხრობა ისეა დაწერილი, ლესინგის წაკითხვა და თარგმნა მომანდომა. მეორე დღეს მივედი გამომცემლობაში, რომანი გამოვართვი. წიგნის მოცულობამ, ოდნავ კი შემაფიქრინა – 650 გვერდია! – მაგრამ კონტრაქტი მთელი ერთი წლით დავდეთ. ჰოდა, მეც ჩავუჯექი...

ეს ერთი წელი, შეიძლება ითქვას, დორის ლესინგთან ერთად გავატარე, დორის ლესინგით ვიცხოვრე. და როცა ვამბობ, რომ ჩემია, – ანუ ჩემი მეგობარია – არ ვაჭარბებ. თანაც, ეს არც მეტაფორული ნათქვამია და არც გაზვიადება.

ასე ვგრძნობ შინაგანად და რა ვქნა?

ახლა ამას „კეთილშობილი“ (ანუ „სვეციკი“) საზოგადოების ენაზე აგისხნით: დორის ლესინგი ჩემი ფსიქოემოციურ-ინტელექტუალური (არ მინდა ვიხმარო სიტყვა „სულიერი“ – სულიერი მეგობრობა სხვა რამე მგონია), ანუ ჰიპერრეალური მეგობარია. მოკლედ, ჩვენ სხვა განზომილება-

ში ვმეგობრობთ. პარალელურ სამყაროში, სადაც დორისი ისევ იმხელაა და ისევ ისეთია, როგორც რომანის წერისას იყო. – წიგნი, როგორც ვთქვით, 1962 წელს გამოაქვეყნა. მაშინ 43 წლისა ყოფილა, (კალკულატორით გამოვთვალე: 1962-ს მინუს 1919).

ანუ ჩემი მეგობარი დორისი ახლაც 43 წლისაა და არა 93-ის (როგორც ამ ჩვენს განზომილებაშია).

ალბათ, ამიტომაც არ მივწერე წერილი.

ჩემი მეგობარი, 43 წლის დორისი ისეთი სადაა, ისეთი უბრალო, ისეთი გულწრფელი, ისეთი ღრმა, ისეთი ემოციური, ისეთი ტრაგიკული, ისეთი, ისეთი, ისეთი... რომ არ ვიცი, როგორ დავახასიათო. რადგან მშვენივრად მესმის, რაც უნდა ვთქვა, მხოლოდ სიტყვების რახარუხი იქნება. ზოგჯერ სიტყვები ვერაფერს გამოხატავენ, ვერაფერ ნაღდა და არსებითს...

ლესინგი წერს: „სიტყვები, სიტყვები. სიტყვებს ვათამაშებ იმ იმედით, რომ მათი რომელიმე კომბინაცია, შესაძლოა, შემთხვევითიც კი, მომცემს საშუალებას გამოვხატო ის, რაც მსურს... საქმე ისაა, რომ ნამდვილი გამოცდილება შეუძლებელია აღწერო. ვფიქრობ, და გარკვეული გულისტკივილითაც, სამი წერტილი, ძველმოდურ რომანებში რომ ვხვდებით, ყველაზე მეტად გამოდგებოდა...“

რასაც აქ ვწერ, მხოლოდ ჩემს სუბიექტურ, ემოციურ დამოკიდებულებას გამოხატავს, მე კი მინდა, თვით დორისი გაგაცნოთ, და არა ჩემი წარმოდგენა დორისზე... საამისოდ კი სამი წერილი არ კმარა. მწერალზე, რომელიც ძალიან მიყვარს, მშვიდად, უემოციოდ, აუღელვებლად წერა არ შემიძლია. მინდა ავიხსნათ, თუ რა მაგარი წიგნი დაწერა, – ეპოქის სულისკვეთება, აბსურდი და ტრაგიზმი ერთიანად რომ გამოხატა, – არადა, ძნელი საქმეა (თუმცა ისიც კარგად მესმის, რომ წერა იმაზე, თუ როგორ ვერ წერ, უკვე სირცხვილია – მოძველდა!). ვერც ტექსტუალურ ანალიზს ვახერხებ, ვერც კონტექს-

ტუალურს და, მით უფრო, კონგენიალურს – ანალიზი საერთოდაც არაა ჩემი საქმე!

მე ვწერ განცდით (ესეც ეგსპიზიციონიზმი!), და არა ცივი გონებით.

არადა, ეს რომანი ნამდვილი მისწრებაა კრიტიკოსისა თუ უბრალოდ ანალიზის მოყვარული პედანტი ლიტერატორისთვის – ისეთი ეპიკური, მრავალდონიან-მრავალშრიანი, ანუ მრავალგანზომილებიანია, სიღრმისეულადაც და სტრუქტურულადაც (სხვათა შორის, მსოფლიოში ამ რომანზე უამრავი დისერტაცია, სტატია თუ გამოკვლევაა დაწერილი). ავტორის „ალტერ ეგო“, მწერალი ქალი ანა ვულფი ერთდროულად ოთხ დღიურს აწარმოებს სხვადასხვა ფერის რვეულებში იმისთვის, რომ გაერკვეს თავის თავსა და სამყაროში.

აი, რას წერს დორის ლესინგი წინასიტყვაობაში რომანის ფორმის შესახებ: „მოცემულია ხერხემალი, ანდა ჩარჩო, სახელწოდებით „თავისუფალი ქალები“, რომელიც, თავისთავად, მცირე ზომის ტრადიციულ რომანს წარმოადგენს, დაახლოებით 60000 სიტყვის მოცულობით, და რომელიც შეიძლება ცალკეც არსებობდეს. მაგრამ ის ხუთ ნაწილად არის დაყოფილი, რომელთა შორის ჩასმულია ოთხი რვეულის შესაბამისი ნაწილები: შავი, წითელი, ყვითელი და ლურჯი რვეულებისა. ამ რვეულებში ჩანაწერებს აკეთებს ანა ვულფი, „თავისუფალი ქალების“ მთავარი გმირი. ანას ერთი კი არა, ოთხი რვეული აქვს, რადგან აცნობიერებს, აუცილებელია საგნები რამენაირად განაცალკევოს, იმიტომ, რომ ეშინია ქაოსის, ამორფულობის – ეშინია ჩავარდნის. გარეგანი და შინაგანი პირობების გავლენით რვეულებში ჩანაწერები წყდება; ერთიმეორის მიყოლებით რვეულის ფურცლის გარდვიარდამო სქელი შავი ხაზი ჩნდება. მაგრამ ახლა, როცა მათ წერტილი დაესვა, მათი ფრაგმენტებიდან შეიძლება რაღაც ახალი იშვას – ოქროს რვეული“.

ანა ვულფისთვის (ანუ დორის ლესინგისთვის) ეს ყველაფერი ინტელექტუალური თამაში კი არაა, არამედ ნამდვილი ბრძოლა საკუთარი პირო-

ვნების გადასარჩენად, რადგან სიგიჟის ზღვარზეა, ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით...

ოლონდ რომანის რთული ფორმა ნუ შეგაკრთობთ, – სულაც არაა მოსაწყენი, – თავისუფლად, ინტერესით, სულმოუთქმელად იკითხება.

რომანში რამდენიმე ძირითადი, გამჭოლი თემაა, ქალის და მამაკაცის ურთიერთობა, სიგიჟე, პოლიტიკა... ანუ ცხოვრება, ცალკეული ადამიანისა და მთელი სამყაროსი... ავტორი ახერხებს, უმცირესი და უსაზღვრო ერთდროულად დაინახოს, ერთდროულად მოაქციოს ფოკუსში (ანა ვულფი ამას „თამაშის თამაშს“ უწოდებს), და ეს წარმოუდგენელ მხატვრულ ეფექტს ქმნის... ნებისმიერ თემაზე ავტორი ისე წრფელად, ცოცხლად, ემოციურად, სიღრმისეულად და თან ისე მასშტაბურად წერს, რომ ერთი კი არა, ორი ნობელის პრემიის ღირსია, ჩემი ჭკუით, – ეს წიგნი თავისთავად მწერლობის გამართლება მგონია.

პრინციპულ საკითხზე მსურს ორიოდე სიტყვა ვთქვა – იმაზე, თუ რატომ მიმაჩნია ხსენებული რომანი, სინამდვილეში, ანტიფემინისტურად იმ დროს, როდესაც ფემინისტებმა, ლამისა არის, თავის „ბიბლიად“ გამოაცხადონ.

ავტორი წინასიტყვაობაში წერს: „ეს რომანი სულაც არ იყო ჩაფიქრებული როგორც ქალთა გათავისუფლების მოძრაობის რუპორი“.

რომანი ისეთი გულწრფელობით, დამაჯერებლობით, ფსიქოლოგიზმით მოგვითხრობს „თავისუფალი ქალების“ ცხოვრებაზე – წიგნში განსაზღვრება „თავისუფალის“ ქვეშ იგულისხმება ქალი, რომელიც შეგნებულად აღარ თხოვდება, თვითონ ინახავს თავის თავსა და შვილს (თუ შვილებს), იცვლის საყვარლებს, – რომ ხვდები, მათი ცხოვრება ტრაგიკულია. ასეთი ცხოვრება სულაც არ მოსწონთ და არ აკმაყოფილებთ, თავს უბედურად გრძნობენ, ეძებენ ნამდვილ სიყვარულს, ეძებენ იმ ერთადერთ მამაკაცს, რომელიც მართლა შეიყვარებს, ცოლადაც მოიყვანს და რომელთანაც მთელ დარჩენილ ცხოვრებას გაატარებენ.

დორისის „ალტერ ეგო“ იპოვის ასეთ კაცს, რამდენიმე წელი საყვარლები არიან. კაცს ცოლ-შვილი ჰყავს. ანა მუდმივად ელოდება, რომ კაცი ცოლს გაეყრება და მასთან შექმნის ახალ ოჯახს, მაგრამ ის ამაზე არ ფიქრობს, შექმნილი სიტუაცია სავსებით აწყობს. ანა ველარ გაუძღვება და თვითონ ეტყვის, ცოლად შემირთეთ. შედეგად, კაცი გაიქცევა...

ქალისა და მამაკაცის ურთიერთობებზე რომანში ბევრ საგულისხმოს შეხვდებით. აი, ერთი ციტატა: „სიმართლე კი ისაა, რომ ქალს აქვს ღრმა, ინსტინქტური მოთხოვნილება მამაკაცისგან ნამდვილი მამაკაცი შექმნას... მე მგონი, ეს იმითაა გამოწვეული, რომ ნამდვილი მამაკაცი სულ უფრო დიდი იშვიათობა ხდება, ჰოდა, ვიზაფრებით, და ვცდილობთ შევექმნათ მამაკაცები“.

კითხვა ლოგიკურად ასე შეიძლება დაისვას: ფემინისტური ცხოვრების წესი მართლა კარგი რომ ყოფილიყო, თავისუფალი, ფემინისტი, ემანსიპირებული ქალები უბედურები ხომ არ იქნებოდნენ?

ნამდვილად არ მესმის, როგორ შეიძლება ფემინიზმის „მანიფესტად“ გამოაცხადო წიგნი, რომელიც ფემინიზმის უნაყოფობას აშკარავებს თავისდაუნებურად, რადგან გასაოცრად მართალი წიგნია.

ფემინისტების მიერ „ოქროს რვეულის“ თავის „ბაირალად“ გამოყენება, ჩემი აზრით, მხოლოდ და მხოლოდ ადამიანებისთვის დამახასიათებელ სავალალო ზედაპირულობაზე, გამარტივებულ აღქმასა თუ გაუგებრობაზე მეტყველებს.

და კიდევ, მეტყველებს თანამედროვე დასავლური ცივილიზაციის აბსურდულობაზე. სხვათა შორის, ნობელის პრემია დორის ლესინგს შემდეგი ფორმულირებით მიანიჭეს: „...მოგვიტხოვრობს ქალის გამოცდილებაზე სკეპტიციზმით, გზნებითა და წინასწარმეტყველური ძალით რომ აღწერა დანაწევრებული ცივილიზაცია“.

წიგნში მრავლადაა არაორდინარული, მოულოდნელი (ზოგჯერ, ვიღაც-ვიღაცებისთვის, გამადიზიანებელი,

არასნობური) პასაჟი – მოსაზრება თუ მიდგომა. აი, მაგალითად: „ფსიქონალიზი გამართლებულია ან არაა გამართლებული მხოლოდ იმის მიხედვით, შეუძლია თუ არა, ადამიანები უკეთესი გახადოს ზნეობრივი და არა სამედიცინო თვალსაზრისით“.

დორის ლესინგის გულწრფელობა მართლაც განსაცვიფრებელია. მკითხველს ესაუბრება არა მხოლოდ როგორც მეგობარს, არამედ, როგორც ერთადერთ მესაიდუმლეს... ამის საილუსტრაციოდ ერთი ეპიზოდის ციტირება მინდოდა – რას განიცდის ავტორის „ალტერ ეგო“ ანა ვულფი, როდესაც ლონდონში რუსულ მართლმადიდებელ ეკლესიაში აღმოჩნდება, – თავისდამოულოდნელად, მუხლებზე დაეშვება, გაოცებული გრძნობს, რომ თვალზე ცრემლი მოადგა, უკვირს და ვერ გაუგია, რა ემართება, რა ატირებს... წესით, მწერალს ეს ეპიზოდი მკითხველისთვის არ უნდა გაემხილა, რადგან მის წარმოდგენას სამყაროზე თითქოსდა თავდაყირა აყენებს, მაგრამ სწორედ ამაშია ლესინგის ძალა – არ თამაშობს, შინაგან წინააღმდეგობას არ ჩქმალავს, საკუთარ თავს ცენზურას არ უწესებს, რასაც განიცდის, ბოლომდე ცდილობს გაგრძნობინოს... და ჩემთვისაც სწორედ ესაა მთავარი მწერლობაში – თანაგანცდა!.. რაც შეეხება ეპიზოდის ციტირებას, სამწუხაროდ, იმდენად ვრცელი ამონაწერი დამჭირდება, რომ ჩვენი წერილი ველარ დაიტევს.

რაც შეეხება დორის ლესინგის (და მისი რომანის მთავარი გმირის) გაცაცებას კომუნიზმით, ამაზე 2007 წელს ბი-ბი-სი-სთვის მიცემულ ინტერვიუში ერთი ფრაზით გასცა პასუხი: „ჩვენ სასარგებლო იდიოტები ვიყავით.“ სასარგებლო – საბჭოთა კავშირისთვის, რომელიც დასავლელი ინტელექტუალების გულწრფელ იდეალიზმს სათავისოდ, მზაკვრულად იყენებდა (ლესინგი აღნიშნავს, რომ გამოთქმა „სასარგებლო იდიოტები“ ლენინს ეკუთვნის).

დორის ლესინგს ნობელის პრემიას, ალბათ, უფრო ადრეც მიანიჭებდნენ, მაგრამ საქმე ისაა, რომ იგი სამეც-

ნიერო ფანტასტიკასაც წერს (თუმცა ჟანრის განსაზღვრება პირობითია, ლესინგის ფანტასტიკა უფრო სოციალურ-ფილოსოფიურია), ხოლო სამეცნიერო ფანტასტიკა რატომღაც არასერიოზულ ჟანრად მიიჩნევა. ანუ დორის ლესინგი პირველი ნობელიანტი მწერალი-ფანტასტიკა. მე კი ფანტასტიკა ბევრგზიდან ძალიან მიყვარს – კიდევ ამიტომაც არის ჩემი და ამიტომაც დავუმეგობრდი!

თუმცა, რამდენიც არ უნდა ვილაპარაკო, მაინც ვერ ავიხსნით სრულად, რა მაგარი მწერალია დორის ლესინგი და რა მაგარი რომანია „ოქროს რვეული“. უბრალოდ, უნდა წაიკითხოთ.

ნებისმიერი პიროვნება, – არათუ ამ რანგის მწერალი – ყოველთვის გაცილებით მეტია, ვიდრე მასზე ნათქვამი სიტყვა, თუნდაც უაღრესად კეთილგანწყობილი ან სულაც, ალტაცებული.

დორის ლესინგზე კიდევ ბევრი რამის თქმა მინდა, როგორც მწერალზე (ბოლოსდაბოლოს, 53 წიგნი აქვს გამოცემული!) და როგორც ადამიანზე (ბოლოსდაბოლოს, ჩემი მეგობარია!) მაგრამ ახლა ამას დაჯერდეთ.

ოლონდ ერთი უხერხული (არაკორექტული) კითხვა მაინც უნდა დავსვა: გიღირთ ნობელის პრემია შვილების მიტოვებად?

ჩემს მეგობარ დორის ლესინგს უღირს.

და, ალბათ, მაგიტომაც არის ძალიან მაგარი მწერალი.

თუ, მაგისდა მიუხედავად?

p.s. ძალიან მინდა, „ცხელი შოკოლადის“ მთავარმა რედაქტორმა გაითვალისწინოს ჩემი უმორჩილესი თხოვნა, და წერილს მხოლოდ და მხოლოდ 43 წლის დორისის ფოტო დაურთოს, – და არავითარ შემთხვევაში, ახლანდელი, – კმაყოფილი ბებიია დორისის. როდესაც ჟურნალისტებისგან შეიტყო, ნობელის პრემია მისცეს, თურმე თქვა: „ამ წყეული პრემიების მთელი დასტა შევავროვე, ყველა მივიღე, რაც კი არსებობს. ნამდვილი ფლემ-როიალია!“

შორობააა უ-შეიენოდ

აკა მორჩილაძე

ერთი დრო იყო, ერთი პერსექტოიკის დრო, და ძველი ამერიკელი მომღერლები ჩვენს ტელევიზორებში მღეროდნენ: ქრისმას ვიზაუტ იუუუუუ, ქრისმას ვიზაუტ იუუუუ!.. ესენი იყვნენ დოლი პარტონი და კენი როჯერსი, რომელიც ჰგავდა ჰემინგუეის, მხოლოდ წვერით. სხვა მიმსგავსება თეთრწვერა კაცისა თეთრწვერა კაცთან ჩვენ მაშინ არ ვიცოდით. ის წვერიც მეტად მოვლილი უჩანდა, სიმღერა კი იყო ნამდვილ-ამერიკული და თავისი მთელი პოპ თუ, რაღაც ამბის მიუხედავად, განწყობასა ქმნიდა, მით უმეტეს, იმ დროში.

შორობააა უ-შეიენოდ – დაახლოებით ასე გამოდიოდა ქართულად და იმ კლიპის სურათი კი ასეთი იყო, რომ ვინმე თეთრწვერა, სიყვარულს მონატრებული ამერიკელი სამხედრო, სამხედროთა ბარში, დახლთან მომჯდარა და იმას კი გამოემუსაიფება ბარის მომღერალი დოლი, რომელიც, მერე, ამ სიმღერასაც დასცხებს, და ეს კი ხმას ააყოლებს, რომ ყველა პრაზნიკს ავაცდინეო და ათასი ასეთი რამე. დიდი, ძველებური რომანტიკის სიმღერასავით იყო, მთელი თავისი სამხრებით, ამერიკელი ოფიცრებით, გოგოთი, რომელიც სამხედროს ჰალსტუხზე წაავლებს ხელს და ისე ეცეკვება... და ამ მფრინავის კოკარდი მეტად შვენიოდა კენის.

ეს იყო, მგონი, პირველი შემოცურება იქაური საშობაო სურათისა ჩვენს ცხოვრებაში, ოღონდ, შობაზე დიდად არ გაფიქრებინებდა, არამედ რო, აი, მამენტ გაასწორა, სადღაც, რაღაც სიტუაციაში.

რახან ყველას ჩვენი ქვეყანა გვაქვს, მე რაც შობას გამივლია ცხოვრებაში, იმისა ყველაზე მეტად მასხოვს ღორის დაკვლის ცქერა თოვლში, ზემო იმერეთში, დიდი დანა და მერე, მეტად სხვანაირი, ფეხთან მიმჯდარი სუფრა – ზემო, იქაურ გლეხებთან; ერთ ტყისმცველთან, ერთ სოფლის მთავარ ღორის დამკვლელთან, შემოსწრებულებთან, ცივ, გარედან შემოტანილ ლეინოსთან და ხსნილის განწყობა, იმ კენიროჯერსამდელ დროებში, როცა ხსნილისა ბევრი არაფერი ახსოვდა ვინმეს.

თოვლი ჭრაჭუნობდა მაშინ ფეხქვეშ, როგორც მწერლები დაწერენ ხოლმე ხშირად, რახან თოვლის ჭრაჭუნი ფეხქვეშ ერთ-ერთი იდუმალი და სასიამოვნო ხმაა ცხოვრებაში და მწერლებიც განუწყვეტილ იმეორებენ, რახანღა იგი ასეთი სითბოების შემქმნელია.

იმ დღეს კიდევ რაღაცას ვკითხულობდი. ხომ იცით მეცნიერების ამბავი... იკვლევდნენ, ბეთლემში, იმ ბაგაში ცხოველები იყვნენ თუ არა, როცა იესო დაიბადაო. ეგ გამოკვლევა, მგონი, მიტომ

თუ იყო აქტუალური, რომ აქეთ წესია ხოლმე, რომ შობის უამრავი სათამაშო, ნახატი და ასეთი რამ იყიდება და ამ სათამაშოებს შორის, არის სწორედ შობის სურათი, სადაც ბაგას გარს არტყიან ცხოველნი და ფრინველნი. ეს ძველი ამბავია, მგონი, პირველად ფრანჩესკო ასიზელმა აღნიშნა ასე შობა, შემოიჯარა ცხოველები და ფრინველნი. ეს იმ მეცნიერმაც იცოდა, მაგრამ მაინც იკვლია, ვითომდა, ამ გამოკვლევით სიყვარული იცვლებოდეს, ვითომდა, გამოკვლევით რაიმე მოაკლდეს ვარსკვლავთა და სამს მოგვთ აღმოსავლეთისა, რომლებიც ამ ვარსკვლავს მოდევნებთ მოდიოდნენ და თან მოჰქონდათ მური, გუნდრუკი და ოქრო.

და იცით, როგორ არის? ამ ღონდონს შობისა დიდად არც კინო უნდა, არცა სხვა რამ სინათლეები, იმიტომ, რომ კარგა ხანია, აქ შობის სურათი დატოვა ჩარლზ დიკენსმა.

ეს უცნაურია, სულ მაინტერესებდა, რა არის სული შობისა ამ ქალაქში, ამ დროში, როცა სული დარჩენილა პირად საქმედ და მამენტ, გინდა, არსებობს შენში, გინდაც – არ არსებობს. უფჯობესი უჩანთ ხოლმე ხალხსა, რომ არ არსებობს, რახან, ამ არარსებობით ტკივილი ნაკლებია.

გასაგებია იმათი, რომ ტკივილი ისეც

ბევრია, და სულით ხომ მთლად განადგურდები და ეგებ, ვერც გაუძლო.

სულ მაინტერესებდა, რას ნიშნავს ესა – გაგიჟებული სირბილი საშობაო საჩუქრებზე, რიგები, მლელვარება, ფასდაკლებები, თუ ფასმომატებები, თეთრ-ნითელი ქუდები, ტელევიზორში კი ჰიჩოკის ჩიტები შობალამეს. რას ნიშნავს, რა არის შობა იმ ქვეყანაში, სადაც მოჩვენებანი და სულები, წუხილისა და იდუმალების გამოხატულებანი, დღემდის ნამდვილ ამბად ითვლება, იმასთან ერთად, რომ აქა დგას სიტი, მსოფლიოს ფულთა მთავარი საკრებულო და აქ არის ღიმილი, ზრდილობა და მინდობა უცნობი ადამიანისა მეორისადმი, ისეთი, როგორც არსად?

მართლაცდა მხოლოდ ნაბლით გამოტენილი ინდაური და საოჯახო სადილი ხომ ვერ იქნება, იმ თავის გაუგებარი ქრებნური სოუსითა და მთელი ასეთი

მხოლოდ აქაური ამბით? რაღა თოვლში სისხლის კვალით მორბენალი, გულში დანაშერჩენილი ღორი და რაღა ეს ბარკლებაშვერილი უშველებელი ინდაური, მოხარული ნაბლით გამოტენილი.

და საშობაო მისალოცი ბარათების წერა? გაიგონებ: აუჰ, რამდენი მაქვს დასაწერი, ჩემს ცოლს ვთხოვ, ეგებ ჩაუჯდეს. თუმცა, იმას თავისი ექნება დასაწერი, უკვე ნაყიდი აქვს უშველებელი კოლოფი მისალოცი ბარათებისა.

ისე, დაწერაც აღარ უნდა, უკვე დაწერილით იყიდება, მაგრამ ხელი მაინც ხომ უნდა მოაწერო – სიყვარულით, ენი და ვეიმისი... და მისამართიც ხომ უნდა დაწერო კონვერტს? ფოსტა მუშაობობს – როგორც არასდროს უმუშავია.

და ამას, თავისი გულით, არანაირი კავშირი არ ეტყობა შობასთან.

არანაირი.

რამდენიმე ყოფითი რიტუალი, ცოტა

სირბილი, ცოტა ინდაური, ცოტა ხალისი, შობადილას გაჩერებული მეტრო და დაკეტილი მალაზიები და იმის მეტი ძნელი დასანახია; აგერ, შეიძლება ითქვას, დაებრდი.

განა, რელიგიისას და რწმენისას ვამბობ, ანდა რაღაცას მოვითხოვ, რომ ასე და ისე. ეგ გასაგებია. უბრალოდ, რაღაც მულამი თუ არის-მეთქი, გარდა ამეებისა და ნაძვის ხის ქვეშ დალაგებული, შეფუთული საჩუქრებისა, შობის მეორე დღეს რომ უნდა გახსნას ყველამ. იმას იქით თუ არის-მეთქი.

ძველ დროში მრავალს წერდნენ საშობაო მოთხრობებს, შობის თარიღს მიახლოებული გაზეთები და ჟურნალები განსაკუთრებული იყო ხოლმე. ყველგან წერდნენ, სხვაგანაც, ჩვენთანაც, ილიაც, სხვებიც.

ზოგიერთი ის მოთხრობა კი მეტად ტკბილად მოგაგონდება, განსაკუთრებით, თუ მართლა შობის დღეებში წაიკითხე. იმას სხვანაირი ამბავი აქვს გარშემო და სხვა გოზინაყობა და ნამქერი.

ეგეთ მოთხრობათაგან მსოფლიოში სახელგანთქმული არის დიკენსის საშობაო საგალობელი.

საგალობლების ჩანაწერები დღესაც უამრავი იყიდება საშობაო დღეებში და ეკლესიებში კი, სკოლის, ან თვითმოქმედი გუნდები გალობენ ხოლმე. ჩვენც ჩვენი გვაქვს, დიკენსმა კი ასე მოთხრობას დაარქვა. როცა ის დაწერა, არ იყო მაინცადამაინც სახელმობეჭეტილი მწერალი, არც ის განთქმული წვერი ჰქონდა მოზრდილი მაშინ.

იმ მოთხრობის ამბავი ცნობილია:

ძუნწი ებენეზერ სკრუჯის გულიდან დიდი ხანია წასულა ადამიანობა და სიხარული და ის ეგეთი ძალიშვილი ბებერია, რომ არავის ამბავი არ აინტერესებს.

მარტოხელა და ბოღმიან სკრუჯს, ჯერ თავისი წინა შობას გარდაცვლილი კომპანიონი მარლი, მერე კი სამი სული ეცხადება წარსულისა, დღევანდელობისა და მომავლისა და მათგან მისთვის გადაშლილი სურათები მისი ცხოვრებისა ამ მძიმე კაცს სრულიად შეცვლის. არა მხოლოდ იმიტომ, რომ მას თავისი მომავალი და წარსულში დაშვებული შეცდომები აშინებს, არამედ იმიტომაც, რომ სკრუჯი ხედავს, რომ მასზე მრავალ

ბალერა

სალომე რიკვავა
"Harpia", 200X200სმ, 2012

FM
სენტი
98.0

ვალგზის ლატაკინი, უბედურნი და შენუ-
ხეზულნი ხარობენ შობადლეს, იმედითა
და სიხარულით აესილნი, ის კი გდია იმ
თავის პირქუშ ბინაში თავის ფულებთან
და როცა მოკვდება, არც ვინმე გაიხსე-
ნებს.

ეს ხილვანი სრულიად ცვლის ბატონ
სკრუჯს და ის სიკეთის ქმნას იწყებს.
რაც მთავარია, ეს კარგად გამოსდის და
თავადაც ხარობს ამით.

ესაა და ეს.
თუმცა, ამას უნდა მივუმატოთ თავად
ლონდონი, საშობაო ბატები, რომლებ-
საც მაშინ ინდაურის ადგილი ეჭირა და
ათასი სხვა რამ, ამ ქალაქის ზეიმური
სახისა და მოგუზგუზე ბუხრისა, რაც
ასე კარგად იცოდა დიკენსმა.

მთელი ამ საშობაო ისტორიის უკან კი
მანც არის რალაქა ისეთი, რასაც მოუ-
ხელთებლად გრძნობდა დიკენსი და გამო-
ხატავდა ამ ძალიან ინგლისური ფორმით.

ეს არის ამბავი იმედის დღისა, სიხარულის
არსისა, იმისა, რომ ბეთლემში ამ სალა-
მოს დაიბადა ის, ვინც დაგვეხმარება, რომ
ყოველ ახალ დღეს უკეთესნი ვიყოთ და
ამ უკეთესობისთვის კი ყოველ წამს მზად
აღმოვჩნდეთ, თუნდაც, რომ სრულიად
დავინწყებული გვექონდეს, თუ ვინა ვბრ-
ძანდებით და ეგ შენი უკეთესობაც არა-
ფერში გვეჭირდებოდეს.

იმ დამეს კიდევ – რახან აქ ოთხ სა-
ათზე ბნელდება, ყოველი შემდგომი
საათი ღამედ შეიძლება ჩაითვალოს –
ამოუვხვიე ნაცნობ ქუჩაზე და მოგუყვე-
ბოდი. კი, ანათებდა ყოველივე გარშემო,
შობა ხომ მოდის, მაგრამ მანც ღამეა
და იცით, რა არის? საბედნიეროდ, თუ
საუბედუროდ, ასე თუ ისე, კარგად ვიცი
დიდი ქალაქი და იმის ცხოვრება და
იმის ჩაფხრენილი გულები და სევდები
და მარტოობანი და არ მიკვირს და მოუ-
ლოდნელიც არაფერია ხოლმე თითქმის.

ლონდონი კიდევ ყოველთვის დიდი
ქალაქი იყო, დიკენსის დროსაც და მგო-
ნი, მანამდეც... ჰოდა, მოვუყვებოდი და
უკნიდან შემომესმა ქალის ხმა, ერთი
წუთით, და გაუჩერდი. იყო ერთი ხნიე-
რი ქალი, შარვალსა და ძველ ქურთუკში
და ხმამალალი.

– ხურდა არ გექნება? დიდი ბოდიში
შენაო.

დიდ ქალაქში ეგრეა ხოლმე, რომ სია-
რულშივე უნდა უპასუხო, არაო და მოუ-
ჩქარო ნაბიჯს, იმიტომ, რომ შეიძლება
მერე პოლიციელმა ჩაიღიძოს, უფროსს
რომ დაკლავს გაუკეთებს, გაუჩერდაო.

– კი, კი-მეთქი, – რაცა მქონდა უკანა
ჯიბში მივეცი და წამოვედი.

წამოწყვა, მეც მაქვთ მოვდივარო.
დიდ ქალაქში ეგ ნიშნავს, რო კიდევ რა-
ღაც უნდა. ამიტომ, შენ ნაბიჯს უნდა
აუჩქარო.

– გოდ ბლესს იუ, სერო, – არ უთქვა-
მს. დიდ ქალაქში კი ეგ ნიშნავს, რომ
მთხოვნელი მათხოვარი არ არი.

– თუ გაგიგია, ადამიანს საშობაოდ სი-
ბნელე ჰქონდეს სახლშიო, – თქვა ქალ-
მა, – გარეთ ამდენი სინათლე იყოს და
შიგნით კიდევ ბნელში და სიცივეში ვიჯ-
დე, სანთლებიც მარტო დეკორატიული
მაქვს, შობისთვის ვემზადებოდიო.

მე რა უნდა მეპასუხა. გამიგია, რო-
გორ არა. ამიტომ ისევ ის ლაპარაკობდა.

– ჯობ სენტერში მივედი, სადაც ამ
თვის დახმარება მერგებოდა, ამდენი წე-
ლინაღია უმუშევარი ვარ და ყოველთვის
ნორმალურად ვიღებდი, ახლა კი რა
ჯანდაბა ეტაკათ, მითხრეს, წინა თვეში
სამოცი ფუნტით მეტი მოგეცით, ხელს
გადმოვაცოლეთ, და ახლა არაფერი
გერგებაო. გამაგებინე, მეგობარო, გა-
დასახადები რით გადავიხადო, სიგარეტი
საერთოდ აღარ მოვწიო? აღარ მოვწეე,
მაგრამ სინათლე? ელექტროკომპანიაში
მივედი, შუქი ჩამირთეთ-მეთქი და ჩვენ
საქველმოქმედო ფონდი არა გვაქვსო.
ახლა გამოვედი, ეგებ რამე ფული მოვა-
გროვო, ხალხს ვთხოვო.

ეგებ, მეტროსთან გახვიდე, ახლა იქ
ბევრი ხალხი გამოდის-მეთქი.

– მეტროსთან ნარკომანები და ლო-
თები თხოულობენ, მე არც ერთი ვარ და
არც მეორე, – ამისხნა ბრაზის გარეშე.
ინგლისელებმა ყველაფრის დალაგებუ-
ლად, გამართულად მოთხრობა იციან, –

ბალერა

სალომე რიგვავა
"Milk", 100X100სმ, 2012

შვილები დავზარდე, ხუთი ფუნტი ვერ უნდა მოვაგროვო, რომ რძე და პური ვიყიდო და ბნელში ვჭამო? – მკითხა ისევ.

– მეტრო იმიტომ ვთქვი, რომ იქ ბევრი ხალხია, – ვუთხარი მე.

– ჰო, მართალია. მართლა მეტროსთან წავალ, – თქვა მან, ოღონდ მაინც მომყვებოდა – მისმინე, შენ რა გქვია? – დიდი ქალაქის ენაზე ეს შეკითხვა კარგი მეგობრობის დაწყების საშუალებას იძლევა.

– ჯორჯი.

– მე – ქეთი. ჩემს ბოიფრენდს ერქვა ჯორჯი. ჯორჯ ო'ფარელი. ირლანდიელი იყო. კარგი ბიჭი იყო. წინა ცხოვრებაში, – თქვა მან – მისმინე, ჯორჯ, აქ ახლოს ცხოვრობ? – დიდი ქალაქის ენაზე ეს კიდევ უფრო ვერმოსოროების შეკითხვაა.

– ისე, რა.

– ზემოთ რომ პაბია, აი, იქ ზემოთ?

– ჰო.

– მაგ პაბში არ იარო.

– რატომ?

– საზიზღარი ხალხი დადის. ყოველ შემთხვევაში, ერთი. ესლა მანდ ვიყავი. გარეთ ხომ მოსაწევად გამოდიან. ჩემი ხნის ხალხია უფრო. ახალგაზრდებიც, მაგრამ ახალგაზრდა რას გამოიმეტებს. იქ ერთი ჭალარა კაცი იდგა, შენზე მსუქანი. ოცი პენსი ვთხოვე და იცი, რა მითხრა? ორ ფუნტს მოგცემ, ოღონდ თავი მომეციო. უკაცრავად, ასე პირდაპირ რომ ვამბობ. მაგრამ ღორი იყო. იმას კი ვუთხარი, რაც სათქმელი იყო, მაგრამ არ მეყო. არ იარო იმ პაბში, ღორი ბებრების პაბია.

დიდი ქალაქის ენაზე, თავი მომეცი იმას ნიშნავს, რომ ეს ქეთი, იმ ჩემზე მსუქნის წინ, პაბის ტუალეტში მუხლზე ბზე უნდა დაეშვას.

– შეიმ, – ვთქვი მე.

– გესმის? რად მინდა მაგის ორი ფუნტი, – მან ხურდებს დახედა, – სულ მომეცი ეს ხურდა?

მე მხრები ავიჩიჩე სიბნელეში.

– ორ ფუნტზე მეტია... რძე და პური,

– ჩაილაპარაკა მან და მომიბრუნდა, – დარწმუნებული ხარ?

დიდი ქალაქის ენაზე ეს ნიშნავს პირველ მაღლობას.

– სხვა დროს შენ დაგჭირდება და მე მოგცემ. უმუშევარი ხარ?

– კი, – ვუთხარი მე.

– ჰოდა, მოგცემ. ან სხვას მივცემ. წესი ეგრეა. ის ბებერი ღორი. კბილის ექიმთანაც კი ვერ მივედი.

ისევ მოვდიოდით.

– მეტროსკენ წავალ, კარგი?

– ხო.

– მერი ქრისმას, ჯორჯ.

– ლაქ, ლაქ! – ხელი დავუქნიე მე, – მერი ქრისმას.

ღიმილები არ ყოფილა, შუქები იყო, ლონდონის აგუზგუზებული თბილი ბუხრები. ახალი სკრუჯები და ძველი სულები.

როგორც თქვა იმ კეთილმა კაცმა, მადროვეთ მეგობრებო, ჩემს დებთან, ჩიტებთან ერთად ვილოცო.

შოოობააა უ-შეეწონა...

თიბისი ბანკი 20 წლისაა!

ავტორი სლომე აფხაზიშვილი
ფოტო მარი ნაკანი-ამასახელიანი

ლიტერატურული კონკურსი „საბა“, ცნობილი ქართველი მხატვრების პერსონალური გამოფენები, ლიტერატურული საღამოები, კლასიკური მუსიკის კონცერტები, კინოჩვენებები, წიგნის პრეზენტაციები და მასტერკლასები – ეს იმ ღონისძიებების არასრული ჩამონათვალია, რომლებიც „თიბისი ბანკმა“ ბოლო 20 წლის განმავლობაში საზოგადოებას თავი დაამახსოვრა. თუმცა წლებადნელი წელი მაინც გამორჩეულია. საიუბილეო წელი „თიბისიმ“ ხალხთან განსაკუთრებული სიახლოვით, მასშტაბური და მრავალფეროვანი ღონისძიებებით აღნიშნა. ბოლო ერთი წლის განმავლობაში, ბანკის მხარდაჭერით შეიქმნა და ამოქმედდა პირველი ინტერნეტ-ტელევიზია კულტურის შესახებ – არტარეა (www.tbcartarea.ge) „საბას“ 10-წლიანი არსებობის ისტორია ელექტრონული წიგნების სახლის (www.saba.com.ge) შექმნით დაგვირგვინდა, სადაც ნებისმიერი დაინტერესებული ადამიანი კონკურსის რჩეულ წიგნებს, საკუთარი პერსონალური კომპიუტერიდან, iPad-დან ან Kindle-დან კითხულობს. წლის დასაწყისში სპეციალურად „თიბისის“ პროექტისთვის, ქართველმა მწერლებმა და ფოტოგრაფებმა წელიწადის თორმეტ თვეზე ნოველები და ფოტოები შექმნეს, ახალგაზრდა კინემატოგრაფისტებს კი არაჩვეულებრივი საშუალება მიეცათ, მთელი წლის განმავლობაში გამოცდილ ქართველ და უცხოელ კინომოღვაწეებთან ერთად მოკლემეტრაჟიანი ფილმებზე ემუშავათ. ხელოვნებისა და ლიტერატურის განსაკუთრებული წახალისების გზით, „თიბისი ბანკმა“ რამდენიმე თვეში ნიჭიერი ახალგაზრდების ფართო წრე შეკრიბა, სადაც ახალ და საინტერესო იდეებს პროფესიონალთა გუნდი ამუშავებს.

„თიბისი ბანკის“ დამფუძნებელი, მამუკა ხაზარაძე განვილილ 20 წელს ასე აფასებს:

„ყველაზე დიდ მიღწევად იმ გუნდის შექმნას მივიჩნევ, რომელიც 20 წელია, „თიბისის“ ერთგული წევრია. გუნდის შექმნა 7 კაცით დავიწყეთ და „თიბისის“ თანამშრომელთა რაოდენობა დღეს 3000-ს აღწევს, მთლიანად

ჯგუფში კი 5000 კაცია. ეს ყველაზე დიდი წარმატებაა და მუდამაყება, რომ ამ გუნდის წევრი ვარ. მუდამაყება ისიც, რომ ეს გუნდი არავის დაუტოვებია, პირიქით, ის უფრო გაფართოვდა. ის ფაქტიც, რომ ჩვენს დაბადების დღეს კულტურისა და ხელოვნების ხელშეწყობით აღვნიშნავთ, იმაზე მიუთითებს, რომ არ აქვს მნიშვნელობა, რა ბიზნესში ხარ, რა სიდიდისაა ეს ბიზნესი, მნიშვნელოვანია ის, თუ რა ღირებულებები გაქვს და რას უჭერ მხარს. ჩვენ პირველი დღიდანვე მხარს ვუჭერთ რეჟისორებს, მხატვრებს სხვა ხელოვნებს და ჩვენ ამ საქმეს ისევე ვავაგრძელებთ, იმიტომ, რომ ეს საქმე გვიყვარს, ვაფასებთ და ვფიქრობთ, რომ მნიშვნელოვანია“.

კულტურის სფეროში განეული მნიშვნელოვანი მხარდაჭერის ერთგვარ შეჯამებას წარმოადგენდა „თიბისი ბანკის“ მასშტაბური საიუბილეო ღონისძიებების სერია, რომელიც 17 დეკემბერს ბანკმა თბილისელებთან ერთად აღნიშნა. ღონისძიებები კინოთეატრებიდან დაიწყო და გალაკტიონის ხიდან პატარა მოედანზე ახალი მონუმენტის – „თიბისის საათების“ გახსნით დასრულდა. იუბილე კინოპრემიერი გაიხსნა, რომელიც საქართველოს ყველა დიდ კინოთეატრში ერთდროულად დაიწყო. მასურებელმა „თიბისი ბანკის“ კინოპროექტის „20/12“-ის ფარგლებში 12 შემოქმედებითი ჯგუფის მიერ შექმნილი თორმეტი მოკლემეტრაჟიანი ფილმი იხილა.

„ქართული კინოს დაბადების დღე“ უწოდა კინორეჟისორმა ნანა ჯორჯაძემ „თიბისის“ მხარდაჭერით გამართულ კინო-პრემიერას, რომელსაც პროექტში მონაწილე დამწყები კინემატოგრაფისტების გარდა, კინოს სხვა წარმომადგენლებიც დაესწრნენ და პროექტის მნიშვნელობაზე ისაუბრეს.

„დღევანდელი დღის არსებობა უკვე არის შეჯამება და შედეგი იმისა, რაც ამ პროექტში გაკეთდა. პროექტი იმიტომ არ განხორციელბულა, რომ შემდეგ ამით გვეტრაბახა. სატრაბახო ალბათ არის ის გზა, რაც პროექტის მონაწილეებმა აქამდე გაიარეს. ჩანაფიქრი 200%-ით შესრულდა. გზად ბევრი პრობლემა იყო, იმიტომ მასთან

შეჭიდებით მნიშვნელოვანი გამოცდილება მიიღეს. ამ დღეს გარკვეული როლი ექნება მათ წარმატებაში“, – აღნიშნა კინოპროექტის პროდიუსერმა, პაატა გოძიაშვილმა ფილმის დასრულების შემდეგ.

კინორეჟისორი ნანა ჯანელიძე პროექტის კიდე ერთ დამსახურებად იმას მიიჩნევს, რომ თორმეტი დამოუკიდებელი რეჟისორის მიერ გადაღებულმა მოკლემეტრაჟიანმა ფილმებმა ქართველი ახალგაზრდების რეჟისორული ხედვის ინდივიდუალური თავისებურებები და საერთო სურათი წარმოაჩინა: „ქართული მოკლემეტრაჟიანი ფილმები ყოველთვის იუმორით გამოირჩეოდა, მაგრამ დღეს სულ სხვა სურათი ვნახეთ. ნათლად გამოჩნდა, როგორი დეპრესიულები არიან ქართველი ახალგაზრდები. ეტყობა, ასეთი ქვეყა-

რომ ნულიდან დაწყებულის დონეზე, საკმაოდ მაღალხარისხიანი პროდუქცია მივიღეთ“.

ალსანიშნავია, რომ პროექტში მონაწილეობა იმ რეჟისორებმაც მიიღეს, რომლებიც მანამდე საზღვარგარეთ სწავლობდნენ და მუშაობდნენ. ანა ციმინტია ერთ-ერთი მათგანია. „ამ პროექტში მონაწილეობით, ქართულ გადაღებებზე ვგუფთან პირველად ვიმუშავე, თან ვაკვირდებოდი როგორც მუშაობდნენ, თან ვსწავლობდი. საერთო ჯამში, კარგი გამოცდილება მივიღე, რომელიც მჭირდებოდა“, – ამბობს ის.

სადღესასწაულო განწყობამ კინოთეატრის დარბაზებიდან ქუჩაში გადაინაცვლა, სადაც საზეიმო კონცერტი თბილისელებისთვის ღია ცის ქვეშ, „თიბისი ბანკის“ სათავე ოფისის წინ გაიმართა. სადღესასწაულო და

ბისა და დროის კავშირს გამოხატავს, რაც ამავე დროს, როგორც „თიბისი ბანკში“ ამბობენ, ზუსტად ასახავს „თიბისი ბანკის“ დამოკიდებულებას დროისადმი და საქმისადმი.

20 წლის განმავლობაში განხორციელებულ პროექტებს შორის „თიბისი ბანკის“ დამფუძნებელი მამუკა ხაზარაძე ლიტერატურულ კონკურსს „საბას“ გამოარჩევს და ამბობს, რომ ეს პროექტი იმითაა მნიშვნელოვანი, რომ მან გაუძლო დროს და დღემდე შეინარჩუნა პოპულარობა. გრძელვადიან და დროში განვითარებად პროექტებს შორის ასახელებს, ასევე კინოპროექტს – „20/12“ და არტარეას შექმნას:

„მიუხედავად იმისა, რომ პირველი წელია, მიმაჩნია, რომ საფუძველი ჩაეყარა ახალგაზრდული ფილმების

ნა შევთავაზებ ჩვენ ახალ თაობას და როგორ მიიღეს მათ ეს, ძალიან კარგად გამოიხატა ამ ფილმებით, ამიტომ ვფიქრობ, რომ პროექტი ამ მხრივაც საინტერესო იყო“.

კინოპროექტის მონაწილე რეჟისორის, გია დიასამიძის თქმით, ეს არის ერთ-ერთი საუკეთესო პროექტი, რომელიც 1990-იანი წლების შემდეგ საქართველოში კინოს სფეროში განხორციელდა, რასაც „თიბისის“ დამსახურებად მიიჩნევს: „მნიშვნელოვანია, რომ ამ ბანკმა არჩევანი კინოს განვითარებაზე შეაჩერა. მან ეს სფერო სხვა სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციებზე მეტად დააფასა, ამიტომ ახლა მას კინოცენტრმა და სხვა ორგანიზაციებმაც უნდა მიბაძონ. საქართველოში რამდენიმე წელი მხოლოდ მოკლემეტრაჟიანი ფილმები უნდა ვაკეთოთ, რომ ნათლად გამოჩნდეს, რა შეგვიძლია. დღეს დავინახეთ,

წინასაახალწლო კონცერტზე მისულ მსმენელებს „თიბისი“ გლიტცეინითა და მუსიკით გაუმასპინძლდა. „თიბისის“ ფერებში გადაწყვეტილ სცენაზე კი, დედაქალაქელებისთვის ღია ბაგრატიონმა, ნატო მეტონიძემ, ეკა მამალაძემ, სოფო ხალვაშმა, ანსამბლმა „შვიდკაცამ“ და სხვა ქართველმა მომღერლებმა იმღერეს.

კონცერტის დასრულების შემდეგ, საზეიმო ზარბაზნების გუგუნით „თიბისი ბანკის“ წინ შეკრებილი მოქალაქეები, „თიბისის“ დამფუძნებლები და კონცერტის მონაწილეები გალაკტიონის ხიდის გავლით, ახალი მოედნისკენ დაიძრნენ, საიუბელეო დღესასწაული ახალი მონუმენტის – „თიბისის საათების“ გახსნითა და ულამაზესი ფოიერვერკით დასრულდა. ქანდაკება, „თიბისი ბანკის“ თხოვნით, ხელოვანმა თამარ კვეციტაძემ შექმნა. ის ცხრა ფიგურისაგან შედგება და ადამიანე-

მხარდაჭერას და დარწმუნებული ვარ, რომ ამ საქმეში სხვებიც შემოგვიერთდებიან. ჩვენ გვიყვარს ასეთი პროექტები, იმიტომ, რომ ეს ემსახურება პროცესის მხარდაჭერას და არა ერთჯერად აქციებს. ჩვენი ინტერესია, რომ მხარში დაუდგეთ გრძელვადიან განვითარებას და ნიჭიერმა ადამიანებმა იგრძნონ, რომ ისინი არ არიან მარტონი, მათზე ფიქრობენ და მათ ეხმარებიან ფინანსურადაც“.

კითხვაზე, როგორ დაიწყებს „თიბისი ბანკი“ ახალ წელს, მამუკა ხაზარაძე ასე გვპასუხობს: „20 წლის შემდეგ ისევ იქნება ბევრი პროექტი, მეტი ადამიანი „თიბისიში“, ახალი იდეები და უკეთესი საქართველო, რადგან ვფიქრობთ, რომ ყველაფერი, რასაც ვაკეთებთ, საბოლოო ჯამში, მაინც ქვეყნის განვითარებას ემსახურება. გვინდა, რომ ამ ქვეყნის განვითარებაში მონაწილეობა ჩვენც მივიღოთ“.

Leporello

ფრაგმენტი ხომანიდან

ავტორი ლაშა ბულაძე
ილუსტრაცია ეკა ტაბლიაშვილი

როგორ დავინახოთ?

ეს დღე ყოველად უწყინარი სატელეფონო გზავნილით დაიწყო:

ჩაი ხომ არ დაგველია სადმე?

ჩაის მოყვარული არასდროს ყოფილა, პირიქით, რაც წონაში მოიმატა, მხურვალე სითხეებს ჭარბი ოფლიანობის გამო ერიდებოდა – ჩაი მხოლოდ საბაბი იყო. საიდანაც ხომ უნდა დაეწყო.

სანამ ამ შეკითხვას მიწერდა, მანამდე ორჯერ შეხვდა გაურკვეველი შინაარსის საზოგადოებრივ თავყრილობაზე და ერთ-ერთ სოციალურ ქსელშიც მოუწონა თამამი რეპლიკა (ანა საკმაოდ ღირსეულად, არგუმენტირებულად და, რაც მთავარია, გამართული ქართულით ეპაექრა საკმაოდ აგრესიულ ჩინოსანს).

სიამოვნებით – მოუვიდა ანასგან... ცხადია, კეთილგანწყობილი სმადილით.

ვიდრე შეხვედრის ადგილზე და დროზე შეუთანხმდებოდა, სანდრო კარგად უნდა დაფიქრებულიყო; ასჯერ გაეზომა და ერთხელ გაეჭრა, რადგან ზუსტად უნდა სცოდნოდა, რამდენად საშიში იქნებოდა მისთვის ქეთი: ჯერ ცოლის ადგილსამყოფელი უნდა დაედგინა და ამის მერეღა მიეწერა ანასთვის. უსაფრთხო თავისუფლებით ტკობობას (მაქსიმუმ, საათნახევრით) მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეძლებდა, თუკი ცოლისგან დაცულ ტერიტორიაზე აღმოჩნდებოდა. სანდრომ მთელ თბილისს დაუარა გონების თვალთ (ამ დროს მისი ცერა თითი ნერვიულად და მომლოდინედ დაჰკანკალებდა ანასთვის მისანერ ასოებს); სხარტად და ძრწოლით გაიხსენა ქეთის შემოფეთებისგან დაცული კაფე-რესტორნები და შესაძლო თავზე დადგომისგან დაზღვეულ მრავალ ადგილს შორის, ორჯერ ნაცადი და კარგად დაბეჭებული, ეკლექტური გასტრონომიული ხედვის მქონე რესტორანი ამოარჩია.

ვერ ვიტყვი, გადასარევი დრო ატარა-მეთქი – მთელი საღამო მუცელშეზნექილი და, შესაბამისად, კარგა მაგრა შეწითლებული იჯდა და დიდი მონდომებით თამაშობდა ძალიან გამხდარს, თუმცა ტყუილად ნერვიულობდა – ანას უკვე მუცლიანად მოწონდა.

მართალია, ანა ისეთი გოგო არ იყო, რომელიც ჩაცმულობით შეაფასებდა მამაკაცს, მაგრამ ცალი თვალით

მაცნა აღუნიშნა ზოგიერთი დეტალი. მას, ჩვეულებრივ, უფრო თავისუფლად ჩამცმელ კაცებთან ჰქონდა ურთიერთობა, სანდროს სახით კი მდიდრულად და გემოვნებით აღკაზმული, სარეკლამო ბანერივით მოლაპაპაჰე ადამიანი გაიცნო. რამდენჯერაც ნახა, ამ კაცს ყოველთვის ასე ეცვა (კინალამ ჰკითხა – მარტო ასეთი ტანსაცმელი გაქვსო), მაგრამ დაცულ ობიექტზე გამოცხადებულ სანდროს იმდენად უხდებოდა ცისფერი პიჯაკ-შარვალ-ჟილეტი (ზედნითელი ჰალსტუხით), რომ ანას ერთბაშად მიაგინყდა თავისი ცხოვრების ყველა ყოფილი თავისუფლად ჩაცმულ-გახდილი. სწორედ ეს სჭირდებოდა ახლა ამ გოგოს: კაცი – გამოწყობილი „ნარმატების უნიფორმაში“ (სანდროს თითქოს თავზე დასციმციმებდა უხილავი სარეკლამო სლოგანი: კეთილდღეობა, სტაბილურობა, ოპტიმიზმი).

ანა არც იმ კატეგორიის ქალებს მიეკუთვნებოდა, შეფასების მიზნით თუ ინსტინქტურად, ახალგაცნობილი მამაკაცის უკანაღისკენ რომ ეპარებათ თვალი, მაგრამ ამჯერად – წმინდა ცნობისმოყვარეობის გამო – მზერა წამიერად შეუყოვნდა სანდროს ქვედატანზე და ყოველგვარი წინასწარი განზრახვის გარეშე გამოუტანა განაჩენი: „ცოტა მიბრტყელებული ტრაკი აქვს, მაგრამ, საერთო ჯამში, კარგი ბიჭია“.

თავად ანას პარამეტრები სანდროს ჯერ კიდევ გაცნობის დღეს შეესწავლა ზერელედ. ახლა კი, შეძლებისდაგვარად, შეუმჩნევლად და ტაქტის ფარგლებში აკვირდებოდა ყველა იმ დეტალს, რომელთა აღქმა-გაცნობის საშუალებაც საჯარო სივრცეში არ მიეცა. აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მას, აგერ უკვე მერამდენე დღეა, არ ასვენებდა ერთი მეტად მნიშვნელოვანი შეკითხვა: ანას დიდი ლიფი ეცვა, თუ ეს მისი ბუნებრივი ზომა იყო?

სანდრო შიშებად და ჯანსაღ ინტერესად იხლიჩებოდა. რისი ეშინოდა?

- A) ქეთის მოულოდნელი გამოჩენის.
- B) ქეთის ნათესავ-გულშემატკივრების შემოფეთების.
- C) ლეილას მოახლოების.
- D) ქეთის დარეკვის.

გულწრფელად რომ ვთქვათ, ბოლო, D-პუნქტი ყველაზე ნაკლებად აღელვებდა, რადგან ბევრჯერ ნაცადი და სრულიად ლეგიტიმური პასუხი ჰქონდა მომზადებული: შეხვედრაზე ვარ, გადმოგირეკავ. არანორმალური უნდა

ყოფილიყავი, რომ ამ წმინდათა წმინდა სიტყვების თქმის შემდეგაც ჩაძიებული საქმეებითა და შეხვედრებით გადატვირთულ ქმარს: „სად ხარ? ვის ხედები? რატომ?“ ცხადა, ბევრად უფრო მშვიდად იქნებოდა, ტელეფონი რომ გამოერთო, მაგრამ თუკი რაიმეს გაკეთება არ შეიძლებოდა (თან კატეგორიულად), სწორედ ეს იყო: გათიშული ტელეფონი აუცილებლად აღძრავდა სახიფათო ეჭვებს, მსოფლიოში ყველაზე მშვიდ ცოლსაც აუშლიდა ფიქრებს და შინ მისვლაც მეტისმეტად გაჭირდებოდა. ასე რომ, სჯობდა, არც ეფიქრა ტელეფონის გამორთვაზე – ერთადერთი, სანდოობის ინტონაციაზე უნდა ეზრუნა.

ამჯერად სრულ სიმშვიდედ ერგო სრული საათი და ოცდათხუთმეტი წუთი (სწორედ ეს დრო დაჰყვეს რესტორანში); თუკი ოსტატურად მიმალულ ომარს არ ჩავთვლით (სანდროს რატომღაც არ უნდოდა, რომ ანას თავის მძლოლიანად ჩვენებოდა), არც გარეთ შეფეთებია ვინმე არასანდო; ანა სწრაფად და მოხდენილად შესვა ტაქსიში და რაკი ჩქარობდა, ტაქსისტს იმაზე მეტი შეუყარა, ვიდრე ეკუთვნოდა.

ბალერია

სალომე რიგვაჯა
"The apple 's syndrome"; 200X120სმ, 2012

ანა მშვიდობიანად წავიდა.
ახლა თამამად შეიძლებოდა მუცლის გამობერვა.

...
სანდრო წელიწადში, სულ ცოტა, ორჯერ მაინც ცვლიდა ინტერნეტ-მისამართების პასვორდებს. ეს კი მას შემდეგ დაინფეს კანონად, რაც ძველთაძველმა საყვარელმა გაუტეხა (ან შეიძლება არც გაუტეხა) ინტერნეტ-ბოქლომი.

სამსახურში მობრუნებულმა თავის ერთ-ერთ საიმედოდ დამანულ ფაილში შეიხედა და მას შემდეგ, რაც თანამშრომელ ლ.-ს მსუბუქად ვნებიანი შეკითხვა გაუგზავნა („მეჩვენება თუ თმას უქენი რამე?“), შესაცნობთა ოთხქალიან სიას, ახალი ობიექტი – ანა დაუმატა.

სია დასახელებების მიხედვით იყოფოდა: **შეცნობილი და შეუცნობილი.**

შეცნობილთა სახელების გასწვრივ (გვარიდან მხოლოდ პირველ ასოს უთითებდა) შთაბეჭდილებები იყო მიწერილი, შეუცნობლებს კი მოკლე სტრატეგიული მონახაზი მიჰყვებოდა დანართის სახით.

მაგალითად – **შეუცნობელი:**

1. სოფიო კ. (გავუგზავნე ოცამდე მესიჯი, მარტის ბოლოს ვხედები თელავში. თუკი ყველაფერი კარგად წავა, სასტუმროშივე მომცემს. ოთხშაბათობით და პარასკევობით მარხულობს. თელავი – ნებისმიერ სხვა დღეებში)
2. ლელა ო. (ერთხელ ვეზასავე. შეინც, სავარაუდოდ, მარტის 25-26-27-ში. ქმარი პრობლემაა, აკითხავს, ურეკავს)
3. ანა მ. (პირველი შეხვედრა. დღეიდან – დაბომბვა მესიჯებით. წესით, მესამე შეხვედრაზე უნდა გადაწყ. ველური არაა, ვიცნობ“)
4. თიკო ჩ. (მეორე თვეა, მესიჯებს ვგზავნით. ჰანოვერშია. ჩასვლა გამორიცხულია. კომპ-ში მაიკა ავანტევიწე. უყვარს კინო. ბევრს ლაპარაკობს. მაისამდე თუ არ გაირკვა, ვიკიდებ).

ქალები წლების, სეზონებისა და ქვეყნების მიხედვით დაეყო.

მაგალითად:

სეზონი 2010\2011:

1. ირმა ნ. (9 თებერვალი, ბაკურიანი; ისე რა... თან გაბუტვაზეა ორიენტირებული)
2. მარიანა კ. (22 მარტი, ამსტერდამი; როულად აღწევს ორგაზმს. არადამაჯერებლად სიმულირებს, ნაწყენი რჩები)
3. ანუკა ლ. (14 ივლისი, თბილისი; არ დამაძინა. სვამს. ქაქანებს)
4. ვიკა ე. (2 სექტემბერი, თბილისი; გულიანი გოგოა. სამი ცალი ტატუ დავუთვალე)

ზოგიერთი სახელის გასწვრივ ვარსკვლავი ან ასოები „ძვ“ მიენერა, რაც განახლებულ კავშირს ნიშნავდა („ძვ“ – ძველი საყვარელი).

აი, ასე: **მატაცო ბ.** (ძვ. 9 მაისი, თბილისი; „სიყვარულიდან მეგობრობამდე“)

ან:
 ლანა ფ. (29 ოქტომბერი, ბათუმი; დაორსულების შიში)
 ასო-ნიშანთა თუ სიმბოლოთა სისტემა ქალების სოციალურ სტატუსსა და ფიზიოლოგიურ მდგომარეობასაც გამოხატავდა.

მაგალითად: „ქ“ ნიშნავდა ქალიშვილს (ანასტასია ლ. „ქ“.), B 2 – ქმრიანობას (ინგა გ. B 2), C-1 – ქმარგაყრილს (ია ვ. C-1), ქ-T – ქალიშვილს, რომლის დაყოლიებაც მხოლოდ ორალურ და ანალურ სექსზე იყო შესაძლებელი, B-3 – ერთად შეცნობილი ორი სული („რემა სტ. და ხათუნა ბ. B-3“).

ქართული სიისგან განცალკევებით ადგენდა უცხოელთა სიას (უცხოენოვანები):

1. ლარა მ. (1995. კიშინოვი; აგრესია. იუმორი)
2. ალოზია ხ. (1996. ცინცინატი; ჩემი გვარის გამოთქმის შეუძლებლობა; იდეალური ტაკო)
3. ჯენიფერ ბ. (B 2. 1996. თბილისი; ქალთა გუნდი, „შემოსულა შემოდგომა...“)
4. რემა სტ. („ქ“. 1998. ერევანი; კაცით გვერდში მდგომი; „აგურები“ მუცელზე).

ცალკე გვერდი ეთმობოდა მისთვის ჩვეული პედანტიზმით შევსებულ ჩავარდნილ სეზონებს. ამ გვერდზე გულმოდგინედ შეჰქონდა იმ ქალების სახელები, რომელთა დაუფლებაც მიზეზთა გამო ვერ მოახერხა. ამ სიაშივე

აღმოაჩენდი მის მიერ სკოლაში სწავლის დროს მოწონებულ და ვერ (თუ არ) მიღწეულ სახელ-გვარებსაც. ეს გვერდები ასე იყოფოდა:

- მეხსიერებაში ჩარჩენილები
- გათხოვებაზე ორიენტირებულები
- ფატალურად ჯიუტები
- ამ ეტაპზე გაჯიუტებულები
- დაფეთებულები
- აფერისტები
- ადვილად დასაყოლიებელნი (სამომხმარებლო კასტა)
- „მესამე ეშელონი“
- ჩავარდნილი სეზონები

ამ სიის შედგენას თავიდან გართობის მიზნით შეუდგა (ლადომ უთხრა, მეგობარმა, სამოცი წლისთვის 500 ქალზე უნდა ავიდეო და მაშინლა დაფიქრდა, საინტერესოა, მე რამდენს მოვასწრებო; იხსენებდა, იწერდა და ახლო მეგობრებს (კაცებს) აკითხებდა, მერე კი, დროს გამონახავდა თუ არა, ამ სიას უბრუნდებოდა და სრული სერიოზულობით მუშაობდა მის კორექცია-რედაქტირებაზე.

თუმცა ანასთვის, პრინციპში, ჯერაც ვერ გამოეძებნა შესაფერისი კატეგორია...

Cafe Kala acid bar K&B still watching you

ჩვენს ბოროტ პასტორალი
 მეგობარი საზოგადოებრივი

PASTORAL RESTAURANT
 MINGRELIAN CUISINE 6 Erekle II str. T: 592 31 19 19, 2 99 90 19

New!
Fantastic Duhan
 8 Chanturia st.
 Tel: 592 681166

Kala group

Cafe Kala: 8/10 Erekle II str. tel: 599 799 737. Acid Bar /1/: 3a Al. Kazbegi Ave. tel: 599 101 238. Acid Bar /2/: 37 Abashidze str. tel: 591 681 000.
 Acid Bar /3/: 9 Leonidze st. tel: 592 221 13. Acid Bar /4/: Oldani 2 Mkr. building N24.T: 592 411980.
 Cafe K&B: 8/10 Erekle II str. tel: +995 32 2 985 013, 599 87 44 88.

ბექა ყორშია

პოეტი

ბექა დაიბადა 1994 წლის 28 დეკემბერს ქალაქ ზუგდიდში. იქვე დაამთავრა მეათე საჯარო სკოლა. ამჟამად სწავლობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, – აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტზე, არაბისტიკის განხრით. აღმოსავლეთის კულტურისა და რელიგიურ-კონფესიური საკითხების გარდა, დაინტერესებულია თანამედროვე პოეზიით.

როგორც ავტორი, ბექა, ინტერნეტში, ლიტერატურულ საიტებზე გამოჩნდა. ფიქრობს, რომ ყველაზე რთულია საკუთარი პოეტური ხმის პოვნა, რომელიც საბოლოო ჯამში ინდივიდუალური წერის სტილს, ტექნიკას აყალიბებს. ამჟამად შემოქმედებითი ზრდის სწორედ ამ ეტაპზეა. ხშირად იცვლის წერის მანერას, მაგრამ მიიჩნევს, რომ ეს არათუ ცუდია დამწყები ავტორისთვის, პირიქით – პოზიტიურ ზეგავლენას ახდენს მის შემოქმედებაზე.

„პირადად ჩემთვის, პოეზია ერთგვარი ესთეტიკური ბიოლოგიაა, რომელიც ადამიანის ცნობიერი და ქვეცნობიერი იმპულსებით საზრდოობს, თუმცა, ჩვენს რეალობაში, სადაც ციფრული ტექნოლოგიები დიგიტალური სისწრაფით ვითარდება, ცოტა არ იყოს, რთულია, შენი თანამედროვე დაარწმუნო პოეზიის, როგორც ესთეტიკური მრწამსის აუცილებლობაში“, – ამბობს ბექა.

ბექასთვის ეს პირველი პუბლიკაციაა. პოეტური ციკლი „ფერები“ ეყრდნობა სხვადასხვა ცივილიზაციისა და კულტურის ფუნდამენტებს. ციკლთან დაკავშირებით ავტორი განმარტავს, რომ ბავშვობიდანვე ასოციაციურად ავლებდა პარალელს ქვეყნებსა და ფერებს შორის და ეს ციკლიც მესხიერებიდან მოხმობილი, სწორედ ამ ბავშვობისდროინდელი წარმოდგენების, ემოციების ერთგვარი ჯამია. ციკლი, შეიძლება ითქვას, ავტორის სულიერი ცხოვრებიდან/მოგზაურობიდან ამოკრებილი ყველაზე მნიშვნელოვანი, საგულისხმო კადრებია. სათქმელს მინიშნებებში ამოიკითხავთ, ან უკეთ რომ ითქვას – „მიხვდებით“; მინიშნების ნაწილია თავად ექსპრესიული ფონი, რომელიც სპეციფიკურ განწყობას ქმნის.

ფერები. მკვდარი

*მე იქ ვიყავი და კარგად მახსოვს –
თუ, როგორ ჩამოაფარეს კაცებმა ფარდები
და სარკმლებს იქით დატოვეს თოვნიანი
ქუფური წარწერით: ისმიაო,
კალე...*

*რომ გაგეხედა კედლის ღრიჭოდან,
ნახავდი ბავშვებს და კიდევ ქალებს.
მათი ტერფები – სუსტი ტოტები,
გადაფხრენილი ცისფერ ნავეებზე.*

*ხიმსანის მტვერი ქალის ჰიჯაბზე –
შემონაყარი თავშლის მლილია,*

*ჩადგმული მუხლი კი წითელ ქეიშაში –
გამორიყული თევზი ნაპირზე...*

*იდგენ სახლები – მარჯნის რიფები,
შიშველი მკერდი – წყლიანი უბე,
ჩახსნილი ძარღვი ხმელი ხეების –
ერთ დროს უდაბნოს ღვთიური შუბლი.*

*მე იქ ვიყავი და თვალწინ მიდგას,
პატარა ბავშვი სნულ დედამის
როგორ ეხება თმაზე ხელებით...*

ფერები. ყაპისფერი

*მახსოვს –
პირის აკორდონს აწკარუნებდნენ
და მთელი სივრცე იყო მარაგი
მთელი დარჩენილი ცხოვრებისათვის –*

*გამობრუნდებოდნენ ხეები ჩვენკენ –
ამოიტანდნენ მერქნიდან სვავებს
და შეიხორცებდნენ ბავშვის გახუნებულ
ბარძაყებსა და წვივებს –
ამოშვერილებს დუფარებიანი
მწვანე ტბიდან...*

*ჩვენ ვხედავდით ქალის საშოებს –
ბავშვების აკვნებს,
რომლებიც მიიკუმა –*

*ვხედავდით,
როგორ ირნეოდნენ ლამეები
უძრავი მუხლის მრუდე ზედაპირზე,
სიკვდილსა და სიცოცხლეს შორის –*

*ვხედავდით –
ჩასაფრებულ არწივებს*

*და მათი ფერი
იყო იოდის.*

*ვილაც იფიქრებს, რომ იქ არ ცივა;
ჩვენ რო ვიყავით, ისე ციოდა...*

*როცა დედები შვილებს ბწკენდნენ
თოთო თითებზე,
და გაჰკიოდნენ: „გამოიღვიძე“,*

*როცა იყო და არა იყო რა –
გარდა აფცქვნილი კანისა,
რომელიც მზის შუქზე ირეკლავდა*

სიცარიელეს,
ანუ დღეებს, რომლებიც წავიდნენ
და არ დატოვეს არცერთი ნათელი
მოგონება...

და იყო ხმაური საკრავების,
ტყავის მემბრანით ამოკრული
ჩვენი ნერვები,
იქერცლებოდა და გულში გვრჩებოდა
მდუმარე სევდა – ჩამქრალი მზის...

ახლა კი ვსხედვართ სახლის სარკმელთან
და ვიხსენებთ წარსულს –

ყავის სურნელი დგას ოთახში

მწარე ყავის...

ფარეზი. ნოტილი

მამაჩემს ვაჩაბუ ერქვა

თეთრი ვიგვამი – ჩვენი საცხოვრისი

აეჭვებოდა ხის ტოტებისგან,
რძიანი ლერწმისგან აეჭვებოდა

ღამიდან გამოსული თეთრი ცხენები
ყავისფერი ლაქებით ზურგზე

ყველა უნაგირი, რომლებიც გაცვიტეს
და მგლის ტყავებით შეიმოსნენ

გამოიტყნდნენ ჩლიქიდან ნალებს
და ამოყრიდნენ უთვალავ ვარსკვლავს

იმ წარხლის ტბებთან კი ყვაოდა ბალი
და დედაჩემი წირხლიან ასკილს
გამოიტანდა უძირო ტყიდან –

პირამიდებთან ისხდნენ მამები
და აბოლებდნენ მწარე თამბაქოს,
რომელსაც მანდვე ქალები ყიდდნენ

ჩვენ კი ბავშვები – უხმო მდინარესთან
გოგრის საჩხაკუნებლით ვკლავდით
სიჩუმეს –

ნიჟარებს ვტეხდით და იღუმალ გონგზე
ჩვენი ტერფები იწყებდნენ ყმუილს

ვერდიდობდით დაჭერას მოლაღურების –

პეპლებს –

ზაფხულის მკერდიდან გამოწოვილებს
ვუფრთხილდებოდით,

რადგან ვიცოდით, ჩვენს დედებს
სიკვდილის მერე –
გაფრენა მსგავსად მოსწყურდებოდათ...

გამოვრბოდით სისხლიანი ტაძრებიდან და
მივიწევდით ოფსიდრიან მთვარეებისკენ,
ჭაობების და დამთვრალი მაგუეის გავლით

გავრბოდით –
და ვივსებდით ქართ ნესტოებს

თმაში ვინწავდით ყვავის ბუმბულს და
მზეში ჩაძირულ ამეთვისტოებს

ველოდით, როდის დადგებოდა ნანატრი
ნამი,

როდის წავილებდით ბრძოლაში ჭიპლარს –

ჩვენივე სულის მცირე საჭრეთელს –

მამაჩემს ვაჩაბუ ერქვა

და მახსენდება –

ღამიდან გამოსული თეთრი ცხენები
ყავისფერი ლაქებით ზურგზე...

ფარეზი. თიბირი

აბვეუნ დე ბაშმაია,
გალობდნენ ქრისტიანულ ტაძრებში.

რაბინებსაც უშრებოდათ თვალები –
როცა სასანთლებს მზე ადგა.

„გაშალე ხელი, რაბი,
ხელი გაშალე და ილოცე არსებობისთვის“

იძახდა ხალხი.

და თუ მზის სხივებმა შემოდევდეს –
თორა,

მაშინ ზოდიაქალურ პანოებზე
აენთებთან მზის ეტლები –
და წავლენ შორს.

სინაგოგებთან მოთამაშე ბავშვები
ჩაიკრავენ გულში ერთმანეთს,
თუ ქარი ამოვარდა.

თუ ქარი ამოვარდა –
ვინ იცის მერამდენედ შეირყევა მენორა
შემოწყობილი მირტის ლორთქო ტოტებით –

თუ ქარი ამოვარდა –
დაიხრებიან მოხუცი კაცები,
ჩაეკვრებიან მიწას ფრჩხილებით
უკანასკნელად.
და წავლენ ქანაანში –
ფრჩხილებზე შერჩენილი მტკაველი
მინით...

სინაგოგებში ასვეტილან –
მოზიკები,
ლომისთავიან სიმბოლოებს
და თეთრ ლულავებს დაეტყობ ნლები –
ნითელ გრაგნილზე იქარგება –
ჩუმი ნიავი.

სიჩუმე,
ჩუმად –

შაბათია და ბნელდება
და თუ ისევ ქარი ამოვარდა –
ყვითელი ქვიშით გავესებათ ქალებს თმები,
თუ შვილები მიდიან და არ ბრუნდებიან...

ფარეზი. ყვითელი

ჩემი კუბური მოგ ზაურობიდან,
მახსოვს ტოა,
გამომდინარი გუანტანამოდან.
ჩვენი ნავიდან გადაზიდული
მთელი სიჩუმე,
ფსკერისკენ ოკეანის.

მეშინოდა, ვერცხლისფერ პირანიებს
არ გამოელრლნათ მუხის ფიცრებით
აჭედელი ნავის კორპუსი.

და მახსოვს –
თუ როგორ
აბოლებდნენ კოჰიბაში გახვეული
დამჭვნარ კალიებს –
მოხუცი კაცები.

თუ როგორ
თამაშობდნენ ჭადრაკს –
ღინოზავრების ფიგურებით...

ქალები კი ასეირნებდნენ კუბურ ნიანგებს

მათზე შემომსხდარი ჩვილი ბავშვებით.
გამოდლოდნენ გამველები
უძირო ჭაობებიდან,
სადაც მტრედებმა ბევრჯერ ჩაყვინთეს.

მაღაზიის ვიტრინებთან ისხდნენ ლოთები.
აკვარიუმში მონავარდე თეთრი კუები
დროგამოშვებით ჩერდებოდნენ,
და ლოთების ზურგებზე გადაკიდებულ,
თასმებჩაყრილ ტყავის ფეხსაცმლებს
უცქერდნენ.

ყვითელი თავშლები ეკიდა
ღია ხის კარის
ჩამომპალ ყუნწზე –

და მოხუცი გამყიდველი ელოდა,
თუ როგორ წაილებდნენ თავშლებს
ვილაც ყაჩაღები.
თუ როგორ მოგლეჯდნენ თმას,
ზღვის ქვეყნიდან მოსულ ანგელოზს.

ხნიერი კაცები გამოდიოდნენ
ბარებიდან და თავს იწონებდნენ
ტყავის ჩექმებით –

მერე მტვერმა ჭამა ყველა სარკმელი
და მიიყურსა ხმაური ქარის.

მახსოვს, თუ როგორ –
გამოდლოდნენ ბავშვები ჭაობებიდან
და გარბოდნენ გაზაფხულისკენ...

ეს ჩემი სახლია

ავტორი ანინა ტაფაძე

„ბებია, რეი და ამერიკა“

მარი ბექაური

ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა

მარი ბექაურის „ბებია, რეი და ამერიკა“ ერთი ამოსუნთქვით წასაკითხი წიგნია. ეს თავისთავად კარგი ამბავია, რადგან ძნელია, ხელში აიღო წიგნი, რომელიც შენგან დიდ ძალისხმევას მოითხოვს. შეიძლება კონკრეტული წიგნი ამ მსხვერპლადაც ღირდეს, მაგრამ თუ იდეალურ წინაპირობებზეა საუბარი, უკეთესია, როცა წიგნი უცებ იკითხება. ჰოდა, მარი ბექაურის ახალი რომანი სწორედ ასეთია.

წიგნის მთავარი გმირი ახალგაზრდა ქალია, რომელსაც ძალიან უნდა ამერიკაში წასვლა. იმდენად, რომ ერთ დღესაც ლოგინში წვება და ამერიკაზე ოცნებით ხდება ავად. ის ფიქრობს ამერიკულ ბარებზე, სადაც ახალგაზრდა უცნობი მუსიკოსები ისე უკრავენ, როგორც რეი ჩარლზი ან ჩარლი პარკერი. ფიქრობს ფართო, დაუსრულებელ გზებზე და კიდევ, ყოვლისმომცველ მარტოობაზე, რომელიც ზოგადად ახლავს უცხო ქვეყანაში მარტო გამგზავრებას. მაგრამ ყველაფრის მიტოვება და წასვლა ადვილი სულაც არაა, თუ უკან მტკიცე ძაფები გენევა. რომანის მთავარი თემაც ესაა – ჭი-

ბი, როცა სისხლიანი სხეული სახლში შემოიტანეს და ლოგინზე დადეს. მასსოვს, რომ დედაჩემი ამ დროს ტიროდა, მე კი საშინლად განვიცდიდი, დედა რომ ტიროდა და ვფიქრობდი, ეს კაცები ბოროტები არიან-მეთქი. ისიც მასსოვს, როგორ ვერ მივხვდი, რომ ეს სისხლიანი სხეული იყო მამაჩემი“. ამ წიგნში სახლიდან გაქცევასაც და დაბრუნებასაც ერთი და იგივე მიზეზი აქვს – ნარსული.

მარი ბექაური ახალგაზრდა მწერალია და ეს მისი პირველი რომანია, თუმცა, თუ მისი ძველი მოთხრობები წაგიკითხავთ, ადვილად აღმოაჩნთ მის „ხმას“: თხრობა ჩვეულებისამებრ ნაივური და ლიმოლისმომგვრელია, ავტორი კი ზედმიწევნით ზუსტად იცავს ზღვარს ემოციურობასა და პათეტიურობას შორის. გარდა ამისა, წიგნის მთავარ გმირებს საკუთარი გამოკვეთილი ლექსიკა აქვთ, რომელიც აადვილებს მათი ხასიათის ამოხსნას. წარმოიდგინეთ ბებია, რომელიც ხშირად ამბობს სიტყვას „კერანატყნავი“. იგი უხეშია, მაგრამ გულკეთილი. უშიშარი და მზრუნველი. ცოტა ახირებული, მაგრამ ყველასგან გამორჩეული. ეს პერსონაჟი გაცილებით უკეთაა დახატული რომანში, ვიდრე ბიჭი, რომელიც მთავარ გმირს „ოვგელდე ხედავს გაღვიძებისას“. რომანისთვისაც ბებია უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე სხვა პერსონაჟები, ამის მისახვედრად სათაურისთვის თვალის შევლებაც კი კმარა.

„ბებია, რეი და ამერიკა“ საკუთარი თავისა და სახლის პოვნით სრულდება. რომანის მთავარი გმირი ხვდება, რომ სულაც არ ყოფილა აუცილებელი „მოგზაურობა“ სიღვია პლატისა და ტომას ელიოტის, ბილი ჰოლიდისა და რეი ჩარლზის ამერიკაში, რადგან სახლს, შესაძლოა, პოვნა კი არა, უბრალოდ გახსენება სჭირდებოდეს. მკითხველი კი... მკითხველი ხვდება, რომ ეს წიგნი ნამდვილად იმსახურებს თვალმოუშორებლად წაკითხვას, თანაც არა მხოლოდ ერთხელ.

რიჩარდ ბაერი

კოპე
პარჯანიშვილის
სახელობის
სახელმწიფო
დრამატული თეატრი

Mixed Emotions

რეჟისორი სანდრო ელოშვილი

კერუაკის გზა

ლათო ტარაშვილი

„გზაზე“
ჯეკ კერუაკი
გამომცემლობა „დიოგენე“

„წმიდა არს კერუაკ!“
კარლო კაჭარავა

ახლა ზუსტად აღარც მახსოვს, როდის გაჩნდა ჩემი ოთახის კედელზე კერუაკის ფოტო, მაგრამ მახსოვს, რომ ჯეკ კერუაკი მაშინ შემეყვარდა, როცა მისი ლეგენდარული ნიგნი „გზაზე“, პირველად წავიკითხე. პირველად ეს ნიგნი რუსულად წავიკითხე და მხოლოდ ამის შემდეგ – ინგლისურად, და ახლა კი, ამ ნიგნის ქართული თარგმანიც გვაქვს და ქართველ მკითხველსაც შეუძლია, რომ გასული საუკუნის ამერიკაში, მშობლიურ ენაზეც იმოგზაუროს. მეოცე საუკუნის ორმოციანი წლების ბოლოს, ჯეკ კერუაკმა სწორედ ეს გააკეთა – თვითონ იმოგზაურა მშობლიურ ქვეყანაში, რის შემდეგაც დაწერა ნიგნი, რომელმაც მისი ქვეყანა რადიკალურად შეცვალა. გულუბრყვილო ამერიკელებს ალბათ ჰგონიათ, რომ დღევანდელი ამერიკა, მხოლოდ კარგი პოლიტიკოსების შექმნილია, მაგრამ ჭკვიანმა ამერიკელებმა ზუსტად იციან, რომ ამერიკულ თავისუფლებას, მისი საუკეთესო მწერლებიც და პოეტებიც, მხატვრებიც და მუსიკოსებიც ქმნიდნენ. ქმნიდნენ ის ჰიპებიც, რომელ-

ბიც სახლებიდან ჯეკ კერუაკის ნიგნებმა გამოიყვანეს და უპირველესად კი, ერთი შეხედვით ყველაზე უწყინარმა ნიგნმა, სახელწოდებით „გზაზე“. რამდენიმე ათეული წლის შემდეგ, მგონი, მეც ამ ნიგნის გამო დავინყე ჩემს სამშობლოში მოგზაურობა, რომელიც ჯერ არც დამითავრებია და ალბათ, მანამ ვივლი საქართველოს გზებზე, სანამ ფეხსაცმელები მექნება (სხვათა შორის, ყოველი ფეხსაცმელის ყიდვისას, სერგეი დავლატოვს სიკვდილი ახსენებოდა, რადგან ფიქრობდა, რომ ალბათ ეს აღმოჩნდებოდა მისი უკანასკნელი, კუბოში ამოსაცმელი წყვილი). თუმცა, ამერიკაში ყოფნისას, პირველივე დამეგობრებულ და ავტომობილისმფლობელ ამერიკელს, სწორედ იმ გზაზე გაყვანა ვთხოვე, რომელიც კერუაკმა გაიარა. იმ ღვთისნიერმა ადამიანმა ზუსტად იმ გზაზე კი დამაყენა (მიუხედავად იმისა, რომ ნომერი შეცვლილი აქვს), მაგრამ ბოლომდე მისი გავლა, ბევრი მიზეზის გამო, მაინც ვერ შევძელი. არადა, თვითონ კერუაკმა, არათუ მისი რამდენჯერმე გავლა, იმ გზაზე ისეთი ნიგნის დაწერაც კი შეძლო, რომელმაც მილიონობით ადამიანის ცხოვრება შეცვალა. ასეც რომ არ იყოს და ამ ნიგნს, მხოლოდ ჩემზე ემოქმედა ისე, როგორც ეს მან შეძლო, ჯეკ კერუაკის ფოტო, მაინც დაიმსახურებდა კუთვნილ ადგილს ჩემი ოთახის კედელზე. იმ კედელზე, კიდევ რამდენიმე მწერლის ფოტოა, რომლებსაც მთავარ ადამიანებად მივიჩნეე. თვითონ კერუაკი კი, ადამიანებად მხოლოდ გიჟებს თვლიდა. ამიტომაც, ალბათ, თვითონაც არასოდეს სწყინდა, როცა მასაც გიჟს ეძახდნენ, რადგან ყოველთვის დარწმუნებული იყო, რომ არაფერი განსაკუთრებული არ გაუკეთებია – ერთ დღეს გადაწყვიტა, თავისი ქვეყანა ისეთი აღმოეჩინა, როგორც ის სინამდვილეშია.

მეორე მსოფლიო ომი მხოლოდ რამდენიმე წლის დამთავრებული იყო და ომისაგან დანგრეული მსოფლიო, აყვავებული ამერიკის ბედს დაუფარავად შენატროდა. ჯეკ კერუაკმა კი, ისეთი სევდიანი ამერიკა აღმოაჩინა, რომელსაც მხოლოდ მაშინ თუ დაინახავ, როცა შენი

ქვეყანა ძალიან გიყვარს. ეს ნიგნიც საოცარი სიყვარულით დაწერილი თავგადასავალია იმ ადამიანისა და იმ თაობის, ვისაც სურს, არაფერი დათმოს, რადგან სამყაროს ისე არაფერი აბოროტებს, როგორც ლიდერების კომპრომისები. ჯეკ კერუაკი კი, ნამდვილი ლიდერი იყო და სხვა ლიდერებისაგან განსხვავებით, მას არასოდეს უღალატია იმ პრინციპებისა და ფასეულობებისათვის, რომელთა გამოც, ასობით ათასი ჰიპი ამერიკისა და მსოფლიოს ქუჩებში გაჩნდა. მათ სწორედ კერუაკის საშუალებით აღმოაჩინეს, რომ სანამ გამდიდრდები და ზღაპრულ ამერიკულ ოცნებას აიხდენ, შეგიძლია შენს გვერდით აღმოაჩინო ადამიანი, რომელიც უფრო მეტი ღირებულებაა, ვიდრე ნებისმიერი სიმდიდრე. ნებისმიერი ბედნიერებაც, შეიძლება ნებისმიერ გზაზე აღმოაჩინო, თუ ნებისმიერ მეგობარს გაჰყვები მაშინაც კი, როცა იცი, რომ მასთან ერთად მოგზაურობა, უბრალოდ შარია. ეს ნიგნიც სწორედ იმ გზაზეა, რომელსაც მაშინვე უნდა დაადგე, როცა შენი მეგობარი გთხოვს, ან შენ თვითონ მიხვდები, რომ მას ეს აუცილებლად სჭირდება. როცა კერუაკის ამ ნიგნს პირველად ვკითხულობდი, ალბათ ამიტომაც გამახსენდა „ვეფხისტყაოსანი“ და შეიძლება, ამის გამო შემეყვარდა კიდევ ჯეკ კერუაკი, რომელმაც ამერიკაში სექსუალური რევოლუცია დაიწყო. თუმცა მისმა ნიგნმა, ნამდვილი თავისუფლების ისეთი წყურვილიც გამოიწვია, რომელმაც ყველა საზღვარი, ზღვა და ოკეანე გადალახა და მილიონობით ადამიანი დააფიქრა და შეცვალა. თვითონ ნიგნის ავტორი კი, იმავე გზაზე დარჩა, საიდანაც მოგზაურობა დაიწყო და ცხოვრებაც მარტომ-მარტომ (უკვე საბოლოოდ გალოთებულმა) იმ ფარდულში დაასრულა, რომელიც არაფერში გაუცვლია.

ის ბოლომდე დარჩა იმ გზის ერთგული, რომელიც ახალგაზრდობაში თვითონ შექმნა და მაინც არ უღალატა იმ ჰიპებს, რომლებიც თმაში ჩანწული ყვავილებით, მწერალ ჯეკ კერუაკის გზას მიუყვებოდნენ...

www.radiokalaki.ge

ნატურით, მიიღეთ მონაწილეობა

RADIOKALAKI.GE-ს გამოქიითხვებში

მომზადებთ თქვენი მოსაზრებები და რჩევები
მისამართზე

INFO@RADIOKALAKI.GE

სირსხვილის შვილები

ბიოგრაფი ლოგოტიანი

„სირსხვილი“
ჯონ მაქსველ კუტზე
გამომცემლობა „დიოგენე“

15 წელია, უნივერსიტეტის მასწავლებელი ვარ და ჩემი სტუდენტი ერთადერთხელ მიყვარდა, როდესაც მეც თითქმის იმ სტუდენტისებელა ბიჭი ვიყავი, მაგრამ მაშინაც დიდი არაფერი: გულში ჩავიკალი ის გრძობა და რაკილა გულში ჩაკვლა შევძელი, ესე იგი, სერიოზულიც არაფერი ყოფილა: ორივე გადავრჩით.

ეს ამბავი ახლა ჯონ მაქსველ კუტზე-ეს შესანიშნავმა რომანმა, „სირსხვილმა“ გამახსენა, რომელიც ახლახანა გია ბერაძის ძალიან კარგი თარგმანით დასტამბა გამომცემლობა „დიოგენე“ და ქართველ მკითხველს ამ ტექსტით ტკობის არაჩვეულებრივი საშუალება მისცა.

კუტზეეს რომანმა, ჩემი ამბის გარდა, ერთი კარგი ქართული მოთხრობაც გამახსენა, წლების წინათ დასტამბული, ახლა რომ სპეციალისტებისა და თითზე ჩამოსათვლელი ადამიანების მეტს აღარავის ახსოვს, მაგრამ მერწმუნეთ, მხატვრული ღირებულებითა და ემოციური ზემოქმედების ძალით სრულებითაც არ ჩამოუვარდებოდა ნობელიანტი მწერლის განსახილველ ნამუშევარს.

ეს გახლდათ თეიმურაზ მაღლაფერიძის „სოლო სიმღერა შემოდგომაზე“ – ძალზე ნაღვლიანი და ღრმა მოთხრობა

ხანში შესული ლექტორისა და სტუდენტი გოგონას სასიყვარულო ურთიერთობაზე. არ ვიცი, ედო თუ არა ამ ტექსტს საფუძვლად (როგორც მაშინ იტყოდნენ) ავტორის პირადი გამოცდილება, მაგრამ „სოლო სიმღერა შემოდგომაზე“ შესანიშნავად გვიჩვენებს ამ ტიპის ურთიერთობაში ჩაბმული ადამიანების – ქალისა და მამაკაცის – სულიერი განცდების ტრაგიზმსა და პოლარულობას: სიმტკიცესა და სიმყიფეს ერთდროულად.

თუმცა, თეიმურაზ მაღლაფერიძის მოთხრობა ძირეულადაც განსხვავდებოდა კუტზეეს „სირსხვილისაგან“, რადგან ქართველი ავტორი გმირების სულიერ თავგადასავალს აღგვიწერდა, საზოგადოებრივი რეაქცია კი ამის მიღმა მხოლოდ იგულისხმებოდა, როგორც ერთგვარი საფრთხობელა, რომელიც სასიყვარულო გრძობებს ფონს უქმნიდა და უფრო ამძაფრებდა.

„სირსხვილში“, პირიქით: ფონი სწორედ სასიყვარულო ურთიერთობაა, მწერლის ინტერესის უმთავრეს საგანს კი ამ ურთიერთობის საზოგადოებრივი გაგრძელება, სიყვარულზე საზოგადოების რეაქციები წარმოადგენს.

დიდი გამოცდილების მქონე უნივერსიტეტის პროფესორი მოულოდნელად შეამჩნევს თითქმის არაფრით გამორჩეულ თავის სტუდენტს, რომელთანაც თავიდან პრაქტიკულად შემთხვევით აღმოჩნდება ინტიმურ სიტუაციაში.

ამბავი თითქოს უნდა შეიცავდეს მწერლის ბიოგრაფიის გარკვეულ ელემენტებს. სამხრეთაფრიკული წარმოშობის ინგლისურენოვანი მწერალი ჯონ მაქსველ კუტზეე მთელი ცხოვრება დაკავშირებულია საუნივერსიტეტო და აკადემიურ წრეებთან.

1940 წლის 9 თებერვალს სამხრეთ აფრიკის კაპის პროვინციის დედაქალაქ კეიპთაუნში ინგლისურენოვანი აფრიკანერების ოჯახში დაბადებულმა კუტზეემ 1963 წელს დაამთავრა კეიპთაუნის უნივერსიტეტის მაგისტრატურა, შემდგომ გაემგზავრა ამერიკის შეერთებულ შტატებში და იქ, ტეხასის უნივერსიტეტში, 1969 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერ-

ტაცია სემუელ ბეკეტის შემოქმედებაზე. ამის შემდგომ ორი წელი ასწავლიდა ინგლისურ ენასა და ლიტერატურას ნიუ იორკში, მაგრამ 1971 წელს ვიეტნამის ომის სანაღმდეგო გამოსვლებაში მონაწილეობის გამო, მწერალს ამერიკაში ცხოვრების უფლება აღარ გაუგრძელეს და ის იძულებული გახდა, სამშობლოში დაბრუნებულიყო, სადაც კეიპთაუნის უნივერსიტეტში დიდი ხნის განმავლობაში ასწავლიდა ინგლისურ ლიტერატურას. 2002 წელს მწერალი სამშობლოდან ემიგრაციაში წავიდა და ავსტრიის მოქალაქეობა მიიღო.

ჯონ მაქსველ კუტზეეს თანამედროვე მსოფლიო ლიტერატურაში ერთ-ერთ ყველაზე დაფასებულ მწერლად მიიჩნევენ. მან ორჯერ მიიღო ინგლისურენოვანი ბუკერი, მათ შორის ერთი, 1999 წელს, სწორედ „სირსხვილისათვის“, პირველი ბუკერი კი, 1983 წელს რომანმა „მიხაილ კ.-ს ცხოვრებამ“ მოუტანა. ამავე რომანისათვის დაჯილდოვდა კუტზეე ნობელის პრემიით 2002 წელს, როცა მის კონკურენტებად ძალზე აღიარებული მწერლები განიხილებოდნენ. ყველაზე უფრო აქტიურად კი მაშინ სირიელი არაბი პოეტის, ადონისის შესახებ საუბრობდნენ და ლიტერატურულ კრიტიკოსთა უმრავლესობა იმ წლის ნობელის ყველაზე რეალურ პრეტენდენტად ამერიკის შეერთებულ შტატებში მცხოვრებ ამ არაჩვეულებრივ არაბ ლირიკოსს მიიჩნედა.

ამიტომაც ერთგვარად მოულოდნელი იყო ნობელის კომიტეტის არჩევანი, როცა ლაურეატად ჯონ მაქსველ კუტზეე დასახელდა.

ამით კუტზეე თითქოს დაემსგავსა თავისი სხვა რომანის, ასევე დიდ ბუკერზე ნომინირებული, „ელიზაბეტ კასტელოს“ პერსონაჟს, რომელიც საშუალო გაქანების მწერალია, მაგრამ, ამის მიუხედავად, მუდამ ახერხებს საზოგადოებრივი ყურადღების ცენტრში ყოფნას და მისი შემოსავალი მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში ლიტერატურაში წაკითხული ლექციებით განისაზღვრება.

თავის დროზე ეს მსგავსება საქი-

ლიკოდ იქცა მსოფლიო აკადემიურ და ლიტერატურულ წრეებში, რადგან ბედის ირონიით, კუტზეე თვითონვე მოგვევლინა თავისივე სატირის ყველაზე თვალსაჩინო ობიექტად, თუმცა ნობელის პრემიების კომიტეტის დასაბუთებაში ამომწურავად იყო მოტივირებული ის, რის გამოც მწერალი პრემიას იღებდა:

კუტზეე სამაგალითო-საჩვენებელი მწერალია. კომპოზიციის აგების დიდი ხელოვნება, დიალოგების სიძლიერე, და ასევე ტექსტების კრიტიკული განწყობა ის ძირითადი ღირსებები აღმოჩნდა, რამაც განაპირობა ნობელის პრემიის კომიტეტის არჩევანი.

აქვე იმასაც მიუთითებდნენ, რომ მწერალი მკითხველს თემატური მრავალფეროვნებითაც ანებავდა და არცერთი მისი რომანის სიუჟეტი არა ჰგავს მეორის სიუჟეტს, ენციკლოპედიური განათლება კი მყდნენდა ვგრეთ ნოდებულები „ნონ-ფიქშენის“ ფანში აქტიური მოღვაწეობითაც. კუტზეე ძალზე საინტერესო ესეებს წერს, ერთი მხრივ, რაგბის, მეორე მხრივ კი, ცენზურის არსისა და ისტორიის შესახებ.

თემატური მრავალფეროვნება აშკარად საკამათო ცნებაა, რადგან კუტზეეს შემოქმედების ერთ-ერთ ნიშნად ლიტერატურაში ბევრჯერ დამუშავებული სიუჟეტების ხელახალი, არცთუ ორიგინალური გადამუშავება გვევლინება. სიუჟეტის აგების ხერხი კი კლასიკურია, თავისი განვითარებითა და კვანძის გახსნით, რაც მწერლის მიმართ თითქმის ყველა ტიპის მკითხველის ინტერესს კი განაპირობებს, მაგრამ მის ერთგვარ პრიმიტიულობაზეც მიუთითებს. მაგალითად, კრიტიკამ თავის დროზე სწორად შენიშნა, რომ თუკი იმავე „სირცხვილის“ სიუჟეტს მარტივად მოგვყვებით, ხელთ შეგვრჩება უბანალურესი ამბავი, რომელიც ათიათასჯერ გვექნება ნაკითხული.

რუსი ლიტერატურული მიმომხილველები აქტიურად მიუთითებდნენ „სირცხვილის“ გამოკვეთილ მსგავსებაზე დოსტოევსკის რომანთან „დამცირებულნი და შეურაცხყოფილნი“, ერთმა კრიტიკოსმა ისიც კი დაწერა, ამ თვალსაზრისით სჯობდა, კუტზეეს თავისი რომანისათვის „ღირსება და სირცხვილი“ დაერქმიაო. ხოლო თვითონ მწერ-

ლის შესახებ შექმნილ ოპუსს სრულიად არაორაზროვნად უწოდა: „ჩვენი კაცი სამხრეთ აფრიკაში“.

კუტზეეს რომ დოსტოევსკი უყვარს, არასდროს დაუმალავს. მის რომანს „შემოდგომა პეტერბურგში“ კვებავს რუსული ბელეტრისტიკის საუკეთესო ტრადიციები, ნაწარმოების ერთ-ერთ პერსონაჟად კი თვითონ ფიოდორ მიხაილოვიჩი გვევლინება.

ამის მოუხედავად, მთელი ეს მსგავსებები ძალდაუტანებლად ჯდება პოსტმოდერნისტული ლიტერატურის თავისებურებათა ჩარჩოებში.

სიუჟეტის მიღმა კი არის ერთი უმნიშვნელოვანესი რამ, რაც კუტზეეს რომანებს სხვა თანამედროვე მწერლებისაგან გამოარჩევს: აქტუალური პრობლემატიკა, რომლის გაანალიზებისას, სამხრეთაფრიკელი მწერალი არასოდეს გვევლინება კონიუნქტურის იარაღად და რა მწვავე პრობლემასაც უნდა განიხილაგდეს, მუდამ რჩება მწერლად, ამ სიტყვის საუკეთესო და კლასიკური გაგებით.

მაგალითად, იმავე „სირცხვილში“ სამხრეთ აფრიკაში აპარტიდიდან დემოკრატიაზე გადასაცვლების სპეციფიკა სექსუალურ ქრილიზა განხილული და ეს არის რომანის ძირითადი თემა, მაგრამ კუტზეე არსად გვევლინება რომელიმე იდეის მხურვალე მხარდამჭერად. მისი ტექსტი არ არის პროტაგონისტის ნააზრევი, ის მწერლის ნაფიქრი და ნამოღვაწარია.

სექსუალური ძალადობის თემაც, რაც „სირცხვილის“ მთავარი აქცენტი, იმდენნაირი და ისეთი მოულოდნელი რაკურსით არის განხილული, რომ მკითხველს უამრავ საფიქრალს უტოვებს.

უნივერსიტეტის შუა ხნის, სიბერისაკენ გადახრილი პროფესორის რომანი თავის სტუდენტ გოგონასთან ძალადობის მრავალგვარ გამოვლინებას ასახავს, რომელთაგან ყველაზე უფრო „ადაშიანურად“ (თუ შეიძლება ასე ითქვას) სწორედ პროფესორისაგან გამოვლენილი ძალადობა გვევლინება.

მართალია, ტექსტში ჩანს, რომ გოგონას თავის მასწავლებელთან კავშირის დამყარების დიდი სურვილი არა აქვს და კაცი თითქოს სარგებლობს მისი (აშკარად რაღაც პრობლემების გამო გაჩენილი) ინერტულობით, მაგრამ საბოლოოდ,

მაინც ორს შორის შეთანხმებული ქცევა ჩანს ის, რის გამოც პროფესორს უნივერსიტეტიდან დაითხოვენ. ხოლო გოგონას ჩივილი, საზოგადოების რეაქციები და ამხანაგურ-კოლეგიალური სასამართლო სერიოზულად დაგვაფიქრებს იმაზე, თუ ვინ არის ამ ამბის რეალური მსხვერპლი; რა რას და ვინ ვის ეწირება, დიდი ანგარიშით.

წმინდა მწერლური ტექნიკის თვალსაზრისით, აქ ერთმანეთში გადადის ორი ენობრივი და სტილისტური ნაკადი: ფრაგმენტები პროფესორის მიერ ლექციაზე განხილული პოეტების სასიყვარულო თემატიკაზე შექმნილი ლექსებიდან და სინამდვილის ბიურგერული ენა, როდესაც ამ ლექსების გამომწვევ მშვენიერ მიზეზს – სიყვარულს (ჰო, კარგი: სიყვარულის ხორციელ ასპექტს) ყოფით განზომილებაში აფასებენ.

უნდა ითქვას, რომ კუტზეე შესანიშნავად ართმევს თავს ამ მხატვრულ ამოცანას, ტექსტის ეს ძირითადი ასპექტი კი ბრწყინვალედ არის გადმოტანილი თარგმანში.

გია ბერაძე რომანში გამოყენებული ლექსების ან ადრინდელ (ვთქვათ, დავით ნერედიანისეულ) ან კიდევ მათა ბერაძის მიერ საგანგებოდ ამ რომანისათვის შესრულებულ თარგმანს იშველიებს. რომანტიკული და ყოფითი ენის ეს დაპირისპირება კი ძალიან დიდ მხატვრულ ეფექტს გვაძლევს და პრინციპში, ტექსტში აქტიურად მუშაობს, როგორც პარაბოლისა თუ ანტითეზის უაღრესად თავისებური სახეობა.

კუტზეე არსად გვევლინება შემფასებლად, მაგრამ ნაწარმოების ქვეტექსტი ძალაუნებურად გულისხმობს იმას, რომ იჩაგრება ის, ვინც ლტოლვილად იქცა, მამაკაცი, რომელიც უნივერსიტეტში მოღვაწეობას თავს ანებებს და „სირცხვილს“ თავის ლესბოსელ ქალიშვილთან გაურბის. მისი შვილი კი ალბათ იმ სტუდენტი გოგონას ტოლია – დამოუკიდებელი ადამიანი. აქაც, სხვათა შორის, მოულოდნელად იცვლება ხედვის კუთხე: სტუდენტი საშველად მშობლებს მიმართავს და მამამისი აქტიურად ერევა თავის შვილის პრობლემის გადაჭრაში, ლექტორი კი იმავე მიზნით, საკუთარ ქალიშვილს მიაშურებს, რათა მოულოდნელად შექმნილ უხერხულობას თავი

დააღწიოს.

მამისა და შვილის, ქალიშვილის ურთიერთობის თემაც ლიტერატურაში ახალი არ არის, მაგრამ კუტხეესთან, როგორც ამ ეპოქის ნამდვილ „ემისართან“, შთამბეჭდავად შემოდის ლგბტ აქცენტი, ქალიშვილის ლესბოსელობის სახით. მამა გარეგნულად არაფრით ერევა შვილის სექსუალურ არჩევანში, ოღონდ გამუდმებით ფიქრობს ამაზე და ლესბოსელობას საზოგადოებისაგან გაქცევის თავისებურ მანერად მიიჩნევს. მისი აზრით, ეს ერთგვარი სოციალური პროტესტია, რომელიც პიროვნული ფსიქიკის პრიზმაში გადაიმტყდარი, ასეთ სახეს იღებს.

ყოველ შემთხვევაში, ფიქრი იმაზე, თუ რას და როგორ „აკეთებენ“ მარტო დარჩენილი ლუსი და მისი საყვარელი, მამას ნამდვილად არ ასვენებს და, როგორც ჩანს, თავის დასამშვიდებლად ასეთი გულუბრყვილო დასკვნა გამოაქვს:

„შეიძლება, უბრალოდ, როგორც ბავშვები, ისე არიან ერთად, მაგრამ ჩახვეულები ერთმანეთს ეხებიან, კისკისებენ, ქალიშვილობის წლებს აცოცხლებენ – უფრო დები არიან, ვიდრე საყვარლები. საზიარო საწოლი, საზიარო აბაზანა. თაფლაკვერს აცხოებენ, ერთმანეთის კაბებს იზომებენ“.

ეს რომანტიკული რეგისტრი უცებ გადადის ირონიამი და საერთოდ, ასეთი გადასვლა, როგორც მხატვრული ხერხი, ძალზე აქტიურად არის კუტხეესთან გამოყენებული: „ლესბოსური სიყვარული – ზედმეტი წონის კარგი გამართლება“.

ამ კონტექსტში ეს ფრაზა ირონიაც კი არა და, უკვე სარკაზმია, მაგრამ კუტხეე არ ერიდება ასეთ ფრაზებს. მისი მწერლური ღირსება ისაა, რომ შეუძლია იყოს „არაპოლიტიკორექტული“, როცა საქმე სიზუსტეს ეხება.

პრინციპში, ამ ფრაზაში შესანიშნავად ჩანს ის ერთ-ერთი ფსიქოლოგიური მოტივაცია, რის გამოც ლუსი და თვითონ ძალადობის მსხვერპლად იქცევიან. მიყრუებული სოფლიდან დახმარების თხოვნის საბაბით მოსული სამი კაცი შეიჭრება მათთან, ლუსის გააუბატიურებენ, მას კი დაწვას დაუპირებენ და ცეცხლს წაუკიდებენ.

ძალადობის სცენა წიგნის ერთ-ერთი შემზარავი მონაკვეთია. მწერალი

ძუნნად, მაგრამ ძალიან ზუსტი ფრაზებით აღწერს მომხდარს და მკითხველზე უჩვეულოდ ზემოქმედებს.

ძალადობის ეს სცენა რომანის ცენტრალური ამბავია, რადგან აქ იყრის თავს ყველა ის მოტივი, საითკენაც მიდიოდა თხრობა და ამის შემდეგ საითაც უნდა წარმართოს. შედარებით ზედაპირული ქვეტექსტი გასაგებია: დანაშაული, როგორც ასეთი, იმსახურებს სასჯელს და ეს სასჯელი ზოგჯერ უფრო შემზარავი შეიძლება იყოს, ვიდრე თვითონ დანაშაული. თუმცა ამას გარდა, კუტხეეს მთავარი შეკითხვა, ვფიქრობ, თვითონ ძალადობის ბუნებას დასტრიალებს, მის სიღრმეებს და შეფარვით ქვეტექსტების უფრო ამოუცნობ შრეში ასეთ შეკითხვასაც გულისხმობს: განა ამ კაცის საქციელი, რაც ძალადობად მოინათლა და რის გამოც უნივერსიტეტის დატოვება მოუხდა, და ესეც – ეს შემზარავი ბოროტმოქმედება, ერთი და იგივეა, ერთ სიბრტყეში შეიძლება იქნეს განხილული და ერთნაირად კვალიფიცირებული?

მაგრამ, ჩემი აზრით, ესეც არ არის მთავარი შეკითხვა. არსებითი აქ იმ ძალადობის ჩვენებაა, როცა გარემო – ჩვენი სურვილისა და შესაძლებლობების საწინააღმდეგო და შეუფერებელი გარემო – ძალადობს ჩვენზე, როცა იქ მოგინევს ყოფნა, სადაც არ გინდა და მაინც იძულებული ხარ, ეს უსურვილობა აიტანო, მშვიდად დაელოდო სიბერეს, ახლობლებთან თუ საერთოდ ადამიანებთან გაუცხოების გამძაფრებასა და სიკვდილს...

რა მნიშვნელობა აქვს ძალღებისათვის, როგორ დახოცავენ: ველურად – კეტით, თუ ნემსით – ცივილურად, თუკი ბოლოს მაინც ერთი შედეგია: სიკვდილი, რადგან არასასურველს თავიდან იშორებენ. ძაღლების ევთანაზიის თემა, ფონად რომ გასდევს წიგნში მოთხრობილ ამბავს, მოულოდნელად ცენტრალური ხდება და საბოლოოდ ნათელყოფს მიზანს, რისთვისაც კუტხეეს „სირცხვილი“ დაინერა:

ეს არის ერთმანეთთან მტრულად დაპირისპირებულ პოლარობათა შერიგების მცდელობა: ინისა იანთან, აღმოსავლეთისა დასავლეთთან, სოფლისა ქალაქთან, კულტურულობისა ველურობასთან, წარსულისა აწმყოსთან, ახალ-

გაზრდობისა სიბერესთან, ადამიანისა ცხოველთან და სხვა, მისგან განსხვავებულ ადამიანთან.

კუტხეე ამ კონფლიქტის ძირების ჩვენებას შესანიშნავად და, რაც მთავარია, სრულიად არადეკლარაციულად ახერხებს. სხვადასხვა შემთხვევაში ამისათვის სხვადასხვა ლიტერატურულ საშუალებას იყენებს. წარსულისა და აწმყოს დაპირისპირებისათვის ფასდაუდებელ სამსახურს უწევს ის პოეტური ციტატები თუ ჩანართები, რასაც პროფესორი გარდასული დროის პოეტთა შემოქმედებიდან მოიხმობს და თანამედროვეობის ფონზე მკვეთრად გვიჩვენებს, რამდენი რამ შეიცვალა ერთსა და იმავე საგანთან თუ მოვლენასთან (ვთქვათ, სიყვარულთან) ადამიანების დამოკიდებულებაში. ლურის ფრაზაც, თავისი სტუდენტის მამასთან მოსაბოდიშებლად მისული რომ წარმოთქვამს, ამ ცვლილებათა თავისებური კვინტესენციაა: „მჯერა, რომ მიუხედავად ასაკობრივი სხვაობისა, ჩვენ შორის შეიძლება, ყველაფერი სხვანაირადაც მომხდარიყო, მაგრამ იყო რაღაც, რისი მიცემაც მე ვერ შევქელი, რაღაც... – სიტყვას დაეძებს – ლირიკული. სწორედ ლირიკულობა მაკლდა“. ეს შეფასებაა. დიაგნოზი კი ცოტა უფრო მოგვიანებით, კაცის ფეერიული ხილვისას ისმება, როცა ის თავისი ოპერის ლიბრეტოზე ფიქრობს, რომლის მთავარი გმირებიც ბაირონი და მისი შეყვარებული არიან:

„სიყვარული პოეტებისაგან ვისწავლე, – მონოტონურად, მკვეთრი ხმით მღერის ბაირონი თორმეტმარცვლიანი დო ბეკარით, მაგრამ ცხოვრება, როგორც მე ის შევიცანი (ქრომატიული დაშვება ფა-მდე), სულ სხვა რამეა (პლინკ-პლანკ-პლონკ – ამბობენ ბრინჯაოს სიმები)“.

ქართული თარგმანი, ინგლისურიდან გია ბერაძის მიერ შესრულებული, ძალიან დიდ შთაბეჭდილებას ახდენს. მთარგმნელს კარგად აქვს გააზრებული ნაწარმოების სტილისტიკის ღერძი – რიტმის ცვალებადობა და თემატიკის ცვლა რიტმის რეგულაციის ხარჯზე. წიგნი მთლიანად ახალი, თანამედროვე ქართულით არის თარგმნილი, თუ არ ჩავთვლით, ბიბლიიდან დამოწმებულ რამდენიმე ფრაზას, და უნდა ითქვას, რომ ამ ახალ ენაში ძალზე მძაფრად ჟღერს

ყველა მნიშვნელოვანი რეგისტრი, ბერა-
ქემ შექმლო გადმოეცა ყველა არსებითი
ნიუანსი.

საქმიდან გამომდინარე, ალბათ, ქებით
უნდა მოვიხსენიოთ წიგნის რედაქტორი
ლალი ჭინჭარაული და, უფრო მეტად
კი, ის შესანიშნავი დამოკიდებულება
ტექსტთან, როგორც სამუშაო მასალას-
თან, რასაც ამ ტიპის რედაქტორთა და-
ოსტატებით გამომცემლობა „დიოგენე“
ამჟღავნებს. წიგნში არათუ აშკარა გრა-
მატიკული შეცდომა, პრაქტიკულად, კო-
რექტურაც კი არსად შემხვედრია. თუმ-
ცა არის რამდენიმე ადგილი, რომელსაც
ალბათ ცოტა სხვაგვარი თარგმნა სჭირ-
დებოდა.

მაგალითად: გვაქვს სცენა, როცა პრო-
ფესორი და ერთი შეუხედავი ქალი, სა-
ნოლში ერთად აღმოჩნდებიან. მანამდე
კი კაცი „ქვედა საცვალს იხდის და ქა-
ლის გვერდით წეება“. „ქვედა საცვალი“
აქ დაახლოებით ისე კომიკურად ფლერს,
როგორც „პერანგის ამხანაგი“, ამიტომ

იქნებ სჯობდა, უბრალოდ, „ტრუსი“ და-
გვეწერა.

მეორეგან ასეთი რამ გვაქვს: „...ოთახ-
ში კოჭას, კვლიავის, ბრინჯის, სალათისა
და კიტრის პ ი კ უ ლ ი ს არომატი...“
იქნებ არის საიმისო მოტივაცია, რომ
კიტრის მწნილის ნაცვლად „პიკული“
მოვიმარჯვოთ, რადგან საქართველოს
ზოგ რეგიონში ამ უკანასკნელი სიტყვით
არა საერთოდ კიტრის მწნილს, არამედ
შუმის ქილებში მოხუფულ მჭავეს აღ-
ნიშნავენ, მაგრამ მე მაინც ბარბარისში
მგონია და დარწმუნებული არა ვარ,
უნდა გამოვიყენოთ თუ არა ასეთ ლიტე-
რატურული ტექსტში მსგავსი „თითქმის
გაქართულებული“ გამოთქმები. თანაც,
აქ იმასაც აქვს მნიშვნელობა, რომ რამ-
დენიმე ხაზის შემდეგ ვთქვათ, გრამატი-
კულად ასე „პენენიკად“ მოწესრიგებული
ფრაზა შემოგვხვდება: „ჩემ გარდა არავინ
დალევს?“

ცხადია, ეს მხოლოდ პროფესიული
დეტალებია და ასეთი თითო-ოროლა

შემთხვევა ვერაფერს აკლებს მთავარს:
არაჩვეულებრივად აწყობილ კომპოზი-
ციას, სხარტ, მოქნილ და დინამიკურ
დიალოგებს, გამართულ სალიტერატუ-
რო ენას, რომელიც შესანიშნავად გა-
დმოგვცემს წიგნის ურთულეს ფსიქო-
ლოგიურ და მხატვრულ ნიუანსებს. ანუ
ყველაფერი ის, რაც ნობელის კომიტე-
ტის სამოტივაციო წერილში, კუტზეესა-
თვის პრემიის მინიჭების მიზეზად არის
გამოცხადებული, ქართულადაც უზადო-
დაა შენარჩუნებული.

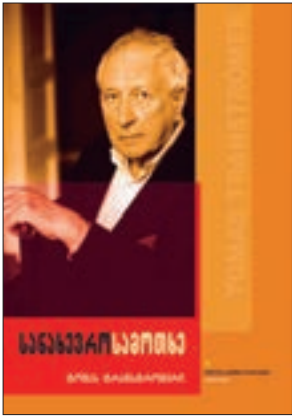
და კიდევ ერთი რამ, რის გამოც ჩემი
აზრით, ნობელის კომიტეტმა ჯონ მა-
ქსველ კუტზეესათვის პრემიის მინიჭე-
ბა გადაწყვიტა, არის ის რომ მწერალი
თავისი დროის შვილია, ის უაღრესად
თანამედროვე ენითა და მეთოდებით
გვიყვება თანამედროვე ადამიანებზე.
ოღონდ ეს არ არის მედროვეობა ან კო-
ნიუნქტურულობა, არანაირი გაგებით.
ეს დიდი მწერლის ნიჭია, დროში, დროის
ამოსათქმელად განფენილი.

წიგნის სახლი
BOOK & COFFEE HOUSE
ბასტიონი

თანამედროვე
ქართული და
უცხოური გამოცემები
საზოგადოებრივი სივრცე
სალონური შეხვედრებისა და
საღამოებისთვის

ცნობილი მხატვრების
ნამუშევრების გამოფენა-გაყიდვა
კაფე
Wi-Fi
ბასტიონის 11^ბ, ტელ: 2 33 28 18
bookandcafe@gmail.com

სანახევრო სამოთხე
 ტომას ტრანსტრომერი
მთარგმნელი მანანა კობაიძე
გამომცემლობა „ინტელექტი“
გამოცემის წელი 2012
ფასი 8 ლარი

ტომას ტრანსტრომერი, კლასიკოსად აღიარებული შვედი პოეტი, მსოფლიოს თანამედროვე ლირიკოსებს შორის ერთ-ერთ ყველაზე ცნობილ პოეტად ითვლება. მისი ლექსები 60-მდე ენაზეა ნათარგმნი. 2011 წლის დეკემბერში მას ნობელის პრემია მიენიჭა.

ამ წიგნში შესულია საუკეთესო ლექსები ტომას ტრანსტრომერის კრებულებიდან: „17 ლექსი“, „გზათა საიდუმლონი“, „სანახევრო სამოთხე“, „ხმები და ნაკვალევები“, „ხევა სიბნელეში“, „ბილიკები“, „ბალტიის ზღვები“, „სიმათლის ბარიერი“, „უკაცრიელი მოედანი“, „ცოცხალთათვის და გარდაცვლილთათვის“, „გლოვის გონდოლა“, „დიადი გამოცანა“. ამას გარდა, 1993 წელს გამოქვეყნებული მემუარული წიგნი „მოგონებები მხედვენი“, სადაც აღწერილი აქვს თავისი ბავშვობისა და მოზარდობის დრო.

ღრუბელი, სახელად დარინდა
 ირაკლი სამსონაძე
გამომცემლობა „ინტელექტი“
გამოცემის წელი 2012
ფასი 8 ლარი

ირაკლი სამსონაძის ახალი რომანი მოგვითხრობს თორმეტი ერთმანეთის მსგავსი ბიჭის განსხვავებულ ისტორიას. ისინი დროის ერთ მონაკვეთში შეხვდნენ, საღებავით სავსე ქილები შეახალეს მოლაღატის ძეგლს, შემდეგ კი თითოეულს თავისი ბედი არგუნა განგებამ.

თორმეტი ბიჭის ტრაგიკული ამბავი, თაობის, ზოგადად, ეპოქის ტრაგიკულ პანორამას ქმნის და ბიბლიური ალუზიით, „მონობის სახლიდან“ გამოსულთა და უდაბნოში ახვტიალებულთა ძველისძველ, ორმოცწლიან გზაზე გვაფიქრებს.

აღსანიშნავია, რომ ირაკლი სამსონაძის ახალი რომანი ერთი თემის, ერთი მაგისტრალური ხაზის ლოგიკური დასასრულია, რომელიც დაიწყო „ყურთბალიშით“, გაგრძელდა „ლუას საათით“ და დაბოლოვდა მესამე, ტრილოგიის დასკვნითი რომანით „ღრუბელი, სახელად დარინდა“.

ნომერი პირველი
 ოლივერ კანი
მთარგმნელები ეკატერინე რაისნერი, ნატალია ნადირაშვილი
გამომცემლობა „არტანუჯი“
გამოცემის წელი 2012
ფასი 9 ლარი

„ყოველთვის მინდოდა, ნამდვილი ვყოფილიყავი, ადამიანებს ეთქვათ, ოლივერ კანი მოედანზე ცხოვრობს, თავისი სპორტი უყვარს, ყველაფერს აკეთებს წარმატებისათვის, შეცდომებსაც უშვებს, მაგრამ საოცარ რამეებსაც სჩადისო“. ეს არის ფრაგმენტი ოლივერ კანის ავტობიოგრაფიული წიგნიდან, რომელშიც გერმანიის ეროვნული ნაკრებისა და მიუნხენის „ბაიერნის“ ლეგენდარული მეკარე მოგვითხრობს, თუ როგორ გადაწყვიტა კარში ჩადგომა, როგორ გახდა მსოფლიოს ერთ-ერთი საუკეთესო გოლკიპერი და რა ფიზიკური და სულიერი დატვირთვის ფასად მოუწია ამ წარმატების მიღწევა.

ტოლკინის ჯადოსნური სამყარო
 ჯ.რ. ტოლკინი
მთარგმნელები თამარ ლონგფურაშვილი, გვანცა ფარქოსაძე
გამომცემლობა „ლოგოს პრესი“
გამოცემის წელი 2012
ფასი 29.90 ლარი

შენს ხელში უნიკალური წიგნია. მისი გაცნობისას აღმოაჩენ ჯადოსნურსა და ზღაპრულ სამყაროს, რომელიც დასახლებულია ერთმანეთზე უცნაური არსებებით. ენეიე დედამინის შუაგულს, უდაბურ ქვეყანას, საესეს ჯადოსნობითა

და უცნაური ამბებით, რომელიც გამოჩენილმა ინგლისელმა მწერალმა, ჯ. რ. ტოლკინმა შექმნა. გაიგე, როგორ გადაიქცა სმეაგოლ ჰობიტი საშიშ არსება გოლლუმად, გაეცანი დრაკონ სმოგისა და ადამიანი-დათვის, ბიორნის თავგადასავლებს! მაშ, ნუ დაყოვნდები, გადაფურცლე ეს წიგნი და ეზიარე ტოლკინის ამ შთამბეჭდავ ჯადოსნურ სამყაროს! დაე, კითხვისას ელფებმა გაგინათონ გზა!

გრალი და მრგვალი მაგიდის რაინდები
 სარა მერცელი, დელფინ გაში, კრისტალ კამპრუბი, იზაბელ მანდრუ
მთარგმნელი ეკატერინე სუმბათაშვილი
გამომცემლობა „ლოგოს პრესი“
გამოცემის წელი 2012
ფასი 29.90 ლარი

ისიამოვნე ამბებით მამაცი რაინდებისა და მშვენიერი მეფის ასულების შესახებ – შენს ხელთ ხომ, მათზე ყველა დროის ერთ-ერთი საუკეთესო მონათხრობია. იმოგზაურე მეფე უთერ პენდრაგონის სამფლობელოებში. გაიგე, როგორ უღალატა ჯადოქარ მერლინს ფერია ვივიანმა. თვალი მიადევნე ექსკალიბურის შესაძლებლობებს. გაიზიარე ლანსელოტის ცხოვრება. ნაიკითხე მრგვალი მაგიდის რაინდების საარაკო თავგადასავლები. გაეცანი საქსებზე გამარჯვების მომპოვებელს, სუსტების მფარველს, სინათლისა და სამართლიანობის მეფეს – არტურ პენდრაგონს. მაშ, ნუ დაყოვნებ, გადაშალე უძველესი წიგნის ფურცლები და უთუოდ მოიხიბლები ჯადოსნური ავალონისა და მრგვალი მაგიდის რაინდების სიმამაცით. და თავადაც სცადე წმინდა გრალის საიდუმლოს ამოცნობა...

გველის მჭამელი

ვაჟა-ფშაველა
გამომცემლობა „სიესტა“
გამოცემის წელი 2012
ფასი 2.50 ლარი

ვაჟა-ფშაველას 150 წლის იუბილესთან დაკავშირებით, გამომცემლობა „სიესტა“ საჩუქარი ბავშვებს. „გველის მჭამელი“ მათთვის საყვარელი, კომიქსის ფორმით. მინდიას თავბრუდამხვევი თავგადასავალი გზას გვიხსნის ვაჟა-ფშაველასა და ქართული მითების სამყაროსკენ და მის პოეზიას უფრო მეტი ინტერესითა და ხალისით საკითხავს ხდის. ვინ არის თქვენი შვილის საყვარელი სუპერგმირი? სუპერმენი? ადამიანი ობობა? ამ კომიქსის წაკითხვის შემდეგ ეს ნამდვილად მინდია გახდება.

იერუსალიმი

საიმონ სებაგ მონტეფიორე
მთარგმნელი ნიკა სამუშია
ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა
გამოცემის წელი 2012
ფასი 24.90 ლარი

როგორ გახდა მიყრუებული პროვინციის პატარა ქალაქი „მსოფლიოს ცენტრი“, „წმინდა ქალაქი“ და ადგილი, რომელშიც იმალება ამჟამინდელი ახლო აღმოსავლეთის მშვიდობის საიდუმლო? – ყველაფერ ამას მოგვითხრობს საიმონ სებაგ მონტეფიორე წიგნში „იერუსალიმი“. ესაა ქალაქის ბიოგრაფია დასაბამიდან დღემდე; ბიბლიური ეპოქიდან, ბაბილონის, სპარსეთისა და რომის იმპერიებიდან მოყოლებული, ისრაელის სახელმწიფოს შექმნამდე; ავტორი დანვრლებით აღწერს არქეოლოგიურ აღმოჩენებს; გვაცნობს სხვადასხვა ეპოქის ისტორიულ წყარო-

ებს, იშველებს თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი ავტორის ნაშრომს, რომლებიც სხვადასხვა დროს იყვნენ იერუსალიმის ბიოგრაფები; ავტორისავე სიტყვებით, მისი მიზანია, ყოველგვარი პოლიტიკური ქვეტექსტის გარეშე აღწეროს იერუსალიმის ისტორია ყველანაირი გემოვნებისა თუ მრწამსის მქონე მკითხველისთვის.

გოგონა, რომელმაც კრაზანების ბუდე დაანგრია

სტიგ ლარსონი
მთარგმნელი ნიკა სამუშია
ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა
გამოცემის წელი 2012
ფასი 11.90 ლარი

კვანძი იხსნება – ლიზბეთ სალანდერს შვედეთის სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურში, „სეპოში“, არსებული საიდუმლო ანალიზის „სექცია“ ღიად უპირისპირდება; უსაფრთხოების სამსახური ორ ბანაკად იყოფა: სალანდერის მტრებად და მეგობრებად. პოლიციის მიერ სამმაგ მკვლელობაში ეჭვმიტანილი სალანდერი კი, რომელიც საკუთარმა მამამ თავში დაჭრა, პოლიციისავე განკარგულებით, სოლგრენსკას საავადმყოფოში სრულ კარანტინშია. ჰაკერ გოგონას „კრაზანების ბუდესთან“ საბრძოლველად ერთადერთი იარაღი აქვს – საკუთარი პალმტოპი. „გოგონა, რომელმაც კრაზანების ბუდე დაანგრია“ მესამე და ბოლო ნაწილია ე.წ. „მილენიუმის ტრილოგიისა“ – შვედური დეტექტივისა, რომელიც გამოცემისთანავე 40 ენაზე ითარგმნა და მსოფლიო ბესტსელერად იქცა. გამოცემიდან დღემდე ტრილოგიის 70 მილიონი ეგზემპლარია გაყიდული.

ოსკარი და ვარდისფერი ქალბატონი

ერიკ ემანუელ შმიტი
მთარგმნელი მერაბ ფიფია
ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა
გამოცემის წელი 2012
ფასი 5.90 ლარი

ეს არის ათი წლის ბიჭუნას ღმერთისადმი მიწერილი წერილები, რომლებიც დედა-როზამ, ანუ ვარდისფერმა ქალბატონმა აღმოაჩინა. ის ხშირად სტუმრობდა ბიჭუნას ბავშვთა საავადმყოფოში. წერილები ოსკარის ცხოვრების თორმეტ,

პოეზიით აღსავსე და იუმორით გაჟღერებულ, დღეზე მოგვითხრობს, მხიარული და უცნაური პერსონაჟებით დასახლებულ თორმეტდღიან სამყაროზე. ეს თორმეტი დღე ბიჭუნასთვის შესაძლოა სიცოცხლის ბოლო თორმეტი დღე აღმოჩნდეს, რომელიც ბებერი, კეთილი, მოსიყვარულე, ტყუილებისგუდა დედა-როზას წყალობით მარადისობად იქცევა.

ვიქტორია

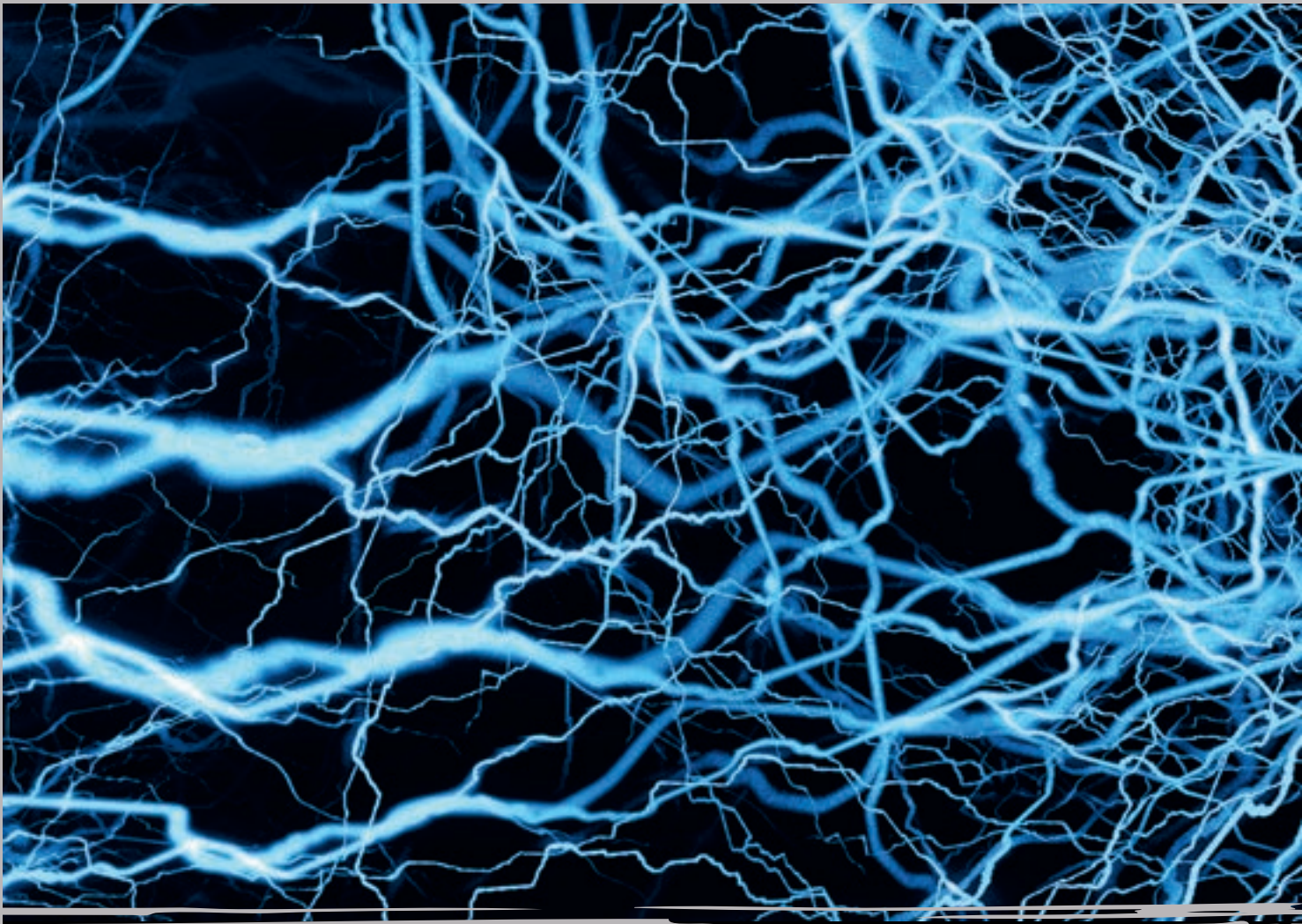
კნუტ ჰამსუნი
მთარგმნელი დევი ბერძენიშვილი
ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა
გამოცემის წელი 2012
ფასი 7.90 ლარი

დიდი ნორვეგიელი მწერლის, ნობელის პრემიის ლაურეატის, კნუტ ჰამსუნის რომანი „ვიქტორია“ პირველად 1898 წელს გამოიცა და უკვე სახელგანთქმული ავტორის ხანგრძლივი შემოქმედების პირველი ეტაპის დამაგვირგვინებელ ნაწარმოებად იქცა.

რომანის მთავარ პერსონაჟებს, ვიქტორიას – მემამულის ქალიშვილსა და იუჰანესს – მენისქვილის ვაჟს, ერთმანეთი ბავშვობიდან უყვართ. მათ შორის სოციალური სხვაობა დაუძლეველ დაბრკოლებადაა ქცეული, თუმცა ამ ურთიერთობის განმსაზღვრელი მათივე ხასიათი ხდება, რომელსაც მწერალი პოეტურად, ოღონდ ყოველგვარი სენტიმენტალობის გარეშე გვიხატავს.

„...და სიყვარული სამყაროს საწყისად და მბრძანებლად იქცა, თუმცა კი მისი გზები ყვაილებითა და სისხლით, სისხლითა და ყვაილებითაა აღსავსე“.

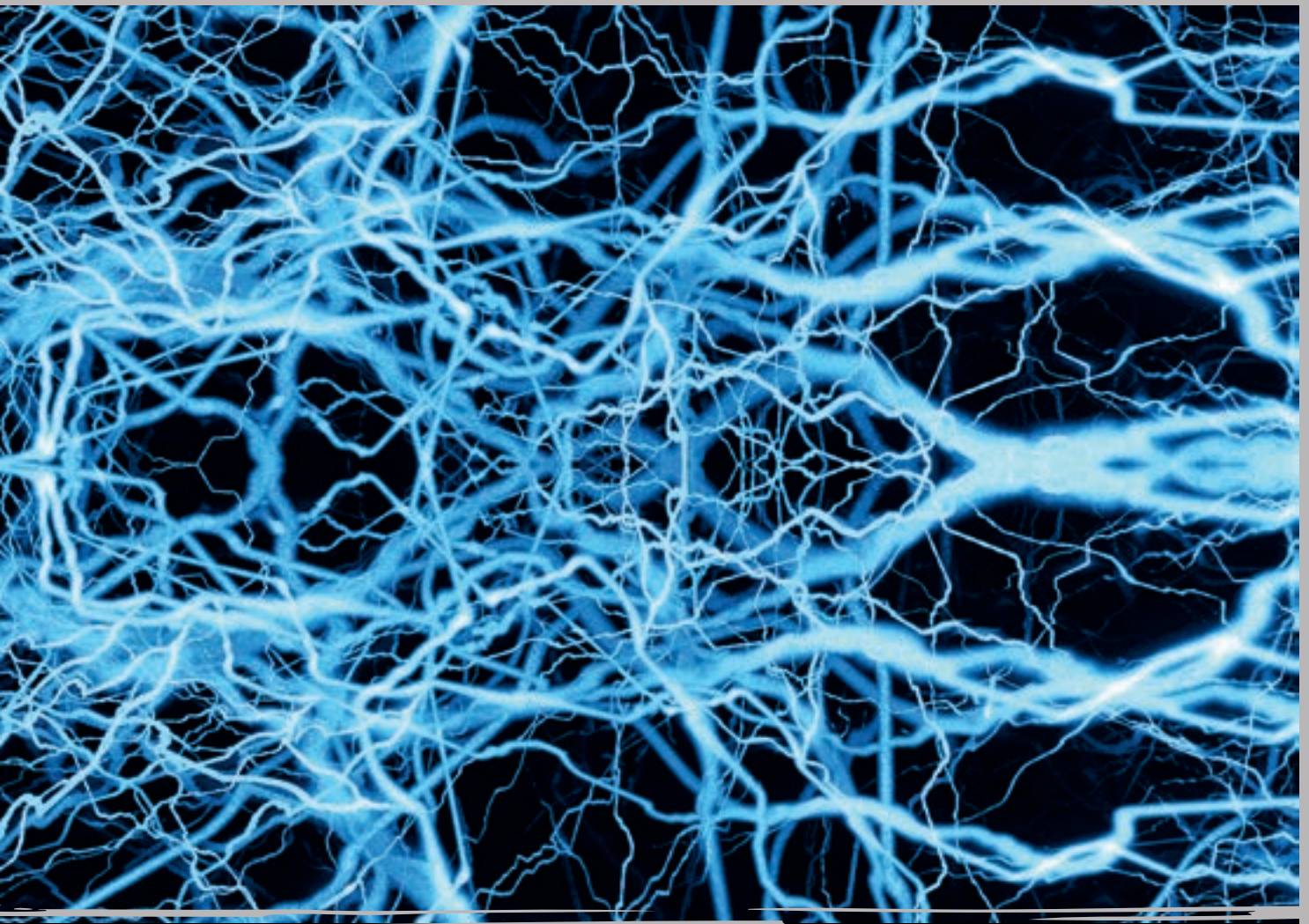

ინოვაცია მედიცინაში

ჩრდილოეთ ამერიკაში ყოველ წელს ზურგის ტვინის მძიმე ტრავმას 11 ათასი პაციენტი იღებს. უმეტეს შემთხვევაში ისინი ლოგინს ან სავარძელს მიჯაჭვულები ხდებიან და მათი ნორმალური ცხოვრებისთვის დაბრუნება მკურნალობის დღევანდელი მეთოდებით პრაქტიკულად შეუძლებელია. თანამედროვე მედიცინა ვერც ქირურგიული ოპერაციით, ვერც მედიკამენტური ჩარევებითა და ვერც რეაბილიტაციის მეთოდებით ტრავმირებული ადამიანების მდგომარეობის გაუმჯობესებას ვერ ახერხებს, ამიტომ ასეთი პაციენტების სიცოცხლის ხარისხი მეტად დაქვეითებულია.

მსოფლიოს მასშტაბით ზურგის ტვინის ტრავმებით მილიონობით პაციენტი იტანჯება, მედიცინა კი მათი დაავადების წინააღმდეგ კვლავაც უძლური რჩება, თუმცა სიტუაცია შე-

საძლოა ღეროვანი უჯრედების გამოყენებამ შეცვალოს. თანამედროვე მეცნიერები უკვე საუბრობენ ზურგის ტვინის დაზიანების მკურნალობაში ღეროვანი უჯრედების პერსპექტივაზე: უჯრედულმა თერაპიამ და ღეროვანი უჯრედების ტრანსპლანტაციამ შეიძლება გარკვეული დადებითი გავლენა იქონიოს დაავადების მსვლელობაზე. პირველი კვლევები ამ მიმართულებით უკვე არსებობს. 2008 წელს ჟურნალ Cell Transplantation-ში გამოქვეყნდა სტატია ამერიკელი და ეკვადორელი ექიმების ჯგუფის ექსპერიმენტის შესახებ. მათ ზურგის ტვინის მწვავე ან ქრონიკული დაზიანებითა (ტრავმა ან ტყვიით მიყენებული ჭრილობა) და პარალეჯით ან პარაპარეზით (ანუ სრული ან არასრული დამბლა ხერხემლის დაზიანების ქვემოთ) 8 პაციენტს ზურ-

გის ტვინში ძვლის ტვინის ღეროვანი უჯრედები გადაუნერგეს. პაციენტებზე დაკვირვება 2 წელს გაგრძელდა. შედეგად, ყველა მათგანს მოტორული ფუნქციის გაუმჯობესება, დამბლის უბნებში მგრძობელობის გაუმჯობესება და შარდის ბუშტის დაზიანებული ფუნქციის გამოსწორება, უმეტეს შემთხვევაში, სრულ აღდგენამდე აღენიშნა. მკვეთრად გაუმჯობესდა მათი სიცოცხლის ხარისხიც.

ამჟამად ზურგის ტვინის დაზიანების მკურნალობა საკუთარი ძვლის ტვინის ღეროვანი უჯრედებით მსოფლიოს არაერთ სამედიცინო ცენტრში მიმდინარეობს. ასეთი ცენტრებია ჰიუსტონში, ტეხასის უნივერსიტეტში, ასევე კოვინგტონში, ლუიზიანის შტატში, ბრაზილიაში, ჩილეში, სამხრეთ კორეაში, ინდოეთში, ჩინეთში, ალექსანდრიისა და ქაიროს უნივერსიტეტებში და ა. შ.

ჭიპლარის სისხლის ბანკის სამედიცინო დირექტორი გოჩა შათირიშვილი ამბობს, რომ ზურგის ტვინის დაზიანების შემთხვევაში, პაციენტისთვის საკუთარი ძვლის ტვინის ღეროვანი უჯრედების ტრანსპლანტაცია შესაძლებელია ორი გზით: ხერხემლის არხში თავ-ზურგტვინის სითხეში შეყ-

ვანით ან ოპერაციის დროს უშუალოდ დაზიანების უბანზე რამდენიმე ადგილას ინექციით.

„ძვლის ტვინი შეიცავს ორი ტიპის ღეროვან უჯრედს: სისხლმბადს და მეზენქიმურს. ორივე ეს წყარო მეტად მიმზიდველია რეგენერაციისათვის. ზურგის ტვინის დაზიანების ცხოველურ მოდელებში ამ უჯრედების ტრანსპლანტაციამ უზრუნველყო ნერვული ქსოვილის სხვადასხვა ტიპის უჯრედების აღდგენა: მაგალითად, ნეირონების წანაზარდების ზრდა, ასევე რემიელინიზაცია და ზურგის ტვინის ფუნქციების აღდგენა. უამრავმა კვლევამ აჩვენა ასევე ორივე ტიპის ღეროვანი უჯრედის ჩანერგვა დაზიანებულ ხერხემლის არხში“,-აცხადებს გოჩა შათირიშვილი.

ზურგის ტვინის დაზიანების სამკურნალოდ ღეროვანი უჯრედების ტრანსპლანტაციის რაიმე ღირებული ალტერნატივა სადღეისოდ არ არსებობს. ღეროვანი უჯრედებით მკურნალობის წარმატებები და პერსპექტივა კი მედიკოსებს ოპტიმიზმის რეალურ საფუძველს აძლევს.

ISTVÁN SZABÓ

იშტვან საბოს თეატრები

თბილისის კინოფესტივალის
ფარგლებში
დიდი უნებელი რეჟისორის
მასტერკლასი გაიმართა
ავტორი ღვინო ბუხრიძე

თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალის საპატიო სტუმართა შორის, 74 წლის კლასიკოსი, იშტვან საბო ალბათ ყველაზე გამორჩეული პერსონა იყო. ევროპული კინოს ერთ-ერთმა ყველაზე ალიარებულმა რეჟისორმა ჯერ კიდევ 80-იანი წლების დასაწყისში, „მეფისტოთი“ მოპოვებული „ოსკარით“, ლამის ხელახლა „გადანერა“ აღმოსავლეთ ევროპის პოლიტიკისა და კინოს ისტორია.

უცნაურია, მაგრამ მისი ფილმები სხვა, არანაკლებ ცნობილი უნგრელი რეჟისორებისგან განსხვავებით (მა-

წარმატებით უჩვენეს საერთაშორისო კინოფესტივალებზე. მას ორმოცზე მეტი გამარჯვება, თუ ნომინაცია აქვს მოპოვებული პრესტიჟულ ფესტივალებზე, რომლის ჩამონათვალი ნებისმიერ რეჟისორს შეშურდება – ბერლინი, კანი, ვენეცია, მოსკოვი, ლოკარნო...

განსაკუთრებული და გამორჩეულია მისი თანამშრომლობა ცნობილ ავსტრიელ მსახიობთან, კლაუს მარია ბრანდაუერთან. „მეფისტო“ (1981), „პოლკოვნიკი რედლი“ (1985) და „ჰანუსენი“ (1988), ამის შესანიშნავი მა-

გაიხსნა. „კარი“ მაგდა საბოს რომანის ეკრანიცაზიაა, რომელიც დიდი რეჟისორის არც ცოლია და არც შორეული ნათესავი. რომანმა, რომელიც თავის დროზე ლაიომ კომუტის სახელობის ლიტერატურული პრემიით დააჯილდოვეს, მეოცე საუკუნის 60-იანი წლების ბუდაპეშტში მომხდარ ამბავს ასახავს. მწერალი ქალის, მაგდასა (გერმანელი მსახიობი მარტინა გედეკი კინომანებს უთუოდ ემახსოვრებათ „ოსკაროსანი“ ფილმიდან „სხვების ცხოვრება“) და მისი მეზობელი მეეზოვის,

„სხვადასხვა მხარეს“

„კარი“

გალითად, ზოლტან ფაბრი, მიკლოშ იანჩო, მარტა მესაროში, ზოლტან ჰუსარიკი, კაროი მაკი), 70-80-იანი წლების საბჭოთა კინოგაქირავებაში ცენზურის ნახალისებით ხვდებოდა. საბოსგან, თითქოს საგანგებოდ ქმნიდნენ მუმიფიცირებული კომუნისტური ეპოქის „ახლომხედველისა“ და გიდის მითს, და სხვათა შორის, ეს მითი დღემდე ცოცხალია.

იშტვან საბოს კინოკარიერა, გასული საუკუნის 60-იანი წლებიდან იწყება, როცა დახვეწილი ირონიითა და ფორმით გამორჩეული პირველი მოკლემეტრაჟიანი ფილმები გადაიღო. ერთ-ერთი პირველი სრულმეტრაჟიანი ფილმი „მამა“ (1966) დიდი

გალითია. ამ ფილმებში ბრანდაუერი ისტორიულ პერსონაჟებს განასახიერებს, რომლებმაც პოლიტიკური ძალაუფლებისა და კარიერული წინსვლისათვის მორალური კომპრომისი გაიღეს. 90-იანი წლებიდან მოყოლებული, საბოს ფილმები უფრო ზოგადევროპულ კონტექსტში შეიძლება დავინახოთ: „მეხვედრა ვენერასთან“ (მთავარ როლში გლენ ქლოუზი), „ზონენშაინი“ (რალფ ფაინსი), „სხვადასხვა მხარეს“ (ჰარვი კეიტელი, სტელან სკარსგარდი), „იყო ჯულია“ (სომერსეტ მოემის „თეატრის“ მიხედვით, მთავარ როლში ანეტ ბენინგი).

თბილისის კინოფესტივალი სწორედ იშტვან საბოს ახალი ფილმით

ემერენცის (ინგლისელი კინოვარსკვლავი ჰელენ მირენი) უცნაური ურთიერთობა ნელინადის ოთხ დროშია გადანაწილებული. რაც დრამატურგიულად საინტერესოა, თუმცა მუსიკალურ სტრუქტურას უფრო ნააგავს.

ფილმის „მეორე შრეს“ მეორე მსოფლიო ომის დროინდელი ებრაული ოჯახის ამბავი შეადგენს, რომელიც ემერენცის ფოტოალბომში პოულობს დრამატულ გაგრძელებას. მაგდა ყურადღებით აკვირდება მეეზოვე ქალის, ერთი შეხედვით უცნაურ და აუხსნელ უკმეხობას, სიამაყეს, კარჩაკეტილ ცხოვრების წესს და ბოლომდე ვერაფერს იგებს. თუმცა, როგორც

პერსონაჟი, ემერენცი მისთვის შთაგონების წყარო ხდება.

რეჟისორს „დაძაბულობა“ და აქცენტი მაინც ჰელენ მირენის პერსონაჟზე გადააქვს, რის გამოც იძულებულია მეეზოვე ინგლისურად ალაპარაკოს. ეს, ცოტა სასაცილო და ხელოვნურ შთაბეჭდილებას ტოვებს. მოკლედ, იმის გამო, რომ ფილმი საერთაშორისო გაქირავებაში მოხვდეს და ვინძლო, უცხოენოვანი „ოსკარის“ მოკლედ სიაშიც, რეჟისორი თავად მიდის კომპრომისზე – უნგრულ, კამერულ

თვის მას, სულ მცირე, ჰელენ მირენის თამაში უნგრულ ენაზე უნდა ენახა და მოესმინა.

ხარისხიანი რეჟისურის გამოძახილი კარგად იგრძნობოდა იშტვან საბოს მასტერკლასშიც, რომელიც საერთაშორისო კინოფესტივალის ფარგლებში „თიბისი ბანკის“ გალერეაში გაიმართა. მასტერკლასი ორი დღის განმავლობაში გადატენილ დარბაზში მიმდინარეობდა და მას რეჟისორები, კინოკრიტიკოსები, სტუდენტები და უბრალოდ, კინოთი დაინტერესებული

ბა მხოლოდ კინოს მეშვეობით იყოს გამოხატული“.

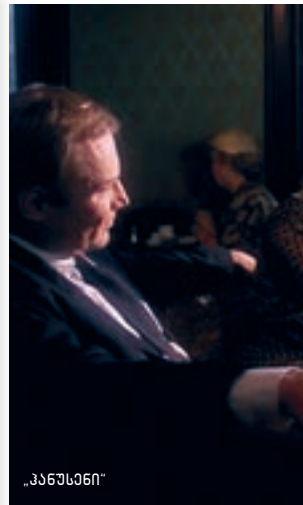
საბოს შემდეგი თეზისი კინოს ისტორიაში ყველაზე მნიშვნელოვან „ხატებს“, მსახიობებს ეხებოდა: გრეტა გარბო, მარლენ დიტრიხი, მერლინ მონრო, ჯეინ ფონდა, ვანესა რედგრეივი, კატრინ დენევი, მერილ სტრიპი, კლარკ გეიბლი, რობერტ ტეილორი, ჯეიმს დინი, ენტონი პერკინსი, დასტინ ჰოფმანი, ალ პაჩინო, ჯინ ჰეკმანი, არნოლდ შვარცენეგერი. მან დეტალურად ახსნა კინოს ისტო-

„სხვადასხვა მხარეს“

„გეუზსტო“

„კანესენი“

ამბავს ინგლისურენოვან გარემოში იძულებით მოაქცევს.

ცხადია, ჰელენ მირენის კარგი თამაშის (რომელიც, სხვათა შორის, ოდნავ თეატრალურია) ცქერა ერთ რამედ ღირს. ემერენცის ბავშვობის დროინდელი ტრაგედიები, თუ ქალიშვილობის დროინდელი ტრაგედიები „ფლეშბეკით“ ჩნდება ეკრანზე და გახსენდებათ მეხისგან ხის ძირში დამწვარი ტყუპი გოგონებიც და ფაშისტებისგან თავდახსნილი ებრაელი გოგონას შიშიც. რომ არა სიუჟეტური სქემატურობა, ერთგვარი სატელევიზიო ესთეტიკა და ზედმეტად გადაპრანჭული, ხელოვნური ფინალი, „კარი“ უდავოდ უფრო მეტ მაყურებელს მოეწონებოდა. მაგრამ ამისა-

ადამიანები ესწრებოდნენ.

მთავარი კითხვა იშტვან საბომ შეხვედრის დასაწყისშივე დასვა: რა არის თავისუფლება კინოში და რაში მდგომარეობს კინოს უნიკალურობა? აქვს თუ არა კინოს რაიმე ისეთი, რისი გადმოცემაც შეუძლებელია მხატვრობით, მუსიკით, ლიტერატურით და თეატრით? საკუთარ შეკითხვას მან ასე უპასუხა: „კინოში უმთავრესია — ადამიანის სახე, რომელიც განუწყვეტლივ იცვლება. ერთი სახის ემოცია მეორეთი იცვლება და ჩვენ ამას ეკრანზე ვხედავთ... არა სტანდარტული სახე, რომელიც ერთ ამოცანას გამოხატავს, მე ვლაპარაკობ ცოცხალ სახეზე და ეს არის ერთადერთი უნიკალური რამ, რაც შეიძლე-

რიაში თითოეული ამ მსახიობის გამოჩენა და მნიშვნელობა. ამით ეცადა, აუდიტორიისთვის აეხსნა კინოს მსახიობების აქტუალურობა, მათი როლი ისტორიაში და როგორ იქცნენ ისინი ეპოქის სახეებად.

მომდევნო თეზა ევროპული და ამერიკული კინოს განხვავებას ეხებოდა. „რატომ არის ამერიკული კინო ასე პოპულარული მსოფლიოში და ევროპული კინემატოგრაფი შედარებით უცნობი?“ საბოს აზრით, ევროპულ და ამერიკულ კინოს შორის განსხვავება ეგზისტენციალურია.

„ევროპამ მეოცე საუკუნეში ორი მსოფლიო ომი გამოიარა. მილიონობით ადამიანი შეენირა მსხვერპლად განსხვავებულ აზრებს. ძნელია, ერთი

ოჯახი მაინც იბოვოთ ევროპაში, რომელსაც ომებთან რაიმე არ აკავშირებდეს, ან რამე ტანჯვა არ ჰქონდეს გამოვლილი მეოცე საუკუნეში. ამიტომ ყველა ისტორია, რომელიც გვინდა, რომ კაცობრიობას გავუზიაროთ, არის უიღბლო ან დახოცილი ადამიანების ისტორია. ამერიკული ფილმები კი არის გამარჯვებული ადამიანების, გამარჯვებული გმირების ფილმები. მიუხედავად იმისა, რომ გმირები შეიძლება სულ დაიხოცონ, ისინი მაინც გმირები არიან. ამერიკული კინო გა-

მომდევნო თეზაა. კინო განუწყვეტლივ გვანვდის კონკრეტულ და გასაგებ იმიჯს. ეს სულ სხვა ენაა, რომელსაც მეტი ძალაუფლება აქვს მაცურებელზე; მანიპულირების მეტი საშუალება აქვს და გაცილებით „საშიში სათამაშოც“ არის. განსაკუთრებით, ახალგაზრდა თაობისათვის. გარდა ამისა, საბოლოო ისაუბრა „კონკრეტიკაზე (კადრი), როგორც მანიპულაციის საშუალებაზე და კონკრეტიკაზე, როგორც განზოგადების საშუალების შექმნაზე“. რეჟისორმა კადრისა და სიტყვის მა-

თავად სურს ეს. ამიტომ ფილმის ყურებისას თავისუფლად შეიძლება ითქვას, რომ მაცურებელი „რეალობას ეჯახება“; მაგრამ თუ შეჯახების მომენტს გადალახავს, მაშინ ადვილად შეუძლია კარგი მაცურებელი გახდეს“. მასტერკლასის დასასრულს, რეჟისორმა ასევე ისაუბრა კინოს გადაღების უმთავრეს ტექნიკურ მხარეებზე; სცენარის განსაკუთრებულ მნიშვნელობაზე; თეატრისა და კინოს მსახიობებს შორის განსხვავებაზე. დიდი უნგრელი რეჟისორის სამსაა-

მარჯვებული ადამიანის რეპრეზენტაციას ახერხებს. ახალგაზრდა მაცურებელს კი ურჩევნია გამარჯვებულის მხარეს იდგეს. ალბათ ამიტომაც დაივინყეს ახალგაზრდებმა ევროპული კინოს სახეები“.

შემდეგ მან ლიტერატურის სპეციფიკაზეც ისაუბრა: „ლიტერატურა უფრო მეტ საშუალებას აძლევს მკითხველს თავისი წარმოსახვა და ფანტაზია უკეთესად აამუშავოს და გმირის შექმნის პროცესში თავად მიიღოს აქტიური მონაწილეობა, მაშინ როცა, კინო ამისთვის ნაკლებ სივრცეს ტოვებს“. საბოლოო ტოლსტოის „ანა კარენინა“ ამის ერთ-ერთ საუკეთესო მაგალითად დასახელა.

კინო და იმიჯი – ეს რეჟისორის

გიურობაზეც გაამახვილა ყურადღება.

„სიტყვა ყოველთვის ინახავს საკუთარ თავში რამდენიმე მოცემულობას, ან მოცემულობების კომბინაციას. მოცემულობების ნაირსახეობა მეტად ართულებს რეალობის ამოცნობის პროცესს. კინოში კი სულ სხვა რამ ხდება. ის აბსოლუტურად განსხვავდება თეატრალური შესტის ან ტექსტში სიტყვის მნიშვნელობისა და მაგიურობისგან.“

კინოს ერთ-ერთი მთავარი ღირსებაა, რომ არ ითვალისწინებს ჩვენს განწყობას და კონკრეტულ რეალობას გვთავაზობს, რომელსაც ვერ გავქცევით. რთულია ითამაშო ამ რეალობით; ის მხოლოდ მაშინ იძლევა ინტერპრეტაციის საშუალებას, როცა

თიანი „დეკემბრის თეზისები“ ამით დასრულდა. შეიძლება ითქვას, რომ თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალმა მართლაც დაუფინყარი საჩუქარი გაუკეთა ახალგაზრდა რეჟისორებს, სცენარისტებს, მსახიობებს, კრიტიკოსებს; ყველას, ვისაც კინო ჯერ კიდევ ხელოვნება ჰგონია.

თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალის გახსნის მეორე დღეს იშტვან საბო რუსთაველის თეატრში საგასტროლოდ მყოფ მოსკოვის თეატრ et cetera-ს მიერ წარმოდგენილ სპექტაკლ „ქარიშხალს“ დაესწრო. სპექტაკლის დასასრულს კი შექსპირის უკანასკნელი და ურთულესი პიესის დამდგმელ რეჟისორს, რობერტ სტურუას შეხვდა.

„ქარიშხალი“, როგორც ზღაპარი შერიგებაზე

რობერტ სტურუას მორიგი შემსპირული ოპუსი ალექსანდრ კალიაგინის თანხლებით

ავტორი დავით ბუხრიკიძე
ფოტო გია გოგატიშვილი

პოლიტიკურად არცთუ სანდო „პერფორმანსი“ სახელწოდებით „რობერტ სტურუას მეორედ მოსვლა“ დეკემბრის დასაწყისში რუსთაველის თეატრში წარმოდგენილი ნამდვილი პერფორმანსით გაგრძელდა – დიდ სცენაზე აღიარებული ქართველი რეჟისორის მიერ მოსკოვის თეატრ et cetera-ში, გასულ წელს დადგმული, შექსპირის „ქარიშხალი“ წარმოადგინეს. ნებისმიერი შეხედულებისა და შეფასების მიუხედავად, შეიძლება ითქვას, რომ რუსული დასის მცირე გასტროლი თბილისში თეატრალურ მოვლენად იქცა.

ვერ გეტყვი, თავის დროზე et cetera-ს სამხატვრო ხელმძღვანელის, ცნობილი მსახიობის, ალექსანდრ კალიაგინის პროფესიულმა მუდარამ გაჭრა, თუ სახელოვანი პროდიუსერის, დავით სმელიანსკის ფინანსურმა ჯადომ, მაგრამ ფაქტია, რომ საკუთარი „თეატრალური სამეფოდან“ განდევნილმა სტურუამ თავისი შემოქმედებით ბედი ისევ მოსკოვს და ისევ თეატრ et cetera-ს დაუკავშირა.

ჯერ კიდევ 12 წლის წინ, მოსკოვში შექსპირის „ვენეციელი ვაჭარი“ დადგა, რომელიც ქართველმა მსახიობებმა 2000 წლის გაზაფხულზე, რუსთაველის თეატრში იხილა. ასე რომ, 2012 წლის გასტროლი არა მხოლოდ რობერტ სტურუას, არამედ ალექსანდრ კალიაგინის მეორედ მოსვლასაც ჰგავდა.

ორაზროვანი, ერთდროულად ტრაგიკული და ცინიკური პერსონაჟის, შაილოკის მნიშვნელობას (ამ როლს ალექსანდრ კალიაგინი თამაშობდა) სპექტაკლის სახელწოდება – „შაილოკი“ ადასტურებდა, ხოლო რომანტიკოს, ბრძენ და ოდნავ ცინიკოს ანტონიოს, ირონიით შთაგონებული ალექსანდრ ფილიპენკო უსწორდებოდა.

სტურუას არცთუ პოლიტიკორექტული სპექტაკლი „შაილოკი“, პუტინის ხელისუფლებაში მოსვლასა და კავკასიელი მიგრანტების წინააღმდეგ აგორებულ კამპანიას დაემთხვა. რუსულმა პრესამ ეს თემა რატომღაც მტკივნეულად აღიქვა და სპექტაკლის კონტექსტს მექანიკურად უფრო მიბა. ნამდვილად ბედის ირონიაა, რომ მოსკოვში კოსმოპოლიტად შერაცხული რეჟისორი, გასულ წელს, მშობლიური თეატრიდან ქსენოფობიის ბრალდებით გაათავისუფლეს.

სტურუა ისევ საყვარელ თუ საბედისწერო დრამატურგს, უილიამ შექსპირს ეპაექრება. ეს არის დიდი დრამატურგის რიგით მეცხრამეტე პიესა, რომელსაც სტურუა დგამს და ალბათ, ნაკლებად მოიძებნება თეატრის ისტორიაში რეჟისორი, რომელსაც დიდი ბარდისა და პოეტის ამდენი პიესა ასეთი წარმატებით დაედგას მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. ლონდონი, მოსკოვი, ათენი, ბუენოს-აირესი, სოფია, ჰელსინკი, თელ-ავივი...

თეატრალური გეოგრაფია მართლაც შთამბეჭდავად გამოიყურება! შექსპირის უკანასკნელ, ყველაზე მოუხელთებელ და მისტიკურ პიესაში მთავარ გმირს, პროსპეროს, ალექსანდრ კალიაგინი თამაშობს. ამაში არის ლოგიკა, მაგრამ – პარადოქსით ნაკვები ირონიაც. ერთი მხრივ, ვის, თუ არა ასეთი მასშტაბისა და დრამატული ტალანტის მსახიობს უნდა ეთამაშა წიგნიერი მაგის, სკეპტიკოსისა და ჯადოსნური წინათგრძნობის უნარით დაჯილდოებული პროსპეროს როლი.

მაგრამ გარდასული კინემატოგრაფიული და თეატრალური ხატები ჯერ კიდევ დაუფინყარია. უყურებ ამ მიწიერი ვნებებით შეპყრობილ, სახასიათო და რაბლეზიანური გროტესკით გამოჩენულ მსახიობს და ხან ცნობილი მიუზიკლი

„ჩარლის დეიდა“ გახსენდება და ხანაც, კატა ლეოპოლდის ხმა ჩაგესმის ცნობილი მულტფილმიდან: „რეზიატა, დავაიტე ჟიტ დრუჟნო“!

პიესა „ქარიშხალი“, რომელიც ზოგს იმედგაცრუებული, სკეპტიკოსი ადამიანის ანდერსად მიიჩნია და ზოგსაც მხოლოდ პროსპეროს წარმოსახვაში გათამაშებულ ფანტაზიად, მაყურებლისთვის ერთგვარი ტესტია – შეძლებს თუ არა იმავე „მდინარეში“ მეორედ შესული რეჟისორი პროსპეროდ იქცეს? მოძებნის თუ არა პროსპერო საკუთარ თავში ძალას, რომ სპექტაკლის ფინალში მტრებს მიუტევოს?

პიესაში მილანიდან განდევნილი პროსპერო საკუთარ ქალიშვილთან, მირანდასთან ერთად (ამ როლს სპექტაკლში ოლგა კოტელნიკოვა თამაშობს) უკაცრიელ კუნძულზე აღმოჩნდება. გადის 15 წელიწადი და ბედისწერა თუ ქარიშხლის სტიქია მის მტრებს, ყველას ერთად, კუნძულზე გამორიყავს. თითქოს ყველაფერი ისე ხდება როგორც პროსპეროს სურდა. მაგრამ ყოფილი თუ დღევანდელი მტრები ვერაფერს მიხვდნენ; ბოდიში არ მოიხადეს, არ მოინანეს. და თუ სულის სიღრმეში რაიმე მაინც იგრძნეს, მხოლოდ სიკვდილის შიშით და არა წარსულის ეგზისტენციალური გააზრებით.

ქათქათა სცენურ სივრცეს (რომელიც ალბათ, გაგახსენებთ კადრებს სახელოვანი ფილმიდან „ექიმ კალიგარის კაბინეტი“) და მასში მოქცეულ პერსონაჟებსაც,

სახელოვანი რეჟისორის, რობერტ ვილსონის „ეკოლოგიური თეატრის“ სურნელი ასდის. თუმცა მხატვარ გოგი ალექსი-მესხიშვილის ნამუშევარი ორიგინალური და შთამბეჭდავად ხარისხიანია, ხოლო გამოყენებული ტექნოლოგიები სანიმუშოდ დახვეწილი.

გია ყანჩელის მუსიკა პროსპეროს კოსმიურ და არიელის მინიმალისტურ თემებს შორის ვიბრირებს (როგორც წესი, ამ როლს კაცები თამაშობენ, სტურუა კი არჩევანს ნატალია ბლაგისზე აჩერებს, რომელიც უსქესო და უხორცო არსებას თამაშობს). ამავე დროს, ფაქიზი სმენა არ დაგჭირდებათ, რომ სპექტაკლიდან „რიჩარდ მესამე“ რეგტიმი ამოიცილოთ. ეს თემა ლამის ფელინის „სევიანი კლოუნებად“ ქცეულ პერსონაჟებს, სტეფანოსა და ტრინკულოს (ალექსეი ოსიპოვი და ანდრეი კონდაკოვი) რითმისავით გასდევს.

სტერილურ სითეთრეში ჩაკარგული ადამიანები და საგნები (ორიოდე სკამი, წიგნები და მინის ჭურჭელი, რომელიც პროსპეროს ალქიმიასთან კავშირზე უნდა მიანიშნებდეს) რაღაც უხილავ, მაგრამ ძალიან მგრძობიარე სევდას გამოსცემს. მიტვეების სურვილი და პროსპეროს სევდა სპექტაკლის ძირითადი კამერტონია. ის ფინალის მოახლოებასთან ერთად მძაფრდება და ჟღერს როგორც პროსპეროს მიერ „დანერვილი“ და არიელის „ღირიჟორობით“ შესრულებული რისხვის მესა.

რაღაც მომენტში შეიძლება იფიქროთ, რომ ყველაფერი, რაც სცენაზე თამაშდება, ბავშვობაში გადავარდნილი, დაუძლურებული და პესიმისტი პროსპეროს ფსიქიკური ტრავმის შედეგია. მისი მოგონებები, ხილვები, დამსხვრეული ოცნებები, მარტოობა, დაგროვილი წყენა, რომელიც ვერაფრით ნელდება – ვერც ნაჭრის თოჯინების სათამაშო „ჩამოხრჩობით“ და ვერც მტრების კისერზე ჩამოცმული ყულფით, რომელიც, მოგვიანებით, კედლებზე ავბედიტ ჩრდილებად აირეკლება; იმიტომ, რომ შურისძიება იმთავითვე გამორიცხავს შევებას, და რაც დიდი ხნის განმავლობაში საოცნებო იყო – უზურპატორი მილანის პერცოგისა თუ გამყიდველი ნეაპოლის მეფის დასჯა, შემდეგ მუდმივად იქცევა სინდისის ქენჯინად და თანამდევ კომმარად.

ამიტომ, რომ პროსპეროს მონოლოგი „ჩვენ ნაქსოვი ვართ სიზმრისეული ნივთიერებით“, აღიქმება როგორც მორალური და ფილოსოფიური შერიგება სამყაროსთან. თუმცა, იქნებ ეს რეჟისორის მშობლიურ თეატრთან შერიგებასაც ნიშნავს? ისეთი რეჟისორი, როგორც რობერტ სტურუა, შექსპირის ყველაზე მისტიკური პიესის „სიზმრებს“ ტყუილად არ მოქსოვდა. თუმცა ვინ იცის, იქვე, „ქარიშხლის“ მეზობლად, შექსპირის კიდევ ერთი სიმბოლისტური პიესა თვლემს, რომელსაც „ზამთრის ზღაპარი“ ეწოდება!

„ბამბინო“

„სასანო“

გორაკებს გამოლა

თბილისის მე-13 საერთაშორისო კინოფესტივალი: ჭრალი არტ-ჰაუსისა და საკონკურსო ღარიანი ბაკინოს ბაკინოს

ავტორი ღარი ბაკინოსი

„კამერა იმისთვის არსებობს, რომ ახალი ხელოვნება შექმნას და უპირველეს ყოვლისა, ის აჩვენოს, რასაც სხვაგან ვერსად ნახავ – ვერც თეატრში და ვერც ცხოვრებაში. სხვაგვარად ის არ მჭირდება; ფოტოკადრები არ მაინტერესებს, ამ საქმეს ფოტოგრაფებს ვუთმობ“. ლეგენდარული რეჟისორის, მაქს ოფულსის ეს სიტყვები შესაძლოა ახლახან დასრულებული თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალის მთავარი ორგანიზატორებისა და დირექტორატის – გაგა ჩხეიძისა და ნინო ანჯაფარიძისათვის ინსპირაციის ერთგვარ წყაროდ იქცა.

„ის, რასაც სხვაგან ვერ ნახავ“, ანუ არტ-ჰაუსის რამდენიმე კარგი გაკვეთილი, რიგით მეცამეტე, „თარსი“ საერთაშორისო კინოფესტივალის მაცურებლისთვის კარგი გზამკვლევი გახდა. არა მხოლოდ იმიტომ, რომ სპეციალურ ჩვენებაზე „რუსთაველსა“ და „ამირანში“, მიხელოვან ჰანკეეს, კრისტიან მუნჯიუს, იშტვან საბოსა თუ ძმები ტავიანების ფილმებზე

მოსახვედრად კინომანებს შორის ღამის მუჟღუგუნებით ორთაბრძოლა იმართებოდა; არც იმიტომ, რომ კლასიკოსი იშტვან საბო ფესტივალის ერთ-ერთი ყველაზე საპატიო სტუმარი იყო, რომლის ახალი ფილმითაც კონოფესტივალის გაიხსნა და აღბათ, არც 70 წლის იტალიელი კინოვარსკვლავის, ჯანკარლო ჯანინის სრულიად მარტივი გამოცხადების გამო კინოთეატრ „ამირანის“ ფოიეში...

ყველაზე მთავარი, რაც ამ კინოფესტივალზე მოხდა, ეს იყო კარგი კინოთი მართლაც „დამშეულთათვის“ განკუთვნილი 2-ლარიანი ბილეთების (თანაც ნებისმიერ სენსიტივ!) შემოღება – ძალიან მნიშვნელოვანი სოციალური აქტი, რამაც ფესტივალისადმი ინტერესი დეკემბრის დღეებში აშკარად გაზარდა. კარგი იქნება, თუ ფესტივალის ორგანიზატორების მიერ შესანიშნავად მოფიქრებულ სვლას, ან პიარ-აქციას მომავალში თავად კინოთეატრებიც გაითვალისწინებენ და „პლასტმასის ფილმებზე“ 10-12 ლარიანი ბილეთების სტრატეგიას გადახედავენ...

ეს, ასე ვთქვათ, ღირსეული ინტერმეცო. რაც შეეხება საკონკურსო ფილმებს, ათი სრულმეტრაჟიანი ფილმიდან, რომლებიც ახალგაზრდა რეჟისორების პირველი ან მეორე ნამუშევარია, განსაკუთრებულ ყურადღებას, ჩემი აზრით, ქალი-რეჟისორები იპყრობენ, ხოლო თავად ფილმებში ყველაზე საინტერესო მთავარი გმირები ასევე ქალები არიან. ეს აშკარად გამოკვეთილი ტენდენციაა და არ გულისხმობს არც სექსიზმის ხაზგასმას და არც გენდერულ პრობლემებში განსაკუთრებულ ჩაღრმავებას.

ყველაზე გამორჩეული ფილმები ახალგაზრდა ქალებმა გადაიღეს – ავსტრიელმა ანია სოლომონოვიჩმა („ესპანეთი“), ბოსნიელმა აიდა ბეგიჩმა („სარაევოს შვილები“), უკრაინელმა დარია ონიშჩენოკომ („ისტალია“), რუსუდან ჭყონიამ („გაილიმეთ“). არადა, ხუთკაციანმა საერთაშორისო ჟიურიმ, რომელსაც სახელოვანი ირანელი რეჟისორი მოჰსენ მახმალბაფი ხელმძღვანელობდა, უპირატესობა მაინც საავტორო ეგოცენტრული ეს-

„სიყვარული“

თეტიზმით შეპყრობილ მამაკაც-რეჟისორებს მიანიჭა.

მთავარი პრიზი – „ოქროს პრომეთე“, პოლონელ რეჟისორს, სლავომირ ფაბიციკის გადაეცა ფილმისათვის „სიყვარული“, ხოლო „ვერცხლის პრომეთე“ საუკეთესო რეჟისურისათვის – გიორგი ფარაჯანოვს („ყველა ნავიდა“). აიდა ბეგიჩისა და რუსუდან ჭყონიას ფილმები ჟიურიმ მხოლოდ სპეციალური პრიზების ღირსად ჩათვალა.

მართალია, გამარჯვებულებს არ ვასამართლებთ, მაგრამ ფხიზელი მზერით მაინც გავაკრიტიკებთ. ფილმ „სიყვარულის“ მთავარი გმირების, მარიასა და ტომეკის ისტორია თითქოს არაფრით გამოირჩევა. ორივემ ოცდაათს გადააბიჯა, პროვინციულ ქალაქში ცხოვრობენ, მუშაობენ, უყვართ... მაგრამ ამ, ერთი შეხედვით, მშვიდი ბედნიერების მიღმა საბედისწერო და დრამატული ვნებები თვლემს. ქალაქის მერი მარიას გააუპატიურებს, თუმცა ქალი ქმარს არაფერს ეუბნება და ამ ფაქტის შესახებ არც პოლიციაში განაცხადებს. სწორედ აქედან იწყება „ნამების წყნარი წარმავლობა“ (როგორც გალაკტიონი იტყოდა). ტომეკი ეჭვიანობას იწყებს და მისი დიდი სიყვარული მალევე დიდ სიძულვილად იქცევა.

ფილმის კარგად აწყობილ სტრუქტურასა და გამართულ დიალოგებს აშკარად ეხმარება მარტინ დოროჩინკისა და იულია კიოვსკას კარგი თამაში; ასევე, კანის კინოფესტივალზე (სექციაში „სპეციალური მზერა“) ტესტირებული რეჟისურა. თუმცა ფილმში სხვა განსაკუთრებული არაფერია. ფინალში სასიყვარულო ტანჯვა პატივით იცვლება, ხოლო ტომეკისა და მარიას ჩვილს ნათლობისას, ეკლესიაში ღია კარიდან შემოჭრილი მზის სხივი დაჰნათის. დეპრესიით დატვირთული მანძილი სიყვარულის გაკვეთილიდან რწმენით გასხივოსნებულ პათეტიკურობამდე სახიფათოდ მორალისტურია, რომელიც მხოლოდ ვნებს ფილმს. თუმცა, ჟიურიმ უსიყვარულობისა და პატივების ამბივალენტური სიახლოვე „სიახლით შთაგონებულ სიცხადედ“ შეაფასა.

არანაკლებ უცნაურად აღიქმება თბილისში დაბადებული და მოსკოვში მცხოვრები გიორგი ფარაჯანოვის დაჯილდოება საუკეთესო რეჟისურისათვის. ფილმი „ყველა ნავიდა“ ლეგენდარული სერგო ფარაჯანოვის მოგონებების ეკრანიზაციაა და უფრო „პოეტური კინოს“ თემებზე სპეკულაციას ნააგავს. ძველი თბილისის ისტორიები და სახელოვანი რეჟისორის ბავშვობისდროინდელი მო-

გონებები ფერადოვან, მსუყე, მაგრამ კლიშეებით სავსე ისტორიებად იკრებება, რომელშიც იმდენად ბევრია გროტესკი, ექსცენტრიკით ზედმეტი გატაცება, თუ მითოლოგიური წარმოდგენები (მთავარ როლებში: ლალი ბადურაშვილი, დავით დვალისვილი, ავთანდილ მახარაძე, ზურა ყიფშიძე, ნატალია კალიაკანოვა), რომ 120 წუთი აშკარად ზედმეტი და დამლელია. თუმცა, ჟიურის წევრებს ასე არ მოეჩვენათ.

გამართულად, ზუსტად და ესთეტიკურად საინტერესოდ აღიქმება ანია სოლომონოვიჩის „ესპანეთი“, რომლის მთავარი გმირი, მოლდოვიდან აესტრიაში ჩასული არალეგალური ემიგრანტი ესპანეთში გადასვლას გეგმავს (ამ როლს გრეგუარ კოლენი თამაშობს, რომელიც ამავე დროს, წელს, მოკლემეტრაჟიანი ფილმების ფესტივალის ჟიურის თავმჯდომარე იყო). პარალელურად ვეცნობით ასაკოვან აგრესიულ პოლიციელს, წმინდანების ამოქარგვით შთაგონებულ მის ყოფილ ცოლს, აზარტული თამაშებით გატაცებულ კაცსა და ბანკის თანამშრომელთა ისტორიებს. დახვეწილი მონტაჟის წყალობით, სიუჟეტური ხაზები მთელი ფილმის განმავლობაში ხან ერთდება და ხანაც განცალკევდება.

„ჩაიკა“

„ოპერასია ლიბერალი“

რეჟისორმა რუსუდან ჭყონიამ თავის სრულმეტრაჟიან სადებიუტო ფილმში „გაილიმთ“ მოახერხა, რომ მძაფრი ირონიით დაწყებული სატელევიზიო კონკურსი – სახელწოდებით „ქართველი დედა“ – ფინალში ლამის სოციალურ ტრაგედიად ექცია. კარგადაა გამოკვეთილი სრულიად განსხვავებული პერსონაჟების ბიოგრაფიები, მათი ხასიათი, დეტალები. იშვიათია, რომ ქართულ ფილმში ერთბაშად ამდენი კარგი კინოროლი ნახოთ: ია სუხიტაშვილი, ნანა შონია, ოლგა ბაბლუანი, თამუნა ბუხნიკაშვილი...

ფილმი, რომლის ნაწილობრივი დაფინანსებაც რეჟისორმა „კინოცენტრისგან“ საკმაოდ დიდი ხნის „წვალეების“ შემდეგ მოიპოვა, ერთგვარი ფემინისტური მანიფესტია, თუმცა თავად რეჟისორი ამ ფაქტს უარყოფს და ამბობს, რომ „ესაა ფილმი ღირსების გრძნობაზე. სოციალური და ფემინისტური საკითხები მხოლოდ საზოგადოების წინაშე არსებული პრობლემების ნაწილია. პირველ რიგში მინდოდა მაყურებლისთვის მეთქვა – რაოდენ ძნელია, დაიცვა საკუთარი ღირსება და როგორი იოლია, აღმოჩნდე მარიონეტი ვიღაცის ხელში; რაოდენ რთულია გადაწყვეტილებების მიღება და ნიშნავს თუ არა ნე-

ბისმიერი გზით გამარჯვება ნამდვილ გამარჯვებას“.

ბალკანეთის ომის შემდგომ, სარაევოში მცხოვრები ახალგაზრდა მუსლიმანი ქალის ბედზე მოგვითხრობს რეჟისორი აიდა ბეგიჩი, რომელმაც ძალადობის გავლენა თუ „ნარჩენები“ კარგად დაინახა დეტალებში: რესტორანში, სადაც რაჰიმა დილიდან დაღამებამდე მუშაობს, ძნელად აღსაზრდელი ძმის მეგობრებში, დაუნდობელ სოციალურ გარემოში, კორუფციით მონამლულ ქალაქში, დაუსჯელობით გათამამებულ თანამდებობის პირებში. მოკლედ, იქ, სადაც ახალი ცხოვრება უნდა დაიწყო, სინამდვილეში ძალადობა და დეპრესიაა გამეფებული, რასაც, პირველ რიგში, უთქმელი, დაუცველი ადამიანები ეწირებიან.

„სარაევოს შვილების“ ფინალი ნამდვილად უტოპიურია: ახალი წლის ღამეს, ფოიერვერკით გაჩირადდებული ქუჩებისა და ბეთჰოვენის მეექვსე სიმფონიის ფონზე, რაჰიმა და მისი ძმა სადღაც მიიჩქარიან. ალბათ, ახალი ცხოვრებისკენ, რომელიც მაყურებელს ახალი განსაცდელი და გამოცდა ჰგონია.

ფილმში „ისტალგია“, რომელიც უფრო სიტყვა „ნოსტალგიის“ ირონიულ გააზრებას ჰგავს, რეჟისო-

რი დარია ონიშჩენკო სამი ქვეყნის (უკრაინის, სერბეთისა და გერმანიის) სოციალურ-კულტურულ კონტექსტს ერთ ლამეში მოაქცევს. გერმანიაში ემიგრირებული შუახნის უკრაინელი ქალი და ყოფილი მოკრივე სერბეთიდან, ენის ბარიერის გამო, თითქოს იზოლირებულები არიან გერმანული საზოგადოებისგან. მათ სლავური კულტურის გარდა მხოლოდ შვილები აკავშირებთ. ერთი – უკრაინაში ცხოვრობს, მეორე კი – სერბეთში. ფილმი სწორედ შვილების ეგზისტენციალურ არჩევანს აღწერს – დარჩნენ სამშობლოში.

მაყურებლის და ჟიურის მოსაზრება ასევე გაიყო მიგელ ანხელ ხიმენესის ფილმის შეფასებისას. „ჩაიკა“ მეძვი ქალისა და მეზღვაურის სიყვარულის ამბავზე მოგვითხრობს. შთამბეჭდავ ვიზუალურ სამყაროს (ოპერატორი გომეს ანდრეუ), რომელშიც ციმბირის მარადიული ზამთარი, ყაზახეთის უკაცრიელი ტრამალები და კავკასიური მთები ერთმანეთს საათისა და ორმოცი წუთის განმავლობაში ენაცვლება, სამწუხაროდ, სხვა ვერაფერი ავსებს. ვერც ჩახლართული და ოდნავ სიურრეალისტური სიუჟეტი და ვერც მსახიობთა „ზედმეტი“ თავგანწირვა უნდა აღინიშნოს, რომ ფილმში ქართველი მსახიობებიც მონაწილეობენ:

„ისტაბლი“

სალომე დემურია, ცილა გურგენიძე, გიორგი გაბუნია, ბაჩი ლეჟავა.

საკონკურსო პროგრამას მცირე ინტრიგა შემატა შედეგებში მცხოვრები და ქართული წარმოშობის რეჟისორის, ლევან აკინის ფილმი „კატინკას წვეულება“. კატინკა ახალგაზრდა და კრეატიული იდეებით შეპყრობილი ქალია, რომელიც დაბადების დღეს აღნიშნავს. თითქოს ყველაფერი შესანიშნავადაა, ვიდრე წვეულებას დაუპატიჟებელი სტუმარი არ შემატება – სათამაშო ბიზნესის მფლობელი, ქერთიანი, ლალი და მსუბუქი ლინდა, რომელიც მალე ჯგუფის უხილავ სოციალურ კანონებს არღვევს. ეს კი უკვე კონფლიქტის დასაწყისია. ლევან აკინის ფილმი თითქოს სივრცისა და დროის ერთიანობის კანონს მისდევს და თანამედროვე შედეგი ახალგაზრდების ირონიით გაჯერებულ პორტრეტს ქმნის.

საკმაოდ დაძაბული საკონკურსო გრაფიკის მიღმა ჭრელი და მრავალფეროვანი ევროპული არტ-ჰაუსი ფხიზლობდა; პირველ რიგში – არტ-ნევროზებითა და კლასიკური მუსიკით, თავისი მრავალმნიშვნელოვნებითა და რეფლექსიით, დახვეწილი დიალოგებითა და ლამის უკიდურესი კონსტრუქციით. ალბათ, მიხვდით, რომ ეს ყველაფერი მიხაელ ჰანეკეს

იგივე სახელწოდების ფილმს, „სიყვარულს“ ეხება; ფილმს, რომელიც 2012 წლის კინოფესტივალების ტრიუმფატორი გახდა.

პრინციპში, სახელოვანი ავსტრიელი რეჟისორი ახალს არაფერს გვთავაზობს; განსაკუთრებით, ფორმის თვალსაზრისით. შუბერტის „ექსპრომტი“ ისე ჟღერს, როგორც დახვეწილი, მაგრამ დამცინავი ფსიქონალიტიკური პასაჟი. მოხუცებული, ინტელიგენტი ცოლ-ქმრის (მთავარ როლებში ჟან-ლუი ტრენტინიანი და ემანუელ რივა) ნატიფ მსხვილ ხედვებს ესთეტიური და ფიზიკური ავადმყოფობის დაღი ისე აზის...და ახალ ფილმში ერთ-ერთ მთავარ როლს ისე იზაბელ იუპერი თამაშობს.

ის, რომ ჰანეკემ ფილმი სიყვარულსა და ჭარბ სენტიმენტებზე გადაიღო, სულაც არ ნიშნავს, რომ მასში მთავარი სწორედ სიყვარულია. პირიქით, ეს არის ფილმი სხეულის, როგორც „მეხსიერების“ კვდომაზე და ამ ურთულესი ამოცანის შესრულებაში რეჟისორს 80 წელს გადაცილებული ევროპული კინოს ვარსკვლავები ეხმარებიან. ერთი რამ მართლაც საოცარია, როგორ მოახერხა რეჟისორმა დაეყოლებინა მსახიობები, რომლებიც კარგა ხანია უარს ამბობენ კინოში გადაღებაზე. სხვათა შორის,

ერთმა „კარგად“ გათვითცნობიერებულმა ჟურნალისტმა ფილმის შემდეგ იკითხა – ემანუელ რივა, ალენ რენეს „ჰიროსიმას“ შემდეგ სადმე თამაშობდაო?...

არტ-ჰაუსით „მოჯადოებულებს“ კიდევ ერთი საფესტივალო პრიზიორის, წლევიანდელ ბერლინალეზე, „ვერცხლის დათვით“ დაჯილდოებული გერმანელი რეჟისორის, კრისტიან პეცოლდის „ბარბარაც“ მოენონათ. ფილმი დეტალების ზუსტი ცოდნით, 80-იანი წლების აღმოსავლეთ გერმანიის სოციალურ-პოლიტიკური ვითარების აღწერითა და კარგი სცენარით გამოირჩევა.

ახალგაზრდა ექიმი, ბარბარა, პოლიტიკური მოტივებით ბერლინიდან გამოაძევეს და იძულებულია, პროვინციულ ქალაქში სამუშაოდ გადავიდეს. აღმოსავლეთ გერმანიის პოლიტიკურ სისტემას, ის, არა ღია ბრძოლას, არამედ უხმაურო პროტესტს უცხდებს. ამავე დროს, ბარბარას აჩრდილებით დასდევენ აღმოსავლეთ გერმანიის უშიშროების, „შტაზის“ სამსახურის წევრები, თუმცა, ახალგაზრდა ექიმი ქალი გაქნილი შპიონივით მოუხელთებელია. ფინალში ძლივს მოგროვილ დასავლურ გერმანულ მარკებს საკუთარ პაციენტს, ძნელად აღსაზრდელ გოგონას აძლევს და დასავლეთში

„გორაკებს მიღმა“

გაქცევაში ეხმარება. თავად კი პროვინციულ კლინიკაში რჩება. აღსანიშნავია, რომ ფილმში მთავარ როლს გერმანული კინოსა და თეატრის ვარსკვლავი, ნინა ჰოსი ასრულებს.

და მაინც, არასაკონკურსო პროგრამის, ისევე, როგორც მთელი ფესტივალის უმთავრეს მოვლენად, ჩემი აზრით, აღიარებული ახალგაზრდა რუმინელი რეჟისორის, კრისტიან მუნჯიუს ფილმი „გორაკებს მიღმა“ იქცა. ფილმი, რომელმაც წელს კანის ფესტივალი სანახევროდ მაინც დაიპყრო. „ეს არის ფილმი სიყვარულსა და თავისუფალ არჩევანზე. სამყაროს დიდი შეცდომების უმეტესობა რწმენის სახელით არის დაშვებული და იმის დამტკიცებით, რომ სურვილი კეთილი იყო“, – წერდა ერთ-ერთ ინტერვიუში რეჟისორი. მართლაც, ფილმში ტრაგედიის მთავარ მიზეზად სწორედ ბრმა რწმენა იქცევა.

ყოფილი მეგობრების – გერმანიიდან რუმინეთში დაბრუნებული აღინასა და ეკლესიაში, მონაზვნად აღკვეცილი ვოიჩიტას ისტორია არა მხოლოდ მათი სხეულების, გრძნობისა და სულის მუდმივ დაძაბულობასა თუ ჭიდილზე გვამცნობს. გოგონე-

ბი თერამეტი წლის ასაკში ობოლთა თავშესაფრიდან გარცხეს. ვოიჩიტა მონასტერში გაგზავნეს, ხოლო შუპოვარი ხასიათის მქონე ალინამ გერმანიაში გაქცევა მოახერხა.

დრამა სწორედ ისაა, რომ მორჩილმა და თავმდაბალმა ვოიჩიტამ მართლაც იპოვა სიმშვიდე თავისი პრიმიტიული რწმენით. დაივიწყა სიყვარული, რომელიც მას ალინასთან აკავშირებდა. ამასობაში, შუპოვარი „სულიერი მამა“ – მონასტრის წინამძღვარი, იმ დასკვნამდე მიდის, რომ ალინა ეშმაკითაა შეპყრობილი და მისი სულის ხსნაზე უნდა იზრუნოს. მას მხედველობიდან გამორჩევა აღინას სხეული, რომელსაც მონაზვნები „მკურნალობის მიზნით“ ჯვარზე აცვამენ.

პირველი და ყველაზე დიდი სურვილი, რაც ამ 150-წუთიანი ფილმის ნახვის შემდეგ გიჩნდებათ, ის არის, რომ რაც შეიძლება მალე აჩვენონ მთელ საქართველოში. და თუნდაც მხოლოდ ამ ესთეტიკური და სოციალური შოკისთვის ღირდა თბილისის მე-13 საერთაშორისო კინოფესტივალის ჩატარება. ბორცვებს გამოლმა, ანუ საქართველოში ხომ ჯერ კიდევ უამრავი „ცოდვაა“ დაუთვლელი.

თბილისის მე-13 საერთაშორისო კინოფესტივალის შედეგები

საერთაშორისო კონკურსი

„ოქროს პრომეთე“ საუკეთესო ფილმისთვის – სლავომირ ფაბიცი, „სიყვარული“.

„ვერცხლის პრომეთე“ საუკეთესო რეჟისურისთვის – გიორგი ფარაჯანოვი, „ყველა წავიდა“.

ჟიურის სპეციალური აღნიშვნა – აიდა ბეგიჩი, „სარაევოს შვილები“ და რუსუდან ჭყონია, „გაიღიმეთ“.

მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმების კონკურსი

სერგო ფარაჯანოვის სახელობის პრიზი – ტატო კოტეტიშვილი, „საზამთრო“.

ჟიურის სპეციალური აღნიშვნა – გაბრიელ რაზმაძე, „შავი თუთა“.

ქართული პანორამა

საუკეთესო ქართული ფილმი – თინათინ გურჩიანი, „მანქანა, რომელიც ყველაფერს გააქრობს“.

ჟიურის სპეციალური აღნიშვნა – გოგა ხაინდრავა, „დემოკრატიის შუქურა“, ვახტანგ ჯაჯანიძე „ორშაბათიდან ორშაბათამდე“ და ზურა მენთემაშვილი, „გამომგონებელი კაცი“.

სხაი შოპი და სტილი

მოდის ისტორია
ივ სენ ლორანი
პრექტ-ა-პორტენს ირჩევს
თარგმანი
ახსოლუტიისტი

PRIMUS INTER PARES

თაგარ ალავეიძე

„ბალენსიაგას ფერთა საუკეთესო აღქმა აქვს – მისი *tete de negre, café au lait*, იასამნისფერი, მენამულისფერი, მოვარდისფრო-იისფერი. ყოველ ზაფხულს საუსპემპტონში მისი ოთხი სხვადასხვა ფერის მაღალყელიანი სვიტერი და ოთხი პულოვერი მიმქონდა. ერთხელაც, ბეარცში გავემგზავრე. ბარგში ზუსტად იგივე ოთხი სვიტერი და პულოვერი ჩავალაგე. იქ ჩასულმა აღმოვაჩინე, რომ ეს სამოსი იქამდე არასდროს მენახა! ყველაფერი სინათლის ბრალი იყო, რასაკვირველია – ინტენსიურობის მიმცემი ბასკეთის სინათლის. ასეთი დღის შუქი არასდროს მენახა. ეს ბალენსიაგას მინა იყო“, – ამონარიდი დაიანა ვრილანდის 2011 წლით დათარიღებული ავტობიოგრაფიული წიგნიდან „D.V.“

ბალენსიაგა ვრილანდისთვის უალტერნატივო არჩევანი იყო. მას სჯეროდა, რომ მსოფლიოში საუკეთესო კაბებს მხოლოდ კრისტობალ ბალენსიაგა ქმნიდა და თუ შენ სწორედ მისი კაბა გეცმებოდა, ოთახში შენს მეტი ქალი არ იარსებებდა. ვრილანდს თანამო-

აზრებები მაღალი მოდის ყველაზე მაღალ ეშელონებშიც ჰყავდა: ესპანელი დიდოსტატის ხელობისადმი გულგრილი პარიზული მოდის ყველაზე ამბიციური და სნობი შემოქმედებიც კი ვერ რჩებოდნენ. კრისტიან დიორს ერთხელ უთქვამს: „მაღალი მოდა ორკესტრითაა, სადაც დირიჟორი კრისტობალ ბალენსიაგაა. დანარჩენი დიზაინერები უბრალოდ მუსიკოსები ვართ და მის ნაკარნახევს მივსდევთ“.

ბალენსიაგას სახლის ახალ მფლობელებს წლების განმავლობაში შეუძლებლად მიაჩნდათ ლეგენდარული შემოქმედის შემცვლელის პოვნა. 1987 წელს სახლის ახალმა დიზაინერმა მიშელ გომამ ფრანგული სახლი მოდის მოყვარულებისთვის შედარებით ხელმისაწვდომი გახადა პრეტ-ა-პორტეს ხაზის მეშვეობით. ხუთი წლის შემდეგ დანიშნული ახალი დიზაინერის, ჯოზეფ მელქიო თიმისტერის წყალობით კი, კოლექციები ისევ ელიტური გახდა და მაღალი მოდის სურნელით გაიჟღერა. 1997 წლიდან კი უკვე ნიკოლა გესკიე ჩაუდგა სახლს სათავეში და არაერთი

წელი დასჭირდა საიმისოდ, რომ სახლის ტრადიციების „პატივისმცემელი“ დიზაინერის სახელი დაემკვიდრებინა. ამაში კი გესკიეს ბალენსიაგას არქივში ჩასვლა და მისი მემკვიდრეობის ზედმიწევნითი შესწავლა დაეხმარა.

თხუთმეტწლიანი მოღვაწეობის შემდეგ, გესკიემ ბალენსიაგას სახლი დატოვა, მის ნაცვლად კი, ხანგრძლივი სპეკულაციების შემდეგ, 28 წლის ამერიკელი დიზაინერი ალექსანდრ ვანგი დაამტკიცეს. თავის დროზე, ვანგმა მოდის მესვეურების და ამერიკელი ფემინისტების გული იმით მოიგო, რომ სპორტული სამოსი პანკური ელემენტებით და ქუჩის ინსპირაციებით „გააფერადა“ და ახალგაზრდა გოგონებს თანამედროვე და ულტრამოდური სამოსი შესთავაზა.

გაამართლებს ვანგი ბალენსიაგაში?! არავინ იცის. ერთი რამ კი ცხადია, რომ მოდის ლეგენდარული არქიტექტორის მიერ შექმნილი სამოსი ყოველთვის იქნება საუკეთესო სახელმძღვანელო თაობების აღსაზრდელად.

თამარ ალავეჭის საავტორო გადაცემა

WEEKEND

www.facebook.com/GadatsemaWeekend

გადაცემა „უიკენდი“ ერთგვარი ინფორმაციული გზამკვლევეია შათთვის, ვისაც მოდა, თავის მოვლა და ჯანსაღი ცხოვრების წესი აინტერესებს.

გადაცემა ცხოვრების სტილზეა, რომელიც ნებისმიერისთვის მუდმივი ფიქრის საგანია. განსაკუთრებით კი საქმიანი ადამიანებისთვის, რომელთაც ოჯახის და კარიერის სტრესულ რეჟიმში შეთავსება უნევთ.

„უიკენდი“ მოიცავს ცალკეულ რუბრიკებს, რომლებიც მსმენელს კონკრეტული ტიპის ინფორმაციას აწვდის: სილამაზისა და თავის მოვლის სფერო, მოდის ისტორია, ონლაინ შოპინგი და სხვა.

ეთერში გასვლის დრო: **პარასკევი 12:00**
განმეორებით: შაბათი 11:00, კვირა 14:00

ავტორი და წამყვანი - თამარ ალავეჭი

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართალმცოდნეობის ფაკულტეტი და ეწეოდა იურიდიულ საქმიანობას.

2011 წლიდან იყო ჟურნალ „ლიბერალისა“ და „ცხელი შოკოლადის“ ბლოგერი მოდის და ცხოვრების სტილის თემებზე. ამჟამად - ჟურნალ „ცხელი შოკოლადის“ სტილის რუბრიკის რედაქტორი.

საბი
შოკოლადი
98.5 FM

☎ 2 985 985
 ● radiochokoladi.ge
 ● radio.chokoladi.ge

ივ სენ ლორანი პრეტ-ა-პორტეს ირჩევს

ავტორი კლოდ ბარტო

ფრანგულიდან თარგმნა ელენე ხარაზაშვილმა

პირველად გამოქვეყნდა ELLE-ის ფრანგული გამოცემის 1971 წლის ივნისის ნომერში

ივ სენ ლორანიმ ოფიციალურად გამოაცხადა, რომ მაღალი მოდიდან მიდის და ამიერიდან მხოლოდ პრეტ-ა-პორტეზე იმუშავებს.

გრძელი თმა, ფერადი პერანგები, მძაფრი ვნებანი, სიმორცხვე, რომელიც სინამდვილეში, გინვეს და ალგავზნებს – ეს ყველაფერი ივ სენ ლორანის შემოქმედების მახასიათებლებია, რომლებიც გვაფიქრებინებს, რომ მაღალი მოდის დიზაინერმა პრეტ-ა-პორტეზე გადასვლით, ფრიად იმპულსური, გაუაზრებელი არჩევანი გააკეთა. თუმცა, არც ასეა საქმე. მოდის ჯადოქარი, რომელიც 21 წლის იყო კრისტიან დიორი რომ ჩაანაცვლა, უკვე 35 წლისა საკმაოდ წარმატებული და გამოცდილი დიზაინერია.

35 წელი კი განქორწინებების, განვლილი ცხოვრების შეჯამების ასაკია; ასაკი, როდესაც ცხოვრებას თავიდან იწყებენ. ივ სენ ლორანმაც მომავლის შეცვლა გადაწყვიტა.

რატომ?

იმიტომ, რომ უბედური ვარ. უბრალოდ, არ შემიძლია ასე გაგრძელება, მუდმივად გაორებას ვგრძნობ იმას შორის, რისი კეთებაც მინდა და რაც უნდა ვაკეთო. როდესაც მაღალი მოდისთვის შევქმენი ის, რაც მომწონდა – ჩემი პირველი სმოკინგები, 1945 წლის კაბები და ა.შ. – ეს ყველაფერი სრული ფინანსური მარცხით დასრულდა. როდესაც ეგრეთ წოდებული „კომერციული“ მოდელების ჩვენება მოვანწყვე, ჟურნალისტები მეტ-ნაკლე-

ბად თავაზიანად ამთქნარებდნენ. დავილაღე მოწყენილი პრესის ყურებით. სწორედ ამიტომ უარს ვამბობ, არასასურველი და დამთრგუნველი ტანსაცმელი თავს მოვახვიო ასაკოვან ქალბატონებს. ჩემს სამიზნე აუდიტორიას დღეიდან ახალგაზრდა, საქმიანი ქალები წარმოადგენენ. ვიცი, რომ ჩემი სამოსის ფასები ბევრი მათგანისათვის არ არის ხელმისაწვდომი. პრობლემა კი ისაა, რომ ვერაფრით ვხვდები, როგორ შეიძლება 700 ფრანკად შეფასებული ქურთუკის ფასი 300 ფრანკზე დავიყვანო და არა ის, თუ როგორ შეიძლება შევქმნა 7000-ფრანკიანი კაბა.

ამ ყველაფრის ფონზე, რატომ არ ხურავთ თქვენი მოდის სახლს?

მორალურად არ მაქვს ამის უფლება. ასე ხომ 150 ადამიანს სამსახურის გარეშე დავტოვებ. განსაკუთრებულ კლიენტებთან ჩემი თანამშრომლობის შესანარჩუნებლად ვურთიერთობ და – არა პირიქით. თუმცა, არ ვფიქრობ, რომ მაღალი მოდა ახალ ტენდენციებს დაამკვიდრებს: ეს არ მოხდება არც მოდის მუშაკების და არც კლიენტების მხრიდან. ეს ყველაფერი შეიძლება მხოლოდ 5 ან 10 წელიწადს გაგრძელდეს.

ცოტათი მელანქოლიური ხომ არ არის ამ ყველაფრის საკუთარი ხელით განადგურება?

პირიქით, საკმაოდ ამაღელვებელია იმ თაობას მიეკუთვნებოდე, რომელიც განწირულია, ყველაფერი კი-

თხვის ნიშნის ქვეშ დააყენოს. საჭიროა ყველაფრის ნულიდან დაწყება.

ტანსაცმლისა და ქალების თავიდან შექმნის სურვილიც ხომ არ გაქვთ?

როგორც შემოქმედი, არასდროს ვყოფილვარ „კოსმიური“ ტანსაცმლის და ნახვრეტებიანი კაბების შექმნის ინიციატორი. მით უმეტეს, როდესაც ტანსაცმელი უკვე შექმნილია, მათი სეზონიდან სეზონამდე შეცვლის საჭიროებასაც ვერ ვხედავ. ლურჯი ჯინსი არაფრით ჩამოუვარდება მეზღვაურის ქურთუკს (Peacoat), თრენჩი კი – სმოკინგს.

პრეტ-ა-პორტესა და მაღალ მოდაში ერთი და იგივე სტილს დავამკვიდრებდი. რაც უფრო სადაა სამოსი, მით უფრო უნაკლოა. ამიტომაც, მის გასამდიდრებლად ღილებსა და პლისეებს არ დავამატებდი.

გინდათ თქვათ, რომ 4000-ფრანკიანი მეზღვაურის ქურთუკი 400-ფრანკიან ქურთუკს არაფრით სჯობს?

საერთოდ არაფრით. განსხვავება მხოლოდ ქსოვილი და ფასია. სწორედ ამიტომ, სრულიად უგუნურად მეჩვენება სანვიმარის, ბლეიზერების, შარვლის და ნებისმიერი ყოველდღიური ტანსაცმლის მაღალი მოდისთვის შექმნილ ხაზში შექცნა.

არ თვლით, რომ არანაკლები სისულელეა, იყიდოთ მუსლინის კაბა და მასში უფრო მეტი გადაიხადოთ, ვიდრე ფოლკსვაგენში?

მოლის ისტორია

ეს სულ სხვა რამეა. ამხელა თანხის ნებისმიერ სხვა რამეში გადახდა ამორალური და ანაქრონულიც კია, მაგრამ არა ამ კაბებისთვის. მუსლინის კაბები განსაკუთრებულად რთული შესაქმნელია. ყოველივე ამის პრეტ-ა-პორტეში განხორციელება შეუძლებელია. ის ქალები, რომლებიც ამ კაბებს უკვეთავენ, უნებლიე მეცენატები ხდებიან. როდესაც მაღალი მოდა აღარ იარსებებს, ეს იქნება ხელით ნაკეთი ნამუშევრების დასასრული.

რატომ აღარ აქვს გავლენა მაღალ მოდას ქუჩაზე?

მაღალი მოდის ფასები იმ ქალებისთვისაა განკუთვნილი, რომელთა მიბაძვის სურვილი არავის უჩნდება, მათ ქალიშვილებსაც კი.

ქველბურთი კაბების და საკარნავალო სამოსის დახმარებით, თანამედროვე გოგონების უმრავლესობა ცდილობს, საკუთარი ინდივიდუალური სტილი შექმნას, რის შესაძლებლობასაც პრეტ-ა-პორტე არ იძლევა. ხომ არ ფიქრობთ, რომ ეს ერთგვარი ნოსტალგია და ანაქრონიზმია?

არა, რადგან ისინი ამ ყველაფრით ერთობიან. ამ ტიპის ტანსაცმლის ძებნა უკვე თამაშია, საკარნავალოდ გამოწყობა კი სხვა ტიპის გართობაა. თუმცა ყველა კოსტიუმი სხვადასხვა ისტორიას გვიყვება. სამხედრო სამოსის მიღმა, სადა, სოლიდური და რაციონალური ტანსაცმლის ტარების სურვილი იმალება. გრძელი კაბები, 1945 წლის კაბები, პლატფორმიანი ფეხსაცმელი და მუნჯი კინოს მაკიაჟი კი, ავანტიურის სურვილზე მიანიშნებს. ერთგულების, თავისუფლების, თავდაჯერებულობის და რისკების საჭიროება – ეს ყველაფერი მუდმივი კამათის თემაა.

თითოეულ ჩვენგანში მუდმივი ბრძოლა მიმდინარეობს: ჯერსი და ტაფეტა, ნაქსოვი ქუდი და ტურბანები, კაბები და შარვლები – სამოსის ყველა ეს ტიპი კი ამ დაპირისპირების გამოვლინებაა.

თქვენი აზრით, როგორ განვითარდება მოდა?

ორი განსხვავებული მიმართულების თანაარსებობით. ერთი მხრივ, ყოველდღიური, სრულიად ასექსუალური ტიპის სამოსი აქტიური ცხოვრებისთვის: სვიტერები, შარვლები, თრენჩები, „საჰარიენები“ და პერანგის ტიპის კაბები ქალებისთვის. მეორე მხრივ კი, სადამოს სექსუალური სამოსი – ეფემერული და მოულოდნელი.

როდესაც მაღალი მოლისთვის შევქმენი ის, რას მომწონდა – ჩემი პირველი სმოკინგები, 1945 წლის კაბები და ა.შ. – ეს ყველაფერი სრული ფინანსური მარცხით დასრულდა. როდესაც ებრაით წოდებული „კომერსიული“ მოდალების ჩვენება მოვაწყვე, ჟურნალისტები მეტ-ნაკლებად თავაზიანად ამოქნარებდნენ.

გაქვთ თუ არა იმის შეგრძნება, რომ პრეტ-ა-პორტეში ჩაბმით ყველაფრის ნულიდან დაწყება გინევთ?

თან კი და თან არა. არა – რადგან უკვე 17 წელია, ამ სფეროში ვარ და ბევრჯერ მიფიქრია ამ პრობლემებზე. კი – რადგან ვფიქრობ, რომ დღეს ხალხი ბრუნდება დაცინის. თანახმა ვარ, რომ სეზონიდან სეზონამდე ყველა ჩემი კოლექცია ისევე გააკრიტიკონ, როგორც დებიუტანტის. სამი წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც ჩემი ინიციალები შავად დავხატე აბრეშუმის თეთრ ყელსახვევზე, ეს უკანასკნელი კი ათასობით გაიყიდა. სხვები კი იგივეს აკეთებენ ჩან-

თებზე, პულოვერებზე, ქსოვილებზე. ჩემთვის ეს ყველაფერი უკვე შესრულებული და გაკეთებულია, ამიტომ არც თვითკმარაფილების განცდა და არც გამოუცდლობის შეგრძნება მაქვს. ეს ძალიან ტიპურია მაღალი მოდის დიზაინერისთვის.

ხომ არ იქნება თქვენთვის დაბრკოლება ის ფაქტი, რომ კოლექციის შექმნისას თვითღირებულებისა და სერიულად წარმოების ფასების გათვალისწინება მუდმივად მოგიწევთ?

არც სახელოსნოში მუშაობა და არც 300 ფრანკის ღირებულების ქსოვილი არ მჭირდება იმისთვის, რომ რამე ღირებული შევქმნა. არ მიყვარს არაფერი, რაც ხელოვნურია. მძულს ყველაფერი მდიდრული. თუ შემთხვევით ბენვეულითა და ძვირფასი ქვებით დავინტერესდები, მაშინ სასცენო კოსტიუმებზე დავინწყებ მუშაობას: ძალიან მიყვარს თეატრი, კინო, მიუზიკლები, ალბუმები... და მაინც, ჩემთვის ყველაზე დიდ დაბრკოლებას წელიწადში ოთხი კოლექციის შექმნის ვალდებულება წარმოადგენს. ახლა კი ჩემი ტანჯვა ორად გადანაწილდება. ჩემი ნამუშევრები იდეების და ესკიზების დონეზე არ იქმნება. მე მათ ყოველთვის ტკვილის განცდით ვქმნი. როდესაც ვხედავ ქსოვილის პატარა ნაჭერს, რომელიც უნდა გავაცოცხლო და ამისთვის მხოლოდ მაკრატელი და ნემსები მაქვს, სხვა ყველაფერი უფერული, აბსურდული და მკვდარი მეჩვენება. ზოგჯერ ისეთი მომენტებიც დგება, როდესაც სურვილი მიჩნდება, ყველაფერი გავანადგურო, რაც აქამდე მიკეთებია, გავიქცე სადმე უკაცრიელ კუნძულზე, ვიცხოვრო სამოსის გარეშე და დავივინყო სიტყვები: ხვერდი, კრეპი, რატინი და მათ შორის, ყველაზე საშინელი სიტყვა: კოლექცია.

შენბარო:

„მე არაფერს ვსვლი“

ივ სენ ლორანის გადანყვეტილებამ ძლიერ დამანაღვლიანა. ამ ადამიანს ძალიან დიდ პატივს ვცემ. მე ვრჩები იმ აზრზე, რომ მაღალი მოდა ეს არის თვითგამოხატვის პრივილეგიებული

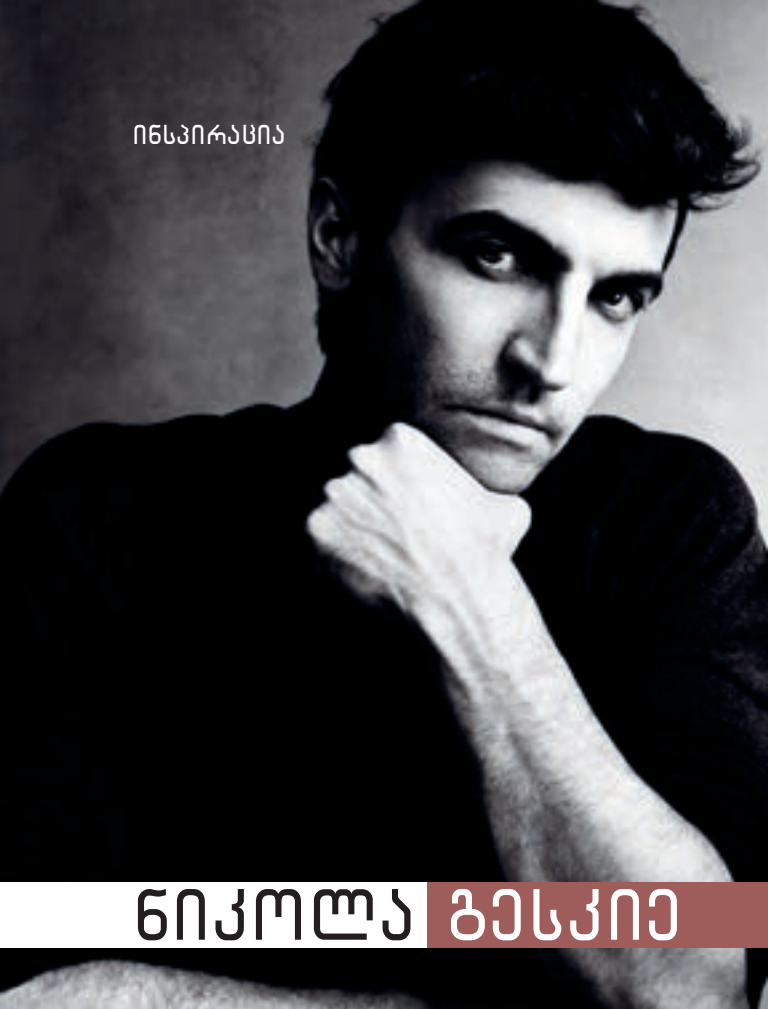
საშუალება. შემოქმედისთვის კი, ეს სრული თავისუფლებაა. თავისუფლება, რომლისთვისაც ძვირი გადავიხადე და რომელზეც უარს ჩემი ნებით არასდროს ვიტყვი. რასაკვირველია, პრეტ-ა-პორტე ეს მომავალია, თუმცა მაღალი მოდა ჯერ კიდევ არ არის წარსული. ის, აქტუალურ ფენომენად რჩება. უარი თქვა მაღალი მოდის შექმნაზე მხოლოდ იმიტომ, რომ ეს სამოსი აბსურდულად ძვირია, იგივეა, რომ უარი განაცხადო ხატვაზე, რადგან ნამუშევრების შექმნა მხოლოდ ერთეულებს შეუძლიათ. სამყარო სავსეა მშვენიერებებით, რომელსაც ჩვენ ვერასდროს შევწვდებით, თუმცა, მათი არსებობა მნიშვნელოვანია.

ჰიერ ქარდენი:

„მე ვსვლი თარძლებს და არა მრწამსს“

ამიერიდან ჩემს კოლექციებს მხოლოდ ოქტომბერსა და აპრილში წარვადგენ – ზუსტად პრეტ-ა-პორტეს ჩვენების თარიღებში. თუმცა, ეს ყოველთვის მაღალი მოდის კოლექციები იქნება. ჩემთვის რაიმეს შექმნა მაღალი მოდის განუყოფელი ნაწილია და არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება ეს სხვა რამემ ჩაანაცვლოს. სწორედ აქ არიან ნამდვილი შემოქმედები – ისინი, ვინც მწარმეებს იძებნის ან ვინც მათი დახმარებით იმოსებიან ქალები, რომელთაც მატერიალური შესაძლებ-

ლობები აქვთ. ყველაფრის გათანასწორებით და ჩარჩოში მოქცევით, ხელს შევეწყობთ იმ ტიპის საზოგადოების შექმნას, რომელიც მოწყენილობით განადგურდება. საფლავიც საკმარისია იმისთვის, რომ ყველანი გავთანასწორდეთ. ცხოვრება – ეს არის არჩევანი, თავისუფლება, განსხვავება. მიზეზი, რომ სვიტერი და ჯინსი რაციონალური სამოსია და თანასწორობის დამყარების მიზნით გამოეყო მაღალ მოდას – მიმართულებას, რომელიც ხელოვნების უნიკალურ ნიმუშებს ქმნის – სრულიად გაუგებარია. ხელოვნება და სილამაზე ყველა დროის გარდაუვალ ნაწილად დარჩება.

ნიკოლა გესკიე

„ეს იდეა ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინ გამიჩნდა: მინდოდა, კორპორატიული და საქმიანი სამოსი შექმენა. ამ თემაზე ჩემებური ინტერპრეტაციის გაკეთება ჩავიფიქრე, ეს ერთგვარი თამაში უნდა ყოფილიყო. წარმოვიდგინე კორპორაცია Balenciaga Inc. და წარმოსახვაში დავხატე ყველა ის სამოსი, რომელსაც ამ კორპორაციაში მომუშავე ქალი ჩაიცვამდა“.

მოდის კრიტიკოსებს თუ დავესესხებით, Balenciaga-ს სახლის შემოქმედებითი დირექტორი (ახლა უკვე ყოფილი, ვინაიდან ერთი თვის წინ მან ეს პოსტი დატოვა), ნიკოლა გესკიე იმ დიზაინერთა ერთეულში შედის, რომელთაც ექსპერიმენტების ჩატარება არასდროს ბეზრდებათ. განსხვავებული აზრის ქონა, ალბათ, რთული და ობიექტურად უსამართლოც კი იქნებოდა. უკანასკნელი თხუთმეტი წლის განმავლობაში, როცა ის ლეგენდარული სახლის შემოქმედებით სადავეებთან იმყოფებოდა, ყოველი ახალი სეზონი მოლოდინის და ცნობისმოყვარეობის ერთგვარი ტესტი იყო მოდის ინდუსტრიის მესვეურებისთვის, თუ უბრალოდ ამ სახლის მოყვარულებისთვის: ყველა დიდი ინტერესით ელოდა, რა ტიპის ინოვაციას შესთავაზებდა გესკიე, ამ ჯერზე, დამსწრე აუდიტორიას.

კრისტობალ ბალენსიაგას მდიდარი მემკვიდრეობის თემაზე ახლებური ინტერპრეტაციების გარდა, ნიკოლა გესკიეს ერთ-ერთი მთავარი მახასიათებელი, თანამედროვე, ინოვაციური ქსოვილების შექმნა და შემდეგ, მათგან, ერთი შეხედვით, წარმოუდგენელი სილუეტების შექმნა იყო, რაც 2012 წლის შემოდგომა-ზამთრის კოლექციაშიც ოსტატურად მოახერხა. დიზაინერმა არც ამჯერად უღალატა ქსოვილი-სილუეტის თემაზე „კირკიტის“ ტრადიციას და დამსწრე აუდიტორიას საკუთარი კონცეფციისა და სახლის ტრადიციების ზომიერი ნაზავი შესთავაზა. სილუეტის მხრივ, ძირითადი ლაიტმოტივი 1980-იანი წლების დასაწყისის მოდა იყო: ახალი სილუეტები იმდენად გაზვიადებულ პროპორციებში იყო წარმოდგენილი, რომ განყენებულად, რიგითი მოკვდავისთვის მათი ასეთი ფორმით წარმოდგენა, რთული საქმე იქნებოდა: გარისკავდით, მუხლამდე სიგრძის ტყავის ლბადის მორგებას, უსასრულობამდე გაზვიადებული მხრებით?! ან, თუნდაც, სკულპტურული, მოცულობითი მხრებიანი სვიტერების შეხამებას A სილუეტის ქვედაბოლოებთან, რომელთაც ორმაგი წინა მხარე აქვთ?!

ჩვენებაში, ბალენსიაგას კორპორაციის ოფისის თანამშრომლები (მხოლოდ ქალები) იღებდნენ მონაწილეობას – გესკიეს წარმოსახვით და არა რეალურად. კომპანიაში მათ მიერ დაკავებული პოსტების რანჟირება გამოცდილ თვალს არ გაუჭირდებოდა: ტოპ-მენეჯმენტი კაბებში იყო გამოწყობილი, რომლებიც ოსტატურად იყო გაფორმებული ოქროსფერი ლამეს ბიუსტპალტერის ტიპის ელემენტებით, საშუალო საფეხურის მენეჯერები – ოთხკუთხა სილუეტის მოცულობით პიჯაკებში, პრაქტიკანტები – სვიტერებში, კომპანიის ტექნიკური პერსონალი – პარაშუტის ქსოვილის მსგავსი აბრეშუმისგან შეკერილ კომბინეზონებში და ბოლოს, კომპანიაში შემოგზავნილი ჯაშუშები – მოცულობითმხრებიანი სვიტერებში, წარწერებით: „შემოგვიერთი უცნაურ მოგზაურობაში“ ან „არსაიდან“.

PRESIDENT
COMPLEX ORAL CARE SOLUTIONS

ჩვენ გირჩევთ

გაქვთ ჯანმრთელი კბილები?

არა

გაქვთ მგრძობიარე კბილები?

არა

სვამთ ყავას/ჩაის ან უწევით სიგარეტს?

არა

გაქვთ ღრძილებიდან სისხლდენა?

არა

გაწუხებთ ჰალიტოზი
(პირის ღრუში უსიამოვნო სუნის პრობლემა) ?

არა

გაქვთ ანთებითი პროცესი ღრძილებზე,
გართულებული პერიოდონტიტი, ან სტომატიტი?

არა

გსურთ პირის ღრუს ჰიგიენის პროდუქციის
სრული ხაზი თქვენი შვილებისათვის
სხვადასხვა ასაკობრივი კატეგორიის მიხედვით?

არა

გაქვთ კბილის პროტეზირებასთან,
ხიდებთან და იმპლანტებთან
დაკავშირებული პრობლემები?

ოფისიალური თისარიპებური სამარქველოები შ.პ.ს. (თბილ)
სამარქველო, თბილისი, ძაღვარაძის ქ. 21
ბილ/ფაქსი: +995 32 243 22 07
E-mail: audrey@audrey.ge

ახსოვსტი

ქრისტოვალ ბალენსიაგას პირველხიონიზმის კულტი

ავტორი ჯულიო თარგანი

ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ბაბუაძემ

ქარნალი „ნიუ იორკერი“

ნოემბერი, 2006

1956 წელს პარიზში „ვერანახული“ სილუეტი დაიბადა: შალის ტომარა – ტანზე ჩამოკიდებული, ნელგამოუყვანელი კაბა – რომელიც მხოლოდ მსუბუქად, ძლივს შესამჩნევად ეხებოდა სხეულს და ქალის მომრგვალებულ ფორმებს წარმოუდგენლად ამართულებდა. ამ სრულიად ახალი სილუეტის შემქმნელი ესპანელი დიზაინერი, ქრისტოვალ ბალენსიაგა იყო. მანამდე, ქალებს, რომლებიც ბალენსიაგას სამოსს იცვამდნენ, ქსოვილის ნაკერის სიუხემეც კი არასდროს ეგრძნოთ სხეულზე, არათუ ნედლი ჯვალოსგან მოგვრილი მსუბუქი დისკომფორტი (ტილო ბალენსიაგამ ერთადერთხელ გამოიყენა, როდესაც ბუნებრივი ჩალის, მოქარგული ბოლერო შექმნა. ეს იყო მოკლე ქურთუკი, რომელიც, მფლობელის, პოლინ დე როტმილდის თქმით, ისეთი ხასხასა ფერისა იყო, როგორც „ინკების ოქროს საგანძურს აქვს“).

მოდის ექსპერტები, როგორც წესი, ერთხმად აღიარებენ, რომ ბალენსიაგა – ბასკი მეთევზისა და მკერავის ვაჟი – გასული საუკუნის უდიდესი დიზაინერია. ქრისტინ დიორი მის დასახასიათებლად ლათინურ ფრაზას იყენებდა: *Primus inter pares* – ღირსეული ღირსეულთა შორის; შანელიც მიდიოდა დათმობაზე და ამბობდა, რომ მხოლოდ ბალენსიაგას შეეძლო, შექმნა სრულყოფილი სამოსი საკუთარი ხელით თავიდან ბოლომდე, ანუ სკეჩის დახატვიდან შეკერვამდე, მაშინ, როცა ყველა სხვა დიზაინერი უბრალოდ „დიზაინერი“ იყო. დიდი ადამიანები, რომლებიც გამუდმებით დაუნანებლად იხდიდნენ 500 დოლარს მის კაბებში, იყვნენ: ზემოთ ხსენებული დე როტმილდის მეუღლე, ბარონი ფილიპი;

ლოელ გინესი, რომლის საყვარელი ქალიც – გლორიაც „ოდნავ შეშინებული“ იყო, რომ ბალენსიაგას კაბებისთვის შესაფერისი გარეგნობა არ ჰქონდა; ამერიკელი ბიზნესმენი ჰარისონ უილიამსი, რომლის საცოლვეც ბაღში მუშაობისთვის განკუთვნილ შორტებსაც კი საყვარელ მაცეტროს აკერინებდა; ასევე ჯონ კენედი, რომელსაც აგიჟებდა პირველი ლედის დანახარჯები.

ტიტანური შრომა და ქსოვილები, რაც თითოეულ მოდელში იდებოდა (კლაუდია დი ოსბორნის საყვარელი კაბა, მაგალითად, ყარყუმების კუდებით იყო განყოფილი), ყოველთვის აისახებოდა ფასზე, მაგრამ პარიზში ბალენსიაგას სახლი მაინც ყველაზე ძვირი იყო. მის ნამუშევრებს ქალები ისეთი რუდუნებით უვლიდნენ და ინახავდნენ, როგორც სამუზეუმო საგანძურს. წელიწადში ის სამასამდე ორიგინალ კაბას ქმნიდა, ხუთასამდე მკერავი, თერძი, გამომჭრელი, თარგის მხატვარი და მექუდე კი საკუთარ თავზე იღებდა ათასობით კერძო შეკვეთას. თუმცა ბალენსიაგას შეეძლო, ნებისმიერ ეტაპზე ჩარეულიყო პროცესში და შუაზე გადაეფხრინა მიტკლის თარგი, ანდა, სულაც გასაგზავნად შეხვეული მზა სამოსიც კი. ბევრ კლიენტს ახსოვს დიზაინერის უცნაური გატაცება სახელოებით. ყოფილა შემთხვევები, როცა მას მთელი დღე და ღამე გადაუბამს ერთი სახელოს დამუშავებაში. ჭორაობა და სიგარეტის მონევა სტუდიაში სასტიკად იკრძალებოდა (ზოგჯერ სამარისებურ სიჩუმეს თავად მაცეტროს გამძვინვარება თუ დაარღვევდა, რომელიც ვთქვათ, ცუდად გამოყვანილი მხრის გამო ბრაზობდა). ძვირფასი ქსოვილი ბალენსიაგას სახლის გამორჩეული ხელნერის ნაწილი იყო და

დიზაინერთან ხშირად თანამშრომლობდნენ ძვირადღირებული ტექსტილის ფაბრიკები ახალი აბრეშუმის, ანდა შალის გამოსაყვანად. ამ ინოვაციურ ნაჭრებს მყარი ფაქტურა ჰქონდა და სხეულს ქანდაკებასავით ექდებოდა გარს. ბალენსიაგა ეუბნებოდა ჟივანშის „ქსოვილი ადამიანის კანივითაა, რომელიც სუნთქავს: დაუშვებელია მისი შერყვნა და შეურაცხყოფა“.

ბალენსიაგა ხშირად მოგზაურობდა საფრანგეთსა და ესპანეთს შორის, სადაც მისი დები და ნათესავები დიზაინერის ორ, საკმაოდ წარმატებულ სატელიტ სახლებს ხელმძღვანელობდნენ (ამ სახლების საერთო სამარკო ნიშანს Eisa ერქვა – ბალენსიაგას დედის ქალიშვილობის გვარის Eizaguirre-ის აბრევიატურა). კურეჟი და უნგარო ხელობას თავიდან სწორედ Eisa-ს სახლებში ეუფლებოდნენ. მათ ხშირად ადგილობრივი პროვინციელებისთვის, ამ ყაირათიანი და საშუალო კლასის კლიენტებისთვის, პარიზული სტანდარტების ახსნა უწევდათ და ამ პროცესში პროფესიულად თვითონაც ძალიან ვითარდებოდნენ (ბალენსიაგას შვილთაშვილი აგუსტინი იხსენებს, რომ მაგალითად, გენერალ ფრანკოს მეუღლეს, დონა კარმენს, ერთი უცნაური ახირება ჰქონდა – Eisa-ს სამოდელო სახლში ფასდაკლებაზე ნაყიდი საკუთარი ქსოვილით გამოცხადებოდა ხოლმე).

...

1937 წლის აგვისტოში 42 წლის ბალენსიაგამ პირველი მოდის სახლი გახსნა პარიზში, 1968 წელს, გამძვინვარებული „მაისის დემონსტრაციების“ დროს კი დაკეტა. 1931 წელს ესპანური მონარქიის დამხობა და კარსმომდგარი

სამოქალაქო ომი ფრიად არასასურველ გარემოებას ქმნიდა ყველასთვის, ვისი ბიზნესიც მაღალ საზოგადოებაზე იყო გათვლილი. ბალენსიაგაც, რომლის საქმიანობაც ესპანეთში კრახით დამთავრდა, თავის კლიენტებს საზღვარგარეთ გაჰყვა. ინგლისში სამსახურის ძებნის პროცესი უშედეგოდ დასრულდა (არადა, ის აღმერთებდა ბრიტანულ სამკერვალო ტრადიციას), რის შემდეგაც ბალენსიაგამ ყველაფერი თავიდან დაიწყო ორ თანამემამულე ემიგრანტთან ერთად. ესენი იყვნენ ბასკი ფინანსისტი ნიკოლა ბიზკარონდო და რუსული წარმომავლობის, ენერგიული ფრანგი, ვლადიმერ ზავროროვსკი დ'ატანვილი, რომელსაც, როგორც უოკერმა მითხრა, „კრისტობალმა მთელი თავისი სიყვარული უძღვნა“.

სამმა მამაკაცმა რამდენიმე ასეული ათასი ფრანკი მოაგროვა და ეს თანხა ძლივს ამყოფინა სადებიუტო კოლექციას, რომელსაც ფრანგული პრესა დიდი აღტკინებით შეხვდა. „მომი, მომავალ წელს, ცოტა წავიოცნებოთ, – გამოუცხადა ერთ-ერთმა რადიონამყვანმა ფრანგ მსმენელებს, – ამის საშუალებას მოგცემს ეს მომავადობელი კოლექცია, რომელიც ესპანური ღვინოსავით მათრობელაა და მთლიანად ინსტინქტებსა და გრძნობებზეა აგებული“.

ამავე რადიონამყვანმა კოლექციის დახასიათება ასე განაგრძო: „ეს თვალწარმტაცი, შთაგონებით აღმსებული კაბების კოლექცია ან ზღაპრულ პრინცესას უნდა ეკუთვნოდეს, ან ინფანტას, ანდა მაღამ დე პომპადურს, ფერები იისფერიდან დახვენილ, ტკბილ პასტელურ ტონებში გადადის, საღამოს კაბების ლიტურგიული შავი და თეთრი კი ისეთია, თითქოს, გენიოსმა დაამუშავაო, თან ისინი ჰარმონიულად ესადაგება მაღალი კლასის დანყველილ გემოვნებას“.

ჟურნალისტის ამ ქაოტურმა, პოზიტურმა, ტკბილმა ბოძვამ ფაქტობრივად განსაზღვრა, თუ ყველა შემდგომი რეცენზიის არა, მათი უმრავლესობის ტონი. ამას თან დაერთო ინგლისიდან და ამერიკიდან წამოსული ქება-დიდებაც ბალენსიაგას „დღის სამოსის დრამატული უბრალოებისთვის“, რომელიც

ჭარბერს Bზაარ-ის მიხედვით, ეფუძნება ერთ მნიშვნელოვან წესს იმის შესახებ, რომ „შიკის საიდუმლო მის ექსკლუზიურობასა და დისტანციურობაშია“.

თვითონ ბალენსიაგა კი ერთადერთ წესს იცავდა განუხრელად, კერძოდ, მას სწამდა, რომ კომპრომისზე უარის თქმა მაღალი მოდის უმთავრესი საიდუმლო. როცა 1950-იან წლებში, მაღალი მოდის სხვა დიზაინერები მორჩილად დანებდნენ ბიზნესის გარდაუვალ დემოკრატიზაციას და პრეტ-ა-პორტეს წარმოება დაიწყეს, ბალენსიაგა ჯიუტად ეურჩებოდა ამ საყოველთაო რყევებსა და ტენდენციას. როგორც უნდა ყოფილიყო მისი პოლიტიკა, მას მუდამ, ოკუპაციის წლებშიც კი, ჰყოფნიდა გამჭრიახობა, პოლიტიკაზე საჯაროდ არ ელაპარაკა (თუმცა, მისი ერთ-ერთი ყველაზე სანდო ბიოგრაფის, ინგლისელი ხელოვნების ისტორიკოსის, ლესლი მილერის თქმით, ერთხელ, ჰიტლერის ფრანზას დამცინავად მაინც გამოეხმაურა. ჰიტლერს გასჩენია იდეა, მაღალი მოდის ბიზნესი ბერლინში გადაეტანათ, ბალენსიაგას კი უთქვამს: „იქნებ ხარების იქით გადარეკვაც მოინდომოს და მერე ბერლინშივე განვრთნას მატადორები“). ისე კი, ბალენსიაგას მონარქიის ძლევამოსილებაში ეჭვი არასდროს შეუტანია. შესაბამისად, საშინლად დამაბნეველი უკიდურესობები, რაც მის შემოქმედებას ახასიათებდა – ასკეტიზმი და პომპეზურობა, თავდაჭერილობა და ექსტრავაგანტურობა, შეუწყნარებლობა და თვინიერება – მხოლოდ ამძაფრებდა ერთ აბსურდულ გარემოებას – ბალენსიაგას წრფელი გულით სწამდა ესპანური კათოლიციზმის.

...
ღვთისმოსაობა და შიკი – ეს ორი ცნება ისე განსხვავდება ერთმანეთისგან, რომ მათი ერთმანეთთან გაჯიბრება უაზრობაც კია, მაგრამ მორწმუნეებსა და პერფექციონისტებს მაინც ბევრი აქვთ საერთო. ბალენსიაგას მოძღვარი თავის სულიერ შვილს ახასიათებს როგორც „შემინებულ სულს“, რომელიც შეპყრობილივით აკვირდებოდა თავისი ქვეცნობიერის თითოეულ მოძრაობას. ის ასე იქცეოდა ქალების შემთხვევაშიც, მათ გარდაქმნას ცდილობდა და

კაბებში, რომელთაც მათთვის ქმნიდა, უცოდველ მშვენიერებას აქსოვდა.

სწორედ ამ მარადიული შინაგანი გაორების გამო, ბალენსიაგა საკუთარი ნაშრომით ბოლომდე კმაყოფილი არასდროს ყოფილა. როგორც მისი მეგობარი, ბეტინა ბალარდი იხსენებს, დიზაინერი „ხან სიცარიელესა და შინაგან შიმშილს ებრძოდა, ხან – უსამართლობის ყოვლისმომცველ გრძნობას“.

როცა ფრანგული ძვირადღირებული ბიზნესის აღზევებისთვის და 1947 წელს თავისი ცნობილი corolla სილუეტის შექმნისთვის (მოგვიანებით, ამ ნოვაციას უფრო კომერციული სახელი New Look დაარქვეს), კრისტიან დიორმა გაითქვა სახელი, ბალენსიაგა შეურაცხყოფილი დარჩა: თვითონ ხომ თითქმის ასეთივე ფორმის კოსტიუმებს, ქვიშის საათის მოყვანილობის კაბებსა და უზარმაზარ ქვედაბოლოებს ჯერ კიდევ ომამდე პერიოდში და ომის წლებშიც კერავდა. „იმისთვის, რომ ბალენსიაგას გაუგოთ, უნდა იცოდეთ, რომ მის შემოქმედებას მხოლოდ განსაზღვრული სტილი კი არ ჰქონდა, არამედ თავისი ქცევის კოდექსიც, – მითხრა ჟივანშიმ, – ბალენსიაგას ძველმოდურად სჯეროდა, რომ ქალმა თავის კუჭურიეს არ უნდა უღალატოს. როცა საზოგადოება დიორის New Look-ით აღფრთოვანდა და ბალენსიაგას სახლიდანაც რამდენიმე ერთგული კლიენტი წავიდა, დიზაინერი საშინლად დადარდიანდა. კლიენტებისა და პრესის მერყეობა, ლალატი ვერაფრით აიტანა. ამის შემდეგ ის უფრო გულჩათხრობილ ადამიანად იქცა, საჯაროდ გამოჩენაზე უარს ამბობდა, აღარც ყველას ემსახურებოდა და მხოლოდ რამდენიმე რჩეულ ქალს უკერავდა კაბებს პირადად“. მომდევნო წელს დ'ატანვილის მოულოდენლმა გარდაცვალებამ ბალენსიაგა სულ მთლად გაანადგურა. თუმცა, პენსიაზე გასვლა მას ბოლოს მაინც მეტოქემ – კრისტიან დიორმა გადაათქმევინა.

ესპანელი დიზაინერი ყოველთვის უარზე იყო, ისევე ეზრუნა თვითრეკლამაზე, როგორც ამას კრისტიან დიორი აკეთებდა. მსგავს საქციელს ის დამამცირებლად მიიჩნევდა. მაგრამ ბალენსიაგას გამომწვევი დუმილი მხოლოდ ხაზს უსვამდა მის უპირატესო-

ბას, 1947-48 წლების ორმაგმა შოკმა კი მის ტალანტს კიდევ უფრო დიდი ბიძგი მისცა. ბალენსიაგა წარმოჩინდა, როგორც ანგარიშგასანევი მეტოქე, რომელიც მედიდურობით გამოირჩევა. როცა მან დაითანხმა *Chambre Syndicale de la Couture*, კოლექციები ჟივანშისთან ერთად ერთი თვის დაგვიანებით ეჩვენებინა. ჟურნალისტები, ბაიერები და ყველა ცნობისმოყვარე ხელახლა მიანყდა პარიზს. ამ რენეგატ დიზაინერებს პრესის ექსკლუზიური ყურადღება ერგოთ. მოდის ყველა მესვეტე და ჟურნალი მათზე წერდა.

ბალენსიაგას „ტომარა“ ჟურნალ-გაზეთების პირველ გვერდებზე 1956 წელს მოხვდა. ნაწილობრივ მისი წარმატება იმანაც განსაზღვრა, რომ საშუალო სტატისტიკური ადამიანისთვის, ეს კაბა აგრესიულად ასექსუალური იყო (სამაგიეროდ, დაინტრიგდა ფელინი. მისი ბიოგრაფის, ჰოლის ალპერის თქმით, ბალენსიაგას „ტომარას“ ის „ფანტასტიკურ, არაჩვეულებრივ“ ახალ ქმნილებას უწოდებდა, რომელმაც „ჩემს ფანტაზიას გასაქანი მისცა“).

თუმცა, ბალენსიაგას კონტრრევოლუცია ამით არ დაწყებულა. „ტომარამდე“ ერთი წლით ადრე მან თავისი პირველი კაბა-ტუნიკი წარმოადგინა – მონაზვნური მოსასხამი, სამი-მეოთხედი სიგრძის სახელოებით, რომლის ქვეშაც სწორი ქვედაბოლო ჩანდა.

მთელი 1950-იანი წლების განმავლობაში ბალენსიაგას ყოველ მორიგ ქმნილებას წინაზე უფრო სუფთა ფორმები, უფრო მასიური ზომები და უფრო მეტი გეომეტრიულობა ახასიათებდა. ისტორიკოსი და კურატორი რიჩარდ მარტინი მის ბლოზასა და ტრაპეციულად გამოყვანილ „თოჯინის კაბას“ უწოდებდა სხეულის „გალიას“, მიუხედავად იმისა, რომ ეს სამოსი ქალის ტანს კორსეტის მარწმუნებლისგან ათავისუფლებდა და ყოველ არასრულყოფილ სხეულს ერთგვარ შემნილავ, დამცავ ტყვეობას სთავაზობდა. იმავე პერიოდის გოგრის ფორმის შემოსაჭერი კაბა წარმოადგენდა ჭურს, რომლის შიგნითაც ქალს შეეძლო, საკუთარი თავი ისეთად წარმოედგინა, როგორც ოცნებებში იყო თვითონ; ანდა რომლის შიგნითაც მამაკაცი იოცნებებდა ქალი-პეპელას აღ-

მოჩენაზე...

აი, ტუნიკი კი „ბოთლიდან ამომხტარი ჯინი იყო, რომელსაც უკან ველარ ჩააბრუნებ“, – წერდა მირა უოკერი წინასიტყვაობაში, რომელიც კატალოგს „ბალენსიაგა და მისი მემკვიდრეობა“ ერთვის თან. ტანზე წელის „გაუქმებით“, ბალენსიაგამ თავის შეგირდს, კურეუს (კურეუმა ბალენსიაგას მოდის სახლი 1961 წელს დატოვა) 1965 წლის კოსმოსური ხანის სამოსის შესაქმნელად მზა თარგი მისცა, კოსმოსური ხანის სტილი კი უკვე მინიკაბების გამოჩენისთვის საჭირო საფუძველი მოამზადა.

ასე რომ, დიზაინერი, რომელსაც მაღალი მოდის ყველა სხვა დიზაინერს შორის, ყველაზე ნაკლებად ერგებოდა რევოლუციონერის ტიტული, საკუთარივე თავის საპირისპიროდ, ახალგაზრდული აფეთქების მესაყვირე გახდა. „გამუდმებით მესმოდა, რომ მოდა ქუჩიდან იბადება, – თქვა დაიანა ვრილანდმა 1973 წელს, – მაგრამ მე მოდას პირველად ყოველთვის ბალენსიაგას ქმნილებებს ვამჩნევდი“.

...
 ბალენსიაგას ბოლო პერიოდის კოლექციების მოდერნულობის საწყისი ქუჩის სტილში არ უნდა ვეძებოთ მიუხედავად იმისა, რომ ის ერთ-ერთი პირველი დიზაინერი იყო, რომელმაც მაღალყელიანი ჩექმა და არლეკინის წინდები მოკლე კაბას შეუხამა, გამომწვევ სპორტულ ტანსაცმელში კი გამჭვრავალე პლასტმასი და ხელოვნური ბენვი გამოიყენა. ინსტრუქციათა ორი, ურთიერთსაწინააღმდეგო წყებიდან, რომლებიც მან შემდგომ თაობებს დაუტოვა გასაანალიზებლად, პირველი უზენაესი ძალის სიკვდილის თემას ეხება, მეორე – ყველაზე რთულად წარმოსადგენ უტოპიას. მის მემკვიდრეობაში კი, საბოლოო ჯამში, ალბათ, ნაციონალურ ფოლკლორსა და ხელოვნების ისტორიაში გაზავებული მეთევზის ვაჟის ნოსტალგია იმალება; ნოსტალგია დიდებულების, აღმატებულობის მიმართ. ამის დასტურია ქალებისთვის შექმნილი მოსასხამები, რომლებიც ფრანსისკო დე სურბარანის მადონას სამოსს ჰგავს, ბრჭყვიალა თვ-

ლებით მოოჭვილი მოკლე ქურთუკები – მატადორის ბოლეროები და ბაფთებით მორთული ფანტასტიკური ორნამენტები, რომელთა შექმნის იდეაც მურანოს შუშის ნივთების შემქნელთაგან უნდა მოდიოდეს...

თუმცა კარიერის ბოლოს ბალენსიაგას სულ უფრო ნაკლებ აინტერესებდა დიზაინერობა, როგორც სხეულის სამოსით შემოსვის რიტუალი. ნაცვლად ამისა, ის ქალის ტანს უყურებდა, როგორც ჯავშანს, ზედგამოჭრილს იმ ამალევებელი და ზოგჯერ უცნაური აბსტრაქციებისთვის, რომელთაც ფოტოკამერა იდეალურად აღბეჭდავდა (ისედაც, რომ დაუკვირდეთ, თანამედროვე მოდის ისტორია ხომ სხვა არაფერია, თუ არა ისტორია მოდის ფოტოგრაფიის შესახებ).

ძირითადად იმ მიზეზით, რომ ირვინ პენის, რიჩარდ ავედონის, ლუის დალ-ვოლფის, ბერტ შტერნის, ტომ კუბლინის და უფრო მოგვიანებით, ჰიროს ფოტოები შავ-თეთრია, ხანდახან გიჭირს იმის გააზრება, რომ ბალენსიაგა, ძველი ბერძნების, ანდა იმ მაღალი წრის ქალების მსგავსად, რომლებიც პალმ ბიჩზე ატარებენ ზამთრის დღეებს, სულაც არ გაურბოდა გამომწვევ, ჭყეტელა ფერადოვნებას: ღია ალუბლისფერი და ლიმონისფერი ყვითელი; მონითალო-მოყავისფრო ტონალობა და სამეფო ატრიბუტიკისთვის დამახასიათებელი ცისფერი; იისფერისა და ყვითლის ფართო გრადაცია, რომელიც სამფერა იის ყვავილებზე ჩანს... ქალი, როგორც ყვავილი – ეს მოტივი მუდმივად მეორდება ბალენსიაგას შემოქმედებაში. თუმცა ყველაზე პოეტური ქალი-ყვავილი მაშინ არის, როცა ყველაზე ნაკლები სიზუსტითაა გადმოცემული. ამის საუკეთესო მაგალითი 1967 წლის „კომბოსტო-კაპეა“ – აბრეშუმის ფურფუშების სპირალისებური ხეული, რომელიც სწორი სილუეტის კაბის ზედა ნაწილს წარმოადგენდა და რომლის დამსახურებითაც ქალის სხეული გრანდიოზული გვირგვინის ღეროს მოგაგონებდათ. მეორე მაგალითი შეიძლება იყოს 1966 წლის პარაშუტის აბრეშუმის საღამოს პიჟამო, რომელიც სამგანზომილებიანი ყვავილოვანი აპლიკაციებით იყო დაფარუ-

ლი. განსაკუთრებით დამამახსოვრდა საღამოს ლაბადა. მისი ზარის ფორმის მწვანე ტიულის შიდა ტანი სრულად იყო მორთული ხვეული, ნახევრად გამჭვირვალე სირაქლემას ბუმბულებით. თითოეული ასეთი ბუმბული სისქით ხელოვნურ ნამნამს არ აღემატებოდა და ქსოვილზე სათითაოდ სხვადასხვა კუთხით ისე იყო დამაგრებული, რომ თითოეულ მოძრაობაზე გარე მხარე ცახცახს იწყებდა...

...
 ბალენსიაგას თითოეულ „ანდერძს“ თავისი აღმასრულებლები ჰყავს და ამ ძველი ორდენის დამსახურებული რაინდები არიან: ჟივანში, ოსკარ დე ლა რენტა და უნგარო, რომელიც ამბობს, რომ „ქალის იდუმალების“ და „მორალური სიმკაცრის“ შესახებ თუ რამე იცის, ისევე თავისი მანქანისგან.
 „17 წლის ვიყავი, როცა ნერვიულობისგან აკანკალებული მივედი ჟორჟ მეხუთეს ავენიუზე, – მიაბზო ჟივანშიმ, – მადმუაზელ რენემ კი უარით გამომისტუმრა, ბალენსიაგა ვერ მიგიღებო. თუმცა, შვიდი წლის შემდეგ მას მინც შევხვდი, ნიუ იორკში, რომელიც წვეულებაზე. ამ პროფესიისადმი ჩემი ერთგულებით აშკარად მოიხიბლა და მგონი, ჩემში ის ადამიანი დაინახა, ვისთვისაც შეეძლო, თავისი იდეები გაეზიარებინა. „არავითარი ლალატი“ – იყო მისი უმთავრესი ცხოვრებისეული კანონი“.

...
 ბალენსიაგა გეტარიაში 1895 წელს დაიბადა. ერთი საუკუნის წინათ, სოფლის მკაცრ, მონოტონურ ყოველდღიურობას, ალბათ, შესანიშნავი ხედვები და ზღვის ღელვა აცოცხლებდა. დღეს კი, სანაპიროზე უსახური საცხოვრებელი კორპუსები აღმართულა, იქვეა იაფფასიანი, თანამედროვე სახლები, რომელთა ფასადებზეც ბასკი სეპარატისტების ბანერები გადმოუფენიათ. აი, ძველ უბანში კი დღემდე შემორჩენილი შუა საუკუნეებში გაყვანილი ოთხი ვიწრო ქუჩა, გოთური ეკლესია, ნავსადგომი, პატარა მოედანი – შუაში ქანდაკებით და ქარისგან გახრიკებულ გორაკზე შეფენილი სა-

საფლაო, სადაც ბალენსიაგა დაკრძალული თავის მშობლებთან და დებთან ერთად.

ბალენსიაგას მამა, ოჯახი რომ შეენახა, მეთევზის მოკრძალებულ შემოსავალს სოფლის გამგებლობაში მიღებულ მცირედ ანაზღაურებასაც უმატებდა. თუმცა ის ახალგაზრდა გარდაიცვალა და დედამ კერვა დაიწყო, სამი შვილი რომ როგორმე ერჩინა. ნაბოლარა კრისტობალს, თავისუფლად შეიძლებოდა ადგილობრივი სკოლა დაემთავრებინა, მაგრამ, როგორც ბალენსიაგას ფონდის წარმომადგენელი, აბერი ოლასკოაგა ბერაზადი გვარნმუნებს, დიზაინერს ფორმალური განათლება აღარ მიუღია. მას უთუოდ მეზღვაურის ცხოვრება ელოდა წინ, ანდა – განათლება სემინარიაში (ბიძა ჰყავდა მღვდელი). მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან ცოტა რამ ვიცით დიზაინერის ბიოგრაფიიდან ამ პერიოდის შესახებ, ის მინც ცნობილია, რომ კრისტობალი დედას ეხმარებოდა კაბების კერვაში დიდგვაროვანი ოჯახის ქალებისთვის – კაზა ტორესის სახლის მარკიზებისთვის, რომლებიც ბალენსიაგას სოფლის თავზე, მეცხრამეტე საუკუნის საზაფხულო სასახლეში ისვენებდნენ ხოლმე... როგორც ბალენსიაგას ბიოგრაფიაში წერია, სწორედ ერთ-ერთ მათგანს, დონა ბლანკას წაუქეზებია ახალგაზრდა დიზაინერი, ბედი ტანსაცმლის მოდელირებაში ეცადა... 50 წლის შემდეგ, ბალენსიაგამ საქორწინო კაბა შეკერა დონა ბლანკას შვილიშვილს — ფაბიოლა დე მორა ი არაგონისთვის, როცა ის ბელგიის მეფეს გაჰყვა ცოლად.

თინეიჯერობის წლები დიზაინერმა მადრიდსა და სან სებასტიანში – ესპანური სამეფო კარის საზაფხულო რეზიდენციაში გაატარა, სადაც კერვის სპეციალობას ეუფლებოდა. თანდათანობით, ის სამეფო კარის პირად მკერავად იქცა. ეს, ბალენსიაგასნაირი ადამიანისთვის დიდი პატივი იყო. მისი ბიზნესი ერთ მარტივ გარემოებას ეფუძნებოდა – იმ ხანად დიდგვაროვანი ქალი დღეში სამჯერ იცვლიდა ტანსაცმელს და ამიტომ, მცირედ დისტანციაზე მოგზაურობის დროსაც კი თან ახლდა მოახლე და მიჰქონდა უზარ-

მაზარი სამგზავრო ჩანთა. ეს მაღალი წრის ქალბატონები მტრულად იყვნენ განწყობილი მოდამი ახლად შემოსული, უსქესო, პლემური, მდარე გემოვნების მიმართ. 1968 წლის მაისის ბარიკადებზე ხშირად შენიშნავდით ივ სენ ლორანის კაბებში გამოწყობილ ახალგაზრდებს, ბალენსიაგას სახლის ერთგული მომხმარებლების წარმოდგენა კი ბარიკადებზე შემხტარ გოგონებს შორის, თითქმის შეუძლებელია. და, იმისგან დამოუკიდებლად, იმოქმედა თუ არა ამ რევოლუცია-ფესტივალმა, რომელმაც დე გოლის სკამი მოარყია, ბალენსიაგას გადანყვებილებაზე, სწორედ ამ დროს დაასრულა მოღვაწეობა. „მე საკმარისი გავეცი, – უთხრა მოგვიანებით მან ჟივანშის, – აღარავინ დარჩა, ვისაც შეიძლება, რომ ჩავაცვა“.

...
 სან სებასტიანი ბიარციის სანაპიროზე გაშენებული, სპა-კურორტებით და კაზინოებით სავსე ქალაქი იყო. ადგილობრივი ბასკები საკმაოდ შეძლებულები იყვნენ, მოსახლეობაც, რომელიც ზაფხულობით აწყდებოდა აქაურობას, მდიდართა წრეს მიეკუთვნებოდა. ქალაქს სახელგანთქმული ზღვისპირა ბულვარი, მდიდრული სავაჭრო ცენტრები და მამაკაცთათვის განკუთვნილი ბევრი საგალანტერეო მაღაზია ჰქონდა. ახალგაზრდა კრისტობალს 1913 წელს მუშაობა სწორედ ერთ-ერთ მათგანში, მაღაზია „ლუვრში“ დაუწყია. მისი კარიერა სწრაფად წავიდა წინ და სულ რაღაც ექვს წელიწადში, 24 წლის ბალენსიაგა უკვე საკუთარ მოდის სახლს ფლობდა. ის ახერხებდა იმასაც, რომ მაღალი მოდის შოუებზე დასასწრებად პარიზში ემოგზაურა. როგორღაც – ზოგჯერ ნასესხები, ზოგჯერ კი გამომოშავებული ფულით – შანელის, ვიონეს და სკიაპარელის ორიგინალებსაც ყიდულობდა და შემდეგ მთელი გულმოდგინებით სწავლობდა მათ ფორმასა და აგებულებას. ყველაზე დიდ გავლენას მასზე მაღალი მოდის ის დიზაინერები ახდენდნენ, რომლებიც კოლექციებს ქალებისთვის ქმნიდნენ, თუმცა, წესით, ამ დროს მას უკვე გაცნობიერებული უნდა ჰქონოდა, რომ თვითონ — კაცებს ეტრფოდა.

შაკიკი

ვისხოვროთ შაკიკის გარეშე

ინტერვიუ ს. ხეჩინიშვილის საუნივერსიტეტო კლინიკის ნევროლოგიურ დეპარტამენტთან არსებული „თავის ტკივილის ცენტრი“-ს მძიმე ნევროლოგ მბაბა კუკავასთან

ქალთნო მბაბა, ჩვენ გარშემო ბევრ ადამიანს აქვს შაკიკი, გადამთვებული ხომ არ არის ეს დიაგნოზი, როგორია შაკიკის გავრცელების სიხშირე, და სამართოდ, რა არის შაკიკი?

შაკიკი თავის ტკივილის ერთ-ერთი გავრცელებული ფორმაა. შაკიკის ზუსტი მიზეზი უცნობია, თუმცა ექსპერტთა უმრავლესობის აზრით შეტევას განაპირობებს თავის ტვინის სისხლძარღვების პათოლოგიური გაფართოება და სისხლსავსეობა. 2007 წელს ჩატარებული კვლევით, საქართველოში შაკიკის გავრცელება 15 %-ს აღწევს, რაც იდენტურია მსოფლიო სტატისტიკისა. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციამ შაკიკი შეიყვანა იმ ოცი დაავადების სიაში, რომლებიც ადამიანის ცხოვრების მანძილზე განაპირობებენ ყველაზე ხანგრძლივ შრომისუნარობას. შაკიკს შეიძლება ჰქონდეს სეროზული გართულებები, განსაკუთრებით არასწორი თვითმკურნალობისას.

მინდა ვუთხრა პაციენტებს: სწორი დიაგნოზი წარმატებული მკურნალობის ძირითადი პირობაა, ნუ დაარქმევთ ყველა თავის ტკივილს შაკიკს, თქვენ შესაძლებელია, გქონდეთ სხვა სერიოზული პათოლოგიით გამოწვეული მეორადი თავის ტკივილი ან მართლაც გქონდეთ შაკიკი, მაგრამ არასწორად მკურნალობდეთ.

მაინც როგორია შაკიკის სიმპტომები?

სიმპტომებს შორის უხშირესია: პულსირებადი, თავის ერთ მხარეს ლოკალიზებული ტკივილი, მომატებული მგრძობელობა სინათლის და/ან ხმაურის მიმართ, გულსრევის შეგრძნება/პირღებინება, შრომისუნარიანობის მკვეთრი დაქვეითება. ასევე, შაკიკის შეტევას შეიძლება წინ უსწრებდეს „აურა“- სიმპტომები, რომლებიც არაუმეტეს ერთი საათის მანძილზე განიცდიან უკუგანვითარებას, მაგალითად, მნათი წერტილები მხედველობის ველში ან მხედველობის დაბინდვა, ასევე, კიდურების დაბუჟება, სისუსტე, მეტყველების გაძნელება.

დიაგნოზისთვის მხოლოდ სიმპტომები არასაკმარისია, ექიმში სხვა მრავალ ფაქტორსაც ითვალისწინებს.

რა გართულებები შეიძლება ჰქონდეს შაკიკს?

შაკიკის გართულებებია: ქრონიკული შაკიკი, როდესაც შეტევები თვეში 15-მდე მატულობს; შაკიკის ძლიერი

შეტევა, რომელიც 72 საათზე მეტხანს გრძელდება, ასევე თავის ტვინის ინფარქტი და ბოლოს, მედიკამენტის ჭარბი მიღებით გამოწვეული თავის ტკივილი.

რა არის მედიკამენტის ჭარბი მიღებით გამოწვეული თავის ტკივილი?

თავის ტკივილის მოხსნის მიზნით სხვადასხვა მედიკამენტის ჭარბად მიღებამ თავად შეიძლება გამოიწვიოს შეუპოვარი თავის ტკივილი, რომლის მოხსნას ავადმყოფი კვლავ მედიკამენტით ცდილობს და ასე ერთგვარ მანკიერ წრეში, რომლის გაწყვეტა საკმაოდ რთულია.

ამიტომ ცალსახად მკურნალობას უნდა ნიშნავდეს ექიმი. ხშირი და ხანგრძლივი შეტევებისას აუცილებელია არა მხოლოდ შეტევის კუპირება, არამედ პროფილაქტიკური მკურნალობაც.

რა პრეპარატებია ეფექტიანი შაკიკის შეტევის კუპირებისათვის?

სია საკმაოდ ვრცელია, დაწყებული ასპირინით და პარაცეტამოლით, დამთავრებული სპეციფიკურად შაკიკის სამკურნალოდ შექმნილი პრეპარატებით, მაგალითად, რელპაქსით. სხვადასხვა ავადმყოფისთვის შეიძლება სხვადასხვა მედიკამენტი იყოს ეფექტიანი. ეფექტიანობა მრავალ პარამეტრს მოიცავს, მაგალითად, ტკივილი სრულებით უნდა მოიხსნას 2 საათის განმავლობაში და აღარ უნდა განმეორდეს მომდევნო 24 საათში. ბუნებრივია, პაციენტი არ ითვალისწინებს ყველა ფაქტორს და ხშირად არასწორად მკურნალობს. პაციენტმა არ შეიძლება იცოდეს იმ დაგროვილი გამოცდილების შესახებ, რაც იცის ექიმმა - მაგალითად, სპეციალისტების აზრით, შაკიკის საშუალო და მძიმე შეტევის დროს აუცილებელია მკურნალობა სპეციფიკური პრეპარატებით, მათგან კი უპირატესობა ენიჭება ტრიფტანებს (რელპაქსი, იმიგრანი), ამავე დროს არსებობს განსხვავებები ჯგუფს შიგნითაც.

ვურჩევ ყველა პაციენტს, არ ჩააგდოთ საკუთარი ჯანმრთელობა საფრთხეში, შაკიკს, სხვა დაავადებათა მსგავსად, სჭირდება დაგეგმილი და კვალიფიკური მკურნალობა, რომლის შემოთავაზებაც მხოლოდ ექიმს შეუძლია.

ს. ხეჩინიშვილის კლინიკა. ჭავჭავაძის გამზირი 33.
ნევროლოგიის დეპარტამენტი, „თავის ტკივილის ცენტრი“
საკონტაქტო ტელეფონები: 599 53 99 05; 555 52 88 51

ახალგაზრდა კრისტობალი რომანტიკული გარეგნობის ყმანვილკაცი იყო, სახის მუქი კანით, თხელი აღნაგობით, თითქოს, საკუთარ თავში ჩაკლული პრუსტიესული მგრძნობელობით... ერთ-ერთი ვერსიის თანახმად, დ'ატანვილი მას სწორედ ამ წლებში შეხვდა და უნდა ვივარაუდოთ, რომ მისი პიროვნების ჩამოყალიბებაზეც დიდი გავლენა მოახდინა. რომანი რომ ჰქონდათ, არც არასდროს დაუმაღლავთ – ერთად ცხოვრობდნენ, მაგრამ ძალაუფლებაში ფრანკოს მოსვლის შემდეგ, როცა დიქტატორის მეუღლემ და ქალიშვილმა ბალენსიაგასთან დაიწყეს ჩაცმა, ორთავეს მაინც დასჭირდა, საზოგადოებაში უფრო თავშეკავებით მოქცეულიყო.

თუმცა, საკუთარი თავის ზედმეტად წარმოჩენა მგრძნობიარე და გულჩათხრობილ დიზაინერს ისედაც არც უყვარდა. თავის თავზე არასდროს ლაპარაკობდა, 1949 წლის შემდეგ კი პრესას, რომელიც სძულდა, საგანგებოდ არიდებდა თავს – ინტერვიუს არავის აძლევდა. პრინციპში, პენსიაზე გასვლამდე, არცერთ ჟურნალისტს არ

დალაპარაკებია და მერეც ამაზე ერთადერთხელ დათანხმდა. მუშაობდა სრულ სიჩუმეში, მთლიანად თეთრად გადაღებულ ოთახში. „ნუ დახარჯავ საკუთარ თავს ფუჭად საზოგადოებისთვის“, – ეუბნებოდა ტექსტილის მაგნატს, გუსტავ ზამსტეგს და კოლექციებს შორის, დასასვენებლად, პარიზიდან ქალაქკარეთ მიემგზავრებოდა. საფრანგეთსა და ესპანეთში ის ორ სახლს ფლობდა. სწორედ ამ სახლებში, თავისივე თქმით, ყველასგან განმარტოებულს, დრო ქსოვაში გაჰყავდა, ამავე სახლების ინტერიერისთვის აგროვებდა დიზაინერულ თევზებს და სხვადასხვა წვრილმანს, დახეტილებოდა ანტიკვარიატის მაღაზიებში, ყიდულობდა საინტერესო ნივთებს და შემდეგ, საუჭუნაოში აწყობდა. ბალენსიაგასთან დაახლოებულთა ვიწრო წრეში ჟივანში, ბეტინა ბალარდი და კარმელ სნოუ შედიოდნენ – Harper's Bazaar-ის რედაქტორი, მაგრამ უფრო მეტად, უახლოეს მეგობრებად რამდენიმე ბასკს თვლიდა.

ბალენსიაგა ზოგჯერ შეღავათებსაც უკეთებდა კერძო კლიენტებს ან

მაღაზიებს, რომლებიც გარკვეულ თანხას იხდიდნენ იმისთვის, რომ მკაცრად კონტროლირებული პირობებით, ბალენსიაგას ნამუშევრების ასლები დაემზადებინათ. ის დიდსულოვანი იყო სხვა დიზაინერების მიმართაც: აცმევდა ვიონეს – პენსიაზე გასვლის შემდეგ, მხარს უჭერდა ჟივანშის საქმიანობას და სესხს აძლევდა კურეუსს, იმისთვის, რომ ამ უკანასკნელს, საკუთარი სახლი გაეხსნა, შემდეგ კი, როცა კურეუსის ბიზნესი წარმატებული გახდა, თანხა მისთვის აღარც გამოურთმევია.

ორი რამ, რასაც ბალენსიაგა არავის პატიობდა, სამუშაოსადმი დაუდევრობა და ლალატი იყო. შანელმა მისი მეგობრობა და პატივისცემა სამუდამოდ დაკარგა მაშინ, როცა ჟურნალისტთან საუბარში გესლიანად გაუსვა ხაზი ბალენსიაგას „ძველმოღურობას“. „სამინულად განიცადა ეს დარტყმა, — მითხრა ჟივანშიმ, — „შანელისგან გამოგზავნილ საჩუქრებსაც აღარ იღებდა. თუმცა, კოკოს დაკრძალვაზე მაინც წავიდა. ადამიანი უნდა იცოდეს, როგორ და როდის აპატიოს სხვას“.

...

მოდის სამყაროში ყველაზე იოლად ერთი რამ ეხერხებათ – დავინყება. ბალენსიაგა 1972 წელს გარდაიცვალა და დღეს ახალგაზრდებისთვის მისი სახელი ყველაზე მეტად ასოცირდება პანკურ ჩანთასთან, რომელიც საკინძებით, ბალთებით, ელვაშესაკრავებით და ტყავის გრძელი ლენტებითაა მორთული. ორიგინალის გამოშვების შემდეგ, თავდაპირველი დიზაინის მსუბუქი ვარიანტებით, ამ ჩანთის სხვადასხვა ვერსია ბევრჯერ გაკეთდა, მათ შორის იყო სუპერ-პოპულარული მოტოციკლის ჩანთის საშუალო ზომის ვერსიაც, რომელიც დღეს 1200 დოლარად იყიდება, ანუ იმის ნახევარ ფასად, რამდენიც მანქანის მიერ შექმნილი კოსტიუმი ღირდა 1950-იან წლებში.

ასლის ავტორი ნიკოლა გესკიეა, რომელიც ამბობს: „ჩემს თაობას არაფერი აკავშირებს იმ კოლექტიურ მემკვიდრეობასთან, რასაც ბალენსიაგა წარმოადგენს და, ამ ეტაპზე, ვფიქრობ – არც მე“.

გსურთ მიიღოთ VIP მომსახურება აეროპორტში? მიმართეთ "primeclass" ის CIP სამსახურს.

"primeclass" ი სთავაზობს თავის სტუმრებს განსაკუთრებულ პრივილეგიებს აეროპორტში შემოსვლისთანავე. CIP აგენტი, მებარგულთან ერთად დაეხმარება მგზავრებს აეროპორტში არსებული ყველა საჭირო პროცედურის გავლაში, მათ კი შეუძლიათ მოისვენონ "primeclass" CIP დარბაზებში.

Tbilisi | Tel: 322 310 330 | Fax: 322 310 331 | E-mail: primeclass.georgia@tav.aero
Batumi | Tel: 422 235 111 | Fax: 422 235 112 | E-mail: primeclass.batumi@tav.aero
TAV Georgia Operation Services LLC | www.primeclass.com.tr

primeclass
CIP Service

გესკიე, თხელი აღნაგობის, 35 წლის კაცია. ის რალაცით ჰგავს ზედმეტად მგრძნობიარე ახალგაზრდა ბალენსიაგას. მაგალითად, დიდი მასეტროსავით, საკუთარ თავზე დინჯად, აულელვე-ბლად ლაპარაკობს. გესკიე საფრანგეთის ჩრდილოეთით, ინდუსტრიულ ქალაქ ლილში დაიბადა. მამამისი ფიზიკულტურის მასწავლებელი იყო და იმედი ჰქონდა, ვაჟიც მის პროფესიას აირჩევდა. თუმცა, 18 წლის გესკიე პარიზში გაემგზავრა და ჟან პოლ გოტიეს სახლში ასისტენტად მოეწყო. 1995 წელს მას ბალენსიაგას სახლის მფლობელმა კომპანიამ Groupe Jacques Bogart-მა შესთავაზა სამსახური. ეს

იყო კომპანია, რომელმაც ბალენსიაგას მემკვიდრეობა ერთი გერმანული ფირმისგან შეიძინა, გერმანულმა ფირმამ კი – უშუალოდ ბალენსიაგას ოჯახის წევრებისგან.

მიუხედავად იმისა, რომ ბალენსიაგა მზა სამოსის კოლექციებს ამრეზით უყურებდა, ფიქრობენ, რომ სინამდვილეში დიზაინერს ალაფრთოვანებდა მისი შესაძლებლობებიც და საზღვრებიც. 1968 წელს მარკიზა დე ლანსოლისთვის უთქვამს კიდევ: „რა დასანანია, რომ ახალგაზრდა არ ვარ, თორემ აუცილებლად შევქმნიდი სახალისო, მაგრამ გემოვნებიან მზა სამოსს ეპოქისთვის, რომელშიც ვცხოვრობთ“.

ბალენსიაგამ საკუთარი ტრიკოტაჟის საზი გახსნა. გამოუშვა რამდენიმე კომერციულად წარმატებული სუნამო ქალისა და მამაკაცისთვის. 1968 წელს კი დათანხმდა Air France-ის წინადადებას, უნიფორმები შეეკერა ავიაკომპანიის ბორტგამცილებლებისთვის. ეს მასობრივი მოხმარების პროდუქციის შექმნის ერთადერთი პრეცედენტი იყო ბალენსიაგას ბიოგრაფიაში. როგორც ჩანს, რთული აღმოჩნდა, გაეძლო ცდუნებისთვის და არ ეზრუნა უამრავი „მარიანას“ ჩაცმაზე (მარიანა – გალური წარმოშობის ქალების სიმბოლო გახლდათ).

გესკიემდე რამდენიმე დიზაინერმა სცადა, შეექმნა ბალენსიაგას მემკვიდრეობისგან სიცოცხლისუნარიანი, ძვირფასი ბრენდი. 1997 წელს მენეჯერებმა სამსახურიდან გაათავისუფლეს მთავარი დიზაინერი ჯოზეფ თიმისტერი, თავიანთი ფავორიტი – ჰელმუტ ლანგი კი ვერ დაითანხმეს, ეს პოსტი დაეკავებინა. შემდეგ, უკვე გესკიეს სთხოვეს, კოლექციები შეექმნა, მაგრამ მალევე ისიც გაათავისუფლეს, მერე კი, როცა გაყიდვების მაჩვენებლები ნახეს, ისევ უკან დააბრუნეს და დაანინაურეს კიდევ.

„ეს თანამდებობა შევინარჩუნე იმიტომ, რომ მქონდა საკუთარი ხედვა და ვიყავი ახალგაზრდა. თუმცა კი, ამ სახლში ყოფნაც კი საკმაოდ შემაშინებელი იყო. დიდხანს ვყოყმანობდი, შემესწავლა თუ არა ბალენსიაგას არქივი და მხოლოდ რამდენიმე წლის წინ მოვახერხე, ჩავსულიყავი ქვედა სართულზე და შინაგანი დაძაბულობის გარეშე დამეთვალაიერებინა ყველაფერი, რაც ყურადღებას მიიპყრობდა“, – ამბობს დიზაინერი.

პერიოდულად გესკიეს უთანხმოება ჰქონდა Gucci-ს აღმასრულებლებთან, მათ შორის ტომ ფორდთან და დომენიკო დე სოლესთან. 2003 წელს პოსტის დატოვებასაც კი აპირებდა, თუმცა მალე თავად ტომ ფორდმა და დე სოლემ დატოვეს კომპანია კონტრაქტის შესახებ წარუმატებელი მოლაპარაკებების გამო.

გესკიე მიხვდა, რომ შეეძლო ბალენსიაგას მემკვიდრეობის „ციტირება“ დაეწყო ისე, რომ ამ პროცესში არც

საკუთარი ბოჰემურობა დაეკარგა. 2004 წელს მან წარმოადგინა Edition – ძვირადღირებული ხაზი, გასული წლის თებერვალში კი უკვე – მზა სამოსის კოლექცია.

ჩვენება წვიმიან დღეს დაიწყო, ყოველგვარი შეუსაბამო თეატრალიზების გარეშე და პოდიუმზე გამოჩნდა მდგრადსაყელიანი ქურთუკებისგან და ბუშტის ფორმის ქვედაბოლოებისგან შემდგარი ტვიდის ანსამბლების ნაცნობი პროცესია; აქვე იყო რეგლანის მკლავებიანი კვადრატის ფორმის ქურთუკები, ძვირფასეულობით შემკული ლილეებით; მონაზვნური თარგის სადაკაბები, რომლებიც ისეთი ძვირფასი, მძიმე ქსოვილებისგან იყო შეკერილი, როგორიცაა ვერცხლისფერი ლამე.

...საცხოვრებელი ადგილის შეცვლა ხშირად ეხმარება დახვეწაში პროვინ-

ციელ, ნიჭიერ ახალგაზრდებს; ისეთებს, როგორებიც გესკეია, ან როგორიც ივ სენ ლორანი იყო 40 წლის წინ. მათ აქვთ საოცარი უნარი, მაცდური არსებები გამოააშკარაონ ერთი შეხედვით სპეტაკ ქალებში. სწორედ ასეთ ქალებს ეხმარებიან ისინი „ცოდვის ჩადენაში“. ზუსტად ასე, ამ გაგებით ხედავდნენ აფასებდნენ ორივენი ბალენსიაგას შემოქმედების ლატენტურ ეროტიზმს.

თუმცა ბალენსიაგას ფარული მიზნები იოლი ამოსაკითხი არაა. შეუძლებელია, ეს მოდის ჩვენებებში, რომელიმე კონკრეტულ ფოტოში, ანდა სულაც მისი შემოქმედებისადმი მიძღვნილ რეტროსპექტივაში დაინახო. დიზაინერის საიდუმლოს რომ ახადო ფარდა, ამისთვის მისი თითოეული კაბის ამობრუნება და ნაკერების შიგნიდან მოსინჯვა მოგიწევს. თუ მის მაღალ სტანდარტს

მზა სამოსი ვერაფრით შეედრება, არა იმიტომ, რომ საკერავი მანქანა სრულყოფილ ნაკერებს ვერ აკეთებს. მანქანას არც წარუმატებლობით, ანდა საზოგადოებისთვის გულის გადაშლით გამოწვეული პანიკური შიშის განცდა ძალუძს, ეს მხოლოდ ვირტუოზებისთვის ნიშანდობლივი თვისებაა. ზუსტად მსგავსი პანიკური შიშით მანიპულირებაა ზოგადად მოდა; მანიპულირება ყველა გულბრყვილო და მიმნდობი ქალის რწმენით, რომ რომელიმე კაბას შეუძლია, ის ისეთივე მიუწვდომელი მშვენიერებით შემოსოს, როგორც ამ კაბაში გამოწყობილი, არაამქვეყნიურად ლამაზი თინეიჯერი მოდელია. მაგრამ ბალენსიაგამ შეგნებულად თქვა უარი თვალის ახვევასა და ტყუილზე. მან ქალის ცოდვებს რეალური ზომები აუღო და შემდეგ მიუტევა.

შერატონის მშვანე ინიციატივა

წინასახალწლო ღონისძიებებს „სტარგუდის“ სასტუმროების ქსელი – სასტუმრო „შერატონ მეტეხი პალასი“ მშვანე ინიციატივით შეუერთდა. პროექტს სასტუმრო „შერატონი“ 2012 წლიდან ახორციელებს და მისი მიზანია, დაიცვას ბუნება დაბინძურებისგან და ხელი შეუწყოს ჯანსაღი გარემოს შენარჩუნებას. აღნიშნული ინიციატივის ფარგლებში, დეკემბრის ბოლოს მობილიზაციის ჯგუფმა, რომელიც სხვადასხვა ასაკის, გემოვნებისა და პროფესიის ადამიანებს აერთიანებდა, გადამუშავებული ქაღალდის აგურისგან „ჯინჯერბრედების სახლი“ ააგო. მუყაოს ქაღალდებს ისინი მთელი წლის განმავლობაში აგროვებდნენ. წლის ბოლოს კი, მისგან დამზადებული 600-მდე აგურით ექვსი მეტრის სიმაღლის სახლი ააშენეს. „შერატონ მეტეხი პალასი“ იმედოვნებს, რომ მომავალი წლიდან ამ კრეატიულ პროექტს სხვა კომპანიებიც გაიზიარებენ, რაც შეამცირებს დანაკარგებს და შეინარჩუნებს გარემოს.

ლეგენდარული დიზაინერები ანბანის მიხედვით

ტექნოლოგიების მოდის ინსტიტუტმა, გამომცემლობა **Taschen**-თან ერთად, ლიმიტირებული ექვსტომეული გამოსცა სახელწოდებით – **Designers A-Z**.

გამომცემის რედაქტორი და ავტორი ტექნოლოგიების მოდის ინსტიტუტის მუზეუმის დირექტორი და კურატორი ვალერი სტილი, ხოლო თანაავტორი გაზეთი **International Herald Tribune**-ის მოდის რედაქტორი და კრიტიკოსი სიუზი მენკესია.

თითოეული ტომი 654-გვერდიანია და 500-მდე ფოტოს აერთიანებს. ეს კადრები სრულად მოიცავს მეოცე და ოცდამეერთე საუკუნეში მოღვაწე დიზაინერების მიერ შექმნილ უნიკალურ ნამუშევრებს. ფოტოებს თან ახლავს ნიგნის ავტორთა საკმაოდ ვრცელი კომენტარები, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ამა თუ იმ ნამუშევარს მოდის ისტორიაში. ოთხტომეულში ლეგენდარული კოკო შანელის, კრისტობალ ბალენსიას და ივ სენ ლორანის გვერდით, ახალგაზრდა დიზაინერებიც მოხვდნენ, მათ შორის **Rodarte** და **Undercover**.

ექვსტომეულის თითოეული ნიგნი 11 ათას ეგზემპლარად დაიბეჭდა და მათი ყდების დიზაინზე ექვსმა სხვადასხვა მოდის სახლმა – **Akris, Etro, Stella McCartney, Missoni, Prada, and Diane von Furstenberg** – იზრუნა. ნიგნები იტალიაში ხელითაა აკინძული, ყდა ქსოვილისგანაა შექმნილი და თითოეულ ტომს უნიკალური ნომერი აქვს მინიჭებული.

ნიგნისთვის, რომელიც იტალიური მოდის სახლს, **Prada**-ს ეძღვნება, მიუჩა პრადამ ბამბის ქსოვილზე გადაიტანა 4 კლასიკური პრინტი წინა კოლექციებიდან. ესენია: პატარა, წითელი გულები, ქალებს რომ მოსწონთ; აბსტრაქტული, გეომეტრიული ბრილიანტები; ბაროკოს სტილით ინსპირირებული ბანანები და 1960 წლის **Holliday & Brown**-ის არქივის ყვავილებიანი პრინტი.

ონლაინ მაღაზიებში ექვსტომეული უკვე იყიდება და ერთი ტომის ფასი 350 დოლარია.

როგორ უნდა გახდე დაიანა ვრილანდი?!

The Eye Has to Travel – ასე ჰქვია დოკუმენტურ ფილმს, რომელიც ამერიკული **VOGUE**-ის ერთ-ერთ ყველაზე ექსტრავაგანტულ, კრეატიულ და გავლენიან რედაქტორზე, ლეგენდარულ დაიანა ვრილანდზე გადაიღეს. ფილმის რეჟისორი ლიზა იმორდინო ვრილანდია (დაიანა ვრილანდის შვილიშვილის ცოლი), რომელიც ამავე სახელწოდების ნიგნის ავტორიცაა.

უამრავ აუდიონანერთან, ფოტომასალასთან და ტელეინტერვიუსთან ერთად, ფილმში ის ადამიანებიც მოხვდნენ, რომლებიც წლების განმავლობაში დაიანა ვრილანდთან ერთად მუშაობდნენ – ანა სუი, ქელვინ კლანი, დაიან ფონ ფურსტენბერგი, ანჟელიკა ჰუისტონი და ვრილანდის ორი ვაჟი – ფრედერიკი და ტიმი.

ორმოცწლიანი მოღვაწეობის განმავლობაში ვრილანდი საზოგადოების გაოცებას მუდმივად ახერხებდა. სწორედ ვრილანდმა აქცია ედი სედვიკი, ტვიგი და ვერუშკა ცნობილ სახეებად, მან გაგზავნა რიჩარდ ავედონი ეგვიპტეში ფოტოსესიისთვის **Think of Cleopatra** და მან უჩჩია ქალებს, თავიანთი შვილების ოთახების რუკებით მოხატვა, ბავშვები პროვინციული აზროვნებით რომ არ გაზდრილიყვნენ.

„როგორ უნდა გახდე დაიანა ვრილანდი?!“ – ჰკითხა ერთხელ ჯორჯ პლიმპტონმა ვრილანდს, რომელსაც იმხანად ავტობიოგრაფიული ნიგნის დაწერაში ეხმარებოდა. „პირველ რიგში, ჩემო საყვარელო, პარიზში უნდა დაიბადო“, – უპასუხა მან.

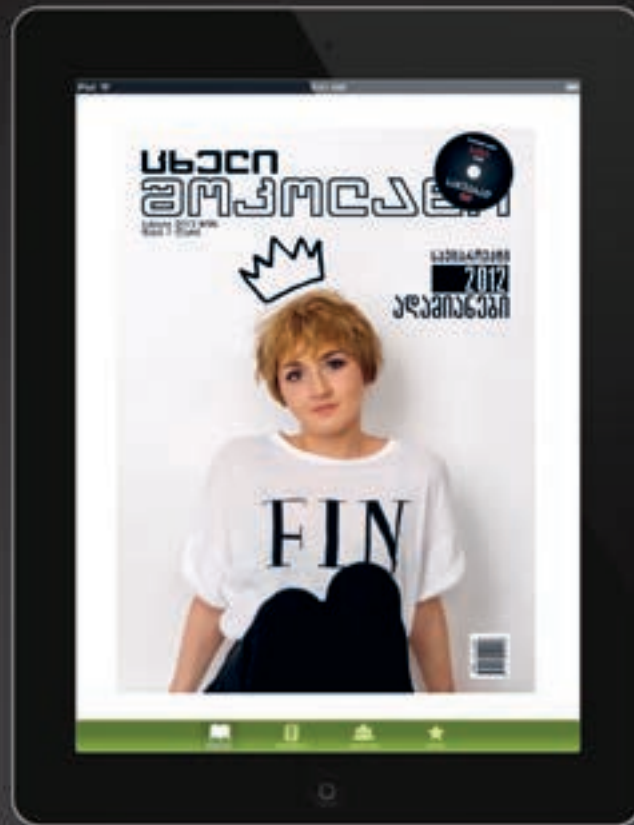
დაიანა ვრილანდმა კარიერა 1930 წელს **Harper's Bazaar**-ში ყოველგვარი პროფესიული განათლების მიღების გარეშე დაიწყო. **Why Don't You** – ასე ერქვა სვეტს, რომელშიც ვრილანდი ქალებს უცნაურ და გიჟურ რჩევებს აძლევდა. **Harper's Bazaar**-ში 25-წლიანი მოღვაწეობის შემდეგ, 1962 წელს ვრილანდი ვოგის მთავარი რედაქტორი გახდა და რვა წლის განმავლობაში მართავდა მას. მისი რედაქტორობით, პირველი ნომერი 1963 წლის იანვარში, ზუსტად 50 წლის წინ გამოვიდა.

„სტილი ყველაფერია. ის გეხმარება დილით ადრე ადგომაში, კიბეებზე ჩასვლაში, ის ცხოვრების გზაა. მის გარეშე შენ არავინ ხარ და, რა თქმა უნდა, ამაში მე ბევრ ტანსაცმელს არ ვგულისხმობ“, – უთხრა ავტობიოგრაფიული ნიგნის წერისას ვრილანდმა ჯორჯ პლიმპტონს.

The Eye Has to Travel უკვე გამოვიდა კინოეკრანებზე და მასში, დაიანა ვრილანდის კარიერასთან ერთად, მისი პირადი ცხოვრების უცნობი დეტალებიცაა მოთხრობილი.

ცხელი შოკოლადი - ახლა უკვე მიწვევს iPhone, iPad და iPod Touch-ზე

იოტა iOS-ისთვის

იკითხე ყველგან!

იკითხე კომფორტულად!

www.lit.ge

იოტა iOS-ისთვის ხელმძღვანელებს გასული წლის მარტივად იკითხეთ lit.ge-ს ნიშნები და კვრიდობა მიწვევს iPhone, iPad და iPod Touch-ზე

პალიკაზიის გადმოხანებად, მიწვევი მონეყობილობიდან iTunes-ზე მოქმედებით „IOTA READER“

სხილი
შოკოლადენი
98.5 FM

www.facebook.com/RadioTskheliShokoladi

98.5

